

जिननुद्धनिगानमसुद्धरिणा भगवन्त जगे तण ताएरिना
शुलधर्मा निरीक्षमि सज्जरिणा समलोकरुत्तमि वारिणिना ॥

सुनि बोधिय व्याहृतमन्ततया वरुणवणभारि सुतात्तिका
तयि मन्त विनीत अनन्त बद्ध मम त्याकरि बोधिय अथरे ।
वरप्रज्ञा मत्परिधि मत्पुरुवेः मम त्याकरि बोधिय च्छिन्दिमतीं
भवि बुद्ध जगे कलिकेगरणिः सपि मन्तगतांगि विगांतयये ॥

यदा कुलपुत्र समुद्रेणुवांस्रग्नोऽग्रगरोहितो रत्नगर्भं तपारातमाभिर्गायामिः सुता
तस्यौ तावदेव सा सर्वांश्वती पर्षा मदेयगन्धर्वमानुषा मातृकारमदात् । पुरोहित आह ।
मया भदन्त भगवन् वसुप्राणकोशोऽनुत्तरायां मयकमग्ध्वोघो समादापितास्तैश्च स्वकस्वको
दारदारणि बुद्धक्षेत्राणि परिशुद्धीतानि परिशुद्धाशयावममकुशलमूलाः सुविनीताः क्त्वा
वैनेयाः परिशुद्धीता इमे च ज्योतिपाल पूर्वगमानां चतुरत्तरमदस्त्रं देयाङ्कानां ये तयान्ते
भद्रकल्पिका व्याहृताः । तेऽपि सत्पुरुषा रागाद्वेषमोहमानचरितां स्त्रिभिर्यानेर्विनयान्ति
तदपि ते स्त्रीप्रह्लाशावरणकलियुगकपायाः परिवर्जिता सौम्यसुष्टान् अनन्तर्यकारकाः
सद्धर्मप्रतिषेधकाः । आर्यापवादाका मिथ्यादृष्टय आर्यममधनविरहिता अमातृन्ना अश्र-
मण्या अत्राक्षणा अकृत्यकारका अपुण्यकरा परलोकभयादर्शिनो विपरीततत्त्वबोधिनी-
ऽनायका स्तूपु सुचरितेषु । तथा देवमानुषिकाभिः श्रीसंपत्तिभिरुदुक्ताः त्रिषु दुष्टरितेषु
संप्रतिपन्नाः । दशसु कुशलेषु कर्मपथेषु विरहिताः सर्वकल्याणमित्रैरिच्छिताः सर्वपिच्छितैः
प्रक्षिप्ता भवचारकेऽनुश्रोतमुत्पतन्तः क्षारनद्यां सीदन्तः संसारपङ्कमैर्हान्यकारविहता नि-
र्याताः सर्वकुशलक्रियायां सर्वशून्येषु बुद्धक्षेत्रेषु जिताः अकुशलमूलसमवधानगताः कुमार-
को मद्याहंकटप्राप्तास्तस्मिन् काले सद्ये बुद्धक्षेत्रे दशवर्षायुष्का भद्रकल्पमनुष्या
न्ति । सर्वे इमे सत्पुरुषेः पण्डितैरुत्सृष्टा उज्जिताः तत्कालं भवावर्तके संसारवर्ते
अशरणा अपरायणदुःखभाजनभूताः सत्त्वास्तां परिवर्जयित्वा स्वकस्वका बुद्धक्षेत्राः
परिशुद्धीताः सुविनीताश्च परिशुद्धाशयाः । अवरुमकुशलमूलाः आरब्धवैर्ष्या
वि । वैनेयाः परिशुद्धीता न एवं भदन्त भगवन् रत्नगर्भक्षयागत आह ।
ब्राह्मण यथाभिप्रायाः सत्त्वाः प्रणिधानं कुर्वन्ति । बुद्धक्षेत्रगुणव्यूहाद्य परि-
च मया व्याहृताः । ब्राह्मणः प्राह । समापि भदन्त भगवन् हृदयं कम्पति ।
किंशुकपत्रं परमदीनमानसोऽहं सर्वशरीरं च मे प्रायामितं यदि मे भदन्त
क्षरणास्पदभूतो बोधिसत्त्वैस्तालमुत्सृष्टा । मद्याकलियुगान्यकारप्रक्षिप्ताः
तेऽपि । अहमपि भदन्त भगवन्नागतोऽध्वनि अतिक्रान्ते एकगङ्गानदीवालिका-
नेऽपिशुष्टे द्वितीये गङ्गानदीवालिकामने संख्ये तस्मिंश्च भद्रको मद्याकल्पे दशवर्ष-
प्रज्ञानां कार्यं प्रतीक्षमाणास्तावचिरमहं संसारे न परिखिद्यं बोधिचारिकां

चरमात् उल्लापमि चापं ममाधानबलेन चिरयाचनया धेनेयान् प्रतिप्लवामि । षट्पारमिता-
 चरमाणां धेनेयान् प्रतिप्लवामि घृतं च मया भगवतः सकाशाद्भस्त्रुनिमित्तं परित्यजेयं
 दानपारमिता । तयारुषामघं दानपारमितां चरिष्यामि यथा जन्मान्तरेषु प्रमेयाः सत्त्वा
 याचनका आरामिष्यन्ति तेषां तयारुषं परित्यागं परित्यजेयं । तदुपघानुपानकदाद्यभोज्यपेय-
 लेषुवस्त्रजड्यासनाशयप्रतिश्रयमाल्यागन्धविलेपनरत्नानप्रत्यभैष्यदानं कृत्वा ध्वज-पताका-धन-
 गान्ध-रत्नसुवर्ण-रज-सुवर्ण-रज-परिष्यमसिमुक्ता-वैदुर्गुणंखण्डिला-प्रवाङ्-रजत-शातरुपइति-
 रावर्त-सर्वामरुमेयं परित्यागं परमप्रसादकारुण्यमानसः सत्त्वानां इत्थाऽफलाभिकाङ्क्षी
 सत्त्वानिवाचनार्थं धेनेयसत्त्वानुग्रहार्थं त्यागसम्भारं परित्यजेयं ।

येयं पुनः सत्त्वा अतित्यागयाचनका आरात्रा याचेरन् तदुपघा दशदश्रीग्राने नागराजभार्या
 पुत्रदुष्टिदुष्टपरित्यागकर्तनासानयनजिह्वाचर्मरुधिरास्त्रिकायजोवितशिरः-परित्यागं एवं-
 रूपाः परित्यागाः परमप्रसन्नः कारुण्यमानसः अफलाभिकाङ्क्षी सत्त्वानां दानं इद्यां धेनेयानु-
 कर्माणं तयारुषायामघं दानपारमितायां चरिष्यामि यन्न कदाचित् पूर्वं धेनेचित् सत्त्वेन
 एवंरूपाः परित्यागाः परित्यक्ताः सु न च पुनः कश्चित् सत्त्वो बोधिसत्त्वः । अनुत्तरायां
 सम्यक्सम्बोधौ चारिकां त्रिचरमाखः एवंरूपाः परित्यागाः परित्यजेत् यदघं तेषु जन्मान्तरेषु
 अप्रमेयासंज्ञेषु कल्पकोटीनपुतश्रतसष्टेख्खनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ चारिकां चरमाखः
 दानपारमितायां चरेयं यदघं मरुकाकलासमन्वागतानां पश्चिमकानां बोधिसत्त्वानां परि-
 त्यागेन त्रिमुखान् व्यापयेयन्मशरमरुक्केशानामियं शीलपारमिता तयाऽऽमनुत्तरायां सम्यक्-
 सम्बोधौ चारिकां चरमायो विविधशीलव्रतरन्तरदुष्करे चारिकां चरेयं यथापूर्वीकं यो
 विषयेख्खुयामनसा आत्मप्रयेच्छुण्ण इयं क्षान्तिपारमिता तयारुषामघं क्षान्तिं भावयमानो
 यथापूर्वीकं । यात्रियेकता सर्वसंस्कृतभावनया उदुपुल्यना सर्वसंस्कृतशान्तमनुत्तरचर्यया
 विवर्तना इयं वीर्यपारमिता । ये सर्वसंस्कारेषु विषण्णमप्रहालाय शून्यता समुदाचारः । इयं
 ध्यानपारमिता या प्रह्वयनुत्पत्तिकपम्मंक्षान्तिरियं प्रज्ञापारमिताया अप्रमेयासंज्ञेषु कल्प-
 कोटीनपुतश्रतसष्टेषु दृढोत्साहवलयवेगचर्या यथापूर्वीकं कश्चिद्बोधिसत्त्वोऽनुत्तरायां
 सम्यक्सम्बोधौ चारिकां चरमाखः एवं दृढोत्साहवलयवेगेन प्रज्ञापारमितायां चरन्नाशं
 चरेयं पश्चिमकानां मरुकाकलासमन्वागतानां नेर्धागुणं व्यापयेयं प्रथमचित्तोत्पादेनाघं
 पश्चिमकानां बोधिसत्त्वानां मरुकाकलां निवर्तयेयं । यात्रदनुत्तरपरिनिर्वोखेन बोधिसत्त्वा-
 शापर्यप्रामा भवेयुरित्यर्थमघं त्यागस्थानूनता चरेयं । शीलानिश्चयता क्षान्त्यामन्यूनता ।
 वीर्येण वृष्टनता । ध्यानैवप्रतिष्ठिता प्रज्ञा यामद्वयतां चरेयं । अफलाकाङ्क्षी । आर्यसम-
 धनद्विरहितानां अत्त्वानां सर्वशून्यमुदुत्तरोज्जितानां सद्धमेप्रतिष्ठापकानां आर्याऽथाश-
 कानां मिथ्यादृष्टिकानां अकुशलमूलसमयधानसङ्कटप्रामाणां सुमार्गविरण्यमानानां सत्त्वाना-
 मर्थायाघं पारमिताकीप्रवलयवेगोत्साहेन चरेयं । एकैकय मल्लघार्थं चापं कुशलमूलसन्तपाः
 प्रतिष्ठापनाघं दशमरुकाकलायनधीचिनरको दुःखं वेदनामुत्साहेयं । एवं तिर्यकप्रतिष्ठेयु यत्तरि-
 ष्टेषु मनुष्यरिष्टेषु दुःखां वेदनामुत्साहेयं । यथा चैकमन्वेष्य संतर्षां कुशलमूलधीजं प्रति-
 ष्ठापयेयं । तथा सर्वसत्त्वानां एवंरुवारिक्तमुष्टिसदृशसत्त्वानां धेनेयां प्रतिप्लवोषां । यात्र

चरमाणं वत्तुत्तमि चात्तं ममाधानवलेन चिरयाचनया वैनेयान् प्रतिपत्तामि । षट्पारमिता-
 चरमाणो वैनेयान् प्रतिपत्तामि श्रुतं च मया भगवतः सकाशाद्भस्तुनिमित्तं परित्यजेयं
 दानपारमिता । तथारूपमद्यं दानपारमितां चरिष्यामि यथा जन्मान्तरेषु प्रमेयाः सत्त्वा
 याचनका आगमिष्यन्ति तेषां तथारूपं परित्यागं परित्यजेयं । तद्वययानुपानकाद्यभोज्यपेय-
 लेष्वव्यज्यमानाश्रयप्रतिश्रयमात्यगन्धविलेपनरत्नानप्रत्यभैषज्यदानं क्लृप्त-ध्वज-पताका-धन-
 धान्य-एस्त्य-य-सुवर्ण-रज्य-दिरण्यमसिसुक्ता-वेदुर्व्यंशखण्डिला-प्रवाङ्-रजत-जातरपश्चि-
 खावर्त्त-मर्वा-मरुमेयं परित्यागं परमप्रसादकारुण्यमानसः सत्त्वानां दत्त्वाऽफलाभिकाङ्क्षी
 सत्त्वान्परिहाचनार्थं वैनेयसत्त्वानुग्रहार्थं त्यागमभारं परित्यजेयं ।

येयं पुनः सत्त्वा आतित्यागयाचनका आगत्वा याचेरन् तद्वयया दामदासीत्याने नामराजभाय्या
 पुत्रदुष्टवृष्ट्वापरित्यागकर्त्तमानयनजिह्वाचर्मरुधिराखिफायजोवितशिरः-परित्यागं एवं-
 रूपाः परित्यागाः परमप्रसन्नः कारुण्यमानसः अप्रमत्ताभिकाङ्क्षी सत्त्वानां दानं दद्यां वैनेयानु-
 फल्पर्यं तथारूपायामद्यं दानपारमितायां चरिष्यामि यन्न कदाचित् पूर्वं क्वचिन् सत्त्विन
 एवंरूपाः परित्यागाः परित्यक्ताः शु न च पुनः कश्चित् सत्त्वो बोधिसत्त्वः । अनुत्तरायां
 सम्यक्सम्बोधौ चारिकां शिचरमाणः स्वरूपाः परित्यागाः परित्यजेत् यदद्यं तेषु जन्मान्तरेषु
 अप्रमेयासंख्येषु कल्पकोटीनयुतशतसहस्रेष्वनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ चारिकां चरमाणः
 दानपारमितायां चरेयं यदद्यं सहाकरुणाममन्वागतानां पश्चिमकानां बोधिसत्त्वानां परि-
 त्यागेन त्रिगुणान् स्थापयेयन्नशरारिक्लेशानामियं शीलपारमिता तथारूपमनुत्तरायां सम्यक्-
 सम्बोधौ चारिकां चरमाणो विविधशीलप्रतरन्तरदुष्करे चारिकां चरेयं यथापूर्वोक्तं यो
 विषयेष्वुच्यतेभनसा आत्मप्रवेष्टुणा इयं चान्तिपारमिता तथारूपमद्यं चान्तिं भावयमानो
 यथापूर्वोक्ता । याविवेकता सर्वसंस्कृतभावना उद्वुष्यना सर्वसंस्कृतशान्तमनुत्तरचर्यया
 विवर्त्तना इयं वीर्यपारमिता । ये सर्वसंस्कारेषु विषयसंप्रदाखाय शून्यता समुदाचारः । इयं
 ध्यानपारमिता या प्रह्लादवुत्पत्तिकथमन्तान्तिरियं प्रज्ञापारमिताया अप्रमेयासंख्येषु कल्प-
 कोटीनयुतशतसहस्रेषु हृदोत्साहवलयेमचर्या यथापूर्वोक्तं कश्चिद्बोधिसत्त्वोऽनुत्तरायां
 सम्यक्सम्बोधौ चारिकां चरमाणः एवं वृदोत्साहवलयेगेन प्रज्ञापारमितायां चरन्नाद्यं
 चरेयं पश्चिमकानां सहाकरुणाममन्वागतानां नेत्रीमुखं स्थापयेयं प्रथमचित्तोत्पादेनाद्यं
 पश्चिमकानां बोधिसत्त्वानां सहाकरुणां निवर्त्तयेयं । यावदनुत्तरपरिनिर्व्याणेन बोधिसत्त्वा-
 द्याद्यर्थप्राप्ता भवेयुगित्थमद्यं त्यागमानूनता चरेयं । शीला निश्रयता चान्त्यामन्यूनता ।
 वीर्येण पूरनता । ध्यानम्यप्रतिष्ठिता प्रज्ञा यामद्वयतां चरेयं । अफलाकाङ्क्षी । आर्थमस-
 धनशिरिहतानां श्रत्त्वानां सर्वशून्यवृद्धत्वेर्जितानां सद्गमैप्रतिद्वेषकानां आर्यापथाद-
 कानां मिथ्यादृष्टिकानां अकुशलमूलममवधानसङ्कटप्राप्तानां कुमारीविदग्गमानानां सत्त्वाना-
 मर्यायाद्यं पारमितास्तोषत्रलयेगोत्साहेन चरेयं । एकैकषण सत्त्वगार्थं चाद्यं कुशलमूलसन्तायाः
 प्रतिष्ठापनार्थं दशमहाकल्पानधीचिनरको दुःखं वेदनामुत्साहेयं । एवं तिर्य्यकप्रतेषु यथाश्रि-
 ट्ठेषु मनुष्यरिदेषु दुःखां वेदनामुत्साहेयं । यथा चैकषणत्वण्य संतर्षां कुशलमूलवीजं प्रति-
 ष्ठापयेयं । तथा सर्वसत्त्वानां अर्थरपारिक्तमुष्टिसदृशसत्त्वानां वेपथं प्रतिपत्तोयां । यावत्

कल्पपर्यन्तेनाहं अर्थिको दिव्यसुखोपपत्तिभिः स्थापयित्वा एकजातिप्रतिबद्धतुषितभवन-
 कालापरिचरमभविको बोधाभिसंबोधनाहं तावच्चिरमहं संसारे बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमान्
 बुद्धान् भगवतः पर्युपासित्वा एकैकस्य च बुद्धस्याहं बुद्धक्षेत्रं परमाणुरजःसमान् विविधां
 पूजां कुर्यां । एकैकस्य च बुद्धस्य सकाशाद्बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमान् गुणानधिगच्छेय । बुद्ध-
 क्षेत्रपरमाणुरजःसमांश्च सत्त्वान् बोधो समादापयेयं एवं प्रत्येकबुद्धयानिकानां यथाभिप्रायांश्च
 सत्त्वान् तथाहं समादापयेय । असति बुद्धोत्पादे नेकरिधिप्रतेनाहं सत्त्वान् दशकुशलकर्मे-
 पर्येषु नियोजयेयं समाधावभिज्ञासु च नियोजयेयं । दृष्टिव्यसनमहेश्वरभक्तमहेश्वररूपेणाहं
 सत्त्वान् कुशलेषु नियोजयेयं । नारायणभक्तांश्चन्द्रसूर्यभक्तान् यावद्ब्रह्मभक्तान् ब्रह्मरूपेणाहं
 सत्त्वान् नियोजयेयं । एवं गरुडरूपेण गरुडपत्तियः कुशलचर्यासु नियोजयेय । यावद्ब्रह्म-
 रूपेण सुसुचितान् सत्त्वान् स्वसांसकधिरेण संतर्पयेयं । व्यसनगतांश्च सत्त्वान् स्वकेन कपित्थ
 जीवितेन च परिचापेय । तावच्चिरमहं भदन्त भगवन् दग्धमन्तानानां कुशलमूलपरिहीता-
 नामर्यापातिव्रलयेगेन चारिकां चरन् तावच्चिरं वाहं संसारे सत्त्वहेतो विविधचण्डघोर-
 दाकान् दुःखान् प्रतीच्छेयं । यावदतिक्रान्तानेकगङ्गानदीवालिकासमानामसंख्येयानां निर्गता-
 नामर्यागिष्टे द्वितीये गङ्गानदीवालिकासमे संख्येयेऽनुप्रविष्टे भद्रको महाकल्पे यदा ज्योतिषालो
 माणवकोऽनुत्तरां मय्यक्सम्बोधिसमिषम्बुधातिक्रकुत्सन्ते नाम भविष्यति तदाहं तस्मिन्
 मयरे आर्य्येण प्रज्ञाचक्षुषा दशसु दिक्षु सत्त्वबुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमासु लोकपापुषु
 प्रवर्तितधार्मिकं धर्मचक्रं तिष्ठतो यापयतो बुद्धान् भगवतः पर्येयं । ये मया दग्ध-
 मन्तानाः । शकुलमूलसमाधानाः समधनविरहिताः सर्वैः शून्यैर्बुद्धक्षेत्रैरुजिता आर्या-
 नन्तर्यकारकाः महर्मीप्रतिक्षेपका यावत् कुमार्यं विचन्यतः मया संकटप्राप्ताः प्रथममनुत्तारा
 मन्त्रसम्बन्धायां समादापिता निवेगिताः प्रतिष्ठापिताः । मया ते सत्त्वाः प्रथमं दानपर-
 मिनायां समादापिता यावत् प्रज्ञापापमितायां निवेगिताः सु मया च तेषां सत्त्वानां तदा-
 कुशलमूलवीजपनुत्तरे निर्व्यागे पतिषां म्यात् अपापेभ्यश्च परिमोचिताः प्रज्ञापुण्यसंभारे च
 नियोजिताः सु स्तिष्ठन्तो यापयन्तस्तेषु बुद्धक्षेत्रेषु बुद्धेषु भगवतःपुपनीताः सु यदानुत्ताराया
 सत्त्वबुद्धव्यायां व्याकरणप्रतिषथा भवेयुः समाधिधारणांशानिप्रतिषथाशसु भूमय-
 ज्ञानासु सु मया च ते सत्त्वा बुद्धक्षेत्रगुणव्यूहा प्रणिधानं समादापिताः शिवापिताश्च
 सु येषां च ते बुद्धक्षेत्रगुणव्यूहां प्रतिष्ठापयन्तस्ते च तानहं तस्मिन् मयरोऽनुप्रियं
 मद्रमयः कृष्णकल्पे त्रिनसूर्यं उदये दशसु दिक्षु बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमेषु बुद्धक्षेत्रेषु बुद्धा
 मन्तान् नियुक्ता यापयन्ताः सत्त्वानां धर्मं देगयन्तः परमं । तदाहं, कण्ठान्मथ मगात-
 म्प्राहं सत्त्वबुद्धव्यूहांशानिभयंयुद्धस्य मत्तस्य सुयमंक्रमेण उपसंक्रम्य विविधां पूजां कुर्यां ।
 तदाहं कुर्यां च तेषां जीवे सुयसमाधावभिप्रायं । अग्रधर्मोद्देशकश्च भवेयं । ये च तस्मिन्
 मया दग्धमन्तानाः मया कुशलसुते समाधानतता वृत्तिसांसेपनिपन्ना आनन्तर्यकारकाः
 बुद्धक्षेत्रप्रतिषथाः मया संकटप्राप्तानां यत्नानां धर्मं देगयेयं । तांसाहं येनयो मति-
 म्प्राहं च । सत्त्वबुद्धव्यूहाः मया दग्धमन्तानां मया कुशलसुते समाधानतता वृत्तिसांसेपनिपन्ना
 बुद्धक्षेत्रप्रतिषथाः मया संकटप्राप्तानां यत्नानां धर्मं देगयेयं । तांसाहं येनयो मति-

देवानां धर्मं देशयेयं । धर्मेणांश्च प्रतिपत्नीयां यावद्विश्ववर्षतिशतं मत्त्वानामायुर्भविष्यति । सत्त्वा आराध्यकुलरूपमदमत्ता मत्वरिणो भविष्यन्ति । पञ्चकषायान्धकारप्रतिपत्ताः सत्त्वा तीव्र-
 रागास्तीव्रद्वेषास्तीव्रमानास्तीव्रपापेण मत्वरिणोऽधर्मेरागरक्ता अधर्मेभोगपर्य्ययिणो मिथ्या-
 हृद्यो विपरीतदर्शना आर्यमत्तधनविरहिता अमातृजा अपितृजा अश्रामस्था अद्याह्वया
 अज्ञायकरा अप्रुण्यकरा अपरलोकमयदर्शिनोऽनभियुक्ता स्त्रियु पुण्याक्रियावस्तुषु अनर्षिका
 म्निभिर्यानेरनभियुक्ता म्निषु सुचरितेषु । अभियुक्ता स्त्रियु दुश्चरितेषु । अनभियुक्ता दशसु
 कुशलेषु कर्मपथेषु अभियुक्ता दशसुकुशलेषु कर्मपथेषु । चतुर्विपर्य्यायोपचताद्यतुर्विपत्ति-
 मंस्थानाद्दुर्भारव्यग्रगताद्यतुर्भरोद्यौमद्यामानाः पञ्चीवरणव्यग्रगताः सत्त्वा भविष्यन्ति ।
 यद्विन्द्रियमदमत्ता अद्यमिथ्यात्वप्रतिपत्ताः काममङ्गलप्रदाया अतुशयसमुत्थापका अनर्षिका
 देशानुपुण्यश्रीसम्पत्तिभिविपरीतदृष्टिकाः । कुमारो विचन्यमाना आनन्तर्यकारकाः सङ्घर्म्म-
 प्रतिक्षेपका आर्यापवादकाः सर्वकुशलमूलपरिणीताः धाङ्गा सुखरा अद्यतज्ञाः । सुष्ट-
 रूतयः कुशलाः लुगुष्पका दुःप्रजा अल्पभृताः दुःशीलाः कुक्षका मत्वरिणः परस्वराभाषका
 अनोन्मादौरवाः कुश्रीदाः विकलेन्द्रिया हर्षलाघीवरविरहिता अकल्याणमित्रसंघटीत
 गर्भाशयस्मृतिघनष्टा विविधरोगोपचताः क्रिष्टा दुर्वर्णा अवर्षीत्रिमका अदीका अनपवायाः
 पाप्वरहिता एकपूर्वभक्तौ वहुकापवाचा मनसा दुश्चरितं समाचरन्ति । ते प्रशंसितप्राशुत-
 दृष्टिकाः सत्त्वा भविष्यन्ति पञ्चसूत्र्याभिनिविष्टचित्ताः पञ्चकामगुणसृष्टचित्ता हृद्यचित्ता
 व्यापन्नचित्ता धैर्यविद्या विधिमावित्ताः फलुपचित्ताः रुचचित्ताः क्षुभितचित्ता अदान्तचित्ता
 अटितचित्ता उद्धतचित्ता अधर्माभिनिविष्टचित्ता अण्ववस्थितचित्ता परस्परसारम्भचित्ताः
 परस्परशयचित्ता धर्म्मविश्रुतचित्ता अविपक्वचित्ता धर्म्मयु सारम्भचित्ता अकुशले उत्पा-
 दितचित्ताः शान्तिनिर्वारणपर्य्ययिष्टचित्ता अदितखोपचित्ताः सङ्घर्मयोजनग्रन्थनसमुदानतचित्ता
 व्याधिरारमरणमंमत्ययचित्ताः सर्वसंयोजनाधिष्ठितचित्ताः सर्वशीवरणपरिग्रहचित्ताः धर्म्म-
 अजप्रगतनचित्ता दृष्टिध्वजोपपणचित्ताः परस्परार्थचित्ता अन्योन्यभक्षयचित्ताः परस्पर-
 भाषनेश्वर्यचित्ता द्वेषमसुदृष्टयचित्ता । अन्योन्मादातचित्ताः कामेभ्योऽऽत्मचित्ताः सर्व-
 परिग्रहमात्मर्यचित्ता अशुतचित्ताः परदारकात्मणचित्ता व्यापादविधिंसनचित्ता अप्रशि-
 धानचित्ताः सत्तासात्ताले भविष्यन्ति । इमेचाय शब्दाः परस्परान्तिकास्तुष्टवन्ति ।

नरकशब्दस्तिर्वांगुयोनिशब्दः यमलोकाशब्दो व्याधिशब्दो जराशब्दो मरणशब्दो
 वधकाशब्दोऽक्षयशब्दो नित्यारिशब्दोऽङ्घ्रिनिगदग्रन्थनचारकाशब्दो दृष्टपीडनाशब्दो वर्त-
 क्रोशनपरिभाषणशब्दः सन्निवृत्तेऽनशब्दो मणवृत्तेऽनशब्दः चौर्यशब्दः परचक्रशब्दो हर्षित-
 शब्दः काममिथ्याचारशब्दो मृषायादशब्द उत्पातशब्दः पेशुनाशब्दः फलुप'शब्दः संभिन्-
 प्रलापशब्द ईर्ष्यामात्मर्यशब्द आशयपरिग्रहशब्दोऽष्टारमकारशब्दः प्रियाप्रियशब्द
 एष्टानिष्टशब्दः प्रियविप्रयोगशब्दः कथयिष्यशब्दोऽन्योन्यशासित्तेटनाशब्दो हर्म्मशब्दः
 शीतशब्द उष्णशब्दो जिघत्सा-पिपासाशब्दः शान्तज्ञानवेदनाशब्दः शृणिकर्मानाशब्दो

* एव फलुपशब्द इति पाठः संगच्छे ।

विविधकर्मशिल्पपरिखिन्नशब्दो विविधरागोपहतशब्दः इमां च ते सत्त्वाः परस्परान्
न्तिकाच्छृण्वन्ति ।

स्वरूपैः परिहीनकुशलमूलैः परिहीनकल्याणमित्रैर्दुष्टचित्तैः सत्त्वैः तस्मिन् क्लेशे
सहालोकधातुराकीर्णा भविष्य(न्ति)ति उर्जिताश्च ते सत्त्वा भविष्यन्ति सर्वज्ञैः शून्यैर्दुष्टचित्तैः
र्यथान्नपानदमसंयमकुशलकर्मक्रियाकुशले समवधाना आर्याष्टाङ्गेन मार्गीय विरहित
तमस्तमपरायणाः प्रगाढकर्मप्रत्ययेन ते सत्त्वाः तस्मिन् समये भद्रकल्पे विंशोत्तरवर्षशतं
युष्केषु प्रत्याजायिष्यन्ति तेषां सत्त्वानां कर्मप्रत्ययेन सहस्रद्वन्द्वेन हीनं भविष्यति सवेद-
समकुशलमूलैस्सत्त्वैः परिवर्जिता सलवणा च पृथिवी भविष्यति पापाणसर्करांशुशिला
पर्वतोत्कृशला च धरणी भविष्यति । परुषदंशमशकाशीविषचण्डन्यगपत्तिभिराकीर्णं
भविष्यति विषमकालकलुषा वायवो वास्यन्ति विषमकालविरसलवणविमिश्रा अशनिवर्षा
पतियन्ति । तथारूपाः पृथिव्यां शम्भौषधितण्डुलो पत्रपुष्पफला धान्यरसाः सत्त्वान-
मन्योन्योपभोगपरिभोगविषमाः कलुषपरुषरुक्षविषसंचष्टा भविष्यन्ति । ते सत्त्वाः परि-
भक्ष्या भूयन्वा मात्रया रूक्षा दृष्टाञ्चण्डा रौद्राः परुषाः कदर्याः परिभाषका अग्न्योन्यौ-
वभीतेन चित्तेनायातचित्ता वधकचिता भविष्यन्ति मांसभोजनसधिराहारा युगधर्म-
प्रावरणाः प्रहरणाधिष्ठानाः प्राणिवधोद्युक्त्वारूपकुलवंशैर्यथैश्वर्यस्त्रलिप्यश्चारोहणधनुर्प्रा-
युधपरिवारा मात्सर्यदर्पिता भविष्यन्ति विविधलूहतपत्रताभिमुक्ता भविष्यन्ति लोकाः
तत्काल(ल)मघं तुषितभवनादवतीर्य विशिष्टे चक्रवर्तिकुशलवंशे ईश्वरे राजकुले अग्रम-
द्विष्टाः कुक्षौ वेनेयसत्त्वै कुशलमूलपरिचारणार्थं * गर्भवासमुपसृष्ट्वायां सर्वावन्तं तस्मिन्
समये सद्ये बुद्धक्षेत्रे उदारेणावभासेन स्फुरेयं । ऊर्ध्वं यावदकनिष्ठभवनपर्यन्तेषां इहं
यावत् काञ्चनचक्रपर्यन्तमुदारेणावभासेन स्फुरेयं ये च तस्मिन् समये सत्त्वा सद्ये बुद्धक्षेत्रे
प्रत्याजाता नरकेषु वा तिर्यग्ग्योनौ वा यमलोके वा देवमनुष्ये वा ते सर्वे तमवभासे
संप्रगेषुः स्पृशेयुः संजानेयुः तेषां संसारविमृशतां दुःखोद्भिद्गानां निर्वाणामिलापमन्त्राः
क्लेशममचित्तान्युत्पादयेयुः । इदं प्रथमे मग्नमार्गवीजमवरोपयेयं । यदाहं सर्वधर्मनयवि-
पर्ययतं सर्वमसाधिनिर्देशमेकधर्मसुखमपरान्तकल्पनिर्देशेन समाहितचित्तो दशमामां मातुः
कुक्षां निवसेयं पात्रांयाहं प्राप्ते बुद्धत्वे सत्त्वां परिखिन्नां संसारे परिसोचयेयं । ते सत्त्वा
मातुः कुत्सितं दशमामां सखिगर्भमन्दर्शनसमाहितचित्तं पर्यङ्कन निपस्यां पश्येयुः निर्गते
च दशमासि सर्वेषुष्पमक्षयेनाहं समाधिना सर्वावन्तं सहस्रद्वन्द्वेन पद्भ्यधिकारं धारि-
न्वावयेयं । ऊर्ध्वं यावदकनिष्ठभवने पर्यन्तं क्षिप्रमेव वा यावत्कालान्तरपर्यन्तं न चाव-
येयं ये च तस्मिन् समये सद्ये बुद्धक्षेत्रे सत्त्वाः प्रत्याजाता नरकेषु च पात्रान्यनुषीषु वा
नासु प्रवीधयेयं । यदाहं मानुर्दक्षिणे कुक्षावभिनिष्कृमेयं पुनरपि च सर्वावन्तं सद्ये
बुद्धक्षेत्रमुदारेणावभासेन स्फुरेयं । तदापि तस्मिन् समये सर्वान् सद्ये बुद्धक्षेत्रे सत्त्वान्
संवाहयेयं । अथस्तकुशलमूलानां सत्त्वानां संताने निर्वाणयाज्ञं प्राप्तिपथं । प्रायोपित-

प्रअथकायसंस्कारः प्रअथवाक्मंस्कारः प्रज्ञां ताश्चाग्याशामाः दिने दिने चैकां त्रैकां
 धानात् व्युत्थित्वाहृतिलमाहारमाहरति । सा दुष्करचर्या महर्द्विका सा महाफला महा-
 विस्तारा नचिरेणासौ अनुत्तरां सम्यक्संबोधिमभिमंभोत्त्यते । स चेन्न अदुष्टं गच्छ-
 स्वयं पश्यते । ते च तां दुष्करचर्यामुत्सज्य मम दुष्करचर्यां दृष्ट्वा येषां येषां श्रावकश-
 सन्तानवीजाङ्करं प्रतिष्ठितं स्यात् यावद्ययापूर्वोक्तं ये मनुष्यराजा वा भद्रा वा नैगमशान-
 पदा गृहस्थप्रव्रजिता गृहागारसम्पन्नास्तैःपि मम दुष्करचर्यामुपसंक्रामेयुर्यावच्छ्रावकयानिक-
 ययापूर्वोक्तं यश्च मां श्रामो दर्शनाय उपसंक्रमेत् ॥ स तस्य पश्चिमको मातृश्रामो प्रतिलाभो
 भवेदिति ये श्रावक यानि का ययापूर्वोक्तं ये मृगपक्षिणो दुष्करं चरमाणं निषस्यं पश्यन्तु
 तेषां पश्चिमकस्तिर्यग्ग्योनि प्रतिलाभो भवेदिति ।

यैश्च मृगपक्षिभिः श्रावकयाने वीजान्यवरोपितानि तेनैकजातिप्रतिवद्धा मम वै-
 वनेया भवेयु र्यं प्रत्येकबुद्धवैनेया ययापूर्वोक्तं एवंविधाः क्षुद्रकास्तिर्यग्ग्योनिना वक्त-
 रत्रं प्रेता वक्तव्या स्तावच्चिरं चाहमेवरूपां दुष्करचर्यां चरेयमेकपर्यङ्गेन यावद्बहुसत्-
 कोटीनयुतशतसहस्राणि दुष्करचर्यायां सात्तिभूता भवेयुः । आश्चर्यप्राप्ताश्च तेषां च
 सन्तानेऽप्रमेयासंख्येयानां मोक्षवीजं प्ररोह्येयं । तथारूपामहं दुष्करचर्यां चरेयं यथा न
 पूर्वं केनचित् सत्त्वसंख्यानेन अन्यतीर्थिकेन वा श्रावकयानिकेन वा प्रत्येकबुद्धयानिकेन
 वा अनुत्तरमहायानिकेन वा एवं दुष्करचर्यां चीर्णां पूर्वं स्यात् न च पुनः पश्चात् कश्चिद्
 सत्त्वसंख्यांश्चरेत् । अन्यतीर्थिका वा । एवंरूपां दुष्करचारिकां शक्तांश्चरन्तु यथाहं चरेयं ।
 अप्राप्तयामनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ तदाहं पुरुषकारं कुर्यां सवसकायं मारं पराजयेयं ।
 सावशेषकर्मफलं चाधिष्ठेयं क्लेशमानं जिनेयं । अनुत्तरां च सम्यक्सम्बोधिमभिसम्बुध्येयं ।
 तददमेकसत्त्वस्य सन्तानेऽहत्वं प्रतिष्ठापयेयं । तथा द्वितीयस्य तथा तृतीयस्य तथा चतुर्थ-
 धर्मं देशयेयं । सन्ताने चार्हत्वं प्रतिष्ठापयेयं । एकैकस्य सत्त्वस्वार्थमहं शतसहस्रशः प्रति-
 हार्याणि दर्शयेयं । तस्य च सन्ताने सम्यग्दृष्टिं प्रतिष्ठापयेयं बहूनि च धर्मार्थबहुन-
 सहस्राणि तोषयेयं । यथा शतया च फले प्रतिष्ठापयेयं । वज्रमयांश्च सत्त्वानां सन्ताने क्लेश-
 पर्वतां क्षानत्रजेण भिन्त्यां त्रियानेन व्यवस्थानेन धर्मं देशयेयं । एकसत्त्वस्वार्थायाहं बहु-
 योजनशतानि पद्भ्यां गच्छेयं धर्मदेशनार्थमभयपदे प्रतिष्ठापनार्थमप्रतिषेधश्च मे-
 भवेत् श्रवस्त्रायाः । दुर्बलस्य पृथुस्मृतेः विभ्रान्तचित्तस्य सुखरप्रगल्भचित्तस्य युः निर्गते
 दुःप्रज्ञचित्तस्य बहुकेशिकाकुलचित्तस्य माटग्रामस्य मम शासने प्रव्रज्यापसंस्कारं धारि-
 मे पर्षा सुभिक्षुभिर्क्षुण्णपासकोपासिकाः । बहुजनप्रभृतं मे शासनं भवेत् देव-
 यक्षायां नागनामसुराणामार्याष्टाङ्गसमन्वागत उपोषधवासः यावत्तिर्यग्ग्योनिगतानामपि
 वक्ष्यचर्यश्रामो भवेत् । बोधिप्राप्त्य च मे भदन्त भगवन् ये सत्त्वा मम प्रहृष्टचित्ता वधक-
 चित्ताः शस्त्रेण यामिना वा शतया वा विविधेन वा प्रहरणे नोपसंक्रामेयुः । कर्तुः पत्न-
 वंचनैःकाङ्क्षेयुः परिभाषेयुर्द्विद्विद्वि वा शूभः शब्दं चारेयुः विषमसंख्यमाहारपातमुप-
 नासयेयुः । एवंरूपां कर्माफलानपरितीक्षानाधिष्ठित्वा अनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिमभि-
 सन्बुध्येयं । यथा बोधिप्राप्त्य मे सत्त्वाः पूर्ववैरशयधकोपकरणप्रयोगेन परुषवचनविधि-

पारस्वविधानपानसंज्ञे नोपमंकरेयुः । अपि च मे उत्पन्नमेयुः । तेषां मत्त्वानामर्षं शील-
 नुनसमागिबलाकमलाभावितेन वस्त्ररररोषद्वन्द्वभिनर्दिनेन स्वरेण तत्रान्यं धर्मं देशयेत् ।
 दत्तेषां चित्तानि प्रमादयेत् । कुशले च नियोजयेत् यथा ते मत्त्वाः कर्मावरणं देशयेयुः ।
 आपत्तां मत्त्वरसापह्नोयुः । न च तेषां मत्त्वानां स्वर्गमोक्षफलवैराग्ये आश्रयत्वे वा आव-
 रणकर्म भवेदिति मम चाप्य परिशोक्तकर्मोत्तीरणावतीकृतं भवेत् । बोधिप्राप्त्य च मे
 भवन्त भगवन् पापन्तो मम रोमकूश भवेयुस्त्वान्तो दिवसं सुदुष्टिप्रदान् निर्मिगुषां
 दानिंश्रद्धिर्मेघापुरुषलक्ष्मीः समलसूतानश्रीतिभिरनुकूलनेकांशां सुदुष्टिप्रदान् शून्येषु
 सुदुष्टोत्रेषु भवेयेत् । अशून्येषु च प्रेषयेत् पक्षपाथेषु सुदुष्टोत्रेषु प्रेषयेत् । ये चापि तेषु
 सुदुष्टोत्रेष्वानस्तव्यकारकाः सत्त्वा भवेयुः सद्दमैप्रतिरोपकाः आर्योपचारका यावत्कुशल-
 मूलममथधारकाः येषि तत्र मत्त्वाः श्रावकयानसंप्रिथिताः प्रत्येकसुदुष्टपानसंप्रिथिता मद्य-
 यानसंप्रिथिताः शिष्टायां कल्पापकारिकाः हिंस्रचारिकाः मूलापतिमापन्नाः दग्धमन्तानाः
 श्रमभारप्रलम्बाः संसारदयीसंप्रिथिताः कुपार्गाविद्यमाना मद्यसंकटप्राप्ताः तथारथाः सत्त्वाः
 सत्त्वकोटीनपुत्रगतमद्यप्रादेको सुदुष्टिप्रद एकदिवसे सत्त्वानां धर्मं देशयेत् ये सत्त्वा
 मद्येश्वरभक्तिकास्तेषां सत्त्वानां मद्येश्वररूपेण धर्मं देशयेत् । सद्ये च सुदुष्टोत्रे मम वर्यं
 भाषयेयुस्तत्र च सत्त्वानां प्रलिपानमुद्दोजयेत् ते च सत्त्वा मम वर्यं श्रुत्वा ममेव सुदुष्टोत्रे
 प्रलिपानं कुर्वीरन् उपपत्तिं चाकारुत्तेयुः । यदृष्टं भवन्त भगवन् तेषां सत्त्वानां मरणफाल-
 समये पुरतः । न तिष्ठेयं धर्मं न देशयेयं चित्तं न संप्रमादयेयं येयं मात्राद्यमनुत्तरां सम्यक्-
 संबोधिमभिमंशुधेयं ।

यदि मे सत्त्वा कालं श्रुत्वा दुर्गतिपूपपद्यु न च मम सुदुष्टोत्रे मनुष्यप्रतिलाभं
 लभेयुः सर्व्वं मम धर्माभंगोषं गच्छेयु मां च ये प्रतिभाषेयुर्मां चाष्टं सत्त्वकुर्यां सफलं
 सुदुष्टकार्यं निव्यादयितुम् । ये सत्त्वा नारायणभक्तिकाया च सत्त्वाः कालं श्रुत्वा दुर्गतिं
 प्रपतेयुस्तन्मा चाष्टं शक्यं सफलं सुदुष्टकार्यं निव्यादयितुं बोधिप्राप्त्य च मे सर्व्वसुदुष्टोत्रेषु
 सत्त्वा आनन्तर्यकारका यावत् कुमारं विद्यमाना मद्यसंकटप्राप्ताः सत्त्वाः कालं श्रुत्वा
 मम सुदुष्टोत्रे उपपत्तीन् इदं तेषां निमित्तं पांशुयर्थास्ते सत्त्वा भविष्यन्ति पिशाच-
 मुखसुदुष्टोत्रयोर्दुर्गत्या हःश्रीला अल्पायुष्का विविधरोगोपहता विविधपरिष्कारपरिष्ठी-
 ते सत्त्वा भविष्यन्ति तेषां सत्त्वानामर्षं यथावत्तस्मिन् समये सद्ये लोकपातो
 रका भवेयुः सर्व्वत्र च चातुर्द्वीपिकायां सन्तुषितमद्यनायतरणं मातुर्गर्भं चाष्टं
 श्रयेयं विस्तरेण कुमारस्त्रीया शिल्पकर्मोत्थानद्वयकारचर्यां मारुधर्यखद्योधिभिमंशुध-
 न धर्मचक्रप्रवर्त्तनं सर्व्वत्र च चातुर्द्वीपिकायु सफलं सुदुष्टकार्यमुपदर्शयेयं परिनिर्व्वर्त्तनं
 यावच्छरीरविभागमुपदर्शयेयं । बोधिप्राप्त्याद्यनेकपादव्यापारेण धर्मं देशयेयं ये सत्त्वाः
 श्रावकयानिका स्ते श्रावकपापिठकं धर्मं देशितमाजानीयुः । ये सत्त्वाः प्रत्येकसुदुष्टोत्रेया
 स्ते प्रत्येकसुदुष्टयानकपाधर्मं देशितमाजानीयु ये सत्त्वा अतुत्तरमद्ययानिकास्तेऽतुत्तरमद्ययान-
 कपाधर्मं देशितमाजानीयुः । ये सत्त्वाः संसारविरचितास्ते दानकपादेशितमाजानीयुर्मे
 सत्त्वाः पुण्यविरचिताः सुखस्वर्गाभिलाषिणस्ते शीलकपादेशितमाजानीयुः ये परस्परभीत-

रेत । सुभाषितज्ञानं प्रमुष्टचित्तानां सागरमुद्रव्यापारेण । अनुत्पत्तिकथर्मीतान्ति कौस्तुभचित्तानां निमित्तव्यापारेण । यथा भूतधर्मप्रमुष्टचित्तानामसंप्रमोषव्यापारेण । परस्परसुभाषितामनुष्ठानां वित्तिभिरव्यापारेण । विरतप्रतिलब्धप्रसादानां पुण्योत्सेदेव्यापारेण । धर्मेमुखप्रवर्षणामनुष्ठानां धर्मेमघव्यापारेण विरतोच्छेदद्वेषीनां रतयूषव्यापारेण । ज्ञानार्दितकर्माभियुक्तायां अनुपमव्यापारेण । सर्वसंयोजनबन्धनगतानां गगनमुपव्यापारेण । सर्वधर्मान्नाचित्तानां ज्ञानममुद्रव्यापारेण । तथागतगुणपरिपूर्णानां लोकविज्ञानसमुच्चोभावव्यापारेण । पूर्वमुद्रमुकताधिकारिणां विनिश्चितप्रातिहार्यव्यापारेण । एकधर्मेमुष्णपरान्तककल्पानिर्दिष्टानां सर्वधर्मेनयव्यापारेण । सर्वसूत्रान्ताविनिश्चितानां धर्मेस्वभावसमताविनिश्चितव्यापारेण । षट्पारायणोपधर्मेपरिवर्जितानां सर्वधर्मेनयव्यापारेण । विमोक्षचित्ताश्रयानभियुक्तानां विक्रीडिताभिज्ञाव्यापारेण । तथागतगत्यानुपवेशविमर्जितानामपराधेयव्यापारेण । आवेशिकधर्मा बोधिसत्त्वचर्याभिभियुक्तानां ज्ञानागमव्यापारेण । ज्ञातिकामसंदर्शिकानां सर्वधर्मानुगतव्यापारेण । सावशेषबोधिसत्त्वचारिकानां अभिवेकव्यापारेण । दशतथागतवलापरिपूर्णानामनवमर्दव्यापारेण । चतुर्वशाशुप्रतिलब्धानामपर्यार्थानयव्यापारेण । आवेशिकधर्माप्रतिलब्धानामसंप्रार्थव्यापारेण । असौम्यशयदर्शनानां प्रधानव्यापारेण । सर्वमुद्रधर्मसंमुखानुबोधाय प्रोताखिलविमलमुद्रव्यापारेण । सायशेषसर्वज्ञज्ञानानां सुविसुदृढव्यापारेण । अप्राप्तसर्वतथागतकार्यभिः कार्यरपर्यन्तनिष्ठाव्यापारेण धर्मेदेशितमाजानीपुरिति ।

ये बोधिसत्त्वा अशठा अमायाविनो रिजुका रिजुकजातीयाश्च तेषां चतुरशीतिधर्मे-
 मुखमष्टाष्टाणि पद्मसप्ततिधारणीमष्टाष्टाणि अप्रमेवानसंखीयानां सहायानसंप्रस्थितानां एक-
 व्यापारेण । इमे गुणाः सन्ताने प्रतिष्ठापपेयं येन बोधिसत्त्वा सहासत्त्वा सहासंनानुसंनद्व-
 भवेयुः । अचिन्त्यप्रतिधानविशेषाभ्युद्गता भवेयुरचिन्त्यज्ञानदर्शनबोधिसत्त्वदुखालङ्घता भवेयुः ।
 मुदयणा कायालङ्घता लक्ष्यानुबन्धनैः वागलङ्घता भवेयुर्यथाभिप्रायाः सत्त्वाः सुभाषितेन
 सन्तोषपेयुः । श्रुतालङ्घताः समाप्यवचनताय । स्मृत्यालङ्घता धारण्यसंप्रमोषताया मनो-
 लङ्घता निर्द्वेष्यालङ्घताः । कुगत्यमुद्रनतया आशयालङ्घता द्वयप्रतिप्रतया । प्रयोगालङ्घताः
 प्रतिज्ञोत्तरणतया अघाशयालङ्घता भूम्या भूमिसंक्रमणतया । दानालङ्घताः सर्ववस्तु-
 परित्यागाया श्रीलालङ्घताः सुश्रुताचितरभिमततया । क्षान्त्यालङ्घताः सर्वसत्त्वा पतिदत्त-
 चित्ततया । वीर्यालङ्घताः सर्वसंभारोपचित्तया । ध्यानालङ्घताः सर्वसमापत्तिविक्रीडिता-
 भिज्ञा भवेयुः । प्रज्ञालङ्घताः क्षीणवासनयाभिज्ञाविनो मैत्र्यालङ्घता सर्वसत्त्वस्य आसानु-
 गताः कसणालङ्घताः सर्वसत्त्वोपरित्यागच्छिता मुदितालङ्घताः सर्वधर्माकथंक्षया-प्राप्त-
 चपेक्षालङ्घता उन्नाभावनामदपविगताः । अभिज्ञालङ्घताः सर्वविक्रीडिताभिज्ञाः पुण्या
 लङ्घता अक्षयभोगरत्नपायिता प्रतिलब्धा अज्ञालङ्घताः सर्वसत्त्वचित्तचरिताभिज्ञा सुज्ञा-
 लङ्घताः सर्वसत्त्वकौशल्यधर्मेविवाधपितारः । आलोकालङ्घताः प्रज्ञाचक्षुरालोकं प्रति-
 लभेयुः । प्रतिसंविदलङ्घता अर्थधर्मेनिर्वाक्तप्रतिभानप्रतिबिम्बप्रतिलब्धा भवेयुः वैशाग्या-
 लङ्घताः सर्वसारपरप्रज्ञादिनभिभूता गुणालङ्घता सुदानां गुणानुप्राप्ता धर्मेालङ्घताः सतत

कल्पचित्ताः प्रवृष्टचित्तास्ते मैत्र्याव्याहारधर्मदेशितमाजानीयुः प्राणतिपातिकाः कर्तव्य
 देशितमाजानीयुः य ईर्ष्यामातृसख्याभिभूतास्ते मुद्रिता व्याहारकयाधर्मं देशितमाजानीयुः
 येरूपारूपमदमत्तचित्तास्ते उपेक्षाव्याहारकयाधर्मं देशितमाजानीयुः । येऽस्यश्रुतवारिभ्यो
 संप्रमोषश्रुतधारणौविप्रणाशव्याहारेण धर्मं देशितमाजानीयुः कुट्टिष्टिसङ्कटप्राप्ताः शून्यताव्या
 हारेण धर्मं देशितमाजानीयुः वितर्कसमुदाचारोपज्ञाप अनिमित्तव्याहारेण धर्मं देशित
 माजानीयुः प्रणिहिता परिशुद्धापहता अप्रणिहितव्याहारेण धर्मं देशितमाजानीयुः आश्र
 यपरिशुद्धाः परिशुद्धाशयव्याहारेण धर्मं देशितमाजानीयुः व्यवकीर्णसमुदाचारोपहतोप
 तचित्ता असंप्रमोषव्याहारेण धर्मं देशितमाजानीयुः क्षमप्रयोगोपहता अश्रुनिश्चयव्याहारेण
 धर्मं देशितमाजानीयुः श्रद्धाशयप्रसब्दोपहता अनिश्रितव्याहारेण धर्मं देशितमाजानीयुः
 क्लिप्तचित्ताः पेयालं कल्पचित्ताव्याहारेण कुशलसंप्रमोषचित्ता वैरोचनव्याहारेण भाव
 र्मोद्भ्युक्ताः शून्यताव्याहारेण परवधे संप्रतिपन्ना अभ्युद्गतव्याहारेण विविधकेशोपह
 चित्ता विगतव्याहारेण विषममार्गसंप्रतिपन्ना आवर्त्तव्याहारेण महायानकोतुल्लसित
 विवर्त्तव्याहारेण संसारोद्धिपानां बोधिसत्त्वानां रतिव्याहारेण । कुशलभूमिज्ञाना नयत्ता
 मूर्खानुव्याहारेण । परस्परामंतुष्टकुशलमूलानां श्रुतापवाहारेण । परस्परामसविताना
 प्रतिहततस्मिन्व्याहारेण विषमकर्मसंप्रतिपन्नानां क्रियावतारणव्याहारेण । पर्यट्टपोषातानां
 सिद्धकोतुव्याहारेण । चतुर्मासभिभूतचित्तानां शूरव्याहारेण । बुद्धत्वेवानवभासगतानां
 सत्त्वानां प्रभाव्युहव्याहारेण । अनुनयप्रतिघानां श्रेयोचयव्याहारेण । बुद्धधर्मांलोकना
 भिभूतानां ध्वजाग्रयोपव्याहारेण । महाप्रज्ञाविरचितानां उल्कापातव्याहारेण सोढाभ
 कारगतानां भास्करप्रदीपव्याहारेण । क्षयानिकक्तिप्रयुक्तानां गुणाकरव्याहारेण । जंश्रि
 य्टोपमात्साभिकाङ्क्षिणां नारायणव्याहारेण चलाचलमुद्धीनां सा चानुगतव्याहारेण ।
 श्रवलोक्तिपूर्वज्ञानमेकध्वजव्याहारेण । पूर्वप्रतिज्ञोत्पद्यमानां सचं श्रवणव्याहारेण ।
 क्षानां वक्ष्यपदव्याहारेण । बोधिमण्डाभिकाङ्क्षिणां उपयेयं वक्ष्यव्याहारेण । सचं श्रवण
 लुगुक्षितानां वक्ष्योपमव्याहारेण । सत्त्वचित्तमप्रज्ञानां वक्ष्यमण्डव्याहारेण । सचं श्रवण
 परापरानभिज्ञानां प्रज्ञापदीपव्याहारेण । परस्परमतं देशयेयं सां चरित्रव्यतिव्याहारेण ।
 कायप्रतिपुनां महर्मकायविभाजनव्याहारेण । प्रतिष्ठापन्नप्रज्ञानां कतपोषव्याहारेण । धर्म
 हारेण । सर्वलक्षणविशोपितानामरणव्याहारेण । उप सुखरा न्यागतदुर्जनविरहितानामनिषिष्यका
 विषमव्याहारेण । अष्टं तु विद्यासंप्रणिगतानां विद्याविपुले । धर्मचक्रप्रवर्त्तनविद्याव्याहारेण ।
 सचं श्रवणव्याहारेण । अष्टं तु विद्यासंप्रणिगतानां विद्याविपुले । धर्मचक्रप्रवर्त्तनविद्याव्याहारेण ।
 व्याहारेण यादास्तप्रभेदासमयानां निर्धारप्रतिव्याहारेण । अष्टं तु विद्यासंप्रणिगतानां विद्याविपुले ।
 धर्मचक्रप्रवर्त्तनविद्याव्याहारेण । अष्टं तु विद्यासंप्रणिगतानां विद्याविपुले । धर्मचक्रप्रवर्त्तनविद्याव्याहारेण ।
 नतसंविधव्याहारेण । पक्षीत्पट्टानासकृतव्याहारेण मार्गविशोपि
 रेण । आश्रयव्यभिज्ञानाभिकाङ्क्षिणां निष्कषनव्याहारेण । पक्षीत्पट्टानासकृतव्याहारेण ।
 पक्षीत्पट्टानासकृतव्याहारेण । अष्टं तु विद्यासंप्रणिगतानां विद्याविपुले । धर्मचक्रप्रवर्त्तनविद्याव्याहारेण ।
 पक्षीत्पट्टानासकृतव्याहारेण । अष्टं तु विद्यासंप्रणिगतानां विद्याविपुले । धर्मचक्रप्रवर्त्तनविद्याव्याहारेण ।

एकमुद्रगानेकरन्तना एकपरिचोकारणेन एकानुलिभमीणा एकपुष्पेण पूजां कुर्वीरन् मर्वे
 तेऽयैवर्तिका भवेत्पुष्पाभिप्राया क्तिभिर्गानेः न च मत्वा मम परिनिर्दंत्य ज्ञाननेऽन्ताश
 एकशितापदमवि सन्तोपुष्पोक्तं भवाशयवर्त्तुर्ष्य केचिन्नन्वप्यदशायां पर्यथापुपुर्वाचयेयुः ।
 परंपां च देशयेयुः । येषु शृगुपुसितं वा प्रमादयेपुष्पैर्भाषणकण वा पूजां कुर्यन्ताश
 एकपुष्पेणापि एकवन्दननापि मर्वे तेऽयैवर्तिका भवेत्पुष्पिभिर्गानेःयाभिप्राया यावत् महम्मै-
 ऽन्तार्त्ते महम्मैऽन्तायां निर्वापितायां धर्म्मध्वजे पतिते ते च मम जन्मशरीरमवतरेपुर्वायावत्
 काश्चनचक्रं तिष्ठेपुर्वास्मिन्काले मष्टे वृद्धेने रत्नहर्मिचं भवेत्तस्मिन्ममये पौतुमतिनाममणि-
 चैर्हृयंसयं अग्निनिर्भासं तिष्ठन् । तच्च ततोऽभुद्भ्योऽं यावदफनिरुभवने स्थित्वा विविधां
 पुष्पवृष्टिं प्रवर्षेत् । मान्दारवपरिजातकमन्नुषकरो च मानन्तूर्णचन्द्रशिमलाशतपद्मसदृशप्रप-
 शतमष्टप्रपद्ममन्तप्रसामन्ताराया सुगन्धरे मश फुलाद्वाइयनयगाभिरभ्या ज्योतिप्रभा ज्योति-
 रेसानन्तार्त्तानन्तगन्धानां । एवं रपाणां पुष्पवर्षमभिवर्षेत् ततरा पुष्पवर्षाद्विविधा शब्दा
 निगरेपुष्पद्वयया मुद्रशब्दो धर्म्मशब्दः मत्तुशब्द उपामफमस्वरशब्द आर्ष्याशुभमन्वा-
 यतो पौषधोपवासाशब्दो दशप्रपञ्चाशिता मन्वरदानशब्दः शीलशब्दः सकलत्रप्राचर्यपरि-
 पूर्णोपमशशब्दो वैषाद्युत्तिशब्दोऽध्ययनशब्दः प्रतिमंलयनशब्दः । योनिशोमनासकारशब्दः
 शुभशब्दोऽनायानमृतिशब्दो नेयमंज्ञानामंजापतनशब्द आकिसृष्णापतनशब्दो विज्ञानान-
 न्दयापतनशब्द आकाशानन्दापतनशब्दोऽभिभवापतनशब्दोः ह्यतस्त्रापतनशब्दः शमथविपश्य-
 नाशब्दः शून्यताप्रखिचितशब्दो निमित्तशब्दः प्रतोपमसुत्पादशब्दः सकलथावकपिठक-
 शब्दक्षनिघरेत् सकलप्रत्येकमुद्रयानपिठकशब्दो निघरेत् । सकलमहायानकथा घटपार-
 मिताशब्दः ते पुष्या अशकिरेपुः मर्वे च सुवादवरा देवाः शृगुयुः स्वकस्यफानि पूर्वकृतानि
 कुशलमूलान्गनुस्मरेयुः । मर्वेकुशलेषु धर्म्मेषु सदासत्वा अजुगुष्पुष्पायास्तो ततोऽवतरेपुः मर्वे-
 मष्टे लोकधातो मनुष्यां देशकुशलेषु कर्मपथेषु नियोजयेयुः प्रतिष्ठापयेयुः । एवं च मर्वे
 कामावचरा देवाः शृगुयुस्तीर्थां च तृष्णा संयोजनरतिर्कोहामांमनयाभिरताशितवेतमिफां
 सर्वान् प्रशम्भयेयुः । ते मर्वेस्यफानि पूर्वकृतानि कुशलमूलान्गनुस्मरेयुः । ते च वैवलोक-
 श्वतोर्ष्य मर्वे मष्टे लोकधातो मनुष्यां देशकुशलेषु कर्मपथेषु ममादापयेयुः प्रतिष्ठापयेयुः तंच
 पुष्या आकाशे विविधा रत्ना प्राहुर्भयेयुः । तदपया भद्रन्त भगवन् कपरिरेणमूवर्णमणिमुक्ता-
 वेरुय्यंरुद्रुजिरीप्रयादुरजतजातरुपाशमार्भेऽक्षिकावर्त्ताः मर्वे मष्टे वृद्धेने एवं रपां रत्न-
 वृष्टिमभिवर्षयेयुः । मर्वे च मष्टे सुठेने कलिफालविविधादूर्भेत्तरागपरचक्रापरुषयापुत्त-
 विषं मर्वेण मर्वे प्रशमयेयुः । तिसारीया अफलहोयन्धनविपदाः । सुभिक्षाः मर्वे वष्टे
 सुठेने संक्षिपेयुः । यानि च मत्त्वानि तानि रत्नानि पश्येयुः उपभोगकर्म वा कुर्वीरन् ।
 ते मर्वे त्रिभिर्गानेरेवैद्यर्या भयेयुर्न च पुनरथा यावत् काश्चनचक्रं स्थितयुः । पुरैद्यं च भद्रन्त
 भगवन् ज्ञानान्तरफालकालममये पुनस्तं प्रदुर्नीलमणिगताः संक्षिपेयुर्न यावदफनिरुभ-
 वनपर्यन्तं स्थित्वा विविधां पुष्पवृष्टिमभिवर्षयेयुः तदपया मान्दारवमपामान्दारवपरि-
 यात्रायावद्देवानन्तप्रभासामाश पुण्यवर्षाद्विदिवा सनीटाः शब्दा निघरेयुः । तदपया मुद्र-
 शब्दो धर्म्मशब्दः मत्तुशब्दो यावत्पूर्वोक्तं ते ज्ञानः शरीरा आगोयावत् काश्चनचक्रं स्थितयुः ।

तस्मिन् ममये दुर्भिक्षकान्तरकल्पकाले एनस्तेशरीरकद्रुमुद्राङ्केषु यावदकनिकुभ्रतः
 पयन्तं पुष्पवृष्टिर्पावत् पूर्वोक्तं यावद्भोगान्तरकल्पं यया पूर्वोक्तं । यया भद्रके मङ्गल
 मम परिनिर्हृतस्य शरीरास्तृकार्यं कुर्युः । गणनातिक्रान्तान् वैन्यां त्रिभिर्यानेरवैवर्तिकान्
 स्थापयेयं । एवं पञ्चबुद्धत्वेत्परमासुरजः-ममैर्महाकल्पे वर्तमाने मम शरीरास्तृत्वात् त्रिभु-
 त्रिभिर्यानेरवैवर्तिकान् स्थापयेयु र्यदा पञ्चात्सदृशं गङ्गा-नदी-वालिकासमैरसंख्यैरतिक्रान्तै-
 र्दशसुदित्स्वप्नेयैरनोन्येभ्यो लोकधातुभ्यस्ते बुद्धा भगवन्त उत्यद्युये ये मया वोधिषत्त्वसुतेना-
 नूत्तरायां सम्मक्सम्बोधौ चय्यां चरता प्रयत्नमनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ समादापिताः
 स्युः प्रतिष्ठापिता मया च पारमितासु समादापिता निवेशिताः प्रतिष्ठापिताः स्युः वोधिप्राप्त-
 ष्णाहमपि सत्त्वाननुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ समादापयेयं निवेशयेयं प्रतिष्ठापयेयं । ये पुन-
 परिनिर्हृतस्य शरीरं विकुर्वाणानपि सत्त्वा अनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ चित्तमुत्पादयेयुः
 तेऽपि पञ्चात्सदृशं गङ्गा-नदी-वालिकासमैरसंख्यैर्वैवर्तमानैरसंख्यै रतिक्रान्तैर्दशसु दित्स्व-
 प्नेयेष्वसंख्येषु लोकधातुषु वोधिषत्त्वा अनुत्तरां सम्मक्सम्बोधिमभिसम्बुद्धा मम वहे
 भाषेयुः आवपेयुर्घोषं चोदीरयेयुः यच्चिरं भद्रकोनाम कल्पो वभूव तस्मिंश्चभद्रकेमहाकल्पेषु-
 प्रविष्टे चतुर्थे जिनभास्कर एवं नामा तथागतो वभूव । येन वयं प्रथममनुत्तरायां सम्यक्-
 सम्बोधौ समादापिता निवेशिताः । प्रतिष्ठापिता पेन व्यनेतर्हि सर्वज्ञाः चर्चकार
 धार्मिकं धर्मचक्रं प्रवर्तयामः निवर्त्ततु गतिचक्रे बहूसत्त्वकोटीनयुतशतसहस्रान् स्वर्गा-
 मोक्ते फले च प्रतिष्ठापयामः स्युः । ये च सत्त्वा वोध्यर्थिकास्तेषां तथागतानां रुकाये मम
 वर्णाकीर्तियशश्च शृणुयुस्तेतं तथागतं पृच्छेयुः कर्मव्यवशं सम्यग्मानः स भगवांस्त्वयागत
 एवं पञ्चकषाये कलियुगे वर्तमानेऽनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिमभिसम्बुद्धः । ते च तथागतस्तेषां
 वोध्यर्थिकानां कुलपुत्राणां कुलदुहितृणां वा इमं मम कक्ष्यासमन्वागतं प्रथमचित्तोत्पत्तौ
 बुद्धत्वेत्तगुणबूहं प्रणिधानपूर्वयोगं भाषेयुस्ते च वोध्यर्थिकाः कुलपुत्राः कुलदुहितरो वा
 आश्चर्यमाप्ता भाषयेयुः तेऽप्येवं रुपं महाकरुणां सत्तेषूत्पादयेयुरेवं रुपं च प्रणिधानं कुर्वीरन्
 एवं रुपे तीव्रे पञ्चकषाये क्लेशकषाये कलियुगे बुद्धत्वेत्त आनन्तर्यकारका यावदकुशलसम
 वधानां वैन्यां प्रतिगृह्णीयुः ते च बुद्धा भगवन्तस्तान् महाकरुणासमन्वागतां वोध्यर्थिक
 कुलपुत्रान् वा कुलदुहितृन् वा एवं रुपेण व्याकरणेन वाकुर्यु र्यथाभिप्रायां तैः कुलपुत्रै
 कुलदुहितृभिर्वा तीव्रपञ्चकषाये क्लेशे कलियुगे प्रणिधानं कृतं । अपरे बुद्धा भगवन्तं
 ममाशरीरविवर्त्तनेभिः पूर्वयोगैः सत्त्वानां वोध्यर्थिकानां कुलपुत्राणां कुलदुहितृणां वा
 विश्वरेण भाषेयुः । एवं चिरमेवं नामाजिनसूर्या वभूव । परिनिर्हृतस्य शरीरेभिरेवंविधै-
 रेवं रूपाणां दुःखितानां सत्त्वानामर्थाय । एवंरूपाणि विविधानि प्रातिहार्याणि विविधा
 च नानाप्रकारा विकुर्वाणामिवयं प्रथममनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ संचोदिताः अनुत्तरायां
 सम्यक्सम्बोधौ वयं कुशलमूलसमाधानान् एथमचित्तोत्पादादिदं पारमितासु वा योगः
 कृतः । यावद्यथापूर्वोक्तं विस्तरेण ।

अथ खलु ममुद्ररेणुवाङ्मणोऽप्रपुरोचितो रत्रगर्भस्य तथागतस्य पुरतः स देवगन्धर्व-
 मुनिः प्रजायाः इमां महाकरुणासमन्वागता पञ्चशतानि प्रणिधानानां कृतवान्

सखमाह । यदि मे भदन्त भगवद्भैरव्या आशा परिपूर्यत तथाचाहं अनागतेऽध्वनि भद्रको
 कल्पे तीव्रक्रेमे रणकपाये फलिपुगे वर्त्तमानेऽन्धलोकोऽनापयोऽपरिखायको दृष्टिव्यसनान्ध-
 कारप्रक्षिते लोके आनन्तर्यकारकानां यावत्पूर्वोक्तं यदिचाहं शक्तः सकलमेवं बुद्धकार्यं
 निष्पादयितुं । यथाच मे प्रणिधानं कृतं न च विसरामिवाधौ प्रणिधानं न चान्तेत्र-
 कुशलं परिखामयामि । खमेव भदन्त भगवन् व्यवसायं न च पुनरहं अनेन कुशलमूलेन
 प्रत्येकबुद्धयानं प्रार्थयामि न च आद्यकथानं प्रार्थयामि न देवमनुष्यलोके राजत्वं प्रार्थयामि ।
 न देवमनुष्यलोके ऐश्वर्यं प्रार्थयामि । न पशुकामगुरुपरिभोगार्थं न देवोपपत्तिं प्रार्थयामि ।
 न गन्धर्वासुर-यक्ष-राक्षस-नाग-गरुडोपपत्तिं प्रार्थयामि न चात्र कुशलमूलं परिखामयामि ।
 यच्च भगवानेवमाह । दानं सहाभोगतायै संवर्त्तते शीलं स्वर्गोपपत्तये श्रूतं महाप्राज्ञतायै
 भावनाविषंयोगाय । उक्तं चैतत्पुनर्भगवता श्रद्धति आशयोऽभिप्रायः कुशलमूलपरिखाम-
 नापुण्यवतः सत्त्वस्य यच्च मया भदन्त भगवन्दानमयं वा शीलमयं वा श्रूतमयं वा भावनामयं
 वा पुण्यमार्जितं म्यात् यदि नैवरूपा आशा परिपूर्यत यथा मे प्रणिधानं कृतं तदहं तत्सर्वं
 कुशलमूलं नैरयिकानां सत्त्वानां परिखामयामि । ये सत्त्वाः प्रचण्डघोरेऽधीचौ नरके दुःखा-
 ननुभवन्ति । ते चानेन कुशलमूलेन ततो व्युत्तिष्ठन्तु । इह च बुद्धक्षेत्रे मनुष्यप्रतिलाभं तु ।
 तथागतप्रवेदितं च धर्मेविनयमारागप्रेमः । अग्रत्वे च परिनिर्वाणियुः । यच्च तेषां सत्त्वानाम-
 रिक्तोत्कर्षकफलं स्यात्तदहमेतर्हि कालं कृत्वा वीचौ सदानरको उपपद्येयं । बुद्धक्षेत्रपरमाणु-
 रजः समाधारामखीयाद्य मे कायाः एकैकश्च मे कायः सुमेरुपर्वतराजप्रमाणो सदान् सम्भवेत् ।
 एकैकश्च मे काय एवं रूपाः सुदुःखां वेदनां जानीयात् यथैतर्हि स एकः शरीरः सुदुःखां
 वेदनां संजानाति । एकैकश्च मे आत्मभावो बुद्धक्षेत्रपरमाणुजः समा तीव्राश्रयणं खरां नैर-
 यिकां कारणामनुभवेय्यं चैतर्हि बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजस्समेपु दशसु दिक्षु लोकाधातुपु
 सत्त्वा आनन्तर्यकारका यावदधीचिपरायणानि कर्माणि समुदानीतानि स्युषं यावद्-
 बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजस्समेपु सहाकल्पेध्वतिप्रान्तेषु । दशसु दिक्षु बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजस्समेध्व-
 नोपु गत्वानन्तर्यकर्माणि क्षिपेयुः समुत्थापयेयु वा सर्वपामर्षयाह तत्त्वामर्षवाचो सदा-
 नरको म्बितोऽनुभवेयं । मा च मे सत्त्वा नरकोऽनुपपद्येयु सर्वे च ते सत्त्वा बुद्धा भगवन्त आरा-
 गमेयुः संसाराद्योत्तारयेयुनिर्वाणनगरं प्रवेशयेयुः । तदाहमेतद्विरेख नरकात्परिसुख्यं । याव-
 दशसु दिक्षु बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमेध्वन्तेषु बुद्धक्षेत्रेषु सत्त्वैस्त्वारूपं कर्म्मसमुत्थापितं
 अक्षिप्तनियतवेदनीयं प्रतापने नरकं उपपत्तयं यावद्विष्टापूर्वोक्तं एवं सन्तापने सहाभोग्यं
 संपाते कालमूत्रे मत्त्रोचनं एवं नानाविधा तिर्यग्यानिर्वाय्याः एवं यसलोको वक्तव्यः एवं यदा-
 दान्दि वक्तव्यं । कुम्भागडपिशाचासुरगणदायाः । यदा बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमेपु दशसु
 दिक्षु लोकाधातुपु सत्त्वैरेव रूपं कर्म्मक्षिप्तं म्यात् ये च मनुष्यगान्धर्वधिराजिका अहस्तका
 अपादकाः सृष्टिप्रसृष्टिस्त्रैस्त्वादिदितयं । अश्रुतिमत्तवितयं । येनालं यथा पूर्वोक्तं । पुन-
 रेवमाह ॥ अधीचौ सदानरको उपपद्येयं । यावद्विरे संसारे धादापतनरकत्वं प्रतिमुहोमुत्था-
 धिरमहं एवं रूपां विविधं नरकातिर्यकप्रतेषु सदासुरगणेषु यावन्मनुष्यहःखोपपत्तिभिरैवं
 दुःखसमनुभवं यथा पूर्वोक्तं । यदि मे एवं रूपां अनुत्तरायां सत्त्वैस्त्वाधी आशा न परिपूर्यत ।

अथ च पुनर्मे एवं रूपानुत्तरायां सम आशा परिपूर्णत यावत्पूर्णेकं सात्त्विकता मे
बुद्धा भगवन्तो भवन्तु । ये दशसु दिक्ष्वप्रमेयासंख्येषु अन्येषु लोकधानुषु बुद्धा भगवन्-
स्त्रिंशन्ति यापयन्ति धर्मं च देशयन्ति ते मम बुद्धा भगवन्तः सात्त्विकताभविष्यन्ति ज्ञान-
भूताभविष्यन्ति । व्याकरोतु मे भदंत भगवन्ननुत्तरायां अन्यकृसम्बोधौ भद्रकौ कल्पे भवेयमं
विंशोत्तरवर्षशतायुष्कायां प्रजायां तथागतोऽर्हन् सम्यक्सम्बुद्धो विद्याचरणसम्पन्नो यावद्-
बुद्धो भगवान् शक्तोऽहमेवं रूपं बुद्धकार्यमभिनिष्पादयितुं या मे प्रतिज्ञा कृता ।

अथ तावदेव सर्वावती पर्षा सदेवगन्धर्वमानुषासुख्य लोकः क्षितिगणख्यताः
स्व्यापयित्वा तथागतं ते सर्वे ऽग्रिणि प्रवर्तयमानाः पञ्चमण्डलेन पादौ वन्दित्वाहुः । साधु साधु
महाकारुणिक गम्भीरा ते स्मृतिर्गम्भीरेषु सत्वेषु महाकरुणोत्पन्ना गम्भीरश्च महाप्रतिष्ठानं
कृतं । तदाध्याशयेन सर्वसत्त्वा महाकरुणाया संक्रादिता यद्भयसानन्तर्यकारका यावदकुशलमूल-
समवधानगता वनेयाः प्रतिशुचीता स्ते न प्रणिधानेन क्षीयते यया त्वं प्रथमवित्तोत्पादना-
नुत्तरायां सम्यक् सम्बोधौ सत्त्वानां भेषज्यमूतस्त्राणं परायणं सत्त्वानां दुःखप्रमोचनाय
प्रणिधानं कृतं तथा ते आशा परिपूर्णतु व्याकरोतु च भगवाननुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ
पञ्चरात्रा प्रभृतं शुद्धः प्रहृदमानो ब्राह्मणस्य पञ्चमण्डलेन वन्दित्वाह । अहो परम-
गम्भीरसुतेषु त्यमनाश्रितः सत्वेषु त्वं दयापन्नः । अस्माकं त्वं निदर्शकः मेयात् ।

असलीकितेश्वर आह ।

सत्त्वेषुगणेषु भगवानमक्त अतीन्द्रियाश्च ।

करोषि वैश्वर्यमिहेन्द्रियाणां भाषियसेधारणिज्ञानकोशं ।

महाध्यानप्राप्तस्त्वाह ।

वज्रकोटि महम्मत्त्वानां कुशलार्थं समागताः ।

रुदन्ते त्वयि कारुण्यमहोपरमदुष्कर ॥

महार्थाधीनस्त्व आह ।

दृढवीर्यमसाधान वरप्रज्ञा विचक्षण ।

त्वमस्मानर्हमे पुत्रां मान्यगन्धविलेपनैः ॥

महानन्देकोधिपस्त्व आह ।

एवं दत्तं त्वया दानं मत्तुभ्यो महती कृपा ।

द्वेषकादिभिः त्वं माय मेव्यमे वरप्रक्षणः ॥

वज्रकोटिः प्रजापतिः त्वयि मत्तुभ्यो कृपा ।

महाध्यानप्राप्तस्त्व आह ।

महाध्यानप्राप्तस्त्व आह ।

वेगवैरोचनीवोधिस्तत्र आह ।

न चान्ये क्षयस्त्येषु स्थापयित्वा तथागतं ।

यस्त्वं सर्वगुणोपेतो वरप्रज्ञाविचक्षणः ॥

सिंहगन्धर्वाह ।

अनागते य अध्वाने भद्रके क्लेशमारके ।

• यशः कीर्त्तिं त्वसाप्नोषि मत्त्वमोचयि दुःखितान् ॥

ममन्तभद्रोवोधिस्तत्र आह ।

जन्मकान्तार उद्युक्ता मिथ्यामाश्रयसङ्कटा ।

गृहीतादग्धसन्ताना मांसरुधिरभोजनाः ॥

अक्षोभ्य आह ।

अविद्या शुकप्रक्षिप्ता क्लेशपङ्कसमुत्थिताः ।

गृहीता दग्धसन्ताना आनन्तर्यकारकाः ॥

गन्धर्वाह ।

त्वमनागतभयं दृष्ट्वा यथा आदर्शमण्डले ।

गृहीता दग्धसन्तानाः सद्गमप्रतिक्षेपकाः ॥

• रत्नयोतुराह ।

ज्ञानशीलसमाधानः क्षपाकरुणभूषित ।

गृहीतादग्धसन्ताना आर्याणामपवादकाः ॥

विगतभयसन्ताप आह ।

त्वं दुःखं दृष्ट्वा मत्त्वानां आपायगतिमध्वनि ।

गृहीता दग्धसन्तानाः तुष्टमुष्टौलयाश्रिताः ॥

उत्पलपलाह ।

• क्षपाज्ञानेन वीर्येण पर्याल्लयिमर्दिता ।

गृहीतादग्धसन्ताना जन्मामरणपीडिताः ॥

ज्ञानकीर्तिराह ।

वज्जरोगोपहताक्लेगवायुममौरिताः ।

ग्रमेपि ज्ञानतोयेन मारवलं प्रमर्दसि ॥

धरणीमुद्रोप्याह ।

न वीर्यं दृढमस्त्राभिः चीणक्लेगविमोचण ।

यथात्वं शूरसूर्यैव क्लेशजालं प्रमर्दसि ॥

उत्पलचन्द्रोप्याह ।

दृढवीर्यसभुत्साह यथागुण कृपाश्रयः ।

मोचेसि त्वं त्रयं लोक्यं प्रवद्धं भववन्धनैः ॥

विमलेन्द्र आह ।

महाकारुणनिर्दिष्ट बोधिसत्त्वो न गोचरः ।

वयं हि त्वां नमस्यामः कृपाहेतुसमुत्पितः ॥

बलवेगधार्युप्याह ।

क्लेगयोगे कलियुगे या बोधिस्त्वयासमाश्रिता ।

क्लिन्दक्लेगे शमूलास्त्वं सिद्धयते प्रणिधिर्दृढा ॥

ज्योतिपालोप्याह ।

ज्ञानकोशसमं तुल्यं कृता प्रणिधि निर्मला ।

वर्तसे बोधिचर्याय सत्त्वौषधिस्तवाश्रयः-॥

बलमन्दर्शनो बोधिसत्त्वो महासत्त्वः प्रसदमानो ब्राह्मणस्य पञ्चमण्डलेन पादौ वन्दित्वा
त्वाङ्गुलिं प्रष्टुहीतवानाह ।

अहो ज्ञानोक्त्वासत्तेभ्यः क्लेशरोगविश्राठनी ।

कृपालु प्रञ्चालिता ते सत्त्वान् मोचेसि दुःखितान् ॥

सर्वावती च कुलपुत्र सापर्णा सदैव गन्धर्वमानुषा ब्राह्मणस्य पञ्चमण्डलेन पादौ
वन्दित्वा कृताङ्गुलिः स्थित्वा विचित्राभिरन्वयपदयुक्ताभिर्गायाभिस्तद्वि(त्वा)या तस्यो
यदा च कुलपुत्र समुद्रेषुर्वाङ्गणो रत्नगर्भस्य तथागतस्याग्रतो दक्षिणं जानुमण्डलं
दृश्यात् प्रतिप्रापयति ।

अथ तावदेव मद्यापृथिवीवा(पा)लः प्रादुर्भूतः समन्ताच्च इणसु दिक्षु बुद्धक्षेत्र पर-
मासुरलः-भरुणु बुद्धक्षेत्रेषु पृथिवी चलति प्रबलति सम्प्रचलति क्षमति प्रचुम्बति वेधति
प्रवेधति सम्प्रवेधति रक्षति प्ररक्षति भररक्षति । पुनरपि मद्यानवभासः ।

प्रादुर्भूता विविधा च पुष्पदृष्टिः प्रवर्षिता ।

तद्यथा मान्दारव मद्यामान्दागवं यावदन्तप्रभाय खंरुपा पुष्पदृष्टिः प्रवर्षितवती
पद्मसु विद्यासु बुद्धक्षेत्रे परमासुरलस्मरेषु लोकधातुषु बुद्धा भगवन्त्वितिष्ठन्ति ध्रियन्ति
यापयन्ति परिशुद्धेषु बुद्धक्षेत्रेषु अपरिशुद्धेषु वा सत्त्वानां धर्मं देशयन्ति । ये च तत्र बोधि-
सत्त्वा मद्यासत्त्वान्तोषां बुद्धानां भगवतामन्तिके निरप्या धर्मैश्चयथाय ते बोधिसत्त्वा मद्या-
सत्त्वास्तं पृथिवीवा(पा)लं दृष्ट्वा पुनस्ते बोधिसत्त्वास्तां भगवतः परिपृच्छन्ति । को भगवच्छ्रेतुः
कः प्रलयो मद्यतः पृथिवीवा(पा)लस्य लोको प्रादुर्भावाय । मद्यास्य पुष्पदृष्टेरभिप्रवर्षण ॥

तेन खलु पुनः समयेन पूर्वस्यान्दिशि ह्यती बुद्धक्षेत्रादंकाङ्गा-नदी-वालिफाममानि
बुद्धक्षेत्राण्यतिक्राम्य रत्नविचय नाम लोकधातुस्तत्र रत्नविचये बुद्धक्षेत्रे रत्नचन्द्रा नाम तथाम-
तोर्धन् सस्यकूम्वुद्धो भगवांस्तिष्ठति यापयति अप्रमेयेभ्यो बोधिसत्त्वैः पुरस्कृतः परिहृ-
तो धर्मं देशयति स्म । यद्गत बुद्धमद्यायानकया तत्र बुद्धक्षेत्रे रत्नकोतुर्नाम बोधिसत्त्वो मद्यास्य-
कोतुय तो द्वौ बोधिसत्त्वौ येन रत्नचन्द्रस्तथागतश्चेत्नाञ्जलिं प्रणम्य रत्नचन्द्रं तथामतमेतदवो-
चतां । को भवन्त भगवन् द्रेतुः कः प्रलयो मद्यतः पृथिवीवा(पा)लस्य लोको प्रादुर्भावाय मद्या-
स्य पुष्पदृष्टिः प्रवर्षणतायै । रत्नचन्द्रस्तथागत प्राष्ट । अस्ति कुलपुत्र पद्यास्यार्थं रिजिता
बुद्धक्षेत्रादंकाङ्गा-नदीवालिफाममान् बुद्धक्षेत्रानतिक्रम्य तत्र सन्तोरेणो नाम लोकधातुः ।
तत्र सन्तोरेणो बुद्धक्षेत्रे रत्नगर्भस्तथागता यावद्बुद्धो भगवांस्तिष्ठति यापयति बोधिसत्त्वका
दीर्घाकरोत्पुत्ररायां सस्यकूम्व्याधौ बोधिसत्त्वविषयमन्दर्शनं प्रणिधानकालमार्थाविषय
पारसीमुपं क्लृप्तं धर्मपर्यायं भाषमाणा एकयाय मद्याकारुणिको बोधिसत्त्वो मद्यास्यतमेव
रथं प्रणिधानं कृतं मद्याकरुणा परिभाषिता यागु भाषिता अन्तुत्तरायां सस्यकूम्व्याधौ काकर
एनिर्देशं बोधिसत्त्वानां तथारुपाप्रणिधाना उद्गायिता यद्बुद्धुभिः प्राणकारुणिकेभ्यो परि-
धानं कृतं । बुद्धक्षेत्रगुरुकृपाश्च परिपृष्टोता येनयसत्त्वाय परिपृष्टोताः । मद्यतस्य च रत्न
मद्याकरुणामयुत्रागता मद्याबोधिसत्त्वो यः सद्योततो तां पदंशर्मापु इयाम्पु पदशक्याय
केशारणि कलिपुत्रो बुद्धक्षेत्रं सद्यं आनन्तर्यकारका यावद्बुद्धालभूतसमद्यभालगता एतामन्त्या
येनेयाः परिपृष्टोताः सद्योततो च सापयंतादयमन्यंभानुपापुराय त्वाकस्त रत्नगर्भे मद्यास्यम
पद्याय तस्य मद्याकरुणिकस्य परिषदाकारय पूजायादुक्ताः पद्ममण्डलेन च तालिका मद्यु-
भूताः रिचितास्तस्य दशै भाषिता । च च मद्यासत्त्वान्तं भगवता उद्गायन्ते मद्यासत्त्वान्ता
निरालो त्याकरुणं बुद्धुभायः । यदा च च मद्यासत्त्वान्तं भगवतः एतां रिचिता उद्गायन्ते
निश्चामागतयाचयं भिन्तं प्रादुरकार्येत् । एतं रत्नगर्भं दिक्षु बुद्धक्षेत्रपरमसत्त्वैः सस्यक-
भातप्रवर्षिताः पुष्पप्रवर्षणं प्रवर्षयन्ते । सर्वे च सस्यकूम्वुद्धो च बोधिसत्त्वो मद्यास्य-
सत्त्वान्तोभनायं मद्याकरुणाबोधिसत्त्वपरिषदासद्योनिर्देशनायै दीर्घाकारुणिके मद्यास्य-

बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजसग्रेभ्यो दिग्भ्यो बुद्धक्षेत्रेभ्यः मन्निपतनायं बोधिसत्त्वानाञ्च महासत्त्वान्
समाधानमुखनिर्देशचर्याधर्मपर्यायं भाषणायं तेन तयागतं रत्नरूपाणि प्रतिहायानि
शितानि । तौ च कुलपुत्र द्वौ बोधिसत्त्वौ रत्नचन्द्रं तयागतं परिपृच्छतेऽम् । क्रियात्रयोस्ता-
दितं भदन्त भगवन्तेन महाकारुणिकेन बोधिसत्त्वेन महामत्त्वेन बोधित्वत् । क्रियात्रं बोधि-
चारिकां चौर्यवान् । येन पञ्चकपाये लोके तीव्रकेशरं कलियुगे वर्तमाने कालः परिपृच्छते
श्रानन्तर्पकारका यावदकुशलमूले समवधानगता दग्धसन्तानाः सत्त्वा वैनेयाः परिपृच्छताः ।

रत्नचन्द्रस्तथागत आह । साम्प्रतं कुलपुत्र तेन महाकारुणिकेन प्रथमचित्तमुत्पादितं ।
श्रुनुत्तरायं सम्यक्सम्बोधौ गच्छत कुलपुत्र यूयं तत्सन्तीरणं बुद्धक्षेत्रं तस्य रत्नगर्भस्य तथागत-
स्पर्धतः सम्यक्सम्बुद्धस्य दर्शनाय वन्दनाय पर्युपासनाय । तच्च समाधानमुखनिर्देशं चर्यावेशार-
द्यधर्मपर्यायं श्रोष्यथ । तच्च महाकारुणिकं बोधिसत्त्वं महासत्त्वं महदचनात् पृच्छथ एवञ्च वदथ
रत्नचन्द्रस्तथागतस्तां सत्पुरुषः पृच्छति । इदञ्च चन्द्रोच विमलं पुष्यं प्रेषितवान् साधुकारत्वा-
नुपदत्त एवञ्च प्रथमचित्तोत्पादेन त्वं सत्पुरुष महाकारुणिकव्याहारेण दशसु दिक्षु बुद्धक्षेत्र-
परमाणुरजस्समासु लोकधातुषु बुद्धक्षेत्राणि शब्देनापूरितानि तेन त्वया सर्वत्र महाकारुणिकं
नाम प्रतिबल्यं तेन त्वं सत्पुरुष साधुभूय । पश्चिमकानां महाकारुणिकानां बोधिसत्त्वानां महा-
सत्त्वानां महाकारुणिकव्याहारेण प्रणिधाननेत्रोद्धजमुच्छ्रयसं । न त्वं सत्पुरुष भूयो बुद्ध-
क्षेत्रपरमाणुरजःसमानागतानसंख्येयान् कल्पान् बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमानदशदिशो यशः
कोर्तिशब्देनापूरय येन त्वया बहुसंख्येयसत्वकोटीशतसहस्राण्यनुत्तरायं सम्यक्सम्बोधौ
समादापितानि निवेशितानि प्रतिष्ठापितानि भगवतः सकाशमुपनीतानि । श्रवैर्वर्तकानि
स्थापितान्यनुत्तरायं सम्यक्सम्बोधौ भविष्यन्ति कोचित्तत्र । प्रणिधानेन बुद्धक्षेत्रगूणबूहां
परिमृच्छीष्यन्ति । ये पश्चाद्याकरां लप्स्यन्ति ये त्वया बोधौ समादापिताः सर्वे ते पश्चाद्यावद्-
बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमासंख्येयकत्वैर्दशसु दिक्षु बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजस्समेधु अन्येषु लोकधातुषु
ते बुद्धत्वं प्राप्य धर्मेचक्रं प्रवर्तयित्वा श्रारभ्य वर्यं भाषिष्यन्ते । अनेन तृतीयेन कारणेन ते
साधुसत्पुरुष । तेन एतु पुनः समयेन दानवतिः बोधिंसत्वकोशे एककच्छेन वदन्ति ।
वयमपि भदन्त भगवं सन्तीरणं बुद्धक्षेत्रं गच्छेमः तस्य रत्नगर्भस्य तथागतस्पर्धतः सम्यक्-
सम्बुद्धस्पर्धतः दर्शनाय वन्दनाय पर्युपासनाय तच्च सत्पुरुषं दर्शनाय वन्दनाय यथा तथा-
गतेन त्रिभिरङ्गैस्ताधुकारः प्रेषित इमं च चन्द्रोच विमलं पुष्यं प्रेषितं । स च कुलपुत्र
रत्नचन्द्रस्तथागत आह । गच्छत कुलपुत्रा यथै तर्हि कालं मन्यध्वे । तत्र च रत्नगर्भस्य
तथागतस्य सकामात् समाधानमुखनिर्देशं चर्यावेशारद्यधर्मपर्यायं श्रोष्यध्वे ।

अथ तौ द्वौ कुलपुत्रौ रत्नपोथयन्त्रकौतुह्य रत्नचन्द्राय तथागतस्य सकाशाच्चन्द्रोच विमलं
पुष्यं मुञ्चोत्वा साहं दानवतिभिर्बोधिसत्त्वकोटिभिरवविचयायां लोकधातो संप्रखितौ ।
तद्यथापि नाम विद्युता एतमेव ततो बोधिसत्त्वपर्यादृते विचये बुद्धक्षेत्रेऽन्तर्हितौ । इदं
सन्तीरणे बुद्धक्षेत्रे सम्बूयनोद्याने रत्नोद्याने । स्थितौ येन रत्नगर्भस्तथागतस्तेनोपसंग्रामे-
तामुपेत्य रत्नगर्भस्य तथागतस्य पादौ शिरसा वन्दित्वा विविधाभिर्बोधिसत्त्वयिषुर्दशभिः
पूज्यं कृत्वा रत्नगर्भस्य तथागतस्यापतो ब्राह्मणं दृष्ट्वा पर्याश्रितौ च बोधिसत्त्वपर्यां प्राञ्जली-

कुम्भीं वरुणीं भावाभावात् । तयोर्द्वौ धिमस्त्वयोरेवमर्थं च मर्यादाकर्मणास्यन्त्यादौ प्रथमं प्रथमद्वयेन
तथागतौ चैव चन्द्रोच्यते इत्यत्र । अथः संश्रिताः ।

अथ सो ढौ धीधिमस्त्वो भगवतः मन्वासात्परिवर्तितां तादृशत्वात् प्रथमद्वयनादर्शनात्
एतदे(वा)धीधतां । इमं मे मापुस्त्य इत्यर्थेन तथागतैश्चन्द्रोच्यते इत्यर्थे धीधतां ।
भाष्यकारय मे मन्वस्त्वः धीधतः । तद्यथाधीधतां पूर्वं वेदात् अथमेवामर्थेऽर्थः कुम्भीं
दिश्यायं सुहृच्छेद्येयो धीधिमस्त्वा मर्यादाकर्मणाः मन्वीर्यां सुहृच्छेद्यं मर्यादाकर्मणाः । अन्वस्त्व-
विमलपुष्पां एतीत्या तादृशत्वात् प्रथमाः संश्रिताः त्रिभिर्मन्त्रैः मन्वस्त्वाः संश्रिताः एताः
पूर्वींकां एव्यं इतिनायां दिश्यायामितो सुहृच्छेद्यत्वात् तानवर्षितसुहृच्छेद्यकीटोन्मृगजन्तु-
मर्यादाकर्मणा इत्यत्र निर्गुह्यविश्रम्भितो नाम लोकाभासुस्तत्र निर्गुह्यविश्रम्भितो
राजा नाम तथागतोऽर्चन् मन्वस्त्वमप्युह्यविश्रम्भितो यापयति सुहृत्तां धीधिमस्त्वानां
मर्यादाकर्मणां सुहृत्तां मर्यादाकर्मणां धर्मं देशयति स्म । तस्मिन् वर्षति ढौ धीधिमस्त्वो
मर्यादाकर्मणो एको ध्यानयत्नकेतुर्नाम द्वितीयः सिद्धयत्नकेतुश्चो ढौ धीधिमस्त्वो मर्यादाकर्मणो
निर्गुह्यविश्रम्भितोऽर्चन् तथागतं परिपृच्छतः स्म को भगवन् ध्यायच्छेत्तः कः प्रथमो
वर्षतः पूर्णवर्षेया(पा)लस्य लोको मापुर्भावाय मर्यादाकर्मणा एव्यथर्षस्य यादृश्या पूर्वींकां
वेदात् यावदप्रथेया इतिनायां दिश्यायामितो सुहृच्छेद्येयोऽप्रथमया गोक्षेया धीधिमस्त्वकीटो-
न्मृगजन्तुमर्यादाः मन्वीर्यां सुहृच्छेद्यमनुप्राप्ता तादृशत्वात् पूर्वींकां । तेन यत्नु पुनः मन्वस्त्व-
पक्षिमायान्दिशितो सुहृच्छेद्यकीटोन्मृगजन्तुमर्यादासुहृच्छेद्येयान्तिसामित्या तत्र उदायति नाम
सुहृच्छेद्यं तत्र जिनेन्द्रियविश्रम्भितो नाम तथागतकिष्किति यापयति । अन्वस्त्वो पर्यदात्वि-
भिवर्षिर्षमं देशयति स्म तत्र अन्वस्त्वोच्यते नाम धीधिमस्त्वो मर्यादाकर्मणाः निर्गुह्यविश्रम्भित-
कायय । नाम द्वितीयो धीधिमस्त्वश्चो ढौ मन्वस्त्वो जिनेन्द्रियविश्रम्भितो तथागतभूतमर्थं
परिपृच्छतः कुम्भीं मर्यादापूर्ववर्षेया(पा)लमादर्थेयो मर्यादाकर्मणा एव्यथर्षस्य यादृश्या
पूर्वींकां । तेन यत्नु पुनः मन्वस्त्वोच्यते मन्वासात्परिवर्तितां सुहृच्छेद्यान् कीटोन्मृगजन्तुमर्यादाकर्मणां
कर्मण्य तत्र लम्बुनाम लोकाभासुस्तत्र लोकाश्रयराजा नाम तथागतो यावदुह्यत्वात् मर्यादाकर्मणां
मर्यादाकर्मणां मर्यादाकर्मणां धीधिमस्त्वानां सुहृत्तां मर्यादाकर्मणां धर्मं देशयति स्म । तत्र ढौ धी-
धिमस्त्वो एकोऽवलम्ब्याधरो नाम द्वितीयः मन्वाधरो नाम सो लोकाश्रयराजं तथागतं परिपृ-
च्छतः स्म को भगवन् भगवन् हेतुः कः प्रथमो वर्षतः पूर्णवर्षेया(पा)लस्य लोको मापुर्भावाय यादृ-
श्या एव्यथर्षेयोऽर्चत्वात् पूर्वींकां । तेन यत्नु पुनः मन्वस्त्वोच्यते मन्वासात्परिवर्तितां सुहृच्छेद्यान् मर्यादाकर्मणां
सुहृच्छेद्यान्पुतान्तिसामित्या तत्र तथागतभूतमर्यादाकर्मणां नाम लोकाभासुस्तत्र दिश्यायामितोऽर्चन्-
लोको नाम तथागतकिष्किति यापयति । अन्वस्त्वो पर्यदात्विभिवर्षिर्षमं देशयति स्म । तत्र
सुहृच्छेद्ये ढौ धीधिमस्त्वो मर्यादाकर्मणां मर्यादाकर्मणां नाम द्वितीयो मन्वस्त्वोच्यते तथागत-
ह्यात् पूर्वींकां । तेन यत्नु पुनः मन्वस्त्वोच्यते मन्वासात्परिवर्तितां सुहृच्छेद्यान् मर्यादाकर्मणां
मर्यादाकर्मणां मर्यादाकर्मणां नाम लोकाभासुस्तत्र मन्वस्त्वोच्यते मन्वासात्परिवर्तितां मर्यादाकर्मणां
लोकोच्यते तथागतभूतमर्यादाकर्मणां नाम लोकाभासुस्तत्र मन्वस्त्वोच्यते मन्वासात्परिवर्तितां मर्यादाकर्मणां
लोकोच्यते तथागतभूतमर्यादाकर्मणां नाम लोकाभासुस्तत्र मन्वस्त्वोच्यते मन्वासात्परिवर्तितां मर्यादाकर्मणां
लोकोच्यते तथागतभूतमर्यादाकर्मणां नाम लोकाभासुस्तत्र मन्वस्त्वोच्यते मन्वासात्परिवर्तितां मर्यादाकर्मणां

विषयो नाम द्वितीयोधारणीसम्पदर्थणविकीपितो नाम बोधिसत्त्वस्यो हो सखुण्यो प्रस्फु-
लितवैरोचनकुसुमं तथागतं पृथ्वन्तो । को भदन्त भगवन् हेतुः कः प्रत्ययो महतः पृथिवी-
वा(पा)लस्य लोको प्राहुर्भावाय महत्याश्च पुष्पवृष्टेः ।

प्रस्फुलितवैरोचनस्तथागत आह ।

अस्ति कुलपुत्राधोदिशितो बुद्धक्षेत्रात् । द्वे शतमघ्ने बुद्धक्षेत्राणामतिक्रम्य । तत्र
सन्तीरणी नाम लोकस्त्र रत्नगर्भा नाम तथागतो यावद्बुद्धो भगवांस्तिष्ठति धर्मं च देज-
यति स्म । बहुमत्त्वकोट्याकारोत्यनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ बोधिसत्त्वविषयक्षेत्रसम्पन्न-
प्रणिधानविषयव्यसमाधिषयधारणीमुखनिर्युद्धं धर्मपर्यायं भाषमाण एकैश्च तत्र
महाकारुणिको बोधिसत्त्वो महासत्त्वः स स्वरूपं प्रणिधानं कृतवान् महाकरुणापरि-
भाविता वाचा भाषिता अनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ व्याकरणनिर्देशं बोधिसत्त्वानां महा-
सत्त्वानां यथारूपेण प्रणिधानेन उद्भाविता यथा बहुबोधिसत्त्वकोटिभिर्बुद्धक्षेत्रप्रणिधानं कृतं
बुद्धक्षेत्रगुणैः यथैयमत्त्वाश्च परिस्पृष्टीताः स चैको महाकरुणासमन्वागतो बोधिसत्त्वः
सर्वावर्ता पर्यटनभिभूय क्लृप्तं पञ्चकपायं क्षिणारणिकनियुगं बुद्धक्षेत्रं परिस्पृष्टीतं सर्वं चान-
न्तर्यकारका यावद्दकुशलममवधानगता दग्धसन्नाना येनेयाः परिस्पृष्टीताः सर्वावर्तीरभाषण-
मदेवगन्धर्वाशुरमानुषश्च लोको रत्नगर्भस्य तथागतस्य पूजामपह्राय तथा महाकारुणिकस्य
पुत्राकर्मणे उद्युक्ताः पञ्चमण्डलेन दान्दित्वा प्राञ्जलिभूताः स्थित्वा तस्य भाषन्ति स्म । स च
महासत्त्वो रत्नगर्भस्य तथागतस्य पुरतो निषण्णो व्याकरणं श्रुत्वा । यदा च तेन महा-
सत्त्वेन तस्य भगवतः पुरतो दक्षिणं ज्ञानमण्डलं पृथिव्यान्निर्दिष्टं तदा तेन भगवता तथारूपं
स्मितं प्रादिष्कृतं । यदा दशसु दिक्षु बुद्धक्षेत्रपरमाणुरत्नमनेषु लोकधानुषु महापृथिवी-
घट्टविकारं चलिता प्रचलिता मन्मचलिता कपिता यावत्पुष्पवृष्टिः प्रयर्षिता सर्वभक्ष संभो
बुद्धक्षेत्रेभ्यो बोधिसत्त्वा महासत्त्वाः प्रबोधनार्थं महाकरुणा बोधिसत्त्वचर्यानिर्देशनार्थं
बोधिसत्त्वा महासत्त्वा बुद्धक्षेत्रपरमाणुरत्नमनेषु लोकधानुषु महापृथिवीघट्टविकारचलिता
प्रचलिता मन्मचलि(ता)या लोकधानुषो दशभ्यो दिग्भक्षस्य बुद्धक्षेत्रं मन्निपत्तनार्थं बोधि-
सत्त्वानाश्च महासत्त्वानां स्वमाधानसुखनिर्देशनपर्यिगोशार्थं धर्मपर्यायं भाषणार्थं तेन तथा-
गतमेवैव दशदिग् प्रातिहार्योनिर्दिष्टं मानि तो अ कुलपुत्र हो बोधिसत्त्वो महासत्त्वो स्वदि-
शदसुखीयनिषयस्वधारणं,संहर्योयिहापिनश्च सं प्रस्फुलितकुसुमयैःसनतथागतं परि-
स्पृष्टः स्म दिग्दिशोत्पारिभं मदस्य भगवन्तेन महाकारुणिकेन महासत्त्वेन बोधाय तिस्रं
दिशदिशं दश महाकारुणिकः बोधिसत्त्वः महासत्त्वो बोधिसत्त्वो बोधि-
वर्षेण उद्वेगविक्रमे कलिपुगे धर्मसमाने कालः परिस्पृष्टीतं श्रान्तनर्यकारका यावद्दकुशलममुने
मन्मचलिता दशमन्मन्त्रा येनेया परिस्पृष्टीताः ।

प्रस्फुलितवैरोचनस्तथागत आह ।

सख्यं । कुलपुत्र तेन महाकारुणिकेन पर्यायसमन्वितगतो महासत्त्वो बोधि-
वर्षेण उद्वेगविक्रमे कलिपुगे धर्मसमाने कालः परिस्पृष्टीतं श्रान्तनर्यकारका यावद्दकुशलममुने
मन्मचलिता दशमन्मन्त्रा येनेया परिस्पृष्टीताः ।

तच्च महाकाकलिकं बोधिमस्त्वं महामस्त्वं मम वचनेन पृच्छ्य एवं च वक्तव्यः प्रस्तुतित्तवैरो-
 चमकुमुमस्तयागतत्वां मत्पुरुष पृच्छते चन्द्रोचविमलं पुष्यं प्रेषितं साधुकारयानुप्रदतः ।
 एवं च त्वया मत्पुरुष प्रथमचित्तात्पादेन महाकथयाव्याहारेण दशसु दिक्षु सुहृत्क्षेत्र-
 परमागुरुजःसमा लोकधातयः शब्देनापूरिताः महाकथयाशब्दस्य प्रतिलिख्यतेन त्वं मत्पुरुष
 साधुभूयः । पश्चिमकानां महाकथयासहायानसम्प्रस्थितानां बोधिमस्त्वानां महामस्त्वानां
 महाकथयाव्याहारेण प्रणिधाननेत्रीध्वजामुक्तेपवसितेन त्वं मत्पुरुष साधुभूयस्त्वं मत्पुरुष सुहृ-
 क्षेत्रपरमागुरुजःसमानागता प्रमक्ष्येयकल्पसुहृत्क्षेत्रपरमागुरुजःसमा दशदिशि लोकधातवो यशः-
 फौत्तिंशब्देनापूरितास्तं त्वं मत्पुरुष बहुमद्भ्योमत्त्वकोटीनपूतशतसदृशा अनुत्तरायां सम्यक्-
 मन्वोन्मो ममादापिताति येगिताः प्रतिष्ठापिता भगवतः सफाशसुपनीता श्रयैधर्तिकास्र
 र्थापिता अनुत्तरायां सम्यक्मन्वोधो फौत्तिश्रयैव भगवतः सफाशे प्रणिधानसुहृत्क्षेत्रगुणव्याः
 परिहृतीता वीनेयाः शत्याः श्यकथारारिभिगच्छादिता ये त्वयाऽनुत्तरायां सम्यक्मन्वोधो
 ममादापिता न चर्षाकरणप्रतिलब्धं । तेऽपि पशाद्याकार्यं प्रतिलप्यन्ते । सर्वे ते पशाद्यावद्-
 सुहृत्क्षेत्रपरमागुरुजःसमेरसङ्घेः कल्पेऽश्वसु दिक्षु सुहृत्क्षेत्रपरमागुरुजःसमेरवन्धोषु लोकधातुषु
 सुहृत्त्वं प्राप्य धार्मिकोर्धमचक्रं प्रदर्शयित्वा त्यागेवारभ्य वर्यं भाषिष्यन्ति ।

एतेन एतेनैव फारणेन मत्पुरुष साधु । तेन खलु पुनः समयेन बहुबोधिमत्त्वकोट्य एव-
 मुच्यतेयमपि भदन्त भगवन्तत्र मन्वीर्ये सुहृत्क्षेत्रे गच्छेत् तस्य रत्नगर्भस्य तयागतस्याऽतः
 सम्यक्मन्वुत्तम दर्शनाय वन्दनाय पर्युपासनाय तस्य मत्पुरुष दर्शनाय वन्दनाय यम्य तयागतेन
 त्रिभिरङ्गैः साधुकारोऽनुप्रेषित एते च चन्द्रोचविमलाः पुष्याः प्रेषिताः । स च कुलपुत्र
 प्रस्तुतित्तकुमुमवैरोचनसहायगत आष्ट । गच्छत यूयं कुलपुत्रा धर्मोर्तर्हि पालं मन्यध्वे । तत्र
 धर्मं कुलपुत्रा रत्नगर्भस्य तयागतस्य सफाशात् समवधानसुखनिर्देशसर्वादेशारहां धर्मपर्यायं
 श्रोष्यथ ॥

अथ खलु कुलपुत्र तो ह्यो बोधिमस्त्वो ज्यतिपयसङ्कोपितविषयस्य धारणीमंठधर्मवि-
 ३ क्तिपितस्य तस्य प्रस्तुतित्तकुमुमवैरोचनस्य तयागतस्य सफाशाश्चन्द्रोचविमलां पुष्यां एतौ-
 त्वा बहुबोधिमत्त्वकोटिभिः साहं सङ्गमुमिताद्सुहृत्क्षेत्राद् प्रस्थापिता एष्ट सुहृत्क्षेत्र एकधर्मे
 न ममासा जन्मूधनोदाने तस्युपेन च रत्नगर्भस्तयागतसंनोपसंज्ञाताः । तेन खलु पुनः सम-
 येन सर्वश्रन्तं, मन्वीर्यां सुहृत्क्षेत्रं एवंपरं परिषणं महायानिकोऽधिपसर्वैः प्रकुरुहृत्सा-
 निकैः श्रावकयानिकैः कुलपुत्रैर्वैरोचनसहायगोसाद्यैर्चापि नाम ईश्वर्यनं सा वदधनं सा ति-
 लयनं वा शान्तिवर्णं वा नामसं खलुं भयत् । एवमिव तस्यै ममये मन्वीर्यं सुहृत्क्षेत्रं परि-
 षणं सुहृत् महायानिकोः कुलपुत्रैर्वैरोचनसहायैः च साधुसत्त्वा रत्नगर्भस्य तयागतस्य एतौ
 मिरमा वन्तिस्वा विविधममाधानमनेन साधिसत्त्वविकल्पानिण एतादृश्या रत्नगर्भस्य सदा-
 गताय पुताः साऽप्यं दृष्ट्वा सर्वोच्यसताः सर्वाः साहूलिपुताः विपला तं भयसत्ताः सदा
 बोधिमस्त्वानामंतदमसत् । एवं महाकाकलीती बोधिमस्त्वा महामस्त्वा यम्य प्रस्तुतित्तकुमु-
 मवैरोचनस्य तयागतस्य एते चन्द्रोचविमलाः पुष्या विमर्शितास्तं च साधुसत्त्व मन्वोन्मो ममादा-
 परादस्य तस्य साहायस्य ते चन्द्रोचविमलाः पुष्या लपनामयित्वाहृ । सर्वे ते कल्पे च

विषयो नाम द्वितीयोधारणीसम्बर्हणविकोपितो नाम बोधिसत्त्वस्तौ द्वौ सत्पुरुषो प्रसू-
 लितवैरोचनकुसुमं तथागतं पृथ्वन्तौ । को भदन्त भगवन् हेतुः कः प्रत्ययो महतः पृथिवी-
 वा(पा)लष्य लोके प्राहुर्भावाय महत्याश्च पुष्पट्टयः ।

प्रसूलितवैरोचनस्तथागत आह ।

अस्ति कुलपुत्राद्योदिशितो बुद्धक्षेत्रात् । द्वे शतसहस्रे बुद्धक्षेत्राणामतिक्रम्य । तत्र
 सन्तीरयो नाम लोकस्तत्र रत्नगर्भो नाम तथागतो यावद्बुद्धो भगवांस्तिष्ठति धर्मं च दश-
 यति स्म । बहुसत्त्वकोट्यव्याकरोत्यनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ बोधिसत्त्वविषयत्तत्रसम्पन्न-
 प्रणिधानविषयव्यवहसमाधिविषयधारणीमुखनिर्घृष्टं धर्मपर्यायं भाषमाण एकैश्च तत्र
 महाकाशिको बोधिसत्त्वो महासत्त्वः स स्वरूपं प्रणिधानं कृतवान् महाफलशापरि-
 भाविता वाचा भाषिता श्रनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ व्याकरणनिर्देशं बोधिसत्त्वानां महा-
 सत्त्वानां ययारूपेण प्रणिधानेन उद्भाविता यया बहुबोधिसत्त्वकोटिमिर्बुद्धक्षेत्रप्रणिधानं कृतं
 बुद्धक्षेत्रव्याघ्रा वनेयसत्त्वाश्च परिपृष्टीताः स चैको महाकरुणासमन्वागतो बोधिसत्त्वः
 सर्वावतीं पर्यदमभिभूय क्लिष्टं पक्षकपायं क्षिणारणिकलिपुगं बुद्धक्षेत्रं परिपृष्टीतं सर्वं चान-
 न्तर्गकारका यावदकुशलममवधानगता दग्धमन्ताना वनेयाः परिपृष्टीताः सर्वावतीरमापर्षा-
 मदेवगन्धर्वाशुरमानुषश्च लोको रत्नगर्भस्य तथागतस्य पूजासपचाय तया महाकाशिकया
 पूजाकर्मणे उद्युक्ताः पक्षमण्डलेन वन्दित्वा प्राञ्जलिभूताः स्थित्वा वर्यं भाषन्ते स्म । स च
 महासत्त्वो रत्नगर्भस्य तथागतस्य पुरतो नियस्यो व्याकरणं शृण्वानः । यदा च सेन महा-
 सत्त्वेन तस्य भगवतः पुरतो दक्षिणं जानुमण्डलं प्रियव्याद्वित्तप्तं तदा सेन भगवता तयारूपं
 स्मितं प्रादिविकृतं । यदा दशसु दिक्षु बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमेण लोकधातुषु महाप्रियवी-
 षड्विकारं चलिता प्रचलिता मम्यचलिता कंषिता यावत्पुष्पट्टयः प्रवर्षिता सर्वभाषा सेभ्यो
 बुद्धक्षेत्रेभ्यो बोधिसत्त्वा महासत्त्वाः प्रबोधनार्थं महाकरुणा बोधिसत्त्वचर्यानिर्देशार्थं
 बोधिसत्त्वा महासत्त्वा बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमेण लोकधातुषु महाप्रियवीषड्विकारसुक्षिण्य
 प्रचलिता मम्यचलि(ता)भ्या लोकधातुभ्या दशभ्या दिग्भ्यस्तत्र बुद्धक्षेत्रे सन्निपतनार्थं ओषि-
 मत्त्वानाह महासत्त्वानां स्वमाधानमुग्वनिर्देशवर्षीवेगार्यां धर्मपर्यायं भाषणार्थं सेन तथा-
 गतेनैवं स्वपणि प्रातिहार्याणि दर्शितानि तौ च कुलपुत्र द्वौ बोधिसत्त्वौ महासत्त्वौ भावि-
 यदमल्लोपितविषयव्यवहारोऽसंहर्यस्यविकारिणश्च तं प्रसूलितकुसुमवैरोचनतथागतं परि-
 पृष्टुतः स्म क्रियच्छिरोस्पादितं भदन्त भगवन्सेन महाकाशिकेन महासत्त्वेन बोधाय विभवं
 विनिर्दिष्टं वस महाकाशिकया बोधिसत्त्व्य महासत्त्वो बोधिसत्त्विको श्रीर्णे येन पक्षकपाय-
 नीने से उद्वेगरेणिके कलिपुगे धर्ममान कावः परिपृष्टीतेन श्रान्तार्थकारका यावदकुशलसु-
 भसत्त्वावतन्ता दग्धमन्ताना वनेया परिपृष्टीताः ।

इत्युत्तरात्पुष्पट्टयः प्रवर्षिताः तथागत आह ।

मया तं कुलपुत्र सेन महाकाशिकेनैवैवपण्यस्य तथागतं महासत्त्वो धौ निमग्नस्पादितं
 तद्वदमं तत्रपुत्रा सुप सन्तीरयो रत्नगर्भो नाम तथागतस्य पूजासपचाय तया महाकाशिकया
 पूजाकर्मणे उद्युक्ताः पक्षमण्डलेन वन्दित्वा प्राञ्जलिभूताः स्थित्वा वर्यं भाषन्ते स्म । स च
 महासत्त्वो रत्नगर्भस्य तथागतस्य पुरतो नियस्यो व्याकरणं शृण्वानः । यदा च सेन महा-
 सत्त्वेन तस्य भगवतः पुरतो दक्षिणं जानुमण्डलं प्रियव्याद्वित्तप्तं तदा सेन भगवता तयारूपं
 स्मितं प्रादिविकृतं । यदा दशसु दिक्षु बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमेण लोकधातुषु महाप्रियवी-
 षड्विकारं चलिता प्रचलिता मम्यचलिता कंषिता यावत्पुष्पट्टयः प्रवर्षिता सर्वभाषा सेभ्यो
 बुद्धक्षेत्रेभ्यो बोधिसत्त्वा महासत्त्वाः प्रबोधनार्थं महाकरुणा बोधिसत्त्वचर्यानिर्देशार्थं
 बोधिसत्त्वा महासत्त्वा बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमेण लोकधातुषु महाप्रियवीषड्विकारसुक्षिण्य
 प्रचलिता मम्यचलि(ता)भ्या लोकधातुभ्या दशभ्या दिग्भ्यस्तत्र बुद्धक्षेत्रे सन्निपतनार्थं ओषि-
 मत्त्वानाह महासत्त्वानां स्वमाधानमुग्वनिर्देशवर्षीवेगार्यां धर्मपर्यायं भाषणार्थं सेन तथा-
 गतेनैवं स्वपणि प्रातिहार्याणि दर्शितानि तौ च कुलपुत्र द्वौ बोधिसत्त्वौ महासत्त्वौ भावि-
 यदमल्लोपितविषयव्यवहारोऽसंहर्यस्यविकारिणश्च तं प्रसूलितकुसुमवैरोचनतथागतं परि-
 पृष्टुतः स्म क्रियच्छिरोस्पादितं भदन्त भगवन्सेन महाकाशिकेन महासत्त्वेन बोधाय विभवं
 विनिर्दिष्टं वस महाकाशिकया बोधिसत्त्व्य महासत्त्वो बोधिसत्त्विको श्रीर्णे येन पक्षकपाय-
 नीने से उद्वेगरेणिके कलिपुगे धर्ममान कावः परिपृष्टीतेन श्रान्तार्थकारका यावदकुशलसु-

तद् महाकारुणिकं बोधिसत्त्वं महासत्त्वं मम वचनेन पृच्छ्य एवं च वक्तव्यः प्रस्तुलितवैरो-
 चनकुसुमरुपागतत्वा सत्पुरुष पृच्छते चन्द्रोचविमला पुष्यं प्रेषितं साधुकारानुग्रहतः ।
 एवं च त्वया सत्पुरुष प्रथमचित्तोत्पादेन भद्राकस्त्रायादारेण दग्धुं दिक्षु मुहूर्त्त-
 परमादुरजःसमा लोकाघातवः शब्देनापूरिताः महाकस्त्राग्रव्यस्य प्रतिलम्ब्यतेन त्वं सत्पुरुष
 साधुभूयः । पश्चिमकानां महाकस्त्रामपायानसम्प्रखितानां बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां
 महाकस्त्रायादारेण प्रविधाननेवीक्षजानुच्छेपवधितेन त्वं सत्पुरुष साधुभूपत्वं सत्पुरुष मुह-
 र्त्तत्रपरमादुरजःसमानागता श्रवण्येयकल्पमुहूर्त्तत्रपरमादुरजःसमा दग्धिमि लोकाघातयो यश-
 कौर्त्तिशब्देनापूरितास्तेन त्वं सत्पुरुष बहुसङ्ख्येयसत्त्वकोटीनपूतप्रतसहस्रा अनुत्तरायां सम्यक्-
 सम्योन्मो समादापिताति वेगिताः प्रतिष्ठापिता भगवतः सकाशमुपनीता श्रवैवर्त्तिकाय
 स्थापिता अनुत्तरायां सम्यक्सम्योधी कौक्षित्तवैव भगवतः सकाशं प्रविधानमुहूर्त्तत्रगुणव्याहाः
 परिपृहीता वनेयाः सत्त्वाः स्वकस्त्रारक्षिभिराङ्गादिता ये त्वयाऽनुत्तरायां सम्यक्सम्योधी
 समादापिता न चर्षाकरप्रतिलम्बं । तेऽपि पद्याद्याकरत्वं प्रतिलभ्यन्ते । सर्वे ते पद्याद्यावद्-
 मुहूर्त्तत्रपरमादुरजःसमैरसङ्ख्यैः कल्पैर्दग्धुं दिक्षु मुहूर्त्तत्रपरमादुरजःसमेखन्येषु लोकाघातुषु
 मुहूर्त्तं प्राप्य धार्मिकैर्धर्मैकं प्रवर्त्तयित्वा त्वानेवारभ्य वर्यं भाषिष्यन्ति ।

एतेन वृत्तीयेन कारयेन सत्पुरुष साधु । तेन खलु पुनः समयेन बहुबोधिसत्त्वकोश एव-
 मुच्यतेयमपि भदन्त भगवंक्षत्र सन्तीरये मुहूर्त्तत्रे गच्छन् तस्य रत्नगर्भस्य तपागतस्यार्हतः
 सम्यक्सत्त्वहृद्य दर्शनाय वन्दनाय पद्मपाठनाय तस्य सत्पुरुषं दर्शनाय वन्दनाय यस्य तपागतेन
 त्रिभिरङ्गैः साधुकारोऽनुप्रेषित इने च चन्द्रोचविमलाः पुष्याः प्रेषिताः । स च कुलपुत्र
 प्रस्तुलितकुसुमवैरोचनरुपागता श्राष्ट । गच्छत यूयं कुलपुत्रा यस्मैर्हि कालं मन्युध्वं । तत्र
 यूयं कुलपुत्रा रत्नगर्भस्य तपागतस्य सकाशात् समवधानमुत्तनिर्देशचर्षावैशारद्यं धर्मपर्यायं
 द्योषय ॥

अथ खलु कुलपुत्र तो ह्यो बोधिसत्त्वो स्वविषयसङ्कोपितविषयस्य चारणौषधयैः पवि-
 कोपितस्य तस्य प्रस्तुलितकुसुमवैरोचनस्य तपागतस्य सकाशाच्चन्द्रोचविमलां पुष्यां पृही-
 त्वा बहुबोधिसत्त्वकोटिभिः साहं बहुसुमिताद्मुहूर्त्तत्राद् प्रस्थापिता इष्ट मुहूर्त्तत्रे रक्षय्ये
 न समामा लम्बुवनाद्याने तस्युयेन च रत्नगर्भरुपागतलोकोपसंक्रान्तः । तेन खलु पुनः सम-
 येन सर्वोऽन्तं सन्तीरये मुहूर्त्तत्रे एवंरूपं परिपूर्णं महापानिकैर्बोधिसत्त्वैः प्रथेकमुहूर्त्तपा-
 निकैः द्वायकशानिकैः कुलपुत्रैर्दोषोयम्भरोरौक्षद्यापि नाम संच्युवनं वा वडवनं वा ति-
 सवनं वा शालीवनं वा सम्यक् स्फुटं भवेत् । एवमेव तस्मिं समये सन्तीरये मुहूर्त्तत्रे परि-
 पूर्णस्फुटं महापानिकैः कुलपुत्रैर्दोषोयम्भरोरौक्षे च बोधिसत्त्वा रत्नगर्भस्य तपागतस्य पादौ
 शिरसा धन्दित्वा विविधसमाधानश्लेन बोधिसत्त्वविकुर्वासेन पूजां कृत्वा रत्नगर्भस्य तपा-
 गतस्य पुरतः प्राङ्गणं दृष्ट्वा सद्योऽभ्यर्चयताः पर्षाः प्राञ्जलिभूताः स्थित्वा वर्यं भाषमाताः तेषां
 बोधिसत्त्वानामेतदभवत् । इयं महाकारुणिकी बोधिसत्त्वो महासत्त्वो यस्य प्रस्तुलितकुसु-
 मवैरोचनेन तपागतस्य इमे चन्द्रोचविमलाः पुष्या विशर्षितास्ते च बोधिसत्त्वा भगवत्कामाद्य
 पराश्रय तस्य द्वाप्राद्यस्य ते चन्द्रोचविमलाः पुष्या उपनामयित्वाः । इमे ते सत्पुरुष प्रस्-

विषयो नाम द्वितीयो धारणीसम्पर्धणविकोपितो नाम बोधिसत्त्वस्यो द्वौ सत्पुरुषौ प्रस्फुलितवैरोचनकुसुमं तथागतं पृथ्वन्तौ । को भदन्त भगवन् हेतुः कः प्रत्ययो महतः पृथिवीवा(पं)लस्य लोको प्रादुर्भावाय महत्याश्च पुष्पट्टयेः ।

प्रस्फुलितवैरोचनस्तथागत आह ।

अस्ति कुलपुत्राद्योदिशितो बुद्धक्षेत्रात् । द्वे शतसहस्रे बुद्धक्षेत्राणामतिक्रम्य । तत्र सन्तीरयो नाम लोकस्तत्र रत्नगर्भा नाम तथागतो यावद्बुद्धो भगवांस्त्रिपुटि धर्मं च देशयति स्म । बहुसत्त्वकोद्यव्याकरोत्यनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ बोधिसत्त्वविषयक्षेत्रसन्दर्शनः प्रणिधानविषयव्यवहृत्समाधिबोधिसत्त्वधारणीमुखनिर्गुहं धर्मपर्यायं भाषमाण एकीञ्च तत्र महाकारुणिको बोधिसत्त्वो महासत्त्वः स स्वरूपं प्रणिधानं कृतवान् महाकरुणापरिभाविता वाचा भाषिता अनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ व्याकरणनिर्देशं बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां यथारूपेण प्रणिधानेन उद्भाविता यथा बहुबोधिसत्त्वकोटिमिर्बुद्धक्षेत्रप्रणिधानं कृतं बुद्धक्षेत्रव्यूहा वनेयसत्त्वाश्च परिस्पृहीताः स चैको महाकरुणासम्बन्धागतो बोधिसत्त्वः सर्वावर्तौ पर्षदमभिभूय क्लिष्टं पञ्चकपायं क्षीणारणिकलियुगं बुद्धक्षेत्रं परिस्पृहीतं सर्वं चानन्तर्यकारका यावदकुशलसमवधानगता दग्धसन्ताना वनेयाः परिस्पृहीताः सर्वावतीरसापर्यासदेवगन्धर्वासुरमानुषश्च लोको रत्नगर्भस्य तथागतस्य पूजामपह्राय तस्य महाकारुणिकस्य पूजाकर्मणे उद्युक्ताः पञ्चमण्डलेन वन्दित्वा प्राञ्जलिभूताः स्थित्वा वर्णं भाषन्ते स्म । स च महासत्त्वो रत्नगर्भस्य तथागतस्य पुरतो निषयो व्याकरणं शृण्वानः । यदा च तेन महासत्त्वेन तस्य भगवतः पुरतो दक्षिणं जानुमण्डलं पृथिव्यान्निक्षिप्तं तदा तेन भगवता तथारूपं स्मितं प्राविष्कृतं । यदा दशसु दिक्षु बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसन्नेषु लोकधातुषु महापृथिवीषड्विकारं चलिता प्रचलिता सम्प्रचलिता कंपिता यावत्पुष्पट्टयेः प्रवर्षिता सर्वभ्यश्च तेभ्यो बुद्धक्षेत्रेभ्यो बोधिसत्त्वा महासत्त्वाः प्रबोधनार्थं महाकरुणा बोधिसत्त्वचर्यानिर्दर्शनार्थं बोधिसत्त्वा महासत्त्वा बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसन्नेषु लोकधातुषु महापृथिवीषड्विकारचलिता प्रचलिता सम्प्रचलि(ता)भ्यो लोकधातुभ्यो दशभ्यो दिग्भ्यस्तत्र बुद्धक्षेत्रे सन्निपतनार्थं बोधिसत्त्वानाञ्च महासत्त्वानां स्वसाधानमुखनिर्देशचर्यावैशारद्यं धर्मपर्यायं भाषणार्थं तेन तथागतेनैवं रुपाणि प्रातिहार्याणि दर्शितानि तौ च कुलपुत्र द्वौ बोधिसत्त्वो महासत्त्वौ स्वविषयसङ्कोपितविषयस्वधारणीसंघर्षणविकोपितस्य तं प्रस्फुलितकुसुमवैरोचनतथागतं परिपृच्छतः स्म कियच्चिरोत्पादितं भदन्त भगवंस्तीन महाकारुणिकेन महासत्त्वेन बोधाय चित्तं कियच्चिरं वस महाकारुणिको बोधिसत्त्वो महासत्त्वो बोधिचारिकां चौर्यं येन पञ्चकपायं लोको तीव्रक्षीणारणिके कलियुगे वर्तमाने कालः परिस्पृहीत आनन्तर्यकारका यावदकुशलमूले भसवधानगता दग्धसन्ताना वनेयाः परिस्पृहीताः ।

प्रस्फुलितकुसुमवैरोचनस्तथागत आह ।

सम्पति कुलपुत्र तेन महाकारुणिकेन प्रथममनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ चित्तशुत्पादितं गच्छत कुलपुत्रा यूयं सन्तीरणं लोकधातुं । तस्य रत्नगर्भस्य तथागतपादतः सम्यक्सम्बुद्धाय दर्शनाय वन्दनाय पर्युपासनाय तस्य साधानमुखनिर्देशं चर्यावैशारद्यं धर्मपर्यायं श्रयणाप

जीवितेन्द्रियं प्रतिलक्षेणुः ॥ पुनर्योत्तिष्ठुर्मित्रमातोदितान्द्य दृष्ट्वा ते सर्वे उद्धानं प्रविश्य
पञ्चभिः कामगुणैः समर्पिताः समङ्गोभूता विदरेयुर्यं च पुनस्त्वैधवेयुस्तुष्टु द्वे ब्रह्मविचारे
उपपद्येयुः ॥

ये च तत्र चिरस्थायिनो भवेयुर्यच्चित्तायुष्का न च तत्र युक्ता अन्वदोपपद्येयुः । यथा
ब्राह्मणास्तं पुष्यक्षेत्रमेवमयं मद्यायानवर्द्धिपातो द्रष्टव्यः । यथा सूर्यादूमनकाले प्रत्युपस्थिते ते
पुष्या विचरिता प्रफुल्लिता भवन्ति । तपन्ति विरोचन्ति । केचिद्योगजनशतमुच्चत्वेन केचि-
दावश्यं जनसष्टसुमुच्चत्वेन वष्टूनां सत्वानां विविधयोगाः प्रशमन्ति । स्वमेव सत्पुरुषाः
तथागतो *सुहृत्सूर्या लोक उदपादि । यथा तं पुष्याः सूर्यादितम्य श्चम्य रश्मिभिविंशतिता ।
भामन्ति तपन्ति विरोचन्ति विविधयोगोपहतानां सत्वानां योगोपशमो भवति । स्वमेवाद्यं
सत्पुरुष लोकं सत्पुत्रः मत्वां कारुण्यरश्मिभिः ह्लादयित्वा विकसित्वा भूयः सत्वांश्चसु पुण्य-
क्षिपाद्यस्तु यु निषेज्यामि त्वयाप्यमर्शया संख्ययाः सत्त्वा अमुत्तरायं सम्यक्कमन्वोधीं ममा-
दापिता निवेदिताः प्रतिष्ठापिता मय च मकाशमुपनीतास्तैश्च मत्त्वेमम सकाशे स्वकस्वकानि
प्रणिधानानि कृतानि सुहृत्क्षेत्राणि च परिशृष्टीतानि । केचित्परिशृष्टा सुहृत्क्षेत्रा परिशृष्टीताः
केचित्परिशृष्टाः तथा चैवं मया व्याकृताः । ये सत्पुरुषेभ्यं मकाशात्परिशृष्टा सुहृत्क्षेत्राः
परिशृष्टीतास्तैः सुहृदाशयाः सुविनेया अवनकाकुशलमूना वेनेयाः सत्त्वाः परिशृष्टीता न हि
बोधिमत्वा मदासत्त्वा उच्यन्त न च तेषां मदापुरुषकार्यं न च तेषां मदाकरुणार्थचक्षुषित-
सिद्धेयु प्रवर्तंते । न च ते बोधिमतवाः सर्वसत्वानां करुणार्थं मय्यकमन्वोर्धायं धर्मेयन्ते ।
येषां न परिशृष्टं सुहृत्क्षेत्रं परिशृष्टन्ति उत्तरपृष्ठापत्ते बोधिमतवा ये श्रावकप्रतिषेधसुहृ-
यानिकैः परिवर्जितं सुहृत्क्षेत्रमभ्याहृति । न च ते बोधिमतवा कुशलज्ञानाश्रयभूता वेपा-
शयं प्रणिधानं कृतं । यथा च शयं श्रावक सुहृत्क्षेत्रता । अकुशलमूलमसवधानमतीर्त्-
षामेविवर्जितं मरकतार्थग्योनिधमसोकावर्जितं सुहृत्क्षेत्रं सुसत्तां मय्यकमन्वोधिमतवा
भ्युपेक्षायानममाभितानां बोधिमतवानां श्रावकप्रत्येकसुहृत्परिवर्जितं कृता मदायानकपां
रमेव देशयेयं बोधिप्रामस्याएं क्षीणोयुक्तो भवेयं चिरस्थायो । वष्टूनि सत्त्वानि ह्लादयित्वा
हृदिनीतानां कुशलमूलमवधानमतामां धर्मं देशयेयं । तत्र ते बोधिमतवा न कुशलज्ञाना-
श्रयभूता न मदासत्त्वा हृद्युतं । य च कुलपुत्र रतगर्भंस्तथागतता वासु प्रमार्गीयता
पक्षभिर्दुर्लोभित्नादयसां श्रमेकवर्णा श्रमेकगतमदसवर्णा श्रमयः प्रमार्गीयं ते सत्त्वा
रक्तवापप्रमया संख्या पूर्णमायां दिशतो सुहृत्क्षेत्रामवधमार्गीयत्वा तदासु एव काम जायन्त
तथासुहृदायां लोकधतो रक्तवर्णाश्रमो भद्रव्या सुवर्णां दारुद्विभक्ता अक्षयवर्णा ममावधम-
शता अक्षयवर्णाश्रमसत्त्वेन । तत्र व्यातामया काम तयागतार्थं अक्षयवर्णाश्रमं । य च
कीर्तियुगात्तत्त्वानां भद्रवर्णाश्रमं तयागतार्थं अक्षयवर्णाश्रमं । य च तयागतार्थं सुवर्णाश्रमं । य च
अक्षयवर्णाश्रमं सुवर्णाश्रमं तयागतार्थं अक्षयवर्णाश्रमं । य च तयागतार्थं सुवर्णाश्रमं । य च
यापयति सुहृत्क्षेत्रं सुवर्णाश्रमं तयागतार्थं अक्षयवर्णाश्रमं ।

कर्म पुनस्तत्र तस्य सुहृत्क्षेत्रं तस्यैव सत्त्वानि ह्लादयित्वा हृदिनीतानां कुशलमूलमवधानमतामां धर्मं देशयेयं । तत्र ते बोधिमतवा न कुशलज्ञाना-
श्रयभूता न मदासत्त्वा हृद्युतं । य च कुलपुत्र रतगर्भंस्तथागतता वासु प्रमार्गीयता
पक्षभिर्दुर्लोभित्नादयसां श्रमेकवर्णा श्रमेकगतमदसवर्णा श्रमयः प्रमार्गीयं ते सत्त्वा
रक्तवापप्रमया संख्या पूर्णमायां दिशतो सुहृत्क्षेत्रामवधमार्गीयत्वा तदासु एव काम जायन्त
तथासुहृदायां लोकधतो रक्तवर्णाश्रमो भद्रव्या सुवर्णां दारुद्विभक्ता अक्षयवर्णा ममावधम-
शता अक्षयवर्णाश्रमसत्त्वेन । तत्र व्यातामया काम तयागतार्थं अक्षयवर्णाश्रमं । य च
कीर्तियुगात्तत्त्वानां भद्रवर्णाश्रमं तयागतार्थं अक्षयवर्णाश्रमं । य च तयागतार्थं सुवर्णाश्रमं । य च
अक्षयवर्णाश्रमं सुवर्णाश्रमं तयागतार्थं अक्षयवर्णाश्रमं । य च तयागतार्थं सुवर्णाश्रमं । य च
यापयति सुहृत्क्षेत्रं सुवर्णाश्रमं तयागतार्थं अक्षयवर्णाश्रमं ।

कल्पेति कान्तेः प्रथमनितामृत्यादितमनुत्तरायां मध्यकर्मन्वोधो । एतद्भ्रातृभ्युत्तरायां
तथागतस्याप्रतो बहुप्राकारादीनामनुत्तरायां मध्यकर्मन्वोधो समादापितानि निवेशि-
तानि प्रतिष्ठापितानि यथाभिप्रायां सत्वेस्तस्य तथागतस्य पुनः प्रणिधानं कृतं बुद्धक्षेत्र-
पूजाः परिष्कृता परिशुद्धाः केचिदपरिशुद्धाः पञ्चकषायाः परिष्कृताः स च तेन महा-
सत्वेनाहं समादापितो निवेशितवानुत्तरायां मध्यकर्मन्वोधो । स च यथा एतद्भ्रातृभ्युत्तर-
यमामस्य तथागतस्य पुरतोऽनुत्तरायां मध्यकर्मन्वोधो पञ्चकषाये बुद्धक्षेत्रपुनःकृतप्रणिधानं
कृतं स च ते तथागतः साधुकारपशमीत् व्याकृतसार्धमनुत्तरायां मध्यकर्मन्वोधो योऽसा-
स्माकं बोधाय समादायकः कल्याणमित्रो तीव्रमत्पुरुषसौम्यपञ्चकषाये कलिपुगे वर्त्तमाने इह
प्रतिक्रियं बुद्धक्षेत्रं परिष्कृतीतं । आनन्तर्यकारका यावदकुशलमूलमसवधानगता दशकलाता
संभाराटवीकान्तरसङ्कटप्राप्ता वैनेयसत्वे प्रणिधानः परिष्कृतीतस्तस्य मत्पुरुषस्य दशसु दिक्षु
प्रमेयासङ्क्षेपेभ्योऽन्यान्यलोकघातुभ्यस्तिष्ठन्तो यापयन्तो बुद्धा भगवन्तः साधुकारं प्रकृतवत्
प्रेषितवन्तो महाकरुणाविरोचनसौम्यो नाम कृतं । स च महाकरुणाविरोचनसौम्यो बोधि-
सत्वो महासत्वोऽस्माकं कल्याणमित्रो धितकर एकस्त्वं चिराभिमस्वद्वोऽङ्गपुत्रव्यां लोकघातो
अङ्गुष्ठप्रमाणपुरुषाणां मध्ये तेषामेवाङ्गुष्ठप्रमाणानां पुरुषाणां दक्षप्रमाणेन दक्षप्रमाणकः
स तथागतो दशवर्षापुष्कायां प्रजायां धार्मिकं धर्मचक्रं प्रवर्तितवान् तस्यापि बोधिप्राप्तस्य
दशसु दिक्षु प्रमेयासङ्क्षेपेभ्यो लोकघातुभ्यस्तिष्ठन्तिर्यापयन्तिस्तेसैवुद्भैर्भगवद्भिर्दृताः प्रेषिताः
पूजनाचार्या ये तेन प्रथममनुत्तरायां मध्यकर्मन्वोधो समादापिता निवेशिताः प्रतिष्ठापिताः ।
ये तेन प्रथमं ज्ञानपारमितायां यावत् प्रज्ञापारमितायां समादापिता निवेशिताः प्रतिष्ठा-
पितास्तै बुद्धैर्भगवद्भिः पूर्वकृतज्ञतामनुस्मरणमाख्यैः तस्य तथागतस्य पुण्याः प्रेषिताः
यस्य ब्राह्मण यथा ते बुद्धा भगवन्तः सर्वेषु बुद्धक्षेत्रेषु दीर्घायुषा परिशुद्धाश्रयानां सुख-
विहारिणां सत्वानां बुद्धकार्यं कुर्वन्ति । स च व्योतिरसस्तायागत स्वं प्रतिक्रियुः पञ्चकषाये
बुद्धक्षेत्रे बुद्धत्वं प्राप्तवान् । आनन्तर्यकारकानां यावदकुशलमूले समवधानगतानां सत्वानामे-
वाल्पकेनायुषा बहूभिरेकं बुद्धकार्यं करोति । अनुष्ठीत्वा श्रावकां प्रत्येकबुद्धांश्च यस्मै देश-
यति । एवमेव त्वया सत्पुरुष सर्वाभिमां बोधिसत्वपर्षामभिमूय विशिष्टतरं प्रविष्टानं
कृतं । प्रतिक्रियु बुद्धक्षेत्रे पञ्चकषाये वर्त्तमाने आनन्तर्यकारका यावदकुशलमूले समवधान-
गता वैनेयाः सत्वाः परिष्कृतीताः ये च ते महासत्वा येः परिशुद्धाः सत्वेनाः परिष्कृतीता
नरकतिर्यग्योनिः परिवर्जिता श्रावकप्रत्येकबुद्धपरिवर्जिताः शुद्धाश्रयाः पुण्य-
कुशलमूलाः सत्वा वैनेयाः परिष्कृतीता इमे सत्वाः पुण्योपमा उच्यन्ते न ते महासत्वाः पुण्य-
रीकोपमा ये सुविनीतानामवसक्तकुशलमूलानां मध्ये बुद्धकार्यं करिष्यन्ति । चत्वारं ब्राह्मण-
बोधिसत्वानां कुशीदवस्तूनि । कतमानि चत्वारि । परिशुद्धबुद्धक्षेत्रप्रणिधानं परिशुद्धा-
श्रयानां सत्वानां बुद्धकार्यप्रणिधानं । श्रावकप्रत्येकबुद्धयानकया बोधिप्राप्तस्य देशनाप्रवि-
धानं । बोधिप्राप्तस्य दीर्घायुष्कताप्रणिधानं । इमानि चत्वारि बोधिसत्वानां कुशीद-
वस्तूनि । येन बोधिसत्वाः पुण्योपमा इत्युच्यन्ते न पुण्डरीकोपमा न महासत्वा इत्युच्यन्ते ।
तद्यथापि नाम ब्राह्मण इमान् महाबोधिसत्वपर्षां स्थापयित्वा वायुविष्णुना येनापरिहृष्टं

बुद्धसेत्रं परिच्छीतं क्रिशाकुलाः कृत्वा देवेयाः परिच्छीता यकीणी भद्रकन्विजाः कुन्दद्राः ।
 क्लारीमानि द्रोधिमत्यानां महासत्वानामारभ्ययीर्व्यवस्थानि कतमानि चत्वारि । अपरिहृष्ट-
 सेत्रप्रतिधानं । अपरिहृष्टाशयानां सत्वानां बुद्धकार्यप्रतिधानं । द्रोधिप्राप्तस्य द्रावण-
 प्रयेकमुद्गयानकाद्येभानप्रतिधानं । मध्यमया प्रतिपदा द्रोधिप्राप्तस्य नानिशीर्षता नात्या-
 गुण्यता प्रतिधानं । इमानि चत्वारि द्रोधिमत्यानां महासत्वानामारभ्ययीर्व्यवस्थानि । केन
 ते द्रोधिमत्याः पुण्डरीकोपमा ह्युच्यन्ते न पुण्योपमास्य द्रोधिमत्या महासत्वा ह्युच्यन्ते ।
 महासाधि त्वं द्वात्प्रतैरिं अप्रभयानामसंकीर्णानां द्रोधिमत्यानां मध्ये ह्यनलयाकर्मभेदं
 तचारागनभयतः कर्मापुण्डरीकमुत्पत्तिः प्रतिधानचिन्तयेत् । यदा तदा श्रानलायांकारणा
 यावद्गुणलसुलभमवधानमता वैनेयाः परिच्छीतागतीं पश्चात्तयं बुद्धसेत्रं परिच्छीतं
 महाकर्मणाकारेण त्वं मत्सुसुप्त दशसु दिक्षु बुद्धसेत्रपदात्पुण्डरीकस्यैर्भूमिगतद्भिः माधु-
 कारे हत्तो हूतास भेषिता महाकाकनिकास ते नाम ज्ञानं सर्वं विषं पक्षपथेव एवाहर्षये
 लघुना । भविष्यति त्वं महाकाकनिकानागतैःस्यन्तीक्रान्तानामासंकाराद्गासीद्व्यालिकाममा-
 नासमन्वेयानां परीक्षावाशये द्वितीये गद्गानदीवालिकामासं संस्वीयं तस्माद्भूय भद्रं पश्यति
 भद्रके कल्पं दिशोक्षरार्थज्ञतायुक्तायां राज्ञायां लज्जामत्तार्थाभिमे बुद्धसेत्रपदातीतांशाकासो-
 ऽवशानसुलभमवधानमत्तं कमारो यिहन्वमानानां महासद्गुह्यमानानां सत्वानामारभ्ययाश्च
 सामाव्यापयार्कानां सद्गुणैरप्रतिक्षेपकानां गुणपरिसिधसापानानां यावदुत्तारुणैः । एतन्मी
 लोके तचारागते भविष्यति विद्याचरणमभ्युतो यावद्गुह्यो भगवत्सु विद्याभिर्भगवत्पुत्रः
 पञ्चरातपर्येषताः विद्याभिपद्यशक्तिमारक्तोभयश्च श्रमन्वापर्यान्तरदशसु दिक्षु ह्युत्तरी
 ज्यैनापूर्वाया महाश्रावकभेदेनपातस्य ते भविष्यति । यद्गुह्याभिर्भगवत्पुत्रैः कस्य
 पुण्येण पश्चात्तार्गताभिर्भयैरेतन्त्वं भक्तं बुद्धकार्ये परिपूर्णमिषं । यथा परिपूर्ण
 कृतं यथा तन्निष्कामोस्यं राज्ञाऽऽभयसद्गोऽभितापुमभयभक्तिः कल्पेः महासत्वात्पुत्रो ह्ये
 यमि । एतन्मेत त्वं महाकाकनिक तस्य परे बुद्धसेत्रे भद्रके श्रावकस्य विद्याचरणैः सत्त्व
 मत्ताराती भविष्यति । परिनिर्देस्तभ्य स ते मत्सुसुप्तसत्त्वविद्याभिर्भगवत्पुत्रैः कस्य
 भद्रमेतः श्रावकः । भद्रमेत श्रावकैरिति तस्य मत्सुसुप्तसत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व
 पश्चात्तार्गताभिर्भयैरेतन्त्वं भक्तं महासद्गुह्यमाये कनिकासं ज्ञानसिद्धिः ।
 गुह्येण ।

तद्वदने वैकुण्ठे महाकाकनामोक्तः कः श्रमन्वापर्यान्तरदशसु दिक्षु ह्युत्तरी
 तस्य कल्पेण कस्यमत्सुसुप्तसत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः
 सत्त्वविद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः
 सत्त्वविद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः
 सत्त्वविद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः
 सत्त्वविद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः
 सत्त्वविद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः
 सत्त्वविद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः
 सत्त्वविद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः
 सत्त्वविद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः
 सत्त्वविद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः
 सत्त्वविद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः
 सत्त्वविद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः
 सत्त्वविद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः
 सत्त्वविद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः
 सत्त्वविद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः सत्त्व विद्याचरणैः

कस्यैरतिशान्तिः प्रथमचित्तमुत्पादितमनुत्तरायां सन्धकम्बोधो । स्वकृपापुद्गलप्रकाश
 तयागतस्याप्रतो बहुप्राणजाटीननुतान्दनुत्तरायां सन्धकम्बोधो समाश्रितानि निर्वि-
 तानि प्रतिष्ठापितानि स्यान्निष्ठायां सत्वेनास्य तयागतस्य पुरः प्रसिद्धानं कृतं बुद्धद्वैत-
 व्यूहाः परिशुद्धीता परिशुद्धाः केचिदपरिशुद्धाः पञ्चकषायाः परिशुद्धीताः तत्र च तेन सत्-
 सत्वेनाहं समाश्रितो निर्वेजितज्ञानुत्तरायां सन्धकम्बोधो । तत्र च मया स्वकृपापुद्गल-
 वभासस्य तयागतस्य पुरतोऽनुत्तरायां सन्धकम्बोधो पञ्चकषाये बुद्धद्वैतपुद्गलप्रसिद्धि-
 कृतं स च ते तयागतः साधुकारमशाधीत् शकृत्तदार्हमनुत्तरायां सन्धकम्बोधो पौण्ड-
 र्णाकं बोधाय समाश्रयकः कल्याणमित्रो तीव्रमत्युत्पत्तीव्रपञ्चकषाये कलियुगे वर्त्तमाने कवे
 प्रतिक्षिप्तं बुद्धक्षेत्रं परिशुद्धीतं । श्रानन्तर्यकारका यावदकुशलमूलममयधानगता वरप्रसन्न-
 संभाराटवीकान्तरसङ्कटमाता वनेयसत्वे प्रणिधानः परिशुद्धीतस्य सत्युत्पन्न इत्यु-
 प्रनेयासङ्क्षेपेभ्योऽन्योन्यलोकयानुभक्तिपुन्तो यापयन्तो बुद्धा भगवन्तः सायुक्तां प्रसन्न-
 प्रेषितवन्तो महाकफरावैरोचनसौम्यो नाम कृतं । स च महाकफरावैरोचनसौम्यो बोधि-
 सत्त्वो महासत्त्वोऽस्काकं कल्याणमित्रो दितकर एकस्त्वं विराभिमन्वुद्भोऽङ्गुवुवयां लोकप्रती-
 श्रद्धुप्रमाखपुरुषाणां मध्ये तेषामेवाङ्गुप्रमाखानां पुरुषाणां हस्तप्रमाखेन हस्तप्रमाखः
 स तयागतो इश्वरर्षायुष्कायां प्रजायां धार्मिकं धर्मावकां प्रवर्तितवान् तस्यापि बोधिप्राप्त-
 दशसु दिक्षु प्रनेयासङ्क्षेपेभ्यो लोकयानुभक्तिशुद्धिर्यापयद्भिक्षुसैवुद्भैर्भगवद्भिर्दूताः प्रविश-
 पूजनायां ये तेन प्रथममनुत्तरायां सन्धकम्बोधो समाश्रिता निवेशिताः प्रतिष्ठापिताः ।
 ये तेन प्रथमं ज्ञानपारमितायां यावत् प्रज्ञापारमितायां समाश्रिता निवेशिताः प्रतिष्ठा-
 पितास्तै बुद्धैर्भगवद्भिः पूर्वकृतज्ञतामनुस्मरणमार्यैः तस्य तयागतस्य पुष्याः प्रेषिताः
 यस्य ब्राह्मण यथा ते बुद्धा भगवन्तः सर्वेषु बुद्धक्षेत्रेषु दीर्घायुषा परिशुद्धाश्रयानां सु-
 विहारिणां सत्वानां बुद्धकार्यं कुर्वन्ति । स च व्योतिरसक्तयागत एवं प्रतिक्षुब्धः पञ्चकषाये
 बुद्धक्षेत्रे बुद्धत्वं प्राप्तवान् । श्रानन्तर्यकारकानां यावदकुशलमूले समवधानगतानां सत्वानमे-
 वाल्यकेनापुषा बहूभिरकं बुद्धकार्यं करोति । अनुज्जिता श्रावकां प्रत्येकबुद्धांश्च धर्म्मं देश-
 यति । स्वमेव तया सत्युत्पन्न सर्वामिमां बोधिसत्वपर्षामभिभूय विशिखतरं प्रविधानं
 कृतं । प्रतिक्षुब्धे बुद्धक्षेत्रे पञ्चकषाये वर्त्तमाने श्रानन्तर्यकारका यावदकुशलमूलस्य समवधान-
 गता वनेयाः सत्वाः परिशुद्धीताः ये च ते महासत्वा यैः परिशुद्धाः सत्त्वैः परिशुद्धीता
 नरकतिर्यथोनिः परिवर्जिता श्रावकप्रत्येकबुद्धपरिवर्जिताः शुद्धाश्रयाः परिशुद्धीता श्रावक-
 कुशलमूलाः सत्वा वनेयाः परिशुद्धीता इने सत्वाः पुष्योपमा उच्यन्ते न ते महासत्वाः पुष्य-
 रीकोपमा ये सुविनीतानामवकसुकुशलमूलानां मध्ये बुद्धकार्यं करिष्यन्ति । सत्वारिं ब्राह्मण-
 बोधिषत्वानां कुश्रीदवस्तूनि । कतमानि चत्वारि । परिशुद्धबुद्धक्षेत्रप्रविधानं परिशुद्धा-
 श्रयानां सत्वानां बुद्धकार्यप्रविधानं । श्रावकप्रत्येकबुद्धयानकचा बोधिप्राप्तस्य देशनाप्रवि-
 धानं । बोधिप्राप्तस्य दीर्घायुष्कताप्रविधानं इमानि चत्वारि बोधिषत्वानां कुश्रीद-
 वस्तूनि । येन बोधिषत्वाः पुष्योपमा इत्युच्यन्ते न पुष्यरीकोपमा न महासत्वा इत्युच्यन्ते ।
 तद्यथापि नाम ब्राह्मण इमान् महाबोधिषत्वपर्षां स्थापयित्वा वापुविष्णुना येनापरि-
 शुद्धीतं

बृहत्क्षेत्रं परिवृष्टीतं क्रिशाकुलाः सत्वा वैनेयाः परिवृष्टीता शक्रेभ्यो भद्रकन्विकाः कुलपुत्राः ।
 सत्वारोमानि बोधिमत्यानां सदासत्वानामारभ्यवीर्यवस्तूनि कतमानि सत्वारि । अपरिवृष्ट-
 क्षेत्रप्रतिधानं । अपरिवृष्टाशयानां सत्वानां बृहत्कार्यप्रतिधानं । बोधिप्राप्तस्य प्राचक-
 प्रत्येकबुद्धयानकयादेशनप्रतिधानं । मध्यमया प्रतिपदा बोधिप्राप्तस्य नातिदीर्घता नात्या-
 ग्युक्ता प्रतिधानं । एमानि सत्वारि बोधिमत्यानां सदासत्वानामारभ्यवीर्यवस्तूनि । येन
 ते बोधिमत्याः पुण्डरीकोपमा द्रव्यवन्ते न पुष्योपमानो बोधिमत्या सदासत्वा द्रव्यवन्ते ।
 तद्यथापि त्वं द्वापन्नमैतर्हि अप्रमेयानामसंख्येयानां बोधिमत्यानां मध्ये कुशलव्याकरणक्षेत्रं
 तयागतशेषानाः कदखापुण्डरीकमुत्पत्तेः प्रतिधानविभवेण । यदा त्वया प्रागन्तव्यकारका
 यावदकुशलमूलमवधानगता वैनेयाः परिवृष्टीतातीर्थां पक्षकार्यं बृहत्क्षेत्रं परिवृष्टीतं
 सदाकल्याणादारेण त्वं सत्पुत्रप दशसु दिक्षु बृहत्क्षेत्रपरमाणूजःसर्वेदुर्भंगप्रद्विः माधु-
 कारी इतो ब्रूतास्य प्रेषिता सदाकारणिकस्य ते नाम कृतं सर्वो ज्ञेयं पञ्चतत्रैव पूजाकर्माद्ये
 उद्युक्ता । भविष्यति त्वं सदाकारणिकानामगतेऽध्वन्यतिमात्मानामेकमङ्गानदीवालिकामसा-
 शामसंख्येयानां परीत्तावशित्ये द्वितीये मङ्गानदीवालिकाममे संख्येयं तस्मिन्नेव महे बृहत्क्षेत्रे
 भद्रके कल्पं विंशोत्तरयज्ञतापुष्कार्यं प्रजायां जगत्समगाद्यधिके बृहत्क्षेत्रेऽपीत्तापोऽनायको-
 ऽकुशलमूलमवधानगते कृमार्ये चिद्व्यमानानां सदासत्कृतप्रामाणां सत्वानामानन्तर्यकारका-
 नामारभ्योपवादकानां गृह्येप्रतिक्षेपकानां श्रुतापत्तिमसापन्नानां यावद्व्यापार्यानां । प्रार्काणो
 मोके तथागतो भविष्यति चिदाचरणममप्लो यावद्बुद्धो भगवान् प्रियर्षितगतिधत्ताः
 प्रयर्षितधर्मीधत्ताः विवर्षितवशयर्षितावशोभारस्य अनन्तापर्यन्तदशसु दिक्षु बृहत्क्षेत्राणि
 शब्देनापूरयित्वा सदाप्राचकमंनिवातस्य ते भविष्यति । महत्क्षेत्रयोऽपीर्षितधर्मीः । सप्त-
 पूर्वेषु पक्षव्यापारिणतिभिर्वर्षेदेवंपं शकलं बृहत्कार्यं परिवृष्टमित्यति । यथा प्रतिमान
 कृतं यथा तस्मिन्ममोस्यं राजाऽमृतशृङ्गोऽसतापुर्नासाधमेमेः कल्पेः शकलं बृहत्कार्यं परि-
 ष्यति । सप्तमेव त्वं सदाकारणिक तप महे बृहत्क्षेत्रे भद्रके सदाकल्पे विंशोत्तरयज्ञताप-
 *प्रजायां पक्षव्यापारिणतिभिर्वर्षेदेवंपं शकलं सदाबृहत्कार्यं परिवृष्टित्वा सदाकल्पेऽपि
 तथागतो भविष्यति । परिनिश्चयस्य च ते सत्पुत्रस्यसत्पुत्ररिनिश्चयस्यस्यैव सत्पुत्र-
 सत्पुत्राः स्यामते । सत्पुत्रं चामर्चते तत्र सत्पुत्रस्य संधि स्यात्ततः । सदाकल्पे एव सदा
 बृहत्कार्यं कार्त्तव्यं । यथा स्वयं मणिप्राप्तं कृतं एवं त्वं भगवान् विवर्षितगतिधत्ताः
 पूजात्तां ।

तत्कार्यं चैतद्वैदिकं सादाण जाभीत स एवसात् । तेषु संशयानिभवात् । एत-
 त्वं सत्पुत्रस्य बोधिसत्वमभिसम्भवे नितीतस्यस्यक सत्पुत्रस्य सत्पुत्र-
 त्वात्पुत्रमित्येवं । सत्पुत्रस्यसत्पुत्रस्य तत्र विना भवति । सत्पुत्रस्यस्य सत्पुत्र-
 पतिर्भवेयं तद्वत् की सदाकल्पेऽप्युत्तरायं सत्पुत्रस्यस्य । एतद्वत् ।
 बृहत्क्षेत्रे एवमृतस्य सादाण । तेषु तेषु सत्पुत्रस्यस्य सत्पुत्रस्य सत्पुत्र-
 बोधिसत्वात् त्वं सदाकल्पेऽपि सत्पुत्रस्य सत्पुत्रस्य सत्पुत्र-
 सत्पुत्रस्य सत्पुत्रस्य । तेषु तेषु सत्पुत्रस्यस्य सत्पुत्रस्य सत्पुत्र-
 सत्पुत्रस्य सत्पुत्रस्य ।

मां कुर्यां अनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ । म नेमी नाम शक्रः अपरस्तु पाण्डित्तीनामशक्रः
 ते उभेऽप्याहतुः । वयमपि भो महाकारुणिक तेषु तेषु यावद्बोधिप्राप्तम् च ते त्रयं श्रावक-
 युगप्रज्ञावन्तो षट्द्विमन्तश्च भवेमः । अपरशारिपत्रचरणसुदर्शपूर्यिको नाम शक्रः म स्व-
 माह । अहं ते महाकारुणिक तेषु तेषु यावच्चरमभद्रिकम् पुत्रो भवेयं । अपरा शिखर-
 देवता शौरभ्या किंशुका नाम साप्याह । अहं ते महाकारुणिक तामु तामु जातिषु भार्या
 भवेयं । बोधिप्राप्तश्च त्वं सत्पुरुष मां व्याकुर्यां अनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ कद्रुचरोनामा
 सुरेन्द्रः सोऽप्याह । अहं ते महाकारुणिक तेषु तेव्यप्रमेयासंस्त्रियेषु कल्पेषु सत्पुरुष
 बोधिचारिकाश्चरमाण्याह । सूपकारणमैव्यानुकूलः सदायो दासत्वेनोपस्थितेयश्चरमभद्रिक-
 ष्याह । ते उपस्थायको भवेयं बोधिप्राप्तश्च च ते सत्पुरुष धार्मिकं धर्मचक्रं प्रवर्तनेऽध्ययेयं
 अहश्च ते धर्मदेशनां प्रथमां सफलां कुर्यां धर्मरसश्च पिवेयममृतं बोधिं गच्छेयं । यावत्सर्व-
 क्लेशप्रहायादर्हत्वं प्राप्नुयां । पेयालं गङ्गानदीवालिकासमाश्च तत्र देवनागामुरामहाकारुणि-
 कस्यानुप्रवृत्तिचर्याय प्रणिधानद्वृतवन्तो वैनेयमुपन्यस्ता एकश्च तत्र संज्ञाविकारणभीष्मो-
 नामा जीविकः स आह ॥ अहन्ते भो ब्राह्मण बहुप्रकरणसहायको भवित्स्यामि । नित्यमहन्ते
 ऽप्रमेयेषु कल्पेषु स फलचारिकोपजीवी ज्ञातिको भवेयं । नित्यश्च ज्वत्सुकामुपसङ्गमेयं वस्तु-
 याचनार्थं शय्यासनवाहनहस्त्यश्वरथग्रामनिगमनगरपुरपुत्रदुहितरसांसरुधिरचर्मस्त्रिहस्त-
 पादजिह्वाकर्णनासनयनश्रीर्षाणि च याचेयं । एवंरूपो हन्त महाब्राह्मण दानपारमिता-
 सहायको भवेयं यावत्प्रज्ञापारमितासहायको भवेयं । एवंरूपोऽहं महाब्राह्मण बोधिचारि-
 काश्चरमाण्य तव षट्सुपारमितासु सहायको भवेयं । यावत्त्वं बोधिं प्राप्नुया अहश्च ते श्रावक-
 स्थानमासादयेयं अशीतिधर्मस्त्रान्यसदस्त्राण्युदुह्लीयां स्पृष्ट्वा धर्मदेशको भवेयं । त्वं मां
 व्याकुर्यां अनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ । श्रुत्वा च कुलपुत्र महाकारुणिको ब्राह्मणो रत्नगर्भश्च
 तथागतस्य पञ्चमण्डलेन पादौ शिरसा वन्दित्वा तं संज्ञावतारभीष्ट्याजीविकं शब्दापि-
 ज्वाह । साधु साधु सत्पुरुष यस्त्वं मम सहायको भवित्थसि । अनुत्तरचर्याया यावच्च त्वं समा-
 प्रमेयासङ्घीयजन्मान्तरनयुतसदस्त्रेषूपसंक्रमेर्वस्तुयाचनार्थाय । तदाहं प्र सन्नचित्तो दयां स्मरन्त्व-
 पुष्पभागी भवेः । भूयश्च कुलपुत्र महाकारुणिको बोधिसत्त्वो महासत्त्वो रत्नगर्भश्च तथा-
 गतस्य पुरत आह । स चेन्मं भदन्त भगवंस्तेषु तेव्यप्रमेयेष्वसङ्घीयेषु कल्पकोटीनयुतशतसह-
 स्त्रेषु अनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ चारिकाश्चरमाणस्य ये मम पुरतो याचनकाः स्थित्वाऽत्रं
 याचन्ति भद्रवचनेन वा परुषवचनेन वा उल्लङ्घनवचनेन वा स्पृष्टवचनेन वा याचेयुः स
 चेदहं भदन्त भगवन् याचनकषान्तिके एकचित्तकणमपि रोषमुत्पादयेयं । अप्रसादंत्वोत्पाद-
 येयं । दानस्य वा फलविपाकं काङ्क्षमाणो दानन्दत्याम्बिसम्वादिता मे भवेयुः । ये प्रमेयासङ्घी-
 येषु दशसु दिक्षु अन्येषु लोकधातुषु बुद्धा भगवन्तस्तिष्ठन्ति भ्रियन्ति यापयन्ति धर्मश्च
 देशयन्ति साचाहमनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिमभिसम्बुध्येयं । स चेदहं भदन्त भगवन्नावन्निकष्या-
 प्रसन्नचित्तो दानन्दद्यान्तदपि दानप्रतिग्राहकए अद्वादेशयविनिपातनं । सा कुशलेधर्मरन्त-
 रायकरमभवेत् । अन्तश्चो वालाग्रकोटीप्रमाणमात्रमपि विसम्वादिता मे बुद्धा भगवन्तो
 भवेयुः यदिदमिति आह कस्य वालाग्रकोटिप्रमाणमपि । कुशलेषु धर्मस्वन्तरायं कुर्यां अहम-

पवित्रिपरायणो भवेयं । यथाङ्गुय तथा वस्त्रण । यावदो याचनकाः शीर्षं याचेयुः । ऋहुवच-
नेन वा परुषवचनेन वा उल्लुहवचनेन वा स्पष्टवचनेन वा शीर्षं याचेरन् । स चेदहं भदन्त
भगवन् याचनकण्ठान्तिके एकचित्तक्षणमपि रोपमुत्पादयेयं । अप्रसादचित्तमुत्पादयेयं
दानफलविपाकमाकाङ्क्षन् शीर्षं परित्यजेयं । विसम्पादिता ने मुद्धा भगवन्तो भवेयुः ।
यावदहमप्यधीचिपरायणो भवेयं । यथा दानमेयं शीलं यावत्प्रज्ञापरित्यागो वाच्यः । स च
कुलपुत्र रत्नगर्भस्तथागतो महाकाकणिकस्य द्योधिषस्त्वस्य महासस्त्वस्य सायुकारमदासीत्
सायु सायु सत्पुरुष महाककणाप्रतिष्ठितेन मनसा त्वया सत्पुरुषेभं प्रणिधानं कृतं । सा च
कुलपुत्र श्रद्धावती स सदेवगन्धर्वमानुषासुरस्य लोकः प्राञ्जलीभूतः स्थित्वा सायुकारं
प्रादासीत् सायु सायु सत्पुरुष महाककणाप्रतिष्ठितेन मनसा त्वया सत्पुरुष प्रणिधानं त्वमपि
सत्त्वं यदुपरायणोऽयमर्थः सन्तर्पयिष्यसि । स च कुलपुत्र यथा संज्ञाविकारभौषाजौविको
द्योधिषस्त्वो दानप्रतिग्रहिकया प्रणिधानं कृतवान् एवमेव चतुरश्रीतिभिः प्राणिसहस्रैः प्रणि-
धानं कृतं । स च कुलपुत्र महाकाकणिको द्योधिषस्त्वो महासस्त्वस्मान्येवरूपाणि प्रणिधानानि
चतुरश्रीतानां प्राणिसहस्राणां सकाशाच्छ्रुत्वा संज्ञाविकारभौषेण प्रणिधानं कृतम् ।

अथ महाकाकणिकः परमप्रीतिसौमनस्यजातः प्राञ्जलीभूतः स्थित्वा श्रद्धावतीं पत्नीं
प्ययलोक्य परमप्रीतमना आह । अहो आश्चर्यं भविष्याम्यहं धर्मैर्दुर्मित्तस्त्रीणकाले महा-
क्लेशखे कल्पियुगे पञ्चकपाये वर्धमाने लोकोजनायके सार्धवाहोऽवभासकरः प्रद्वीपकरः अत्रा-
खानां गन्धानां मार्गनिदर्शकः यत्र हि नामाहं प्रथमचित्तोत्पादेनैवमेवैकरूपामनुत्तरायां द्योधि-
षर्पायां सहायकाः प्रतिलक्ष्या ये मम जन्मान्तरेषु शीर्षप्रतिप्राहका भविष्यन्ति नयनकर्ण-
नासाजिह्वाहस्तपादवत्सास्त्रिरुधिरं यावदङ्गुय प्रतिप्राहका भविष्यन्ति । पुनरपि कुलपुत्र
महाकाकणिको द्योधिषस्त्वो महासस्त्वो रत्नगर्भस्य तयागतस्य पुरतो निपष्य आह । ये च
मम भदन्त भगवन्तेषु तेध्वप्रमेयासंख्येयेषु कस्यकोटीनयुतशतसहस्रेषु जन्मान्तरेषु याचनका
चपसंक्रान्तेषुर्पदि वान्नि यदि वा पानं । यावच्छिरः प्रतिपृच्छीपुरन्तरो दालाप्रकोटीप्रमाणमात्र-
र्भापि मम हस्तदानं प्रतिपृच्छीपुर्णवद्भोधिषर्पन्तेन । स चेदहमनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिमभि-
सम्बुध्य न तां सत्त्वां संधारात्परिमोचयेयं । तत्र पुनर्व्याकुर्णप्रावकपानेन वा महापानेन वा
विसम्पादिता ने मुद्धा भगवन्तो भवेयुः । य एतर्हि दग्ध इक्षु यावान्माचाहमनुत्तरां
सम्यक्सम्बोधिमभिषम्बुध्येयं । पुनरपि कुलपुत्र रत्नगर्भस्तथागतो महाकाकणिकस्य द्योधि-
षस्त्वस्य महासस्त्वस्य सायुकारमदासीत्सायु सायु सत्पुरुष एवंरूपं ते सत्पुरुष द्योधिचारिका-
प्रणिधानं यथा श्रेष्ठिष्यद्विन्दरेण तयागतेन पूर्वं प्रथमचित्तोत्पादेन लोकोत्थरणीतिवत्तथा-
गतस्य पुरतः । एवंरूपया द्योधिषस्त्वचर्षया प्रणिधानं कृतं । एवंरूपा द्योधिषस्त्वचारिका
चीर्ष्या यथा प्रणिधानं कृतं गङ्गानदीवातिकासमा महाकल्पाः । अतिक्रान्ता यथा तेन
सत्पुरुषेण पुरिमायान्दिशि कोटिशतसहस्रिमे मुहूर्त्तत्रे दालप्रतिबंध्यायां लोकपातो
वर्षशतायुष्कायामनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिमभिसम्बुद्धो पानकुपमविरजसमुत्प्रेष्यद्वीधौदरो नाम
बभूव तथागतोर्ध्वं सम्यक्सम्बुद्धो भगवान्मत्स्यत्वारिंशदर्पाणि मुहूर्त्तकथं कृत्वाभुषधिषेदे
निर्वाणपातो प्रविष्टः । तस्य एतु महाकाकणिकपानकुपमविरजसमुत्प्रेष्यद्वीधौदरो तथा-

गतस्य परिनिवृतस्य धर्मसहस्रं सद्दुर्मनेत्री अस्यासीत्सद्दुर्मस्य तर्हि तस्य वर्षसहस्रं पुनः
 सद्दुर्मप्रतिरूपकमस्यासीत् ।

ये खलु महाकासणिकज्ञानकुसुमविरजसमुच्छ्रयवोधीश्वरेण तयागतस्य परिनिवृतस्य
 सद्दुर्मनेव्यवस्थितायां सद्दुर्मप्रतिरूपका वा भिक्षुभिक्षुणी वा दुःशीलपापधर्माविपयसमुत्त-
 चाराः सौपिकवस्तुग्राहका लज्जिका वा धर्मपूजाच्छेदालज्जसंसदृष्टा वा चानुर्दिशसद्दुर्म
 वा संमुखीभूतसद्दुर्म्य वा चीवरपिच्छपातशयनासनग्लानप्रत्ययभैषज्यपरिष्कारं वा द्विर्गो
 फलिकपरिग्रहे यावदात्मना परिशुक्तं । गृहस्थानां वा दत्तं । तेन खलु महाकासणिकज्ञान-
 कुसुमविरजसमुच्छ्रयवोधीश्वरेण तयागतेन पूर्वोऽनुपूर्वेषु व्याकृतस्त्रिभिर्यानेः । ये कौचिन्महा-
 कासणिक तस्य भगवतः शासने रक्तकापायमावृताः सर्वे ते श्रवैवर्तिका व्याकृतास्त्रिभिर्याने-
 र्येऽपि कौचिन्मूलापत्तिसमापन्ना भिक्षुभिक्षुण्युपासिका वा पूर्वमेव ते तेन तयागतेन श्राष्ट-
 संज्ञा कुशलमूलाविपाकेन त्रिभिर्यानेरवैवर्तिका व्याकृताः ।

पुनरपरं कुलपुत्र स महाकासणिको बोधिसत्त्वो महासत्त्वो रत्नगर्भस्य तयागतस्य
 पुरत आह । एषैव मे भदंत भगवन् प्रणिधियावदेवाहमनुत्तरायां बोधिचर्यायां चरमावी-
 यान् सत्त्वानघं दानपारमितायां नियोजयेयं । सदा दापयेयं प्रतिष्ठापयेयं । यावत्प्रजापार-
 मितायामन्तशो बालाग्रकोटिमात्रमपि कुशलमूले नियोजयेयं यावद्बोधिपर्यन्तेन चर्या
 धरमाशो न तां सत्त्वां स्त्रिभिर्यानेरवैवर्तिकभूमौ स्थापयेयमन्तश्च एकसत्त्वमपि । विभं-
 वादिता मे बुद्धा भगवन्तो भवेयुः । ये दशसु दिक्ष्वप्रमेयासङ्क्षीपेषु लोकधातुषु तिष्ठन्ति
 धियन्ते यापयन्ति । धर्मं च देशयन्ति । मा चाहमनुत्तरां सत्यकसम्बोधिमभिसम्बुध्येयं ।
 अनुत्तरज्ञानप्रतिलब्ध्याहं भदंत एवम्वे ये सत्त्वाः शासने तापायप्रावृता भवेयुः । यदि वा
 मूलापत्तिसमापन्नाः सूर्यदि वा दृष्टिव्यसनं प्रतिपन्नाः सूर्यदि वा त्रिषु रत्नेषु खलितः
 सापराधा भवेयुर्भिक्षुभिक्षुण्युपासकोपासिका य एकतणमपि मम सकाशे शास्त्रसंज्ञा वा
 शौरवचित्तमुत्पादयेयुः । स चेदहं भदन्त भगवंतां सत्त्वां स्त्रिभिर्यानेरवैवर्तिकां न व्याकुपी
 अन्तग एक सत्त्वमपि सिद्धियुर्विसम्वादिता मे बुद्धा भगवन्तो भवेयुर्यावन्माचाहमनुत्तरां
 सत्यकसम्बोधिमभिसम्बुध्येयं । बोधिप्राप्त्य च मे भदन्त भगवन्त्वेवमनुष्यमंस्कृतं गुरुकृतं
 गानितं दृष्टितं रक्तकापायचीवरम्भवेत् । सददर्शनेन सत्त्वाः कापायकच्छास्त्रिभिर्यानेरवै-
 वर्तिका भवेयु र्यं सत्त्वाः सुत्तर्पणादिता अनुपानविरचिता यत्तदारिद्र्यान्तशः यामलौकिकाः
 सत्त्वा दे कापाधर्माभलधैर्यन्तशचतुरगुलमपि सर्वे तेऽज्ञानमसम्पन्ना भवेयुः परिपूर्णाभिप्रायाः
 ये सत्त्वाः परस्परविस्त्रुवैरवदुलाः परस्परयुद्धमंशाभगता या देवा या यक्षा वा राक्षसा आ
 नासा या अमुरा वा गण्डा वा किन्नरा वा सहोरगा वा कुम्भायडा वा पिशाचा वा गनुया
 वा संद्रासनाः कापायधनुमरेयुः ते सत्त्वाः कदशाचित्ता गृहमुचित्ता अशैरचित्ताः कामंश-
 चित्ता भवेयुर्भे सत्त्वाः संक्रामे वा विवादे वा युद्धे वा कलहे वा कापायप्रणतकरायां
 दृष्टवर्षे नीरवर्षे हनेयुस्ते सत्त्वाः सदा अपरात्रिता भवेयुरल्पलिता अविद्वेदिता भाग्य-
 च्छान्दिता नन संक्रामन्त्यादुद्धाता कलहादा विवादादा परिशुनीयुः । यदि मे भदन्त
 सत्त्वसंज्ञा सदा भवेत्तर्हि नरेण कापायं न सत्यन्वामं भवेत् । विस्वस्थादिता मे बुद्धा भगवन्तो

भवेयुर्दशसु द्विषु यावन्मावाचं शक्तः सकलं वृत्तकार्यं परिनिव्यादयितुं । धर्मा ये
 सम्मोषद्रुष्येयुर्मावाचं शक्तः श्रन्त्यतीर्थिकां परिशुचीतुं । ये च भदन्त भगवन्ममाभिसम्बुद्धय
 यावत्परिनिवृत्तस्य वा नमस्कारं करिष्यन्ति । नमः शास्त्रमुनये तथागतयेति वाचं भाषिष्यन्ते
 तेषां सर्वकर्मव्यरथाद्यो भविष्यति । श्रन्तेचानुत्तरेण वृत्तपरिनिव्यायिनं परिनिर्वाणन्तोति
 स च पुनः कुलपुत्र रत्नगर्भस्तथागतो दक्षिणं बाहूँ प्रामारयित्वा करतलेन मद्याकाशखिकण्य
 बोधिसत्त्वस्य शिरःपरिमार्जयित्वा । साधुसाधु मत्पुरुष फल्पायं ते प्रच्छिधानं भद्रकप्रति-
 धिमर्शं श्वमेय ते मत्पुरुष पशुभिरायंमुखैरक्तकापायं सत्त्वानामुपजीवं भविष्यति । सभा
 पुनः कुलपुत्र मद्याकाशखिको बोधिसत्त्वो मद्यासत्त्वत्तेन व्याकरणेन साधुकारप्रामोद्यप्रसादेन
 तथागतपुण्यदीर्घाङ्गुलिपरिच्छादितेन दक्षिणेन श्दुत्तरुणकरतलसंस्पर्शेन कुमारभूतः संवृत्तो
 विंशद्वर्षमदृशो जातिप्रमाणेन । पुनरपि कुलपुत्र सर्वावती सापर्षां मदेवगन्धर्वमानुषा
 प्राञ्चलीभूता तस्यो मद्याकाशखिकण्य पूजाकर्मणे उद्युक्ताः पुष्पैर्वाद्यैर्मद्याकाशखिकण्य
 बोधिसत्त्वस्य मद्यासत्त्वस्य पूजां कृत्वा विचित्रवर्णैः श्लोकैस्तुष्टाय ॥

इति कारुण्यपुण्डरीके मद्यायानसूत्रे बोधिसत्त्वे

व्याकरणपरिवर्त्तश्चतुर्थः ।

स च पुनः कुलपुत्र मद्याकाशखिको बोधिसत्त्वो मद्यासत्त्वो रत्नगर्भस्य तथागतस्य
 पद्ममण्डलेन पादौ शिरसा यन्दित्वा रत्नगर्भस्य तथागतस्य पुरतो निमगाद् रत्नगर्भं तथागतं
 परिपुञ्जितुं । समाधानमुखनिर्देशमभारविशुद्धिसुखो धर्मपर्यायः बोधिसत्त्वानां मार्गो भग-
 यता निर्दिष्टः कियता भदन्त भगवन् समाधानं सुखनिर्देशसम्भारविशुद्धिसुखो धर्मपर्यायो
 बोधिसत्त्वानां मार्गो भगवता निर्दिष्टः । कियता भदन्त भगवन् समाधानसुखनिर्देशेसम्भार-
 विशुद्धिसुखो धर्मपर्यायः परिपुञ्जो भवति कियद्रूपेण वा भदन्त भगवन् संभारेण समन्वागतः
 कुलपुत्रो वा कुलदुष्टिता वा दृष्टप्रतिष्ठितो भवति कियद्रूपेण समाधानसुखनिर्देशेनाल-
 लुप्तो भवति । स भोः पुनः कुलपुत्र रत्नगर्भस्तथागतोऽहं सस्यकम्बुहो मद्याकाशखिकं
 बोधिसत्त्वमेतदयोचत् साधु साधु मद्याकाशखिक भद्रकः प्रज्ञः फल्पायं ते प्रतिभानं । भूयस्या
 सायया त्वं मद्याकाशखिकाप्रसंगेयामंखेयायायां बोधिसत्त्वानां दितकरो बहुकरसोत्पन्नो यत्र
 दित नाम त्वं मद्याकाशखिक तथागतमिदगेयंरूपं प्रथं परिप्रष्टव्यं धनसंतेन दित मद्याकाश-
 खिक भूयु । साधुच सुष्टु च मनसि कुसय्य मद्यायानसंप्रस्थितानां कुलपुत्राणां । श्रित मद्या-
 काशखिकशूरङ्गसो नाम समाधिर्षय समाधो स्थितो बोधिसत्त्वः सर्वसमाधिष्यनुप्रविष्टो
 भवति श्रित रत्नमुद्रो नाम समाधिर्षय सर्वसमाधयो मुद्रिता भवति । श्रित सिंह-
 विक्रीडितो नाम समाधिर्षय स्थितः सर्वसमाधिर्षयगतोऽहं दित । सुषण्डो नाम समाधिः
 सर्वसमाधीनवभामगति । चन्द्रध्वजपेतुः सर्वसमाधीनां ध्वजं धारयति सर्व-
 धर्माद्गतः समाधिः सर्वसमाधयोऽन्तर्गच्छति त्रिलोकितमुद्रो नाम समाधिः सर्वसमाधीनां
 भूषं व्यवसोकापति । धर्मिधातुविगतसमाधो स्थितो बोधिसत्त्वः सर्वधर्मिधातुर्जिनस्यया

गच्छन्ति । नियतभक्तदेवो मयागो नियतः सर्वमसाधोनां भागं धारयति । उक्तं ब्रह्म
 स्थितः सर्वमसाधोनिर्धिष्यति । गर्भप्रवेशमुद्रे मयागो नियतः सर्वधर्मांशुर्नरः ।
 मयाधिगत्तमुप्रतिष्ठितेन मयाधियना सर्वमसाधियु रात्र्येन प्रतिष्ठितो भवति । सर्वधर्म
 मयाधियना सर्वमसाधियु रात्र्येन प्रतिष्ठितेन मयाधियना सर्वमसाधियु रात्र्येन प्रतिष्ठितेन
 धारयति । समुद्रेण मयाधियना सर्वमसाधियु गच्छति । तिस्रस्तिस्रिंशत् मयाधियु
 सर्वमसाधिययनप्रवेशं प्रतिष्ठति । अथिययनप्रवेशेन मयाधियना सर्वमसाधोनां शान्ति
 नानुप्रतिष्ठति । दिग्विस्तारकेन मयाधियना सर्वमसाधोनामवलोकायति । सर्वधर्मप्रवेशेन
 मयाधियना सर्वधर्मप्रवेशेनामनुप्रतिष्ठति । धारणीमुद्रेण मयाधियना सर्वमसाधोनां सुदु
 धारयति । सर्वधर्मविविक्तैः मयाधियना सर्वमसाधियु यिक्त्वमेतामनुप्रतिष्ठति इति
 प्रमोक्षेण मयाधियना सर्वमसाधयो न सुष्यन्ति । सर्वधर्मांशुत्वेन मयाधियना सर्वमसाधियु
 सलताये सन्तिष्ठते । सर्वधर्मसमयमरणमागरमुद्रे मयाधो सर्वमसाधयः सद्गुरुं मयवर्ष
 गच्छन्ति सर्वधर्मांशुत्वेन मयाधो सर्वमसाधय उभयवायमनूनां गच्छन्ति । आकाशस्फुरतेन
 मयाधियना सर्वमसाधय आकाशे स्फुरति । सर्वधर्मांशुत्वेन मयाधियना सर्वमसाधयोऽनु
 श्छेदं गच्छन्ति । वज्रमण्डलेन मयाधियना सर्वमसाधोनां मण्डलं धारयति । सर्वधर्मकृतेन
 मयाधियना सर्वमसाधोनां रसं धारयति । रणजं हतं मयाधियना सर्वमसाधयः क्लेशान् जहाति ।
 सर्वधर्मानुत्पादेन मयाधियना सर्वधर्मानुत्पादं निरोधं दर्शयति । वैरोचनेन मयाधियना
 सर्वमसाधोन् भावयति तपति विरोचति । सर्वधर्मानिरोधेन मयाधियना सर्वमसाधोन्
 विभजति । अनिमिषेण मयाधियना मयाधयो न कदाचित् मयाधियना मयाधियना मयाधियना
 मयाधियना सर्वमसाधियु न कदाचिद्वर्षयति समनुष्णयति । गगनकल्पेन मयाधियना
 सर्वमसाधो गगनस्वभावा सागत्वाय समनुपगच्छति । निश्चितेन मयाधियना सर्वमसाधियु
 चित्तचैतसिका धर्माः प्रहीयन्ते । रूपापर्यन्तेन मयाधियना रूपमवभासयति । विमल
 प्रदीपेन मयाधियना सर्वमसाधोनां प्रदीपं करोति सर्वधर्मापर्यन्तेन मयाधियना सर्वमसा
 धियुपर्यन्तज्ञानं दर्शयति । विद्युद्दन्मिषेण मयाधियना सर्वमसाधियुपर्यन्तं ज्ञानं दर्शयति ।
 सर्वप्रभङ्गरेण मयाधियना सर्वमसाधियु प्रभङ्गरमुखमुपदर्शयति । घातुपर्यन्तेन मयाधियना
 सर्वमसाधोनापर्यन्तविज्ञापना यो यदर्शयति । मयाधियुष्टसारेण मयाधियना शून्यतां मयाधि
 धर्मेष्वनुप्राप्नोति । सेरुचित्रेण मयाधियना सर्वधर्मांशु प्रसृतां सन्दर्शयति । तिसलप्रभेन
 मयाधियना सर्वमसाधोनामलमपकर्षयति । सर्वधर्मासम्भवेदेन मयाधियना सर्वमसाधोनां
 व्युपकृततां सन्दर्शयति । रतिकरेण मयाधियना सर्वमसाधियु रतिं प्रतिष्ठयति । सर्वधर्मै
 स्वभावविक्रीडितेन मयाधियना सर्वमसाधियु रूपाणुपलब्धिं दर्शयति । विद्युद्विकल्पेन
 मयाधियना सर्वमसाधियुलक्षणत्वं दर्शयति । सर्वधर्मान्निर्लेपविरलेन मयाधियना सर्व
 मसाधोनां विरलं ज्ञानमुपदर्शयति । अक्षयवते मयाधियना सर्वमसाधोनां न क्षयं नाक्षयं
 दर्शयति । सर्वधर्माचिन्त्यशुद्धेन मयाधियना सर्वधर्मां प्रतिभासोपमां दर्शयति । तेजोवता
 मयाधियना सर्वमसाधियु ज्ञानं ज्वालयति । ज्ञापगतेन मयाधियना सर्वमसाधोनां ज्ञाना
 नुगतां दर्शयति । अनिश्चितेन मयाधियना सर्वधर्मां नाहति न वेपति न प्रपश्यति ।

The first part of the book is devoted to a general introduction to the subject. It begins with a discussion of the historical background of the subject, and then proceeds to a survey of the current state of knowledge. The author then discusses the scope and objectives of the book, and finally, he presents a list of the chapters.

The second part of the book is devoted to a detailed study of the subject. It begins with a discussion of the basic principles of the subject, and then proceeds to a study of the various aspects of the subject. The author then discusses the various methods of research, and finally, he presents a list of the results of his research.

The third part of the book is devoted to a study of the various applications of the subject. It begins with a discussion of the various fields in which the subject is applied, and then proceeds to a study of the various methods of application. The author then discusses the various results of his research, and finally, he presents a list of the conclusions of his research.

The fourth part of the book is devoted to a study of the various problems of the subject. It begins with a discussion of the various problems of the subject, and then proceeds to a study of the various methods of solving these problems. The author then discusses the various results of his research, and finally, he presents a list of the conclusions of his research.

The fifth part of the book is devoted to a study of the various future prospects of the subject. It begins with a discussion of the various future prospects of the subject, and then proceeds to a study of the various methods of realizing these prospects. The author then discusses the various results of his research, and finally, he presents a list of the conclusions of his research.

गच्छन्ति । नियतध्वजकेतौ समाधौ स्थितः सर्वसमाधीनां ध्वजं धारयति । वज्रं समाधौ
 स्थितः सर्वसमाधीनिर्भिनन्ति । धर्म्मप्रवेशमुद्रे समाधौ स्थितः सर्वधर्म्मान्मुद्रयति ।
 समाधिराजसुप्रतिष्ठितेन समाधिना सर्वसमाधिषु राजत्वेन प्रतिष्ठितो भवति । रक्षिसमुक्तेन
 समाधिना सर्वसमाधिषु रक्षयोरिवसरन्ति वलवीर्येण समाधिना सर्वसमाधिषु वलवीर्यतां
 कारयति । समुद्रतेन समाधिना सर्वसमाधिषु गच्छति । निरुक्तिनिर्देशेन समाधिना
 सर्वसमाधिवचनप्रवेशं प्रविशति । अधिवचनप्रवेशेन समाधिना सर्वसमाधीनां नामधेया-
 न्यनुप्रविशति दिग्विलोकनेन समाधिना सर्वसमाधीनवलोकयति । सर्वधर्म्मप्रभेदेन
 समाधिना सर्वधर्म्मप्रभेदतामनुप्रविशति । धारणीमुद्रेण समाधिना सर्वसमाधीनां मुद्रान्
 धारयति । सर्वधर्म्मविविक्तेन समाधिना सर्वसमाधिषु विवेकधर्म्मतामनुप्रविशति अयं
 प्रमोषेण समाधिना सर्वसमाधयो न सुष्यन्ति । सर्वधर्म्मावलेन समाधिना सर्वसमाधिष्व-
 च्चलतायै सन्तिष्ठते । सर्वधर्म्मसमवसरणसागरमुद्रे समाधौ सर्वसमाधयः सङ्घट्टं समवसरणं
 गच्छन्ति सर्वधर्म्मान्गुणे समाधौ सर्वसमाधय उभयव्ययमन्यूनतां गच्छन्ति । आकाशस्करत्वेन
 समाधिना सर्वसमाधय आकाशे स्फुरति । सर्वधर्म्माच्छेदनेन समाधिना सर्वसमाधयोरनुप-
 ष्कटं गच्छन्ति । वज्रमण्डलेन समाधिना सर्वसमाधीनां मण्डलं धारयति । सर्वधर्म्मकारणेन
 समाधिना सर्वसमाधीनां रसं धारयति । रणजं हृते समाधिना सर्वोपकरणज्ञेशान् लहति ।
 सर्वधर्म्मानुत्पादेन समाधिना सर्वधर्म्मानुत्पादं निरोधं दर्शयति वेरोचनेन समाधिना
 सर्वसमाधीन् भावयति तपति विरोचति । सर्वधर्म्निरोधेन समाधिना सर्वसमाधीन्
 विभजति । अनिमिषेण समाधिना समाधयो न कदाचित् समाधिधर्म्मा एषन्ति निमोतेन-
 समाधिना सर्वसमाधिषु न कदाचिद्दुर्म्मस्थितिं समनुष्णयति । गगनकल्पेन समाधिना
 सर्वसमाधी गगनस्वभावा सारत्वाय समनुपश्रति । निश्चितेन समाधिना सर्वसमाधिषु
 वित्तचैतसिका धर्म्माः प्रहृष्यन्ते । रूपापर्यन्तेन समाधिना रूपमवभासयति । विगत
 प्रदीपेन समाधिना सर्वसमाधीनां प्रदीपं करोति सर्वधर्म्मापर्यन्तेन समाधिना सर्वसमा-
 धिष्वपर्यन्तज्ञानं दर्शयति । विशुद्धनिषेण समाधिना सर्वसमाधिष्वपर्यन्तं ज्ञानं दर्शयति ।
 सर्वप्रभङ्गरेण समाधिना सर्वसमाधिषु प्रभङ्गरमुखमुपदर्शयति । धातुपर्यन्तेन समाधिना
 सर्वसमाधीनपर्यन्तत्रिजापना यो यद्दर्शयति । समाधिषुद्वसारेण समाधिना शून्यतां समाधि-
 धर्म्मेष्वनुप्राप्नोति । मेरुचित्रेण समाधिना सर्वधर्म्माषु अक्षतां सन्दर्शयति । विमलप्रभेन
 समाधिना सर्वसमाधीनामलमपकर्षयति । सर्वधर्म्मासम्भवेन समाधिना सर्वसमाधीनां
 व्युपकृततां सन्दर्शयति । रतिकरेण समाधिना सर्वसमाधिषु रतिं प्रतिरुभते । सर्वधर्म्मा-
 स्त्रभास्त्रिक्रान्दितेन समाधिना सर्वसमाधिषु स्वानुपलब्धिं दर्शयति । विशुद्धिकल्पेन
 समाधिना सर्वसमाधिष्वलक्षणत्वं दर्शयति । सर्वधर्म्मानिरोपरिचरेण समाधिना सर्व-
 समाधीनां विच्छेदं ज्ञानमुपदर्शयति । अक्षययोगे समाधिना सर्वसमाधीनां न क्षयं नाक्षयं
 दर्शयति । सर्वधर्म्माविलम्बमुद्रे समाधिना धर्म्मधर्म्मां प्रतिभाषोपमां दर्शयति । संक्रोशना
 समाधिना सर्वसमाधिषु क्षयं प्रदर्शयति । स्वपानयोगे समाधिना सर्वसमाधीनक्षया-
 न्मुद्रणं दर्शयति । अतिविश्रान्ते समाधिना सर्वधर्म्मां आह्वानं न वेपयति न प्रपश्यति ।

संवर्तते । परिणामना विधिप्राप्तौ शक्यमभारो बोधिपत्त्वानां सुष्ठुचेवपरिशुद्धा संवर्तते ।
 सपायकौश्लमभारो बोधिपत्त्वानां सर्वज्ञानपरिपूर्व्या संवर्तते ।

अयं कुलपुत्र बोधिपत्त्वानां मभारविशुद्धिमुखो धर्म्मिपर्यायः । पुनरपि कुलपुत्ररत-
 गर्भस्यपागतो महाबोधिपत्त्वपर्वदं षडलोक महाकारुणिकं बोधिपत्त्वं महापत्त्वमामन्त्र-
 यित्वा । तत्र महाकारुणिकः कियद्गुणेषु वैशारद्यालङ्कारेणालङ्कृतो बोधिपत्त्वो महापत्त्वः
 चान्तिं परिपूरयति । परमार्थदर्शिनो बोधिपत्त्वस्य महापत्त्वणामोघव्यायामपरिग्रहचित्तः ।
 सर्वधैधानुषेयो परिग्रहचित्तः सर्वसत्त्वैभ्यः स सत्यते महावैशारद्याप्रशमनधर्म्मो यस्याप्राश-
 याणि सञ्चित्तं सर्वधर्म्मेषु । अयं महाकारुणिक-बोधिपत्त्वस्य वैशारद्यालङ्कारः ॥

कथञ्च पुनः चान्त्यापरिपूरिर्भवति । अत्ररपि तत्र धर्म्मं नोपलभते पदनुसुधीषुः
 प्रतिमुष्येयुर्वा अविषाकधर्म्मनिधिमुच्यते । यदुत मेत्याचैव नेरात्यश्च करुणा च निस्सत्त्वता
 च मुदितानि जीविता चोपेता च निष्पुङ्गलता च दान्तं च दान्तचित्तता च श्रीलं च
 शान्तचित्तता च शान्तिय समाचित्तता च वीर्यं च विवेकचित्तता च ध्यानं च निधामि-
 चित्तता च प्रज्ञा चाणुशरचित्तता च सृष्टुपख्यानता च सृष्टपमनसिकारचित्तता च सम्पक्-
 प्रहायं चानुत्पादनरोधचित्तता च ऋद्धिपादाय अह्ना चामङ्गचित्तता च सृष्टित्तस्य स्वयम्भू-
 चित्तता च समाधिष समापदानुचित्तता च । प्रज्ञेन्द्रियं चातीन्द्रियचित्तता च वलं च
 नयमर्षचित्तता च बोधङ्गास्य सुद्धिप्रभेदनचित्तता च मार्गस्य भावनाचित्तता च । शमयशो-
 पशमचित्तता च विपश्यता च सम्मोहचित्तता च आर्यसत्यभायना चान्यन्तपरिज्ञाभावना-
 चित्तता च । सुद्धमनसिकारसास्त्रकारचित्तता च धर्म्ममनसिकारस्य धर्म्मधातुसमाचित्तता च
 सद्गुमनसिकारसाप्रतिष्ठितचित्तता च । सत्त्वपरिपाचनादिविशुद्धिचित्तता च । सर्वधर्म्म-
 परिग्रहस्य धर्म्मधात्वधर्म्मदचित्तता च । चेदपरिशुद्धिप्राप्ताशममचित्तता च । लक्षणपारि-
 पूरिद्यालक्षरचित्तता च । चान्तिप्रतिलाभयानुपलम्भचित्तता च । अद्यैवर्तिकभूमिस्य संव-
 र्तानिबर्त्तचित्तता च । बोधिपत्त्व्यालङ्कारचित्तं च त्रैधानुक्रमण्डलचित्तता च । मारविग्रहचित्तं
 च सर्वमत्त्वैभ्यः सर्वसत्त्वानुग्रहचित्तता च बोधिष सर्वधर्म्मसमता च बोधिचित्तता च धर्म्मि-
 चक्रप्रवर्त्तितं च सर्वधर्म्मं च सर्वधर्म्मप्रवर्त्तनचित्तता च । महापरिनिर्वाणसन्दर्शनं च संसार-
 स्वभावचित्तता च । अकिनन्धर्मपर्याये भाष्यमाये सतुःपत्थीनां बोधिपत्त्वशतसहस्राणां ये
 दशभ्यो दिभ्यो, सुप्रकृटे पर्यते शाकमुनिस्तथागतचान्तिर्को पूर्वयोगसमाधानसुखनिर्देशं संसार-
 विशुद्धिसुखधर्म्मपर्यायं अथकार्यमागतास्त्वरनुत्पत्तिषोभ्यो धर्म्मैभ्यः चान्तिः प्रतिलभ्या ॥

शाकमुनिस्तथागत आह ॥

अथ सतु पुनः कुलपुत्र धर्म्मिपर्यायस्य रतगर्भस्य तपागतस्यार्त्तः सम्पक्मन्सुद्धस्य
 भासमानस्यापुचत्वारिंशतीनां गङ्गा-नदी-यालिकासमानां बोधिपत्त्वानां महापत्त्वानामनु-
 त्तिकपार्म्मिचान्तिप्रतिलाभोभूत् । सतुर्दीपकलोकापानुपरमाशु रजःसमेधोपिषत्वेर्नरा-
 मत्त्वेरवैवर्त्तिकभूमिः प्रतिलभ्या यभूत् । गङ्गा-नदी-यालिकासमानां बोधिपत्त्वानां महा-
 पत्त्वानामेषु समाधानसुखनिर्देशस्य समारविशुद्धिसुखधर्म्मपर्यायस्य सकलपरिपूर्वविहङ्ग-
 ज्ञानाधिगमो यभूत् । स च कुलपुत्र महाकारुणिको बोधिपत्त्वो महापत्त्वोऽनेन प्रामोद्य-

प्रसादेन विंशतिवर्षसदृशः कुमारभूतः संवृत्तो रत्नगर्भस्य तथागतस्य पृष्ठः समनुबुद्धोऽप्यात् । स च कुलपुत्र राजामृतशुद्धः साह्रं पुत्रसदृशेणाशीतिभिन्न कोट्टराजसदृशैरन्यैः
 ह्यानवतिभिः प्राणकोटिभिः साह्रं निष्क्रम्य प्रव्रजितः शीले श्रुतसमाधिधोरभ्यैरभियोगकृत-
 वान् । स च कुलपुत्रमहाकारुणिको बोधिसत्त्वो महासत्त्वोऽनुपूर्वण चतुरशीतिधर्मस्त्वन्-
 सहस्राणि रत्नगर्भस्य तथागतस्य सकाशाच्छ्रावकपानकथां पठितवान् पर्यवासायांश्च नवति-
 धर्मस्त्वान्धसहस्राणि प्रत्येकबुद्धपानकथायामुद्दिष्टवां पठितवान्पर्यवासावान् । ततः सहस्रभु-
 त्तरमहापानकथायां । तथाकायस्सृत्युपस्थानकथामुद्दिष्टवान् । पठितवान् पर्यवासायांश्च
 शतसहस्रं वेदनास्सृत्युपस्थानकथायां शतसहस्रं चित्तस्सृत्युपस्थानकथायां । शतसहस्रं धर्म-
 स्सृत्युपकरणकथामुद्दिष्टा पठिता पर्यवासाश्च शतसहस्रं धातुस्त्वान्धकथा । शतसहस्रमायतन-
 स्त्वान्धकथां । शतसहस्रं रोगसंयोजनप्रहाणस्त्वान्धकथां । शतसहस्रं दोषसंयोजनप्रहाणस्त्वान्ध-
 कथां । शतसहस्रं मोहप्रहाणप्रतीत्यसमुत्पादस्त्वान्धकथां । शतसहस्रं समाधिविमोचस्त्वान्ध-
 कथां । शतसहस्रं वैशारद्यावेणिकबुद्धधर्मस्त्वान्धकथामुद्दिष्टवान् पठितवान् पर्यवासायांश्च ।
 यावद्दृशधर्मस्त्वान्धशतसहस्रं रत्नगर्भस्य तथागतस्य सकाशाद्दृश्यहीतवान् पठितवानामवांश्च ।
 यावदपरेण कालसमयेन रत्नगर्भस्तथागतोर्हन् सम्यक्सम्बुद्धोऽनुपधिषेणे निर्वाणघातो
 परिनिर्वृतः ।

स च कुलपुत्र महाकारुणिको बोधिसत्त्वः नानाविधाप्रमेयासङ्घीया वाद्यपुष्प-
 चूर्णांमाल्यगन्धविलेपनकृत्रध्वजपताकारतैः पूजां कृतवान् । नानागन्धैश्च स्नापनं कृतवान् ।
 शरीरप्रतिष्ठापनञ्च समरत्रयं स्तूपं कृतवान् । पञ्चयोजनमुच्चत्वेन अधोयोजनं विस्तारय-
 ततः समदिवसान्धप्रमेयासङ्घीया वाद्यपुष्पमाल्यगन्धविलेपनकृत्रध्वजपताकारतैश्च पूजां कृत्वा
 पुनरपि तत्राप्रमेयासङ्घीयास्त्रिषु यानेषु समादापिता निवेशिताः प्रतिष्ठापिताः स तेषां
 समानां दिवसानामभ्ययेन चतुरशीतिभिः प्राणसहस्रैः साह्रं निष्क्रम्य कोशग्रन्थशूण्यवतार्य
 कापायाणि वस्त्राण्याच्छाद्य सम्यगेव श्रद्धयागारादनगारिकां प्रव्रज्य रत्नगर्भस्य तथागतस्य
 परिनिर्वृतस्य श्रासनं स्त्रा(पा)लितवान् । दशवर्षसहस्राणि सदृशधारको वभूव । तत्र चाप्र-
 मेया सङ्घीयाः सत्त्वास्त्रिभिर्यानैः समादापयामास निवेशयामास प्रतिष्ठापयामास । विंश-
 त्तरमस्य च प्रतिष्ठापयामास । उपासकसंवरे च श्रामखेरमस्यरे उपसम्यदायां भिक्षुभावे
 वक्ष्यचर्यवांसंवरे निवेशिताः प्रतिष्ठापिताः स बहूनि प्राणकोटीनियुतशतसहस्राणि अभि-
 क्षिर्त्तकौशले च नियोजयित्वा सौरभ्यद्रव्यचर्यवासे नियोजयित्वा शत्रुभूतेषु च स्तूपेषु
 परिज्ञायां नियोजयित्वा शून्यग्रामायतनपरिज्ञायां नियोजयित्वा प्रतीत्यसमुत्पन्नाः गर्वधर्माः
 संस्कृतज्ञानपरिज्ञायां नियोजयित्वा प्रतिभासोऽपमानमरौच्युपमानुदकचन्द्रोपमान् गर्वधर्मा-
 न्दर्शयित्वानुत्पादानिरोधा प्रतिगन्धिनिरोधशान्तप्रशान्तोपशान्तपरमप्रसौतनिरोधनिर्वाण-
 परिज्ञानं दर्शयित्वा श्राय्यांष्टाङ्गे मार्गं प्रतिष्ठापयित्वा कालं कृतवान् ।

एवमेव च ते मस्त्रास्त्राण्य महाकारुणिकस्य महाप्रमत्तस्य शरीरेषु शरीरपूजां कृतवन्तो
 दद्यान्नुपव्रजितिनः शरीरेषु शरीरपूजां क्रियते । एवमेव तस्मिन्समये ते सर्वे महा-
 हाट्टिकस्य महाप्रमत्तस्य शरीरेषु शरीरपूजां कृतवन्तो यस्मिंश्च दिवसे महाकारुणिको

महात्मनः कालगतकामिन्दिवसे रत्नगर्भस्य तपागतस्य सद्गर्माऽन्तर्हितसौख्यं बोधिसत्त्वै-
 र्महासत्त्वैः प्रविधानवशेनाम्यत्र लोकधातुपूपपत्तिः । केचित्प्रविधानवशेन तुपितभवने
 उपपन्नाः । केचिन्मनुष्येषु केचिद्भगवेषु केचिद्देवेषु केचित्प्रविधानेन विविधासु तिस्र्यंशु-
 पोनिद्रूपपन्नाः । कालगतस्य कुलपुत्र महाकास्यिको महाभ्रमरः प्रविधानवशेन दक्षिणायां
 दिशोपामितो सुहृत्प्रेषाद्दशसु सुहृत्प्रेषसदृशस्यतिक्रम्य तत्र सङ्घर्षो नाम लोकधातु-
 रश्रीतिवर्षायुष्काय तत्र मनुष्या अक्रुश्रलसूला समवधाना रौद्रा लोहितपाणयः पापनिविष्टा
 अश्यापन्नाः सर्वसत्त्वेषु । अमाहृन्ना अपितृपुत्रा अपरलोकभयाद्भिर्निः प्रविधानवशेन
 महाकास्यिको महाभ्रमररूपत्र सङ्घर्षे सुहृत्प्रेषे चण्डालकुल उपपन्नोऽभूत् स चाती-
 बोधिञ्जशरीरोऽभूदतीव्रबलवानतीव्रसृष्टिमानतीव्रप्रतिभानवानतीव्रबलसमगतोऽभूत् स
 दृष्टेन बलवशेन सत्त्वान् संसृष्टीत्याह । यदि यूयम्भो सत्त्वा अदत्तादानात् प्रतिविरमत
 कामभिद्याचाराश्यावन्मिथ्यादृष्टाः प्रतिविरमत तदहं युष्माकं जीवितं प्रयच्छामि जीवि-
 तोपकरत्नानि च दास्यामि ।

अथ च पुनर्न प्रतिविरमत । अहं जीविताद्यपरोपयित्वा प्रकामिष्यामि । ततस्ते
 सत्त्वा अङ्गलिं प्रयच्छाहुः । व्यसिदानो तत्र नापद्य वचनेनाशुश्रेय यावज्जीवमदत्तादाना-
 श्यावन्मिथ्यादृष्टाः प्रतिविरमामः । स बलचण्डालो गत्वा राज्ञो वा राजभद्रानां वा निवे-
 दयति । जीवितापकरणेन मे प्रयोजनमग्नेन वा यानेन वा खाद्येन वा भोज्येन वा पेयवस्त-
 शय्यागन्धहिरण्यसुवर्चमरिमुक्तियैर्हूर्यंशुशिलाप्रवातरजतजातदपेय वा प्रभुतानि जीवि-
 तोपकरत्नानि ददत मम बलचण्डालः सत्त्वां यावज्जीवं दशसु कुशलेषु कर्म्मपदेषु
 प्रतिष्ठापयामास । ततस्ते मनुष्याः पद्मवज्रतापुष्पा वभूवुः । यस्य तत्र राजा सकालगतः
 ततस्ते राजासायैः सबलः चण्डालो राजाभिषेकोनाभिषिष्य राज्यं प्रतिष्ठापितो पुष्यबलो
 नाम संसृतः ॥

अथ कुलपुत्र राजा पुण्यबलो न चिरेद्यैव तं विषयमनुश्रापितवान् दृष्टवोर्धपरान्त-
 र्मैत्र द्वितीयं विषयं समनुश्रापितवान् । यावद्राजा पुण्यबलेन चिरेण सर्वजन्मूद्गीपे राजा-
 बलवक्रवर्ती वभूव । यदा च राजा पुण्यबलेन सर्वजन्मूद्गीपे राजत्वं प्रतिष्ठीतं ततः
 पश्चात् सत्त्वाः प्रायातिपातविरमये समाशपिता निर्वेजिताः प्रतिष्ठापिताः । रजमदत्ता-
 दानाद्यावन्मिथ्यादृष्टिवैरमये समाशपिता सम्यग्दृष्ट्यां प्रतिष्ठापिता यथाभिप्रायाः सत्त्वा-
 स्तिषु यानेषु समाशपिता निर्वेजिताः प्रतिष्ठापिताः ॥

अथ राजा पुण्यबलः सर्वजन्मूद्गीपिकां सत्त्वां दशकुशलेषु कर्म्मपदेषु प्रतिष्ठापयित्वा
 त्रिषु यानेषु शश्विष्ये सर्वजन्मूद्गीपे घोषमनुश्रापयामास । ये केचिदापनजा अर्द्धार्थिका
 यावद्रार्थिका वा ते सर्वे आगच्छन्तु । अहं सर्वदानानि दास्यामि ततो अपरेत् कालसमयेन
 सर्वजन्मूद्गीपिकाः सत्त्वा आगत्वा राजानं पुण्यबलं याचितवन्तः राजापि पुण्यबलकाम्यारभ्य-
 विविधानि दानानि दत्तवान् । तत्र पण्डितो नाम जीवको राजानं पुण्यबलरूपसंज्ञयाह ।
 यदि त्वं महाराज विविधं महादानपरित्यागं परित्यजसि । अमुहुरायं सम्यक्स्मोषिणा-
 काङ्क्षसि यदि त्वं महाराज ममामां परित्यजियसि त्वं महाराज लोकप्रदीपो जित इति ।

गन्ति । न च परमा भयं दर्शयन्ति । न श्रावकप्रत्येकबुद्धयाने सत्त्वां समादापयन्ति । इत्यर्थं तेषां बुद्धानां भगवतां परिपूर्णाभिप्रायाणां परिशुद्धं बुद्धक्षेत्रं भवति । न च तत्र बुद्धक्षेत्रे आपत्तीनाम । न शिखाग्रक्षणम् न च परुषवचनं श्रूयते न चाकुशले शब्दः । अनाद्य धर्मेशब्देन तद्बुद्धक्षेत्रमपगतमनापगब्देन स्फुटं भवति । यथा कामकारणीया च तत्र श्रावकप्रत्येकबुद्धयानाम् नाम प्रज्ञाभिप्रादुर्भावोऽस्ति । यदा च मया गङ्गा-नदी-वालिका-समेगु मद्याकल्पेषु गङ्गा-नदी-वालिकामेगु शून्येषु पक्षकपायेषु बुद्धक्षेत्रेषु परुषवचनभयेन सत्त्वाः प्राणातिपातवैरमण्यो समादापिता न च त्रिगु यानेषु समादापिता निवेशिताः प्रतिग्रापितासि न कर्मावशेषेण मे तर्ह्येवं परिक्रिष्टं बुद्धक्षेत्रं अकुशलशब्देनापूरितं अकुशलमूल-समग्रधानगतैः सत्त्वैः परिपूर्णं चिभिन्नं यानैर्धर्मैर्देशयामि । यथा च मे पूर्वप्रणिधानं कृतं तथात्पं बुद्धक्षेत्रं परिशुद्धीतं । यादृशाश्च मे सत्त्वा वैनेयाः परिशुद्धीतास्तादृशेनैव बलवीर्याद्योगेन बोधिचारिकाः क्षीर्णाः । यादृशं चैव वीजं प्रजितं तादृशं बुद्धक्षेत्रं प्रति-लब्धं । यथात्पं मया प्रणिधानं कृतं सङ्क्षिप्तेन ते कुलपुत्र दानपारमितां कथयिष्यामि । यथा मया बोधिमस्त्वचारिकां धरमाशेन दानं परित्यक्तं । अनात्राष्टौ सत्पुरुषाः धरणिक्त्वो नाम सत्पुरुषो बभूव दक्षिणायां दिशायां सर्वघोषायां लोफधातावनुत्तरां सम्यक्सम्बोधि-मभिमम्बुद्धः मङ्गलमर्चिर्नाम तथागतो वर्षशतायुष्कायां प्रजायां धर्मं देशयति । स मन्मने दिवसे परिनिर्वाणति । एवं वीर्यमंचीदनो नाम बभूव बोधिमस्त्वः यः पुरिमायां दिशायामजयवर्षां लोफधातावनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिमभिमम्बुद्धः । वर्षशतायुष्कायां प्रजायां बुद्धकार्यं कृतवान् गङ्गा-नदी-वालिकामसा फल्पातिक्रान्ताः ।

यदा स तथागतोऽनुत्तरपरिनिर्वाणेन परिनिर्हृतः । अद्यापि तत्र मद्याकासुखिकस्य शरीराणि शून्येषु बुद्धक्षेत्रेषु पक्षकपायेषु बुद्धकार्यं कुर्वन्ति । एवं च वदन्ति मारकुसुमितो बोधिमस्त्वो दृढवीर्यमसाधानो बलवेगपरित्यागेन बोधिमस्त्वचारिकां धरति दशगङ्गा-नदी-वालिकाममेमैराफल्परितक्रान्तेः पश्चात् स तत्रोत्तरायां दिशायां सङ्केतमङ्गलं नाम भविष्यति पक्षकपाये बुद्धक्षेत्रे तथागो सत्पुरुषोऽनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिमभिमम्बोत्स्यति सङ्केतमङ्गलविध्यं मनराजो नाम भविष्यति । तथागतोऽर्चन् सम्यक्संबुद्धो यावद्बुद्धो भगवान् । प्रज्ञाविमङ्गोपितदृष्टो नाम बोधिमस्त्वः सत्पुरुष एकस्य मद्याकल्पणाययेन पालिमायान्दिशि भैरवतो नाम लोफधातुर्भविष्यति । पक्षकपाये वर्षशतायुष्कायां प्रजाया-मनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिमभिमम्बोत्स्यते सूर्यगर्भा च विमलेन्द्रो नाम भविष्यति तथा-गतोऽर्चन् सम्यक्संबुद्धो भगवान् ।

अथ पुनः संरोचनागणनातिक्रान्तेः कल्पैर्निर्दिष्टैरपरिमस्यान्दिशि चारवर्चनि-कुञ्जितायां लोफधातो पक्षकपाये तीव्रफनुषमङ्गोभने कल्पेऽसौ संरोचनः पूर्वप्रणिधानेन पश्चात्तर्पायुष्कायां तत्र चारवर्चनिकुञ्जितबुद्धक्षेत्रेऽनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिमभिमम्बोत्स्यते । अचिन्त्यरोचनो नाम तथागतो भविष्यति यावद्बुद्धो भगवान् न पूर्वप्रणिधानेन दश-वर्षाणि सफलसुद्धकार्यं कृत्वा परिनिर्वाणति । तत्रैव दिवसे तत्र तथागतस्य सत्कर्मा-ज्जानार्थाण्यति दशवर्षाणि पुनस्तं बुद्धक्षेत्रं शून्यं भविष्यति । ततः पश्चादसौ प्रविशतप्रा-

भेदित्वात्तन्नाम न तदवर्तमानकृत्विने नृपतेः कृत्याः समकृत्यतोऽपि तद्विषयतोऽप्यप्येते ।
 लक्षणैः नाम भवितव्यं तदवर्तमानकृत्विने समकृत्यतोऽपि तदवर्तमानकृत्विने
 सुतकृत्यो इत्यन्वयिष्येते तदवर्तमानकृत्विने परिचितोऽपि । तत्र न परिचितोऽप्यप्येते
 तत्रैव समकृत्यतोऽपि तदवर्तमानकृत्विने । तत्र न परिचितोऽप्यप्येते तदवर्तमानकृत्विने
 तदवर्तमानकृत्विने तदवर्तमानकृत्विने तदवर्तमानकृत्विने तदवर्तमानकृत्विने तदवर्तमानकृत्विने
 तदवर्तमानकृत्विने तदवर्तमानकृत्विने तदवर्तमानकृत्विने तदवर्तमानकृत्विने तदवर्तमानकृत्विने ।

विरोधे नृद्व गणैव सूर्याः
 अभ्युद्गतौ शेरुमिगिगोके ।
 निरःशून्यधुविरता विगायका
 आक्षोकभृता सुगता नमोऽस्तुते ॥

सहनिवस्यानतिवोर्यभायिता
 पर्येषमाणो नति अघबोधि ।
 सहजिना पूजित पूर्वे ये तथा
 न चैव ते व्याकपीमतीतनायकाः ॥

प्रहीणरागा परिसुकचित्ता
 छत्त(न्त)न्ति कार्य्यं दह सर्वलोके ।
 प्रनष्टमार्गा न देगेमि धर्मं
 सत्त्वांश्च उत्तारयसे भवार्णवात् ॥

वयमि प्रवच्य स्वयभूशासने
 धा प्रतिमोह जिनश्चिददेशिता ।
 वयमि शिचत्वसमाहितेन्द्रिया
 तवैव आसन्न सदा भवेमः ॥

अनिश्रिता जीवितकर्मकामा
 शास्त्रारमाज्ञाय श्रुण्वि च धर्मं ।
 आस्वाद् लक्ष्यस्यभिषेकभूमि
 जिनोमि व्याकर्षीं इदमेव अर्थं ॥

भगवानाह । तो च कुलपुत्र द्वौ अनुत्पादितबोधिविचिती इमो च संरोचनः प्रह-
 शितः तं चत्वारो परिणदत्तो वीर्यमङ्गोचनः सारकुण्डमितः प्रजाविः सङ्कोपितदष्टः इमे
 षट्सु पुत्रा मया प्रथमं द्योधाप समादापितास्तां शृणु भूतपूर्वं कुलपुत्रातीतेऽप्यनि अस्वयंये-
 रप्रयायोः कल्पेतिप्रान्तोः यदासोत्तनं फालेन तेन समयेनेदं सुदृष्टेयमजरमेरुगुप्तं नामाभूत् ।
 तदाहं महाकल्पे वर्तमानं वर्धशतायुष्कायां प्रजायां गन्धप्रभया तयागतम् शासने षट्सु-
 पतिरूपके वर्धमानेऽष्टसु कुलपुत्र तेन कालेन हृषरो नाम यभूय बलचक्रवर्ती जंबूद्वीप-
 विजयी । षट्सु पुत्राणां यभूय । तानप्यहमनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ समादापितवान् ।
 तंऽप्यपरेण समयेन निष्कम्प गन्धपद्मया तयागतम् शासने प्रव्रजिताम्बो च भूयस्या मायया
 गन्धपद्मया तयागतम् शासनं ज्या(पा)लितवन्तः । श्यापयित्वा षट्सुपुत्रां येन प्रव्रजिता न
 चाजान्ति बोधिचित्तमुत्पादयितुं अष्टसु पुनः पुनर्विद्यापयामि को युष्माकमभिप्रायो यद्-
 द्रुयं बोधिचित्तं नोत्पादयथ न च प्रव्रजथ । ते आहुः । न वयं प्रव्रजामः तत्कस्माद्धेतोः यः
 क्षयात्काले भट्टभीमपतिरूपके वर्धमाने प्रव्रजिताः शक्तः सकलं श्रीलङ्कान्ताराधयितुं न च
 भगवन्निवर्तितो भवति मानः संवारण्डो । पुनश्च मन्दिरेमनुव्यथोः फदाचित्तमिति नित्यं
 त्रिययापेषु परिष्पसति सुदृष्टिपायां न समादायवर्त्तता दृश्यं वयं न प्रव्रजामः । तानहं
 पुनः पृष्ठवान् किं पुनर्भूयं बोधो चित्तं नोत्पादयथ त आहुयंश्यात्माकं सर्वं जंबूद्वीपं दद्यादे-
 षसु ममनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ चित्तमुत्पादयेम । तदहं कुलपुत्र श्रुत्वा परमातीतमना
 ष्यं विन्तयामि । मया सर्वं जंबूद्वीपका मनुव्यास्तिसरशममने प्रतिष्ठापिता आर्याप्राङ्
 उषोपपद्यामे समादापितामित्तु च यानेषु समादापिता यमूनमरसिमं जंबूद्वीपं षट्भगामं
 कृत्वा प्रयां पुत्राणां दद्यां दत्त्वा च उत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ समादापयेयं । अष्टसु निष्कम्प
 प्रवर्जयं । एवं सर्वं जंबूद्वीपं षट्भगामं कृत्वा पुत्राणां ददां । अष्टसु निष्कम्प प्रवर्जितान् च
 षट्सुजंबूद्वीपराजानः परस्परविश्रुताः फालेभगवन्विशारोमपरचक्रममोत्तववाटमापद्माः
 भगवन्भवेजंबूद्वीपद्वीपं सहस्रं शतानि न समशक्ते वयं न प्रवर्तित एषमभाष्य एषमभाष्य-
 लानि न निमाशन्ते । श्रीबोधि सुमानि च न मन्तव्यन्ते । भगवन्विशारोऽपि सुसुमानापरालित-
 गात्रा विदशन्ते । तदाहमेवं चिन्तयामि मया यी तर्हि आत्मापरिभगामः सर्वथाः एषमभा-
 ष्यमाभारुपरिभगवन्तर्पयितव्याभनतीरभाष्यं परिभाष्य मयासु सुनपदेषु मया दमयात्
 पंतिमामिदं सु, प्रकियागनमकरोत् ।

एषा त्वजामि इहशरीरकीर्तिनिर्ण
 पादुष्णरेतोर्णं च स्वर्गरेतोः ।
 अथोय जीतस्य म ईशवस्य
 भवेत्सिद्धिर्दामर्ष्यमाशुभुद्वेषं ॥
 एषा त्वजामि त्रिसहस्रसुन्दरं
 न इव मधुपयं च भारवत् रजाम् ।

स्वमांसरुधिरचर्मनयनकर्णनासौष्ठुलिङ्गाकेशैः सन्तर्पयित्वा त्रिषु यानेषु समादापयेयं मनुष्यां
यत्तराक्षसां सर्व्यतिर्यग्योनिकापे केचिन्मांसरुधिरभोजनादाराः पृथग्यत्ता यावदन्तजः । गाम-
भौकिका तांश्चाष्टं सन्तर्पयेयं । यथाचाष्टनेकस्मिं सुदृक्षेत्रे स्वशरीरेण सर्व्यसत्त्वां सन्तर्पयेयं ।
एवमेव समन्ताद्दृशसु दिक्षु गङ्गा-नदी-त्रालिकासमेषु सुदृक्षेत्रेषु स्वमांसरुधिरचर्मनयनां
यावच्छिद्राभिरैवं रूपेणात्मभावेन गङ्गा-नदी-त्रालिकासमान्महाकल्यान्तेषु तेषु सुदृक्षेत्रेषु
अकायजीवितेन सत्त्वां सन्तर्पयेयं । एवंरूपमात्मभावं प्रतिलभ्य विषमवादिता भं सुदृ-
भगवन्तो भवेयु र्यं दशसु दिक्ष्वन्येषु सुदृक्षेत्रेषु प्रवर्तितधर्मीचक्राः तिष्ठन्ति यापयन्ति धर्मं च
देशयन्ति । माहमनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिप्रमभिसन्बुध्येयं मा चाष्टं संसारे संसरमाणो सुदृगन्तं
शुश्रुयां माच धर्मीशब्दं मा सद्गुण्यब्दं मा पारमिताशब्दं मा मारवलपराजयशब्दं मा वैशागश-
शब्दं यावत्कुशलशब्दमपि संसारे मा श्रुत्यां नित्यस्वावौचौ नरयो सम्भवेयं यदि ये एवं रूपं
स्वशरीरपरित्यागः सत्त्वसन्तर्पणार्थेन सम्यक्यते नैवं रूपं च मे प्रणिधानं परिपूरि स्यादपि भं
प्राणा चिन्तिता । येषि चेमस्मिन् सुदृक्षेत्रे सर्व्यं द्वीपेष्केकस्मिं द्वीपे एवं रूपं आत्म-
भावाः परित्यक्ताः सत्त्वांश्च मांसरुधिरैश्च दन्तर्पिता एवं दशसु दिक्षु गङ्गा-नदी-त्रालिकासमे-
ष्वन्येषु सुदृक्षेत्रेषु सत्त्वा एवंरूपेणात्मभावेन स्वमांसरुधिरैश्च सन्तर्पिताः । यथा कुलपुत्राय
तयागतस्य दानपारमिता आत्मभावपरित्यागं ये मयानुप्रवन्थिन तत्तासं वेदाः परित्यक्ताः
तेषां पुनरयं जम्बूद्वीपे यावत्प्रयच्छिद्रशृङ्खलप्रमाद्ये राजिर्भवेत् ।

अयं कुलपुत्र तयागतस्य सद्भिर्भिन आत्मपरित्यागदानपारमिता । पुनरपरं कुलपुत्र
ततः पद्यादप्रमेयानां कल्याणामायनेन अयं सुदृक्षेत्रसद्भिविद्युतां नाम धभूय । अष्टं शान्तिं
जम्बूद्वीपे राजा वभूव । प्रदीपाश्रयात्तो नाम बलवांसमवर्त्ती एवं च मया सर्व्यजम्बूद्वीपकाः
सत्त्वाः कुशलेषु नियोजिता यथापूर्व्वोक्तं । पद्यादष्टपुत्रानभूमिं निर्यातः अयमिदंशानाय मय
चाष्टं पुत्रवसद्वात् । पद्याद्वाहुद्गादवन्यनं वयममानं दृष्ट्वा मयामायाः स्फुणा किंमेतन् पुत्रवस
दृत्तं अमात्या मां प्रत्युचयं पुत्रयो देवस्य सापराधिकाय देवस्य पुत्रवस मय्यातारे शपथं यान्
धीष्यद्वासे । ततो देवस्य श्रुत्वांशो देवः । यथान्ये कुलमिनी दृश्यापट्टारं । ये देवस्य मगर-
शानं जनपदकार्येषु प्रतिप्रमत्ता कर्मान्तरन जीविकां कल्पयन्ति । तं पौत्र पुत्रयो न दर्शति ।
तानचमेतदयोचं । उदयजत एवं पुत्रयं मा कर्णाचद्दलाङ्गनभान्यं एतौत सं कथयन्ति देव न
कथितसुप्रमन्नसुचितो दर्शति सर्व्वस्य दिवसार्थसंशय पानभाजनपरिभोगो देवोनां देवस्य
योऽन्तःपुरदेवस्य पुत्राणां दृष्टिगुणायुपभोगपरिभोगः सर्व्वं तत्परः सक्ताशुद्भियतां । न च
कांसत्यमगः प्रयश्नति । तत्चाष्टं परमदुर्मनासिन्तयासि सायाष्टमिं सर्व्वं जम्बूद्वीपं शान्ति-
यर्थं दर्शति । मम पश्यपुत्रशानिं लभून्वन्ताश्च याधो समादापयित्वा एवंजम्बूद्वीपं पश्यमाण-
शानिं कृत्वा सुप्रानं प्रदर्शं । अष्टं च तयापत्तं गत्वा स्मृष्टिमदभिन मद्रापर्यं चकार ।
अनपमदं पश्यमाणं दर्शितस्य सदासमुद्रम नानिदूरेण च मूलकलासो विहरामि मायो
प्रसूयन्ति पद्याभिरुः संदृष्टः । येन अस्तु नः शमयेन पश्यतांति जम्बूद्वीपकानां शान्ति-
त्वात् सदासमुद्रमत्तारोत्थितस्य धर्मो रक्षस्य च आसादितः तथ च धर्मोनाम साष्टं चाष्ट
येन भागवता विद्यापुत्रेण विन्त्यासिः समासादितः च ततो रक्षद्वीपादिष्टुलं रतधनस्य

तच्च चिन्तामणिं पृच्छीत्वा सम्प्रस्थितः ततः क्षुभितः समुद्रनागा आकुला रुदन्ति देवतायास्तत्र
निदेशिनास्तत्रचाक्षुषोनाम ऋषिर्वैधिस्त्वः पूर्वप्रणिधानेन तत्रोपपन्नः तेन महासत्त्वेन
संसार्यः स्वस्तिना क्षेमेण च महासमुद्राद्दुत्तारितस्तच्च च सार्यवाहस्यान्यतरो दुष्टो राक्षसः प्रय-
र्थिकोऽवतारप्रदौ विवरगवेष्टी पृष्ठतः पृष्ठतः समनुबद्धः तेन सप्तदिवसानि परमकतुषा वात-
वृष्टिरवक्षता यतस्ते वणिजः प्रनष्टमार्गा परमभीता उच्चस्वरेण रुदन्ति रुदन्ति परिदेवन्ति
देवन्ति वा याचन्ति । शिववरुणां यावन्मातापितरभाक्कन्दति प्रियपुत्रां यावदग्रीषीदहन्दिनेन
श्रोत्रेण यावत्तत्रागत्वा वणिजः समाश्रांसिः समागतोहम्माभायः अहं युष्माकं मार्गामुपदर्श-
यिष्यामि यावज्जम्बूद्वीपं स्वस्तिना क्षेमेण च प्राप्यय तदाहम्पट्टतेलेन सत्तयित्वा स्वदक्षं
वेष्ट्य अग्निना प्रव्वात्य सत्यवचनमकरोत् । यदि मया षड्विंशद्द्वार्याचतुभिर्वास्त्रैर्विहारेर्वन-
पण्डनिवासिनां सत्त्वानामर्थाय दित्वाय नवमूलफलाद्यारेण चतुरशीतीनां नागायत्तसहस्राहो
चित्तसन्ततिः परिपाचिता अत्रैवर्त्तिकाश्च स्थापिता अनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ तेन कृतेन
नत्यं वचनेन कुशलमूलपरिपाकेन स्वलतु मे दक्षं लम्बन्तु मार्गं वणिजः स्वस्तिना क्षेमेण
जम्बूद्वीपं प्रापयन्तु । यावत्सप्तवारिदिवसाः खरक्षं स्वलितवान् । ते वणिजो जम्बूद्वीपे
स्थापितास्तत्र मया प्रणिधानं कृतं यदा जम्बूद्वीपं रत्नपरिहीणं भवेत् । तदाहमनुत्तारो
सम्यक्सम्बोधिमभिसन्वुध्यं । तदा इयं मे आशा परिपूर्यतु । सार्यवाहो भवेयं जम्बूद्वीपे
सप्तवारं चिन्तामणिमानयित्वा विविधं रत्नवर्षमभिवर्षयं । यावत्सर्व्वद्वीपेष्वामिं बुद्धक्षेत्रेषु
एवमेव दशसु दिक्षु गङ्गा-नदी-वालिकासमेसु शून्येषु बुद्धक्षेत्रेषु पञ्चकषायेषु रत्नं प्रवर्षयं
यावत्सर्व्वोक्तमेवं च मे आशापरिपूर्णां गङ्गा-नदीवालिकासमानां महाकल्पानामन्तरेण
सार्यवाहोऽभूवम् गङ्गा नदी-वालिकासमेसु शून्येषु पञ्चकषायेषु बुद्धक्षेत्रेषु रत्नानि प्रवर्षितानि ।
एकैकद्वीपे सप्तवारं विविधं रत्नमभं प्रवर्षितं एवमप्रमेया सङ्ख्यायाः सत्त्वा रत्नैः परिपूर्णाभि-
प्रायाः कृतास्त्रिषु च यानेषु नियोजिताः यस्य कुलपुत्र तयागतस्य रत्नपरित्यागलक्षणं त्रिपाक-
कुशलमूलं । पुनरपरं कुलपुत्राप्रमेयायां कल्पानामत्ययेनान्तरेणयं बुद्धक्षेत्रिक्तामिननामाभूत्
सन्तारणे कल्पे वर्त्तमाने पञ्चकषाये पञ्चवर्षमाहस्त्रिकायां प्रजायां प्रणिधानेनाहमस्मिं जम्बू-
द्वीपे सूर्यमालगन्धो नाम ब्राह्मणोऽभूवम् वेदपाठकः तत्कालं च सत्त्वा भूमया शास्त्रतद्वृष्टयो-
ऽभूवन् सत्रेपगाक्रमाः सकलदाधिष्ठानाः तेषां चाहं महाबलवैरापागक्रमेण सत्त्वानां शत्रुभूतं
स्कन्धप्रयोगेन धर्मं देशयानि शून्यघासायतनप्रत्यवेक्षणाप्रत्ययमनुबद्धं मोत्पुत्रायं आना-
धारत्तिसमन्कारं दर्शयामि । तेऽनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ चित्तोत्पादं न कुशलमूले परि-
त्यागनाभिर्घातितताः स्वयमेव चाहं पश्चात्तदा संवृत्तः तेन च समयेनाप्रमेया सङ्ख्यायाः सत्त्वा
सकलतवादानुक्रान्तेन पश्चात्तदाः संवृत्ता एवमप्रमेया सङ्ख्यायाः कलहत्रिगहर्षराजनसमप्रत्य-
नवस्वसाम्येन टनदण्डे मुलफलादारा धायन्तशत्रुभिंवास्त्रैर्विहारे सार्यवाहसमागततायाः
दन्तः । तत्र कोऽस्य कल्पे यदा निर्दिशतायैः कृत्यां जम्बूद्वीपं सत्त्वामुत्तं च कल्पकमक-
रत्तरेविविष्टदिवसाः प्रजान्ताः । अक्रान्तारिष्याः प्रजापिताः प्रणीमादाश्रयणा पूर्व्या
सर्व्वद्विष्टमया बहवः । तेऽहं विविष्टमयापदसा यजुः कल्पेऽपि । तदाहमेवं चिन्तामणि-
सत्त्वैः सत्त्वानां सार्यं न कन्दः शर्मयतुं । तस्य कर्मभयभयं यद्वनसर्षं शकं सदाप्रधानं

लोकपालां अन्ये च देवा ऋषयो वा मनुष्यर्षयश्च सन्निपातयेयं भैषज्योपकारश्राव्त्तं सत्त्वानां ।
 ऐतार्यमुपदर्शयेयं तदृष्टशुभा गत्वा शक्रवज्राण्यलोकपाल देवर्षीणां नागर्षीणां मनुष्यर्षीणां
 मारो एक विद्वत्पतिर्नाम पर्वतः तत्र सन्निपातयित्वा विद्वच्चरकमूर्धनि नामध्यानं भूत-
 सन्निवारणप्रतिशरणं रत्नाद्यातपित्तस्नेहसम्प्रसादनश्राव्त्तं निर्देशयेयं । येयालं । अप्रमेयासंख्ये-
 यानां सत्त्वानां व्याधिप्रशमनं कृतं तत्र सद्याप्रणिधानं कृतं यथा मयैकदिवसेऽप्रमेयासंख्येयानां
 सत्त्वां प्रज्ञावभासः पृथः त्रिषु च यानेषु नियोजिता अपायपयाः पियिताः स्वर्गपथप्रति-
 ष्ठापिता विविधाश्च व्याधयः प्रशमिताः परिमोचिताश्च । एवमप्रमेयाखामसंख्येयानां सत्त्वानां
 प्रज्ञालोकी दत्तः शौख्ये च स्थापिताः । तदनेन कुलपुत्र कुशलमूलविद्यानेन इयं मे प्रणिधा-
 नाशाःपरिपूर्णाः यदा च मयैकदिवसेऽप्रमेयाखामसंख्येयानां सत्त्वानामपायपया निरोधिताः
 स्वर्गपथे च प्रतिष्ठापिता ग्लानप्रत्ययापकरणार्थं देवर्षिपक्षसङ्घाः सन्निपातिताः सत्त्वानाम-
 र्थाय विद्वच्चरकमूर्धनि देवलोके प्रकाशिते सत्त्वानामारोग्यकौशल्यमेवमेव तिमिरे सुदुत्तरे
 सर्व्वहोषेपु चैवं रूपः पुरुषकारः कृतः सत्त्वाद्य स्वर्गपथे प्रतिष्ठापिता देवनागयक्षमनुष्या
 ऋषयः सन्निपातिताः येऽसत्त्वानामर्थाय विविधा विद्यास्थानाः प्रकाशिताः यद्येष्ट तिमिरे
 सुदुत्तरे एवमेव दशसु दिक्षु गङ्गानदीवालिफासमेपु पञ्चकपापेषु सुदुत्तरेष्वेवंरूपः पुरुषकारः
 कृतः सत्त्वाद्य त्रिषु यानेषु नियोजिताः स्वर्गपथे च प्रतिष्ठापिता विविधाश्च विद्यास्थानालोके
 प्रकाशिताः सत्त्वा व्याधितः परिमोचिता अनुत्तरा च मे कुलपुत्रैवं रूपः आशा परिपूर्णाः ।
 अपि तत्र तिमिरे सुदुत्तरे सर्व्वहोषेयैवं रूपः पुरुषकारः कृतो यथा प्रणिधानं कृतं । अण-
 नुचरेण पानेन दशसु दिक्षु गङ्गानदीवालिफासमेपु शून्येषु पञ्चकपापेषु सुदुत्तरेष्वेकैकस्मिन्
 सुदुत्तरे सर्व्वहोषेयैवरूपः पुनरुपकारः कृतो यथा मे पूर्व्वप्रणिधानं कृतं । पश्य कुलपुत्र प्रज्ञा-
 विज्ञेयं बोधिचर्यायां अयं च तथागतश्च त्रपाशां सुचरितानां कुशलमूलवीजं । तथा प्रत्य-
 रकालसमयेऽसंख्येयैः कल्पैरधिपकारैरन्तरेणैवं सुदुत्तरेयं विचिन्तदोषं नामाऽभूत् । संशयश्च सद्या-
 कल्पे वर्त्तमाने तदपि पञ्चकपायं पुरिसायान्दिशानुपस्थाशायां चातुर्दोषिकायां वर्त्तमानं अंबू-
 श्दीपमभूत् तत्राप्यष्टं सत्त्वपरिपाचनार्थमुपपन्नः चतुर्दोषेश्वरः चक्रवर्ती राजा अम्यरो नाम
 बभूव । तत्र च यथा सत्त्वा दशसु कुशलेषु कर्मपथेषु समादापिता निवेशिताः प्रतिष्ठापिता
 स्थिषु यानेषु समादापिता नियेशिताः प्रतिष्ठापिताः सर्व्वदृश्यं बभूव सर्व्वदयायी तत्र च मे
 याचनका आगृत्वा विविधानि रत्नानि पाचन्ति । तद्यथा छिरेण्यसुयस्यै यावत्तुन्दरीलमहा-
 नीलशोतीरमोदकप्रसादफामियाचनफानान्तावत्यभूतानि रत्नानि लभन्ते । तदृष्टमाभ्यां
 पुष्टवान् कुत र्थां रत्नानां प्रादुर्भावः त आशुः । नागराज्ञानो निधीर्निर्दर्शयन्ति निधीनां
 लोके प्रादुर्भावो रत्नानां प्रादुर्भावो भवति । न फेवलन्तात्तका निर्देशयन्ति याचका देवस्य-
 याचनकाः तदृष्टं प्रणिधानमकारात् । यद्यष्टं पञ्चकपायं लोके वर्त्तमानं तीव्रसोशारयो कालियुने
 वर्त्तमाने वर्षाशतापुष्कायां प्रजायामनुत्तरां मण्यकसम्वाधिभिर्मम्युग्धेयं । तदपि मे आशा-
 परिपूर्णं पददमास्सिन् सुदुत्तरे निधिर्दर्शनी नाम नागराज्ञा भरेयं । सर्व्वत्र चास्मिं
 विजितधीषु सुदुत्तरे सर्व्वहोषेषु च एकैकस्मिन् द्वापे समजन्मानि परिच्छेदीयां । एकैकिकं च
 जन्मनि निधिकोटीनयुतशतशष्टश्राणि दर्शयेयं । प्रयच्छेयं च नाशरत्नपरिपूर्णां । तद्यथा

सर्वशरीरस्यैवाङ्गमव्यङ्गानि परित्यजता एकघटमपि न विप्रतिकारिभृतां चित्तं न च नै शेष
 उत्पादितमेतन् नै प्राज्ञा परिपूर्णतु अयं नै कार्यो मांसपर्वतः मन्तिष्ठतां । ये वैचिह्नस्त्वा
 मांसाद्याम अधिरपातात्ते मांसमन्त्रयन्तु यावत् नै सत्त्वा मांसमन्त्रयैः दधिरे च विद्ये-
 स्तावन्मप्रतिभानवर्गेन शरीरं वर्धयु । अनुपूर्वस्य यावद्वाञ्छनशतमष्टमसुखिनं कायः मन्म-
 यतु । पश्योजनमष्टमं विस्तारेण । तत्र मया वर्धमष्टमं ममांसदधिरेण सत्त्वाः मन्तिष्ठता
 यावद्वाय मया जिज्ञाः परित्यजता या मृगपत्तयिभिः परिभुक्ताः प्रसिध्धानवर्गेनचान्तान्ताः
 प्रादुर्भूताः तेषामयं सधुक्कटपर्वतप्रमाको राशिः श्याङ्गित्यं चामुत्तमं मभूतलिङ्गता लक्षक-
 मतिताभाय मे प्रसिध्धानं कृतं । तथाचं सुत्या वदयते जम्बूद्वीपे पूर्वप्रसिध्धानेन नामद्वेष-
 पद्मे निधिमन्त्रशनेनास नामराजा वभूथ । यामेव राशिं नामेकपद्मेस्त्वामेव राशिं निधि-
 कोटीनयुतशतमष्टराशि निधानानां मन्त्रशितानि स्वयमेव शोषं चारयामि । भोः मष्टम
 अस्मिन्प्रदेशे निधिः प्रादुर्भूतः नानारत्नपरिपूर्णस्तथाया चिह्नसुखिनः यावद्दृष्टमन्त्रादकं क्वां
 पश्यन् वृष्टीत्या भोः शत्या दशगुणलान् कार्मिषयान् समादाय वर्त्तध्वं । अमुत्तमयां मन्मन्त्र-
 मन्मोषी चिन्नापुत्पादयत । प्रायकयामेन वा सुहृदयामेन वा चित्तमुत्पादयय एतन्न रक्षानि
 यावदर्थं । तत्र च वदयते जम्बूद्वीपे ममानामजन्मपरिवर्त्तनमज्ञमयायर्षकोटीनयुतशतमष्ट-
 मप्रमथया मष्टीया निधयो निदर्शितास एवं तदाममथया मष्टीयाः मष्ट्याकारिभयानिर्निर्गिता
 दशगु कुशलेषु कर्मपथेषु निवेशिता नानाविधेषु रथैः मन्तिष्ठता अमुत्तमद्वीपेनच एत-
 मतिताभाय प्रसिध्धानं कृतं । एवं द्वितीये द्वीपे ममानामजन्मपरिवर्त्तयर्षिवर्त्तयर्षं पुत्रवर्त्तनं
 कृतयाम् । एवं तृतीये यावत्सुखिनं विजितशरीरामां लोकापाती मन्तिष्ठु द्वीपेषु एवं चतः
 पुत्रवर्त्तनः कृतः । एवं चतस्र दशगु द्वेषु मङ्गा-मन्त्री-सात्तिकाकर्मेषु सुखेषु पश्यकयाम् एत-
 र्त्तयेषु । एकेकानि द्वीपे एवं चतः ममानामजन्मपरिवर्त्तयु मया यावत्सुखिनंकोटीनयुतशत-
 मष्टमप्रमथया शरीरिया निधया मन्त्यानां मष्टता यावद्वायापुत्रोत्तं यद्वः कृत्वा ममानाम
 शोधितयार्त्तया मया तथामतस्तोततोमेन मन्त्यमथैत्त इतिदृष्टमन्त्रादकं मन्त्रिकर्त्त-
 योक्तयान् यथाच पूर्वं मे शोधितयत्वा एवं चतः शीतलततोमेन शोधितयार्त्तया शोधितय-
 नीतयुक्तितदोत्तं मया पुनः कर्ममन्त्राङ्गु विद्यति । शोधितयत्वाय एवं शीतलततोमेन ममानाम
 यामां ममानाममन्त्री शार्त्तया शरीरु श्यापयित्वा मन्त्री यथापुत्रोत्तं । तत्र ममानाम मया
 कल्याणमन्त्रादकं ममानामकाममथयेमेदं सुहृदयेन ममानामद्वीपानिनीम मष्टयु । पुनः एतद्वद
 तस्यले मन्त्यमथयत्तं चापुष्टीयिकायायार्त्तं ममानाममष्टं मन्त्रिकर्त्तयाम् । एतन्न ममानाम
 जम्बूद्वीपे ममानाममष्टमन्त्रादकं मष्टयु यार्त्तं एतन्मन्त्रादकं मष्टयु ममानाममष्टयु
 धामिं जम्बूद्वीपेयार्त्तये मष्टयामां पुनः ममानामां तत्र ममानामां तत्र ममानामां तत्र ममानामां
 मष्टयुजन्तं ममानाम ममानाम ममानाम ममानाम ममानाम ममानाम ममानाम ममानाम
 मष्टयुजन्तं ममानाम ममानाम ममानाम ममानाम ममानाम ममानाम ममानाम ममानाम
 ममानाम ममानाम ममानाम ममानाम ममानाम ममानाम ममानाम ममानाम ममानाम

स्तेनां मुहूर्तप्रगिचीवालः पुण्ड्रगृह । ते च व्रीधिमत्वा आहुः त्रयर्षि भवन् ममव-
 त्रेष्यामस्तं सचं बुद्धचेत्रं तं शाकमुनिं वन्दनाय पर्युषामनाय तं च सर्वज्ञताकारधार्यो-
 मुखप्रवेशं धर्मपर्यायं श्रवणाय । ते बहुव्रीधिमत्त्वशतमहन्त्राः म्येनर्ज्ञानुभागेन तनां बुद्ध-
 चेत्रात्सम्प्रसिद्धताः तेनावगच्छन्ति क्व गन्तव्यं । तेऽप्याहुः तामपि वयं भदन्त भगवन्निर्जं न
 जानामो यत्र महालीकधानुः शाकामुनेस्तयागतम् बुद्धचेत्रं । ततः मन्त्रिमहतेजराजस्तया-
 गतो ब्राह्मं प्रमार्यं पञ्चभ्यांऽङ्गुलिभ्यो विविधानर्ज्ञो षि प्रमुमोच । ततस्तार्ज्ञो षि एकोनव-
 तिसुद्धचेत्रमहत्स्वाख्यवभामितवान् । यावद्येभं सचं बुद्धचेत्रमवभामितवान् । यतस्ते व्रीधि-
 सत्त्वाः पश्यन्ति सर्वावदिमं सचं बुद्धचेत्रं स्फुटं व्रीधिमत्त्वैर्गगनतले च देव-नागैश्चानुरैः
 स्फुटं । दृष्ट्वा च पुनस्ते व्रीधिसत्त्वास्तं विमलगुणतेजराजानं तयागतमवमहाहुः । पश्यामो वयं
 भदन्त भगवन् सचं बुद्धचेत्रं । सर्वावन्तं स्फुटं नास्ति तत्रावकाशोऽन्तशो द्रष्टुनिवेष्टमात्र-
 मपि । यत्र स्फुटां व्रीधिसत्त्वैः पश्यामः शाकमुनिस्तयागतोऽस्मान्निरीक्षते धर्मं च देश-
 यति । स च विमलगुणतेजराजस्तयागतीषां व्रीधिमत्त्वानामेवमाह । समन्तत्रतुः कुलपुत्राः
 शाकमुनिरुक्तयो ये केचित् कुलपुत्रा सद्ये लोफघातो सत्त्वा भूमिस्थिता वा अन्तरीक्षस्थिता
 वा । ततश्चैकैकः सत्त्व एवं संजानाति मां शाकमुनिस्तयागतः सर्वत्रेतसा निरीक्षते ममेक-
 मारभ्यधर्मं देशयति । सर्ववर्षाय स कुलपुत्र शाकमुनिस्तयागतो धर्मं देशयति । एकवर्ष-
 ख्यानं ये च तत्र कुलपुत्र सत्त्वा ब्राह्मभक्तास्ते शाकमुनिं तयागतं ब्रह्माणं समनुपश्यन्ति
 महाब्रह्मपरिविहारेण धर्मं शृण्वन्ति । यावद् ये मारभक्तिका ये सूर्यभक्तिका ये चन्द्रभक्तिका
 ये वैश्रवणभक्तिका ये विरुदकभक्तिका ये छतराद्रभक्तिका ये मद्देशरभक्तिकास्ते सत्त्वा मद्दे-
 शरूपवर्षासंख्यानवचनव्याहारेण शाकमुनिं तयागतं पश्यन्ति धर्मं च शृण्वन्ति । यावच्चतु-
 रशीतिसत्र सत्त्वानां वर्षं संस्कारभक्तिरूपव्याहारसहस्राणि ते तथा चैव शाकमुनिं तया-
 गतं पश्यन्ति धर्मं च शृण्वन्ति । तेषां च पर्षादि हयगर्जितो नाम व्रीधिसत्त्वो द्वितीयव
 क्षोतिरस्मिर्नाम व्रीधिसत्त्वः ॥

अथ विमलगुणतेजराजस्तयागतस्तान् व्रीधिसत्त्वानामंत्रयति स्त गच्छथ यूयं कुल-
 पुत्राः सद्ये लोफघातो शाकमुनिं तयागतं महचनान्दारीयकौशल्यं सुखस्पर्शविहारतां परि-
 पृच्छथ । ते व्रीधिसत्त्वा आहुः सर्वावन्तं भगवन् सचं बुद्धचेत्रं स क्षितिगगनं व्रीधिसत्त्वैः
 स्फुटं समनुपश्यामः । न चात्रैकसत्त्वव्याप्यवकाशोस्ति क्षितौ गगने वा ह्यत्र वयं प्रति-
 तिष्ठुमः । स च विमले गुणतेजराजस्तयागत आह । मा कुलपुत्रा एवं वदथ नास्ति सद्ये
 बुद्धचेत्रेऽवकाशः विक्षीर्णवकाशः स शाकमुनिरुक्तयागतोऽस्मिन् बुद्धगुणैः पूर्वप्रणिधानेन
 विक्षीर्णं तयागतस्य कृपाशासनावतारप्रवेशा त्रिशरणगमनं त्रियानधर्मदेशनामारभ्य धर्मं
 देशयति । त्रिविधं वः शिवात्मवरं देशयति त्रीणि च विमोक्षद्वाराण्युपदर्शयति त्रिभ्यो-
 ऽपायेभ्योः सत्त्वानुद्धरति तिष्ठथु च शिवेषु पथेषु प्रतिष्ठापयति । एकस्मिन्समये कुलपुत्र-
 शाकमुनिरुक्तयागतो चिराभिसम्बुद्धो वेनेयधत्त्वावेत्तया मध्ये शैलपर्वते इन्द्राक्षय यत्तस्य
 भवने शालगुहायां विहरति समाहमेकपर्यङ्कनातिनामयति विमुक्तिप्रतीतिसुखं प्रतिसंवेद-
 यति सर्वावन्तौ च सा शालगुहा तयागतकायेन स्फुटा नास्ति तत्रावकाशोऽन्तशस्तुगङ्गल-

प्रकारं यत्प्रसादात्तदादि न भवति । तस्य च प्रसादात्प्रत्ययेन दृशभिर्दिशाभिर्होदृशनुगता
 द्यौर्भस्वत्प्रदानं तत्र सद्यै लोकायातो यस्तस्य पदंतभाभिमुखं स्थित्वा शाक्रमुनेस्तथागतस्य
 उत्तराद्य एतुंवाभवात् भस्वत्प्रदानाय । स च मनुसूत्रशाक्रमुनिस्तथागतस्तत्र पर्यदि रि, यट्) धभि-
 संस्थान्मभिर्भक्तानुत्तान् वा च भालगुहा । एवं विस्तीर्णा देवं विपुला च प्रादुर्भूता यदा ते
 द्वादशगङ्गा द्यौर्भस्वत्प्रदानं तत्र भालगुहायां प्रविष्टो विस्तीर्णाद्यकाशं पश्यन्ति स्म । एके-
 यदा द्यौर्भस्वत्प्रदानं तत्रागतस्य द्विविधस्योपिभस्वत्प्रविपुर्वायेन पूजां कृत्वा एकेको द्योधि-
 भस्वत्प्रदानं तत्रागतस्यानं निर्मित्तान् यथापविष्टा धर्मं एव्यन्ति स्म । एवं विस्तीर्णा-
 यकाशः शैलस्य न शाक्रमुनिस्तथागतः ते च द्योपिभस्वत्वाः तस्य शाक्रमुनेस्तथागतस्य
 महाप्राप्तये कृत्वा शाक्रमुनेस्तथागतस्य पादौ शिरसा वन्दित्वा दिस्कृत्यः प्रदत्तौष्णीक्याय
 म्यकण्ठकेषु सुतर्पणेषु भक्त्यभ्यस्तः अग्निप्रदानानां च तेषां द्योपिभस्वत्प्रदानं मालगुहा
 यथा धीराणां संश्रिता तत्र चतुर्दशोपिकायां कौशिकी नाम शक्र आयुःपरिचीणस्त्रियर्थग्यो-
 न्युपपत्तिभयभातः स चतुरश्रीतिभिर्भयस्त्रिंशद्द्वयसहस्रैः माहूर्त्तं येन मालगुहा येन च भगवां-
 संतोपपत्तासति । उपमांशस्य सामन्तो द्वादशस्य मालगुहाभयने स्थितः तस्य भगवता-
 ऽनुभावेन एतदभयान् यदूनं ययमहं पश्चिमिदं गन्धर्वपुत्रमध्येपेम । स च पश्चिमिको मधु-
 रेश स्वरेण भगवन्तमभिमुखं स्तविव्यति । तदा भगवान् ध्यानसमाधिभ्यो व्युत्थायति ।
 ततः शक्रः पश्चिमिदं गन्धर्वपुत्रमधीष्टवान् ।

अथ पश्चिमिको द्यौर्णा मनोऽनेन गीतयादित्रेण भगवतोऽनुभावेन पश्चिभस्वत्प्रदाने-
 भगवतो वर्णभवापत । यदा च कुलपुत्र पश्चिमिदं आरथ्यो भगवतोऽभिसत्प्रदानाय ततः स
 शाक्रमुनिर्भगवान् सुद्योषदेरोक्षपकेतुं नाम समाधिं समापन्नस्तेन समाधिना ये सद्यै लोक-
 धातो सद्यैकपक्ष-रासता वायुरा वा गरुडा वा किन्नरा वा महोरगा वा गन्धर्वा सर्वे
 कामावचरा देवा सर्वे एषावचरा देवपुत्रास्तत्र सन्निपाता वभूयु र् यं च स्वस्वभक्तिकास्ते स्वरं
 श्रुत्वा प्रसौदन्ति । ये यत्प्रयशोभक्तिका स्तं भगवतो वर्णं श्रुत्वा तस्य भगवतः सफागे तीव्र-
 प्रेमप्रसादगुरुगौरवचिन्त्रीकारलाताः प्रसौदन्ति ये वेरूवाद्यभक्तिकास्ते वेगूवाद्यं श्रुत्वा प्रसी-
 दन्ति ततः शाक्रमुनिर्भगवांस्ततः समाधिर्मुत्थाय शालगुहाया द्वारं दर्शापयामास शक्रस्योप-
 संक्रान्तो भगवन्तं पृष्टवान् भगवान् कुशोपविशामः स शाक्रमुनिस्तथागत उवाच । निपीद
 त्वं यदा यावत्स्त्रुम्भमागताः ततः शाले गुहा एवं विस्तीर्णा संस्थिता यथा द्वादशगङ्गा-
 नदी-शालिकामसा यत्तास्तत्र गुहायां प्रविष्टा निपखायाण तस्याः पर्यदः स शाक्रमुनिस्तथा-
 र्पां धर्मदेशनां कृतयान्यथा ये तस्मिन् पर्यदि आयकयानिका निपखायस्ते आयकयानकयां
 शृण्वन्ति । नवनयतिकोद्यस्तय श्रोतापत्तिकणं प्राप्ताः ये च तत्र पर्यदि अनुत्तरमस्यकु-
 र्ममुद्रयानिकास्ते शृष्टां सहायानकयां शृण्वन्ति । तत्र च पश्चिमिदं गन्धर्वपुत्रं द्रुमा अष्टा-
 दशनुगता अवैवर्तिकाः संस्थिता अनुत्तरायां सम्यक्प्रम्वोषो येण तत्रानुत्पादितं त्रिषु यानेषु
 चित्तं तत्र कौशिकनुत्तरायां सम्यक्प्रम्वोषो चित्तमुत्पादितं केचित्तत्र प्रत्येकमुद्रयाने चित्त-
 मुत्पादितं कौशिकप्रयकयाने चित्तमुत्पादितं स च तत्र कौशिकः शक्रो भयात्परिमुक्तो वर्ण-
 रुद्वं चायुर्विशदं । अथैवर्षिणानुत्तरायां सम्यक्प्रम्वोषो वभूय तदेवं विस्तीर्णाद्यकाशः

एवमभिरभ्या सुदुत्तैरात् अतोभ्यस्य तथागतस्यासनं कल्पति ये च तत्र बोधिपद्व्याः
 भद्रिपतितास्ते चापि दृष्ट्वाचोभ्यस्य तथागतस्यासनं कल्पितं परिपृच्छन्ति स्म । पेयालं यथा
 पूर्वोक्तं सर्वेषामेवं वक्तव्यं । तेन च समयेनाप्रभेयासंख्येयाः पुरिसायां दिशि तथागता ब्रूता
 बोधिपद्व्या इमं सष्टं सुदुत्तैत्रं सष्ट चन्द्रोच्चदिसलैः सन्धासाः शाक्यमुनेस्तथागतस्य परि-
 पृच्छनाय पूजनाय वन्दनाय पर्युपासनाय धर्म्मश्रवणाय च । समनन्तरपरिवसितो भगवतः
 पुत्रिमायां दिशि सुदुत्तैत्रनामपरिकीर्त्तनं सुदुत्तानां भगवतां । दक्षिणां दिशं पुनर्भगवता-
 नारभ्यः परिकीर्त्तयितुं । पञ्चाम्यहं कुलपुत्र दक्षिणस्यान्दिशोतो सुदुत्तैत्रादेकगङ्गा-नदी-
 क्षालिकाईमानि सुदुत्तैत्राश्चत्तिकस्य तत्र सर्वशोकापगतो नाम लोकायानुत्ताराशोकश्रीनाम
 तथागतस्त्विष्टुतिं प्रियति यापयति । मया स भगवान् सर्वप्रथमं पूर्वबोधिसत्त्वचारिकां
 चरमाद्येनानुत्तरायां सम्भक्तसम्बोधो यावद्यथापूर्वोक्तं जम्बुद्वीपे सुदुत्तैत्रे धर्म्मश्रवणनिर्देशनाम
 तथागतः भेरुप्रतिष्ठिते सुदुत्तैत्रे गतोश्रमालेन्द्रोनाम तथागतः गुणोद्भनिर्युद्धं सुदुत्तैत्रे
 किंदिष्टिष्मिःतराजा नाम तथागतः मणिमूलयूद्धे सुदुत्तैत्रे नागापयणवज्रजितगर्भो नाम
 तथागतः । सुक्ताप्रभसक्षये सुदुत्तैत्रे रत्नगुणविष्णुमिहसतसक्षयो नाम तथागतः देवयोमे सुदु-
 त्तैत्रे ज्योतिगर्भो नाम तथागतः चन्दनद्वीपे सुदुत्तैत्रे नक्षत्रविधानकर्कार्त्तनाम तथागतः
 विशिष्टगन्धे सुदुत्तैत्रे पुष्पदलमालराजा नाम तथागतः सुविदिने सुदुत्तैत्रे मनोजयोत्त-
 श्रवणनिर्देशो नाम तथागतः सुरस्थे सुदुत्तैत्रे मालजयविष्णुराजा नाम तथागतः सर्वतोमे
 सुदुत्तैत्रे तेजेश्वरप्रभासो नाम तथागतः अभिगर्जितसुदुत्तैत्रे सुमनोदाश्रवणनिर्देशो नाम
 तथागतः । रत्नविमले सुदुत्तैत्रे रत्नतलनागेन्द्रो नाम तथागतः पलासगल्लक्ष्मणदी सुदुत्तैत्रे
 धर्म्ममेघनिर्देशेश्रवणो नाम तथागतः पेयालं यथापूर्वोक्तं । एवमप्रभेयासंख्येयानां
 सुदुत्तानां भगवतां दक्षिणस्यान्दिश्यासनानि कल्पन्ति । सर्वोऽसुदुत्ता भगवन्तः शाक्यमुनेस्तथा-
 गतस्य चर्गा यशःकीर्त्तिमुदीरयन्ति । याद्यत्तेन समयेनाप्रभेयासंख्येया दक्षिणस्यान्दिश्या
 तथागतवृत्त्या बोधिपद्व्याः सष्ट चन्द्रोच्चदिसलैः पुत्रिमायां सष्टं सुदुत्तैत्रसङ्घमासाः शाक्यमु-
 नेस्तथागतस्य पृच्छनाय यावद्दुर्म्मश्रवणाय ।

पुनरा भगवानाच ॥ पञ्चाम्यहं कुलपुत्र पश्चिमायां दिशोतो सुदुत्तैत्रान् भगवन्तानि
 सुदुत्तैत्रनयुतशतसष्टस्ताण्डितास्य तत्र शान्तवर्तितनाम सुदुत्तैत्रस्याप रत्नगिरिनाम तथागत
 तिष्ठति प्रियति यावयति भर्म्मस्य देशयति मया स भगवान् पूर्वं बोधिपद्व्यासुदुत्तं यथा
 चर्गा चरमाद्येन सर्वप्रथमं तथागतवितो यावद्यथापूर्वोक्तं । सुदुत्तैत्रायां पेयालं यथा
 कोशो नाम तथागतः श्वरशोको नाम तथागतः ऐशितालकीर्त्ति-भक्तसम्भवे भगवत्पुत्र
 काशरविजयः धर्म्मदेशप्रदीपः एवमनारभेयानुत्तरायां सुदुत्तैत्राजः सप्तदशस्यः । एवमुत्तरा
 एवमप्रभेयासंख्येयानां पश्चिमायां सुदुत्तानां भगवतां दिशं शाक्यमुनेस्तथागतस्य भगवन्तः
 परिकीर्त्तयन्ति तथागतासनाम कल्पन्ति । याद्यत्तेन समयेनाप्रभेयासंख्येया दक्षिणस्या
 दिशि सुदुत्तैत्रा अभिगर्जिताः सष्ट सङ्घोत्तैत्रिकीः पुत्रिमायां सष्टं सुदुत्तैत्रसङ्घमासाः शाक्य-
 मुनेस्तथागतवृत्त्या बोधिपद्व्याः सष्ट चन्द्रोच्चदिसलैः पुत्रिमायां सष्टं सुदुत्तैत्रसङ्घमासाः शाक्यमु-
 नेस्तथागतस्य पृच्छनाय यावद्दुर्म्मश्रवणाय ।

• दक्षिणस्यां दिशि सष्टं सुदुत्तैत्रसङ्घमासाः शाक्यमुनेस्तथागतस्य पृच्छनाय यावद्दुर्म्मश्रवणाय ।

पश्याम्यहं कुलपुत्रोत्तरपश्चिमायां दिशीतो बुद्धक्षेत्रादष्टानवतिबुद्धक्षेत्रकोटीनयुतशतसहस्रा-
 ण्यतिक्रम्य तत्र विजयं नाम बुद्धक्षेत्रं विगतसन्तापोद्भववैश्रमणभालराजो नाम तथागतः ।
 पूर्वं बोधिसत्त्वभूतेन बोधिसत्त्ववर्यां चरमायेन सर्वप्रथममनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ समा-
 दापितो यावत्षट्सु पारमितासु यावन्मयासर्वप्रथमं तिष्ठतां यापयतां बुद्धानां भगवतां
 सकाशमुपरौ(नी)ते । यत्र तेन व्याकरणं प्रतिलब्धमनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ यदा नाम परि-
 कीर्तितं तदामनं कम्पितं यावच्चतुरशीतिसत्त्वानां वर्णभक्तिसंस्थानरूपयाहारसहस्राणि
 तथा शाक्यमुनिं तथागतं पश्यन्ति धम्मं च शृण्वन्ति तत्र च पर्षदि द्वौ बोधिसत्त्वौ एकः
 विगोपशिखरो नाम द्वितीयः संरोचनबुद्धो नाम स च विगतसन्तापोद्भववैश्रमणभालराजो
 नाम तथागतस्तौ द्वौ बोधिसत्त्वौ आमन्त्रयित्वेवमाह । गच्छतं युवां कुलपुत्रौ सद्ये बुद्ध-
 क्षेत्रे महचनान्छाक्यमुनेस्तयागतस्यारोग्यकौशल्यं सुखस्पर्शविहारतां परिपृच्छता तावाहदुः-
 सर्वावन्तं भदन्त भगवन्तानां* सद्ये बुद्धक्षेत्रं स चित्तिगगनं समनुपश्यामः न च तत्रैकमत्त्व-
 व्याप्यवकाशोऽस्ति चित्तौ वा गगने वा यत्रावां प्रतिष्ठेवहि स च तथागत आह ॥
 स कुलपुत्रेवं वदत नास्ति सद्ये बुद्धक्षेत्रेऽनवकाशः तत्कस्माद्धेतो विस्तीर्णावकाशः कुलपुत्रौ
 स शाक्यमुनिस्तयागतोऽचित्त्यैर्बुद्धगुणैः पूर्वप्रणिधानेन विस्तीर्णा स्तस्य तथागतस्य कृपा-
 शासनावतारप्रवेशः त्रिशरणगमनं त्रिभिर्यानेर्धम्मं देशयति त्रिविधं शिक्तासम्बरं देशयति
 त्रीणि विमोक्षदाराणि प्रकाशयति त्रिभ्यश्चापायेभ्यः सत्त्वानुद्धरति त्रिषु च शिवपयेषु
 सत्त्वान् प्रतिष्ठापयति । एकस्मिं समये कुलपुत्र स शाक्यमुनिस्तयागतोऽचिराभिसम्बुद्धो
 वैनेयसत्त्वावेत्तया विषये गेलेन्द्रपर्वतमध्ये इन्द्रात्तस्य यत्तस्य भवने सालगुहायां विहरति स
 मसाहमेकपर्यङ्केनातिनामयति स्म । विमुक्तिप्रीतिसुखसंवेदी । सर्व्वावती च मा साल-
 गुहा स्फुटा तथागतकायेन नास्ति तत्रावकाशोऽन्तश्चतुरङ्गुलप्रमाणं यन्न तथागतकायेन स्फुटं
 तस्य च मसाहस्यात्ययेन दशभ्यो दिग्भ्यः । द्वादशनयुता बोधिसत्त्वानां महामत्त्वानां सद्ये
 लोकधातौ सम्प्राप्तास्तस्य शाक्यमुनेस्तयागतस्य वन्दनाय यावदिमैश्चतुर्भिर्धर्मै विंशित्तरः ।

स शाक्यमुनिस्तयागतां ययान्ति तथागतां सृष्टीर्ध्वं पूर्यं कुलपुत्रा इमां चन्द्रोचविमलां
 पुष्पां शृष्टीत्वा गच्छत पश्चिमां दिशं यया स्त्रयं दृष्ट्वा तं बुद्धक्षेत्रं मम वचनात्तस्य शाक्यमुने-
 स्तयागतस्यारोग्यकौशल्यं पृच्छत । स च विगतसन्तापोद्भववैश्रमणभालराजस्तयागतः पुष्पां
 शृष्टीत्वा त्रिगोपशिखरस्य बोधिभस्त्रस्य ददाति संरोचनबुद्धस्य च बोधिभस्त्रस्य महा-
 सत्त्वस्य । एवं चाह । गच्छत कुलपुत्रौ समर्द्धिवलाधानेन सद्ये बुद्धक्षेत्रं तत्र विंशति-
 प्राणसहस्राण्याहुः । वयमपि भगवन् गमिष्यामस्तयागतस्यानुभावेन सद्ये बुद्धक्षेत्रं शाक्य-
 मुनिं तथागतं दर्शनाय वन्दनाय पर्युपासनाय । तथागत आह । गच्छत कुलपुत्रा यथा-
 भिप्रायाः । ततस्तौ द्वौ बोधिसत्त्वौ साद्ये विंशतिभिर्वोधिभस्त्रमहसौस्तया तथागतस्य
 रि(कृ)धनुर्भावेन† ततो त्रिजराद्‡ बुद्धक्षेत्रात् सम्प्रस्थिताः एकक्षणनेष्टे बुद्धक्षेत्रेऽनुप्राप्ता यथा
 कृटे पर्वते प्रत्यस्युः । एकान्तस्थिताश्च येन शाक्यमुनिस्तयागतस्तेनात्तानि प्रणम्याहुः ।

* भगवतामिति पाठः माधुः । † शृष्टानुभावेन इति पाठः माधुः । ‡ विज्जाद् इति पाठः माधुः ।

अस्ति भद्रं भगवदुत्तरपूर्वायां दिशि यथापूर्वाक्तं तेन तथागतो न चन्द्रोचविमलाः
 पुण्याः प्रेषिता भगवत्तथासौम्यकौशल्यां पृच्छन्ति । एवं भारभवनविध्वंसनस्य तथागतस्यासनं
 कम्पितं । ये च तत्र बोधिमत्त्वाः मन्निपतितास्ती चापि दृष्टान्तमारभयन्विध्वंसनं तथा-
 गतं परिपृच्छन्ति । यावद्दयापूर्वाक्तं । एवं मालेन्द्रराजा विक्रमरक्षितपद्मोत्तरः चन्दना-
 नेकराजः सागरः राजज्योतिषानविक्रमस्तथागतः यावत्तेन च समवेनाप्रमेया संख्येया
 चत्तरपुरिमायां दिशि तथागतास्ते बोधिमत्त्वाः सद्यच्चन्द्रोचविमलपुष्परिष्ट सद्ये बुद्धत्वे
 ममात्माः शाकामुनेः तथागतस्य पृच्छनाय पूजनाय वन्दनाय धर्मश्रवणाय तावदेव शाक्य-
 मुनिस्तथागतं श्रुत्वा अनुभावेन सर्वेषां मत्त्वानां ये सद्ये बुद्धत्वे मन्निपतितास्तीषामेकेकेस्य
 मत्त्वस्य योजनप्रमाणमात्रमात्रमात्रः संख्यतः सर्ववन्तं च सद्ये बुद्धत्वेन स्वरूपेः ।
 सत्त्वैः स्फुटं न कश्चिद् बुद्धत्वे वा गगने वाऽवकाशो यः सत्त्वैस्फुटोऽन्तर्गो योजनशलाका-
 प्रदेशमात्रमपि यः सत्त्वैभ्यो न स्फुटो भूत् । सर्वे च ते सत्त्वाः शून्यमाकाशमपश्यन्ति न च
 परस्परं पश्यन्ति न चेषां पर्वतसुमेरुचक्रवाडमहाचक्रवारुपर्वताशक्षुष आभासमागच्छन्ति
 न लोकान्तरिका दिव्या विमाना ऊर्ध्वं यावद्दधोकाञ्चनचक्रं ततोर्ध्वं पृथिवीचक्षुषो नाभाम-
 मागच्छन्ति स्थापयित्वा तथागतं शाकामुनिं । ते तथागतं पश्यन्ति । तत्र च भगवानाकाश-
 स्फुरणं धर्मावच्छेदप्रशुद्धिसमाधिं समापन्नो यतस्ते चन्द्रोचविमलाः पुण्याः सर्वे रोममुखेभ्यु
 भगवतः प्रविशन्ति । सर्वे च ते सत्त्वाः पश्यन्ति सद्ये लोकधातावन्तर्गता दिग्गताः सर्व-
 मत्त्वानां चित्तचित्तसिधेयु मनसिकाररूपसन्दर्शनता । ते चैव भगवतो रोममुखे निरीक्षन्ते स्म
 तत्र घोद्यानमद्वास्तुः नानारत्नवृक्षं नानापत्रं नानापुष्पं नानाफलाकीर्णं नानावस्त्रं नानारत्न-
 ध्वजपताकाफेणुसुक्तिकाटारालङ्कृतानां वृक्षां पश्यन्ति तद्यथापि नाम सुखावस्थां लोक-
 धातावुद्यानं सर्वेषां च तेषां मत्त्वानामेतद्भवत् गच्छामी व्यमेतद्दुद्यानं दर्शनाय । सर्वे
 च ते सत्त्वा ये सद्ये लोकधातावन्तर्गताः स्थापयित्वा नेरयिकां यामलौकिकां तैर्यग्योनिकां
 प्राख्यावचरां सर्वे परिशिष्टाः सत्त्वान्तर्गता तथागतस्य रोममुखेभ्यस्तथागतशरीरे प्रविष्टाः ।

अथ भगवांस्तार्किकं प्रतिलम्बयित्वा व्युत्थितः ततस्ते सत्त्वाऽन्योन्यं वृष्टास्तुः कुत्र
 शाकामुनिस्तथागतः । मेनेयो बोधिमत्त्व आह । सम्यजानं ततः सत्त्वाः समन्वाहृत सर्वे
 व्यं तथागतस्य कुक्षी मन्निपतिताः ततस्ते सत्त्वाः भान्तरयाहिरं तथागतकार्यं दृष्ट्वा स्वयं
 प्रायस्तीभूता स्या व्यं तथागतस्य कुक्षावन्तर्गताः मन्निपतिताश्च तेषामेतद्भवत् कुतो व्यं
 तथागतस्य कुक्षी प्रविष्टाः केनास्मिन् प्रवेशिताः ततो मेनेयः सर्ववन्तर्पर्यटं स्वरेण दिक्षप-
 यन्नुयाच शृण्वन्तु भवन्तस्तथागतस्येवमर्कटविफूर्वनप्रातिपाद्ये यदमातकं दितकरः शास्ता
 धर्मेन्द्रेण्यति । यद्युत्थाभिः सर्वचेतसा समन्वाहृतयाः ततः सर्ववन्तर्पर्यटप्राप्तुलीभूताः ।
 भगवांश्च सर्वसुखस्यार्थधर्मं देशयति स्म । तत्र कतरा सर्वसुखस्यार्थं यद्दत्त संसारपद्मा-
 हुत्तारणं आर्याग्राहं मार्गश्रतारणं सर्वज्ञता स्वयमज्ञानपरिपूरणता । तत्र दशप्रकारा
 ध्याननिवेशितोत्पादपरिमाणनता । यद्दत्त सर्वसर्वेभ्यो महाकरणाविधाधिष्ठानं दित-
 यस्तुमन्त्रननता अर्थागमत्योत्तररुतया महानाचममुदाननता । अमुक्तमोचनतामन्त्रारं ।
 प्रान्तदिव्यसंपरिमोचनतया महामिन्दनादानुत्पादनमन्त्रारः नेरात्यधर्मप्रवृत्ततया ।

मर्वालोकाध्यायनमन्नाहः । मायाश्चप्रतिभासोपमसर्वभर्मांश्चतुष्टयनतया मर्वालोकाध्याय-
 भामनालङ्कारमन्नाहः । शीलकृन्धाधिपुनपरिग्रहा यत्र तयागतवत्परिनिष्पन्नमन्नाहः ।
 मर्वापारमितापरिपूर्णा चतुर्वैशारद्यप्रतिभासमन्नाह । यथाचारितयाकृतिया यावद्वृष्टाद्गा-
 वैणिकबुद्धधर्म्मनिरवशेषप्रतिभासमन्नाहं बोधिमत्त्वानां यथाशुतधर्म्मप्रतिपत्तिरप्रच्युतता
 चैयं दशप्रकाशाणि वेगधर्म्ममुखचर्या । अलक्षणामुखपरिजागतिचर्यायाः मर्वाधर्म्मैरात्य-
 मनमिकारचित्तानुत्पादानिरोधममयमेवेवर्त्तिकभूमिर्न च मर्वात्तयिवसंगुच्छेदमगायतमर्वा-
 त्तिप्रमिमस्य खलु पुनर्धर्म्मपर्यायस्य भाष्यमाशङ्गाशोतिकोटौ गङ्गा-नदी-त्रालिकाममाः
 सत्त्वास्तथागतस्य कुत्सिता अवेवर्त्तिका अभूवन्ननुत्तरायां रुम्भकमस्याधौ । गीतनाति-
 क्रान्ताश्च तत्र बोधिसत्त्वा महासत्त्वा ये नानाविधधारणीत्तान्तिप्रतिलब्धा अभूत् सर्वे च
 पुनस्तथागतशरीराद्गोममुखेभ्यो निष्क्रान्ता आश्चर्य्यप्राप्ता भगवतः पादौ वन्दित्वा दशदिशः
 प्रक्रान्ताः स्वकस्वकेषु बुद्धक्षेत्रेषु गतास्तथागतस्य स्वरमण्डलकायप्रमाणप्रापनार्थं । तत्र ये
 बोधिसत्त्वाः पुरिमां दिशं गच्छन्ति अप्रमेया संख्येयाः पुरिमायां दिशि यद्बुद्धक्षेत्रानति-
 क्रामन्ति न च शाक्यमुनेस्तथागतस्य स्वरमण्डलं प्रतिहन्ते । एवं च तत्र स्वरं शृण्वन्ति
 विचित्रपदारथ्यञ्जनाः तद्याया शाक्यमुनेस्तथागतस्य पुरतो निषथौ धर्म्मैः द्युतः । स्वरमेवाय
 धर्म्मं शृण्वन्ति । अपि च तत्रापि शाक्यमुनेस्तथागतस्य कायस्मोन्तवं वा पर्यालं वा न
 प्रज्ञायते शाक्यमुनेस्तथागतस्य कायः स्फुटो दृश्यते बोधिसत्त्वैः श्रावकैश्चाप्रमेया संख्येया
 बोधिसत्त्वाः श्रावकाश्चैकरोममुखे शाक्यमुनेस्तथागतस्य प्रविशन्तो निष्क्रामन्तश्च संदृश्यन्ते । एवं
 द्वितीये राममुखे यावत्सर्वरोममुखेभ्यः प्रविशन्तो निष्क्रामन्तश्च संदृश्यन्ते यावच्चैवं दशसु
 दिक्षु वक्तव्यं सर्ववती च सापर्षा यावद्भगवतः कायान्तर्गताः सा भगवतः कायान्तर्गता
 रोममुखेभ्यो निष्क्रम्य भगवतः पादौ शिरसा वन्दित्वा भगवन्तं त्रिभूदक्षिणीकृत्वा भगवतो-
 ऽभिमुखं प्रत्यस्थाद्भगवन्तमेव विचित्रार्थपदव्यञ्जनसतव्याहारैः स्तवंमाना ।

अथ तावच्चैव कामावचरा रूपावचराश्च देवपुत्रा विचित्रां च गन्धमालात्रिलेपनवृष्टिं
 प्रवर्धिता दिव्यानि च तुय्याणि प्रवादितवन्तो दिव्यानि च कृत्रध्वजपताकावस्तुद्वयाभरणानि
 भगवतः पूजायौक्त्याः । तत्र वैशारद्यसमुद्धारशिनो नाम बोधिसत्त्वो येन भगवांस्तोनाञ्जलिं
 प्रणम्य भगवन्तमेतदवोचत् किं नामायां भदन्त भगवन् महाव्याकरणं सूत्रान्तः । भगवानाह ।
 सर्वज्ञताकारधारणीमुखप्रवेशो नाम बहुबुद्धकं नाम बहुसन्निपातं नाम बोधिसत्त्वव्याकरणं
 नाम वैशारद्यसागोत्तारणं नाम समाधानकल्पावतरणो नाम बुद्धक्षेत्रसन्दर्शनो नाम सागरो-
 पमो नाम गणनातिक्रान्तो नाम कण्ठापुण्डरीको नाम । पुनरप्याह । कियन्तं भदन्त
 भगवन् कुलपुत्री वा कुलदुहिता वा पुण्यस्कन्धं प्रसविष्यति । य इमं धर्म्मपर्यायं श्रोष्यति
 उद्ग्रहीष्यति धारयिष्यति वाचयिष्यति परेषां च विस्तरेण सम्यकाशयिष्यति लिखिष्यति
 लिखापयिष्यति श्रन्तश्च एकगायामपि । आद्यापूर्वं च मयोक्तमिह पुण्यस्कन्धं संक्षेपेणेदानीं
 कथयिष्यामि । यः कश्चिदिमं धर्म्मपर्यायं श्रोष्यति उद्ग्रहीष्यति धारयिष्यति वाचयिष्यति
 परेभ्यश्च विस्तरेण सम्यकाशयिष्यति श्रन्तश्च एकगायामपि । यश्च पुनः पश्चिमायां
 पद्माश्रद्धामन्तशो लिखित्वा धारयिष्यति । स बहुतरं पुण्यस्कन्धं प्रसविष्यति । न

त्वेनं बोद्धुं महाकल्पान् पट्टपारमिताचरमाशुष्य धीधिषत्त्वस्य पुण्यकान्त्यः । तत्त्वमाहुतोः
 मदेयकस्य लोकाय समाकस्य सत्त्वस्यस्य सन्नमस्यत्रात्मिकायाः प्रजायाः सयचानागमन्धर्व-
 कुभाष्यप्रतिपिशाचकिन्नामुगाणां हृष्टचित्तानां प्रसादनः सर्वरोगाणां प्रशमनः सर्वकलि-
 कान्तविप्रविधादेषुपशमनः सर्ववाताकालमरुतराशप्रशमनः सर्वदुर्भिक्षप्रशमनकरः क्षेम-
 कार्णोयः सुभिक्षकर धारोग्यसामग्रीकरः भीतानामभयसुखकरः क्रोशयुपशमनकरः कुशल-
 मूलविद्वहृदिकरः अथायद्दःखप्रमोचनकरस्त्रिभिर्यनिर्मर्गसन्दर्शनकरः समाधिधारणीचान्ति-
 प्रतिलाभकरः सर्वसत्त्वानामुपजीवकरो यज्ञासननिपीडनकरः । चतुर्भारधर्षणकरो धीधि-
 पत्ताभिर्मध्युपनकरो धर्मैकत्राप्यर्त्तनकरः आर्यमगधनविरचितानां सत्त्वानां धीधिपदास-
 कृदिकरः अथयपुरनगरप्रवेष्टकशाश्वं सया धर्मीपर्यायो भाषितः कस्य एत्ते इमं धर्मीपर्यायं
 परिन्दामिको सन्ममं धर्मीपर्यायं पश्चिमायां पश्चात्तयां रचितव्यति । अधर्मीभूमिपूनां
 सत्त्वानां भिन्नश्रीलानां च भिन्नश्रीं कर्णपुटे प्रकाशयिष्यति । अधर्मरागरक्तानां विषम-
 लोभाभिभूतानां मिष्टाधर्मपरिचितानां । अपरिपक्वचित्तानां संवेजयिष्यति । सर्व्यावती च
 सापर्या-भगवत्तद्धेतसा चित्तमाप्ताय तत्र पर्यादि भेरुपुष्पो नाम यत्तत्परिनिपणाः ।

अथ तेजो धीधिषत्त्वी महासत्त्वस्य भेरुपुष्पं यत्तत्परिं सत्त्वीत्वा भगवतः प्रकाश-
 सुपर्नोत्तवान् । भगवानाह । उद्गृह्य त्वं सत्त्वं इमं पर्यायं यावत्पश्चिमायां पश्चात्तया
 देशान्तरगतानामद्यैवैरिक्तानां धीधिषत्त्वानां कर्णपुटेपु प्रकाशयन् । अयं साद्यैवैरिक्तजनं
 गह्वनप्राप्त्यै भदन्त भगवन्समुत्तरीतिघटा कल्प्या अतितामन्तो यन्मया भदन्त भगवन् सर्वं
 प्रतिधानेन यत्तत् सत्त्वित्वात्सामुत्तरया" सभ्यस्यसम्बोधी धीधिषत्त्वीका सात्त्विकसत्त्व-
 मान्तः । सत्त्वा सया चतुर्षु दक्षिणदिशारेषु प्रतिपूषिताः साद्यैवैरिक्तभूमौ च प्रतिपूषिता
 अहं च सत्त्वानां सत्यमेव परिणाशयामि । यावत्पश्चिमायां पश्चात्तयां इमं भगवत्पर्यायं
 प्रदीष्यति यावद् य इतत्तत्पुण्ड्रिकाभयि जायं धारयिष्यति ॥ इत्यथोद्गृह्यमानात्समया
 सर्व्यावतीपर्यात् सदेवमासुषासुरस लोको भगवतो भाषितमभ्यनर्त्तयति ॥

इति कारुणापुण्डरीकं नाम महासामसूत्रं समाप्तम् ॥

सुभमस्तु ॥

सर्वलोकधानुगमनमन्नाहः । मायास्यप्रतिभामोपमसर्वधर्माद्यनुधानतया सर्वलोकधात्व-
 भामनालङ्कारमन्नाहः । शीलस्तन्धाधिष्ठानपरिशुद्धा दश तयागतत्रलपरिनिष्पादमन्नाहः ।
 सर्वपारमितापरिपूर्णा चतुर्वैशारद्यप्रतिलाभमन्नाह । यथावादितयाकथिता यावदशुद्धा-
 वेणिकनुद्धधर्मैरिवशेषप्रतिलाभमन्नाहं बोधिसत्त्वानां यथाश्रुतधर्मप्रतिपत्तिरप्रपञ्चनता
 चेयं दशप्रकाराणि वेशधर्ममुखचर्या । अरुचतासुखपरिजागतिचर्यायाः सर्वधर्मैरीत्य-
 मनसिकारचित्तानुत्पादानिरोधममयमवेवर्तिकभूमिर्यत्र मन्वर्त्तविवर्त्तनुच्छेदमशाश्वतमत्रि-
 त्तिसमिसस्य खलु पुनर्धर्मपर्यायस्य भाष्यसाध्याग्रीतिकोटौ गङ्गा-नदी-त्रालिकाममाः
 सत्त्वास्तयागतस्य कुत्तगता श्रवेवर्त्तिका अभूयन्ननुत्तरायां सम्यक्प्रमव्योधौ । गणनाति-
 क्रान्ताश्च तत्र बोधिसत्त्वा महामत्त्वा ये नानाविधधारणीक्षान्तिप्रतिलभ्या अभूत् सर्वं च
 पुनस्तथागतशरीराद्रोममुखेभ्यो निष्क्रान्ता आश्चर्य्यप्राप्ता भगवतः पादौ वन्दित्वा दशदिशः
 प्रक्रान्ताः स्वकस्वकेषु बुद्धक्षेत्रेषु गतास्तयागतस्य स्वरमण्डलकायप्रमाणप्रापनार्थं । तत्र ये
 बोधिसत्त्वाः पुरिमां दिशं गच्छन्ति अप्रमेया संख्येयाः पुरिमायां दिशि यद्बुद्धक्षेत्रानति-
 क्रामन्ति न च शास्त्रमुनेस्तथागतस्य स्वरमण्डलं प्रतिदृश्यते । एवं च तत्र स्वरं शृण्वन्ति
 विचित्रपदार्थव्यञ्जनाः तद्यथा शास्त्रमुनेस्तथागतस्य पुरतो निर्ग-
 म्यन्ति शृण्वन्ति । अपि च तत्रापि शृण्वन्ति चकार गृहकूटादगलपु धर्मदेशनाम् ॥

तस्मिन्निर्वाणमापन्ने तच्छिष्यैर्धर्मकोविदैः ।

प्रज्वालिता धर्ममया दीपास्तिभिरग्रान्तये ॥

कालक्रमेण ते दीपाः खेहसेकं विना पुनः ।

गैवानिलैस्तु निर्वाणा दक्षिणस्या दिशस्तंतः ॥

तेषां शास्ताणि विज्ञातुमुत्सुकाः शिचिताः सदा ।

तस्माद्दौद्धागमानाञ्च प्रचाराय सचेतसा ॥

श्रीशरच्चन्द्रदासेन सदैद्यकुलजेन वै ।

दुर्गमं तुहिनैस्तावत् हिमवत्शिखरस्थितम् ॥

तिव्वतं देशमासाद्य कृत्वा धर्मपुरोहितैः ।

मैत्रीं तेभ्यः समानीता बौद्धग्रन्थाश्च भूरिशः ॥

कलिकाताराजधान्यां सुधियां हितकाम्यया ।

समितिः स्थापिता तेन धौद्धशास्त्रप्रकाशिका ॥

वङ्गेशः कृपया तत्र वार्षिकं वित्तमादिशन् ।

लेभे कृतज्ञतापुष्यं सर्वेषां विदुषां भुवि ॥

- सदस्या बहवस्तत्र विद्वांसः प्रब्रवित्तमाः ।
 पासात्वानाञ्च विदुषां सभेयं प्रीतिदायिनी ॥
 जाङ्गल्याः पश्चिमे तीरे नवद्वीप-इतिश्रुते ।
 स्वाने कृतनिवासोऽस्मि यद्विप्रकुलोद्भवः ॥
 श्रीशरच्चन्द्रमार्गमधीत्य देवभारतीम् ।
 • आवास्यादङ्गभूमौ च वाराणस्याञ्च यत्नतः ॥
 अध्यापकानां रूपया तेषां चैव निदेशतः ।
 कलिकाताराजधान्यां तथैव पुण्यपत्तने ॥
 हतोद्यमः परीक्षायां ततः पूर्णमनोरथः ।
 पुरस्कारेण सहितं प्रतिष्ठापत्रमाप्तवान् ॥
 विद्यालयेष्वपि कश्चित् कालमध्याप्य यत्नतः ।
 * पर्यटम् विविधान् देशान् जन्वूद्वीपे मनोरमे ॥
 * नीमनुरुद्धोऽहं सन्धसम्पादनेष्विह ।
 * माध्यमिकावृत्तिर्मया सम्पादिता पुनः ॥
 * मन्त्रस्य चरितं पवित्रं धर्मासंहितम् ।
 * कल्याणपुरीकायां सन्धं सम्पादयाम्यहम् ॥
 * रम लघ्वेत प्रमादश्चेत् भ्रमोऽथ वा ।
 * यन्तु रूपया साञ्जलिः प्रार्थये बुधान् ॥
 * अन्धेऽप्यहो चेन्ने *सासि फर्वरीसंज्ञके ।
 * कल्याणपुरीकास्योपन्योऽयं सुप्रितस्त्रिह ॥
 * शास्त्री इत्युपनामकेन श्रीशरच्चन्द्रमार्गणा सम्पादितं
 कल्याणपुरीकम् नाम मर्यादानसूत्रं
 समाप्तम् ॥ ८

उपसंहतिः ।

—•••—

श्रुत्युक्ते वैधकर्मादौ नराः पण्डितमानिनः ।
 अन्वहं वासनामूलं वाञ्छन्ति त्रिदशालयम् ॥
 निरागमः पशून् व्रन्ति यागादौ धर्मलिप्सया ।
 न विरज्यन्ति संसाराञ्जरां मृत्युं विलोक्य च ॥
 एवमकार्यं चरतां सन्तप्तानां निरन्तरम् ।
 चाणार्थमाविरासीत् स भगवान् पृथिवीतले ॥
 शाक्यराजकुले जातः पुरे कपिलवस्तुनि ।
 परिवत्राज लोकानां शिचार्थं यौवने स्वयम् ॥
 सार्द्धद्वादशसाहस्रश्रियैरन्वहमन्त्रिणः ।
 चकार गृध्रकूटादिशैलेषु धर्मदेशनाम् ॥
 तस्मिन्निर्वाणमापन्ने तच्छिष्यैर्धर्मकोविदैः ।
 प्रज्वालिता धर्ममया दीपास्तिमिरशान्तये ॥
 कालक्रमेण ते दीपाः स्नेहसेकं विना पुनः ।
 ग्रीवानिलैस्तु निर्वाणा दक्षिणस्या दिशस्ततः ॥
 तेषां शास्त्राणि विज्ञातमुत्सुकाः शिचिताः सदा ।
 तस्माद्दौद्धागमानाञ्च प्रचाराय सचेतसा ॥
 श्रीशरच्चन्द्रदासेन सहैद्यकुलजेन वै ।
 दुर्गमं तुहिनैस्तावत् हिमवत्शिखरस्थितम् ॥
 तिव्वतं देशमासाद्य कृत्वा धर्मपुरोहितैः ।
 मैत्रीं तेभ्यः समानीता वौद्धग्रन्थाश्च भूरिशः ॥
 कलिकाताराजधान्यां सुधियां हितकाम्यया ।
 समितिः स्थापिता तेन वौद्धशास्त्रप्रकाशिका ॥
 वज्रेशः कृपया तत्र वार्षिकं वित्तमादिशन् ।
 लेभे हतज्ञतापुष्यं सर्वेषां विदुषां भुवि ॥ •

सदृशा बहवस्तत्र विद्वांसः प्रद्ववित्तमाः ।
 पाश्चात्यानाञ्च विदुषां मभेद्यं प्रीतिदायिनी ॥
 जाङ्गल्याः पश्चिमे तीरे नवद्वीप-इतिश्रुते ।
 खाने हतनिवासोऽस्मि ग्रहविप्रकुलोद्भवः ॥
 श्रीशरच्चन्द्रशर्मादिमधीत्य देवभारतीम् ।

- आवास्याङ्गभूमौ च वाराणस्याञ्च यत्नतः ॥
 अध्यापकानां ह्यपथा तेषां चैव निदेशतः ।
 कल्हिकाताराजधान्यां तथैव पुण्यपत्तने ॥
 कृतोद्यमः परीक्षायां ततः पूर्णमनोरथः ।
 पुरस्कारेण मर्दितं प्रतिष्ठापन्नमाप्तवान् ॥
 विद्यालयेष्वथो कश्चित् कामसभाष्य यत्नतः ।
 पर्यटम् निविधान् देशान् जम्बूद्वीपे मनोरमे ॥
 इदानीमनुरुद्धोऽहं सान्ध्यसम्पादयेन्मिह ।
 आदौ साध्यशिवत्तचरित्तर्गथा मग्नादिता एवः ॥
 बोधिसत्त्वस्य चरितं पवित्रं धर्ममंजितम् ।
 करुणापुण्डरीकायां सत्यं सम्पादयाम्भवेत् ॥
 विद्वत्क्षिरच सत्त्वेत मग्नादस्यैत् शतमोऽथ वा ।
 मंग्रोपयन्तु ह्यपथा भावद्वलिः मार्गस्य दुष्मान् ।
 सन्मादेऽपिपथी चेन्न शशाकि पारोमंजरे ।
 करुणापुण्डरीकायां सत्योऽर्थं सुद्विक्तरच ॥

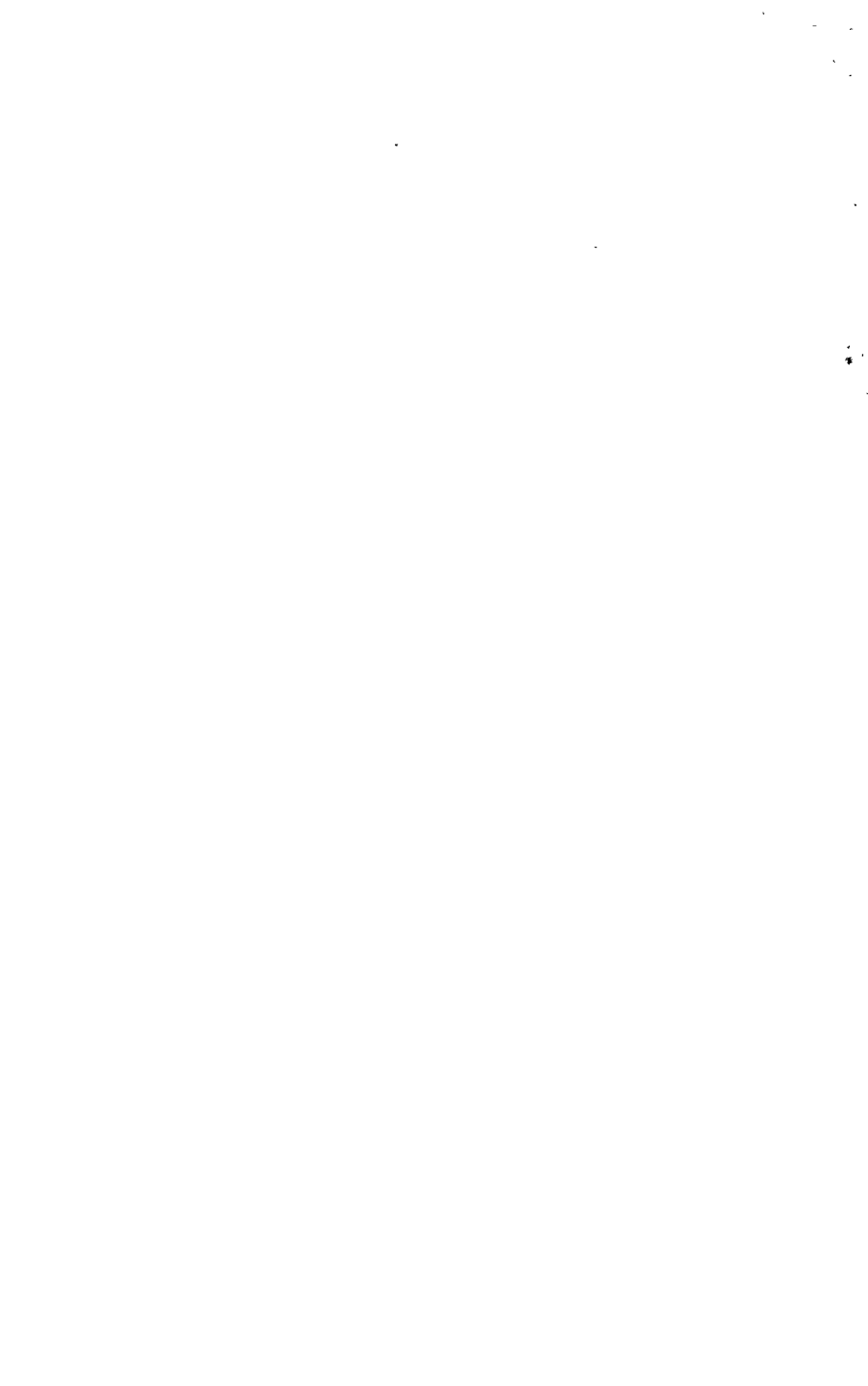
इति जाम्बू इत्युपनामकेन श्रीशरच्चन्द्रशर्मणा सम्पादितं
 करुणापुण्डरीकम् नाम शशाकिविरचितं
 मंगमम् ।

मद्स्था बहवस्तत्र विद्वांसः प्रद्वित्तमाः ।
 पासात्यानास्तु विदुषां सभेयं प्रीतिदायिनी ॥
 जान्न्याः पश्चिमे तीरे नवक्षीप-इतिश्रुते ।
 स्थाने हतनिवासोऽस्मि यद्दिवप्रभुलोद्भवः ॥
 श्रीशरच्चन्द्रशर्माहमधीत्य देवभारतीम् ।
 • आवाग्याहङ्गभूमौ च वाराणस्यास्तु यत्नतः ॥
 अध्यापकानां लपया तेषां चैव निदेशतः ।
 कणिकाताराजधान्यां तथेन पुण्यपत्तने ॥
 हतोद्यमः परीक्षायां ततः पूर्णमनोरथः ।
 पुरस्कारेण सद्दितं प्रतिष्ठापचमाप्तवान् ॥
 विद्यालयेष्वथो कस्यित् कालमध्याय यत्नतः ।
 पर्यटम् विविधान् देशान् जम्बूद्वीपे समोरभे ॥
 इदानीमभ्युदयोऽहं सन्ध्याभ्यादभ्युदयेत् ।
 आदौ भाष्यमिच्छामिभंग्या संपादित्वा पुनः ॥
 मोक्षिमन्त्राय चरितं पवित्रं पर्यमंशितम् ।
 करुणापुण्यश्रीकान्तं सत्यं संपादयाम्यहम् ॥
 विद्वद्भिश्च पर्येत भगवत्संभू भगवोऽपि वा ।
 संगोपयन्तु सपत्या साक्षाजिः भार्गवै सुभान् ॥
 संपादयामिपि सत्यं भाष्यं पर्यमंशितम् ।
 करुणापुण्यश्रीकान्तोऽहं सुदृढचित्तवान् ॥

इति श्रीशरच्चन्द्रशर्माहमधीत्य देवभारतीम् ।

करुणापुण्यश्रीकान्तं सत्यं संपादयाम्यहम्

सम्पत्तम् ।

सर्वलोकधातुगमनमन्नाहः । मायास्यप्रतिभासोपमसर्वभस्मांश्चतुष्टयनतया सर्वलोकधातुव-
 भामनात्तद्वरगममन्नाहः । शीलस्कन्धाधिपुनपरिग्रहा यत्र तयागतवत्परिनिष्पन्नमन्नाहः ।
 सर्वपारिमितापरिपूर्णा चतुर्वैशारद्यप्रतिज्ञाभमन्नाहः । यथाचारित्रयाकृतिया यावत्प्रशुद्धा-
 वैशिकबुद्धधर्मेनिरवशेषप्रतिज्ञाभमन्नाहः बोधिसत्त्वानां यथाशुतधर्मेप्रतिपत्तिरप्रपञ्चनता
 चैवं दशप्रकाराणि वैशधर्मेमुखचर्या । अलक्षणामुखपरिज्ञागतिवर्षायाः सर्वधर्मेनैरात्म-
 मनमिकारचित्तानुत्पादानिरोधममयमत्रेवर्तिकभूमिर्न च सम्बन्धितवर्तमानुच्छेदमशायतसर्व-
 चित्तप्रमिसस्य खलु पुनर्धर्मेपर्यायस्य भाष्यमात्राणाशीतिकोटी गङ्गा-नदी-त्रालिकाममाः
 सत्त्वास्तथागतस्य कुक्षिगता श्रवेवर्तिका श्रभूवन्ननुत्तरायां सम्यक्प्रम्यंघी । गैहनाति-
 क्रान्ताश्च तत्र बोधिसत्त्वा महासत्त्वा ये नानाविधधारणीत्तान्तिप्रतिलब्धा श्रभूत सर्वे च
 पुनस्तथागतशरीराद्गोममुखेभ्यो निष्क्रान्ता आश्चर्यप्रामा भगवतः पादौ वन्दित्वा दशदिशः
 प्रक्रान्ताः स्वकस्वकेषु बुद्धक्षेत्रेषु गतास्तथागतस्य स्वरमण्डलकायप्रसारप्रापनार्थं । तत्र ये
 बोधिसत्त्वाः पुरिमां दिशं गच्छन्ति अप्रमेया मंख्येयाः पुरिमायां दिशि यद्बुद्धक्षेत्रानति-
 क्रामन्ति न च शाक्यमुनेस्तथागतस्य स्वरमण्डलं प्रतिह्रन्ते । एवं च तत्र स्वरं शृण्वन्ति
 विचित्रपदारथ्यञ्जनाः तद्याया शाक्यमुनेस्तथागतस्य पुरतो निवस्ये धर्मेः श्रुतः । स्वनेवाद्य
 धर्मं शृण्वन्ति । अपि च तत्रापि शाक्यमुनेस्तथागतस्य कायस्मोन्तं वा पर्यात्वं वा न
 प्रज्ञायते शाक्यमुनेस्तथागतस्य कायः स्फुटो दृश्यते बोधिसत्त्वैः श्रावकैश्चाप्रमेया संख्येया
 बोधिसत्त्वाः श्रावकाश्चैकरोममुखे शाक्यमुनेस्तथागतस्य प्रविशन्तो निष्क्रामन्तश्च संदृश्यन्ते । एवं
 द्वितीये राममुखे यावत्सर्वरोममुखेभ्यः प्रविशन्तो निष्क्रामन्तश्च संदृश्यन्ते यावच्चैवं दशसु
 दिक्षु वक्तव्यं सर्ववती च सापसां यावद्भगवतः कायान्तर्गताः सा भगवतः कायान्तर्गता
 रोममुखेभ्यो निष्क्रम्य भगवतः पादौ शिरसा वन्दित्वा भगवन्तं त्रिभूदक्षिणीकृत्वा भगवतो-
 ऽभिमुखं प्रत्यस्थाद्भगवन्तमेव विचित्रार्थपदव्यञ्जनसतव्याहारैः स्तवंमाना ।

अथ तावच्चैव कामावचरा रूपावचराश्च देवपुत्रा विचित्रां च गन्धमाल्यविलेपनवृष्टिं
 प्रवर्धिता दिव्यानि च तुष्यतीणि प्रवादितवन्तो दिव्यानि च कृत्रञ्जपताकावस्तुद्वेष्याभरणानि
 भगवतः पूजायोद्युक्ताः । तत्र वैशारद्यसमुद्धारणिर्नाम बोधिसत्त्वो येन भगवांस्तोनाञ्जलिं
 प्रणम्य भगवन्तमेतदवोचत् किं नामायं भदन्त भगवन् महाव्याकरणं सूत्रान्तः । भगवानाह ।
 सर्वज्ञताकारधारणीमुखप्रवेशो नाम बहुबुद्धकं नाम बहुसन्निपातं नाम बोधिसत्त्वव्याकरणं
 नाम वैशारद्यसार्गेत्तारणं नाम समाधानकल्पावतरणो नाम बुद्धक्षेत्रसन्दर्शनो नाम सागरी-
 पमो नाम गणनातिक्रान्तो नाम कश्चापुण्डरीको नाम । पुनरप्याह । कियन्तं भदन्त
 भगवन् कुलपुत्री वा कुलदुहिता वा पुण्यस्कन्धं प्रसविष्यति । य इमं धर्मेपर्यायं श्रोष्यति
 उद्ग्रहीष्यति धारयिष्यति वाचयिष्यति परेषां च विस्तरेण सम्प्रकाशयिष्यति लिखिष्यति
 लिखापयिष्यति श्रन्तश्च एकगायामपि । आहापूर्वं च मयोक्तमिह पुण्यस्कन्धं संक्षेपेद्योदानीं
 कथयिष्यामि । यः कश्चिदिमं धर्मेपर्यायं श्रोष्यति उद्ग्रहीष्यति धारयिष्यति वाचयिष्यति
 परेभ्यश्च विस्तरेण सम्प्रकाशयिष्यति श्रन्तश्च एकगायामपि । यश्च पुनः पश्चिमायां
 पद्माश्रद्धामन्तशो लिखित्वा धारयिष्यति । स बहुतरं पुण्यस्कन्धं प्रसविष्यति । न

त्रिवं षोडश महाकल्पान् पट्टपारमिताचरमारुह्य द्योधिस्तत्त्वम् पुण्यकान्धः । तत्त्वमाद्वैतोः
 भवेद्यकम् लोकम् समानकम् सब्रह्मकस्य सन्नमखन्नात्सुखिकायाः प्रजायाः सयतनागमन्धर्व-
 कुमाश्चप्रेतपिशाचकिन्नामुगाणां द्रष्टुचित्तानां प्रसादनः सर्वरोगाणां प्रशमनः सर्वकलि-
 कान्तविप्रविद्याद्युपशमनः सर्ववाताफालसरशाराशप्रशमनः सर्वदुर्भिक्षप्रशमनकरः क्षेम-
 कारक्षीयः सुभिक्षकर आरोग्यमामघ्नीकरः भीतानामभयसुखकरः क्रोधव्युपशमनकरः कुशल-
 मूलविवृद्धिकरः अपायदुःखप्रमोचनकरिन्धिमिर्यनिर्मैर्गमन्दर्शनकरः समाधिधारणीचान्ति-
 प्रतिलाभकरः सर्वमन्त्रानामुपजीवकरो यजासननिपीडनकरः । सत्सुभार्गधर्षणाकरो द्योधि-
 पक्षाभिर्मैथुयुधनकरो धर्मचक्रप्रवर्तनकरः आर्यमगधनविरचितानां मन्त्रानां द्योधिपदास-
 कृत्तिकरः अभयपुरनगरप्रवेशकरशार्चं सया धर्मपर्यायो भाषितः कम्प हस्ति इमं धर्मपर्यायं
 परिन्दामिको समं धर्मपर्यायं पश्चिमायां पश्चाश्यां रचितव्यति । अथर्माभियुक्तानां
 मन्त्रानां भिन्नशीलानां च भिन्नशां करणुष्टे प्रकाशयिष्यति । अथर्माभयप्रदानां विषम-
 लोभाभिभूतानां मिथ्याधर्मपरिचितानां । अपरिपक्वचित्तानां संवेजयिष्यति । सर्वव्यती च
 सापर्या-भगवत्तप्रेतसा चित्तमाज्ञाय तत्र पर्यादि भेरुपुष्पो नाम यत्पर्याधिनिष्पत्तः ।

अथ भैरवो द्योधिस्तत्त्वो मरामन्त्रवत् भेरुपुष्पं यत्पर्याधिं सृष्टीत्वा भगवतः भकाश-
 सुपनीतवान् । भगवानाह । उदृष्ट्वा त्वं मदर्ष इमं पर्यायं यावत्पश्चिमायां पश्चाश्यां
 पश्चान्तरगतानामवैवर्तिकानां द्योधिस्तत्त्वानां करणुष्टेण प्रकाशयन् । अयं सायैवार्थिकनिर्जनं
 मङ्गलप्रदायैवं भदन्त भगवन्सत्सुभार्गोतिघटा कल्प्या अतिप्रागन्तो यन्मया भदन्त भगवन् पूर्वं
 प्रकाशयन् यत् सृष्टिस्तारयस्त्वानुत्तरायां सम्यक्कमधो द्योधिस्तत्त्वो मरामन्त्रवत्
 ज्ञानः । मन्त्रा सया सत्सुभं सत्सुभविद्यारेणु प्रतिष्ठापयताः सायैवार्थिकभगवो च प्रतिष्ठापयता
 अहं च मन्त्रानां स्तयमेव परिचाषयामि । यावत्पश्चिमायां पश्चाश्यां इमं भगवन्सत्सुभं
 सृष्टीष्यति यावद् य इतत्सुभंशिवकाभधि गाथां धारयिष्यति ॥ इहमवोऽष्टममन्त्रानामभय
 सर्वव्यतीपर्यात् सदेवभानुपाशुरण लोको भगवतो भाषितमभ्यनर्हति ॥

इति कारुणापुण्डरीकां नाम मरामन्त्रसूक्तं समाप्तम् ॥

सुभमस्तु ॥

सर्वलोकधातुगमनमन्त्राः । मायास्यप्रतिभामोपमसर्वधर्माद्यनुधानतया सर्वलोकधातुव-
 भामनालङ्कारगमन्त्राः । शीलस्तन्धाधिष्ठानपरिशुद्धा दश तयागतत्रयपरिनिष्पादमन्त्राः ।
 सर्वपारमितापरिपूर्णा चतुर्वैशारद्यप्रतिलाभमन्त्राः । यथावाद्रितयाकरितया यावदशुद्धा-
 वेणिकचतुर्धर्मीनिरवशेषप्रतिलाभमन्त्राः बोधिमत्त्वानां यथाशुतधर्मप्रतिपत्तिरप्रपञ्चनता
 चेयं दशप्रकाराणि वेगधर्मसुखचर्या । अरुक्षणासुखपरिजागतिचर्यायाः सर्वधर्मैरात्म-
 मनसिकारचित्तानुत्पादानिरोधमपयमवेवर्तिकभूमिर्न च मन्वर्त्तविवत्संगनुच्छेदमशाशतमवि-
 त्तिमिमिस्य खलु पुनर्धर्मपर्यायस्य भाष्यमाख्यागौतिकोटौ गङ्गा-नदी-त्रालिकाममाः
 सत्त्वास्तथागतस्य कुत्तिगता अवेवर्तिका अभूवन्ननुत्तरायां स्यक्कमस्योधौ । गणनाति-
 क्रान्ताश्च तत्र बोधिसत्त्वा मदासत्त्वा ये नानाविधधारणीत्तान्तिप्रतिलब्धा अभूत् सर्वं च
 पुनस्तथागतशरीराद्रोममुखेभ्यो निष्क्रान्ता आश्चर्यप्राप्ता भगवतः पादौ वन्दित्वा दशदिशः
 प्रक्रान्ताः स्वकस्वकेषु वृद्धत्तेषु गतास्तथागतस्य स्वरमण्डलकायप्रसारप्रापनार्थं । तत्र ये
 बोधिसत्त्वाः पुरिमां दिशं गच्छन्ति अप्रमेया संख्येयाः पुरिमायां दिशि यद्वृद्धत्तेष्वानति-
 क्रामन्ति न च शास्त्रमुनेस्तथागतस्य स्वरमण्डलं प्रतिदृश्यते । एवं च तत्र स्वरं शृण्वन्ति
 विचित्रपदार्थव्यञ्जनाः तद्यथा शास्त्रमुनेस्तथागतस्य पुरतो निष्-
 र्भर्मं शृण्वन्ति । अपि च तत्रापि श-

चकार गृहकूटादिशलेषु धर्मदेशनाम् ॥

तस्मिन्निर्वाणमापन्ने तच्छिवैर्धर्मकोविदैः ।

प्रज्वालिता धर्ममया दीपास्तिमिरशान्तये ॥

कालक्रमेण ते दीपाः सैहसेकं विना पुनः ।

ग्रीवानिलैस्तु निर्वाणा दक्षिणस्या दिशस्ततः ॥

तेषां शास्त्राणि विज्ञातमुत्सुकाः शिचिताः सदा ।

तस्माद्द्वौद्वागमानाश्च प्रचाराय सचेतसा ॥

श्रीशरच्चन्द्रदासेन सदैद्यकुलजेन वै ।

दुर्गमं तुहिनैस्तावत् हिमवत्शिखरस्थितम् ॥

तिव्वतं देशमासाद्य कृत्वा धर्मपुरोहितैः ।

मैत्रीं तेभ्यः समानीता वौद्धग्रन्थाश्च भरिशः ॥

कलिकाताराजधान्यां सुधियां हितकाम्यया ।

समितिः स्थापिता तेन वौद्धशास्त्रप्रकाशिका ॥

वज्रेशः कृपया तत्र वार्षिकं वित्तमादिशन् ।

लेभे कृतज्ञतापुष्यं सर्वेषां विदुषां भुवि ॥

सदस्या बहवस्तत्र विद्वांसः प्रद्वित्तमाः ।
 पासात्यानाञ्च विदुषां सभेयं प्रीतिदायिनी ॥
 जाङ्गल्याः पश्चिमे तीरे नवद्वीप-इतिश्रुते ।
 स्वाने कृतनिवासोऽस्मि ग्रहविप्रकुलोद्भवः ॥
 श्रीशरङ्गशर्माहमधीत्य देवभारतीम् ।
 • आवाख्यादङ्गभूमौ च वाराणस्याञ्च यत्नतः ॥
 अध्यापकानां रूपया तेषां चैव निदेशतः ।
 कलिकाताराजधान्यां तथैव पुण्यपत्तने ॥
 कृतोद्यमः परीक्षायां ततः पूर्णमनोरथः ।
 पुरस्कारेण सद्दितं प्रतिष्ठापत्रमाप्तवान् ॥
 विशालयेष्वथो कश्चित् कालमध्याय यत्नतः ।
 पर्यटम् विविधान् देशान् जन्वुद्वीपे मनोरमे ॥
 नामनुसङ्घोऽहं ग्रन्थसम्पादनेष्विह ।
 माध्यमिकावृत्तिर्मया सम्पादिता पुनः ॥
 मत्तम्य चरितं पवित्रं धर्मसंहितम् ।
 पुण्डरीकाख्यं ग्रन्थं सम्पादयाम्यहम् ॥
 रम लक्ष्मिन् प्रसादयेत् भ्रान्तोऽथ वा ।
 यन्तु रूपया साञ्जलिः प्रार्थये बुधान् ॥
 ॥ इतिग्रन्थौ वेन्द्रे *मासि फर्वरीसंज्ञके ।
 १८८६ ॥
 ॥ पुण्डरीकाख्योऽयं सुद्विप्रस्त्रिह ॥
 शास्त्रो इत्युपनामकेन श्रीशरङ्गशर्माणा सम्पादितं
 करुणापुण्डरीकम् नाम मराठानसूत्रं
 समाप्तम् ॥ ८

उपसंहृतिः ।

—•••—

श्रुत्युक्ते वैधकर्मादौ नराः पण्डितमानिनः ।
अन्वहं वासनामूलं वाञ्छन्ति त्रिदशालयम् ॥
निरागमः पशून् घ्नन्ति यागादौ धर्मलिप्सया ।
न विरज्यन्ति संसाराञ्जरां मृत्युं विलोक्य च ॥
एवमकार्यं चरतां सन्तप्तानां निरन्तरम् ।
त्राणार्थमाविरामीत् स भगवान् पृथिवीतले ॥
शाक्यराजकुले जातः पुरे कपिलवस्तुनि ।
परिवत्राज लोकानां शिचार्थं यौवने स्वयम् ॥
साङ्गद्वादशसाहस्रश्रियैरन्वहमन्वितः ।
चकार गृध्रकूटादिर्गलेषु धर्मदेशनाम् ॥
तस्मिन्निर्वाणमापन्ने तच्छिष्यैर्धर्मकोविदैः ।
प्रज्वालिता धर्ममया दीपास्तिस्रिगान्तये ॥
कालक्रमेण ते दीपाः स्नेहसेकं विना पुनः ।
ग्रीवानिलैस्तु निर्वाणा दक्षिणस्था दिग्गस्ततः ॥
तेषां शास्त्राणि विज्ञातमुत्सुकाः शिचिताः सदा ।
तस्माद्बौद्धागमानाञ्च प्रचाराय सचेतसा ॥
श्रीशरच्चन्द्रदासेन सदैद्यकुलजेन वै ।
दुर्गमं तुहिनैस्तावत् हिमवत्शिखरस्थितम् ॥
तिव्वतं देशमासाद्य कृत्वा धर्मपुरोहितैः ।
मैत्रीं तेभ्यः समानीता बौद्धग्रन्थाश्च भूरिशः ॥
कलिकाताराजधान्यां सुधियां हितकाम्यया ।
समितिः स्थापिता तेन बौद्धशास्त्रप्रकाशिका ॥
वङ्गेशः कृपया तत्र वार्षिकं वित्तमादिशन् ।
लेभे कृतज्ञतापुष्यं सर्वेषां विदुषां भुवि ॥ .

सदस्या वहवस्तत्र विद्वांसः प्रद्वित्तमाः ।
 पाश्चात्यानाञ्च विदुषां मभेद्यं प्रीतिदायिनी ॥
 जाङ्गल्याः पश्चिमे तीरे नवद्वीप-इतिश्रुते ।
 खाने हतनिवासोऽस्मि यद्यविप्रकुलोद्भवः ॥
 श्रीशरच्चन्द्रशर्मात्मधीत्य देवभारतीम् ।

• आवास्याहङ्गभूमौ च वाराणस्याञ्च यत्नतः ॥

अथापकानां हृषया तेषां चैव निदेशतः ।

कल्हिकाताराजधान्यां तथैव पुण्यपत्तने ॥

कृतोद्यमः परीक्षायां ततः पूर्णमनोरथः ।

पुरस्कारेण मरितं प्रतिष्ठापन्नमाप्तवान् ॥

विद्यालयेष्वथो कश्चित् कालमाश्राप्य यत्नतः ।

पर्यटम् निविधान् देशान् जम्बूद्वीपे मनोरथे ॥

इदानीमनुसूतोऽहं सन्ध्याम्यादयेष्विह ।

आदौ माण्यगिस्तद्विर्मथा मयादिता एतः ॥

शोधिमन्त्रस्य चरितं पवित्रं धर्ममंजितम् ।

कदम्बापुष्परीकायां सत्यं मयादयाम्बरम् ॥

वित्तहिरण्यं कच्छितं ममादस्यत् शशोऽणुः वा ।

भंगोभयस्तु हृषया सात्त्विकः प्रार्थये दुष्मान् ।

समाह्वेऽपि सती संश्लेः शान्तिं पारोपेक्षये ।

कदम्बापुष्परीकायां सतीऽर्थं कुरितं स्वह ।

ति शशो इत्युपनामकेन श्रीशरच्चन्द्रशर्मा मयादितः

कदम्बापुष्परीकम् नाम मयादयाम्बरम्

मयादयम् ।

मदस्था बहवस्तत्र विद्वांसः प्रद्वित्तमाः ।
 पाश्चात्यानाञ्च विदुषां मभेयं प्रीतिदायिनी ॥
 जाह्नव्याः पश्चिमे तौरे नवद्वीप-इतिश्रुते ।
 स्थाने हतनिवासोऽस्मि यद्यविप्रकुलोद्भवः ॥
 श्रीशरच्चन्द्रशर्माजनधीत्य देवभारतीम् ।
 • आवाग्याहङ्गभूमौ च वाराणस्याञ्च यत्नतः ॥
 अध्यापकानां रूपया तेषां चैव निदेशतः ।
 कलिकान्ताराजधान्यां तथेव पुण्यपत्तने ॥
 हतोद्यमः परीक्षायां ततः पूर्णमनोरथः ।
 पुरस्कारेण सच्चितं प्रतिष्ठापकमाप्तवान् ॥
 विद्यालयेष्वथो कश्चित् कालमध्याप्य यत्नतः ।
 पर्यटम् विविधान् देशान् जम्बूद्वीपे मनोरथे ॥
 इदानीमपुण्डरीकं सान्द्रमण्डपमेविव ।
 आदौ माध्वगिरिस्तदधिभेद्या मण्डपिना पुनः ॥
 सोपमस्तथा चरितं पवित्रं धर्ममंजितम् ।
 करुणापुण्डरीकानां सत्त्वं मण्डपस्थास्यस्य ॥
 विद्वद्भिरपि कथितं मण्डपस्यैव शरीरोऽयं वा ।
 मंगोपयन्तु रूपया साक्षात्तः माण्डपे दुःखान् ॥
 मण्डपस्यैव विष्णोर्देवं मण्डपस्यैव शरीरोऽयं वा ॥
 करुणापुण्डरीकानामपीत्येतत्संज्ञं शुद्धचित्तवत् ॥

इति श्रीमदौपदेश्यस्य श्रीशरच्चन्द्रशर्माजनधीत्य देवभारतीकृतः

करुणापुण्डरीकस्य प्रथमः अध्यायः समाप्तः

समाप्तः ॥

जिनबुद्धविशालसमुद्ररिवा समचित्त जगे ढणकाष्टरिवा
शून्यधर्म निरीचसि खप्परिवा समलोकनुवर्त्तसि वारिरिवा ॥

मुनि बोधिय व्याकृतसत्त्वतया वरलक्षणधारि सुकारुणिका
त्वयि सत्त्व विनीत अनन्त वज्र मम व्याकरि बोधिय अग्रवरे ।
वरप्रज्ञा मत्परिधि सत्पुरुवेः मम व्याकरि बोधिय च्छिन्दिमतीं
भवि बुद्ध जगे कलिकेशरणिः खपि सत्त्वगतांगि विगांतयथे ॥

यदा कुलपुत्र समुद्रेणुर्वाङ्मणोऽग्रपुरोहितो रतगर्भं तयागतमाभिर्गायाभिः स्तुत्वा
तस्यो तावदेव सा सर्वावती पर्षा मदेवगन्धर्वमानुषा साधुकारमदात् । पुरोहित आह ।
मया भदन्त भगवन् बहुप्राणकोट्योऽनुत्तरायां मन्थकम्बोधो समादापितास्तौश्च स्वकम्बको
दारदारानि बुद्धक्षेत्रानि परिष्कृष्टीतानि परिशुद्धाशयावमत्तकुशलमूलाः सुविनीताः सत्त्वा
वेनेयाः परिष्कृष्टीता इमे च ज्योतिपाल पूर्वगमानां चतुरन्तरसदृशं देयाङ्कानां ते तयागते
भद्रकल्पिका व्याकृताः । तेऽपि सत्पुत्रा रागद्वेषमोहमानचरितां स्वभिर्गानैर्विनयन्ति
तदपि ते स्त्रीव्रत्तीगावरणकल्पियुगकपायाः परिवर्जिता स्तौस्तसृष्टान् अनन्तार्थकारकाः
मनुर्मप्रतिषेधकाः । आर्यापवादका मिथ्यादृष्टय आर्यमसधनविरहिता अमातृष्टा अश्रा-
मण्या अवाङ्मणा अकृत्यकारका अशुष्णकरा परलोकभयाङ्गिनो विपरीततत्त्वबोधिनो-
ऽनायका स्तृपु सुचरितेषु । तथा देवमानुषिकाभिः श्रीसंपत्तिभिर्मनुक्ताः त्रिषु पुररितेषु
संप्रतिपन्नाः । दशसु कुशलेषु कर्मपथेषु विरहिताः सर्वकल्याणवैरिचिताः सर्वपण्डितैः
प्रतिष्ठा भवचारकोऽनुश्रुतमुत्पत्तनाः सारनश्यां सोदन्तः संसारपङ्क्तौ मीढान्तकारविद्यता नि-
सृक्ताः सर्वकुशलक्रियायां सर्वशून्येषु बुद्धक्षेत्रेषु जिताः अकुशलमूलमवधानगताः कुमार्ग-
निन्दनको सत्कारकप्रदाहस्तान् काले मयं बुद्धक्षेत्रे दशयर्षीपुष्पा भद्रकल्पानुशा
मविष्णन्ति । सर्व इमे सत्पुत्रैः परिष्कृष्टैस्सृष्ट्या उचिताः तत्कालं भवावर्त्तको संसारगर्भं
श्रम्य अश्रम्य अश्रम्यगन्धर्वभाजनभृताः सत्त्वास्तां परिष्कृत्यित्या स्वकम्बका बुद्धक्षेत्राः
प्रधानप्रधानाः परिष्कृष्टीताः सुविनीताश्च परिशुद्धाशयाः । अवमत्तकुशलमूलाः आर्यव्योषी
बुद्धक्षेत्राणां वेनेयाः परिष्कृष्टीता न मयं भदन्त भगवन् रतगर्भं भवामास आह ।

मयं ब्रह्मण्य दण्डभिर्प्रायाः सत्त्वः परिधानं कर्त्वन्ति । बुद्धक्षेत्राणां भद्राश्च परि-
ष्कृत्यित्या च मया व्याकृताः । अश्रम्यः आह । मयापि भदन्त भगवन् बुद्धक्षेत्रे कल्पन्ति ।
सत्पुत्रैः परिष्कृत्यित्या च मया व्याकृताः सर्वकल्याणवैरिचिताः सर्वपण्डितैः च ये आवागतां यदि मे भदन्त
इति श्रम्यः अश्रम्यगन्धर्वभाजनभृताः सत्त्वास्तां परिष्कृत्यित्या स्वकम्बका बुद्धक्षेत्राः
प्रधानप्रधानाः परिष्कृष्टीताः सुविनीताश्च परिशुद्धाशयाः । अवमत्तकुशलमूलाः आर्यव्योषी
बुद्धक्षेत्राणां वेनेयाः परिष्कृष्टीता न मयं भदन्त भगवन् रतगर्भं भवामास आह ।

चरमाशु चरुणामि चारं ममाधानमलेन चिरयाचनया वेनेयान् प्रतिपत्तानि । षट्पारमिता-
 चरमाशो वेनेयान् प्रतिपत्तानि श्रुतं च मया भगवतः मकाशाद्वृत्तिनिमित्तं परित्यजेयं
 दानपारमिता । तयाएवामरुं दानपारमितां चरिष्यामि यथा जन्मान्तरेषु प्रमेयाः सत्त्वा
 याचनका आगमिष्यन्ति तेषां तयाएव परित्यागं परित्यजेयं । तदुपयात्प्रधानमहाद्यभोज्यपेय-
 लेषुवस्त्रशय्यासनान्नप्रातिग्रयमात्यगन्धविलेपनरत्नान्नप्रत्यभेष्यदानं क्लृप्त-ध्वज-पताका-धन-
 यान्य-चरुण-रथ-सुवर्ण-रथ-दिरण्यमणिमुक्ता-वैदुर्ह्यशंखजिहवा-प्रवाह-रत्न-जातरुपदक्षि-
 णायत्त-सर्वामरुमेयं परित्यागं परमप्रसादफारुण्यमानसः सत्त्वानां इत्थाऽफलाभिकाङ्क्षी
 सत्त्वानिश्चयनार्थं वेनेयसत्त्वानुग्रहार्थं त्यागमभारं परित्यजेयं ।

येयं पुनः सत्त्वा अतित्यागपाचनका आगत्वा याचेरन् तद्वपचा दामदासीप्राप्ते नागराजभाष्या
 पुनरुदितुदस्रपरित्यागकर्तृनामानयनजिह्वाचर्मरुधिराखिकायजोवितशिरः-परित्यागं एवं-
 रथाः परित्यागाः परमप्रसन्नः कारुण्यमानसः अमलाभिकाङ्क्षी सत्त्वानां दानं दद्यां वेनेयानु-
 कल्याणं तयाएवामरुं दानपारमितायां चरिष्यामि यद्द फदाचित् पूर्वं योनेचित् सत्त्वेन
 एवंरथाः परित्यागाः परित्यक्ताः भु न च पुनः कश्चित् सत्त्वो बोधिसत्त्वः । अनुत्तरायां
 सम्यक्सम्बोधौ चारिकां शिचरमाशुः एवंरथाः परित्यागाः परित्यजेत् यदष्टं तेषु जन्मान्तरेषु
 अप्रमेयासंख्येषु कल्पकोटीनयुतशतसष्टैस्वनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ चारिकां चरमाशुः
 दानपारमितायां चरेयं यदष्टं मष्टाकरुणासमन्वयागतानां पश्चिमकानां बोधिसत्त्वानां परि-
 त्यागेन त्रिसुखान् ह्यापयेयम्यशमारुहिक्लृप्तानामियं शीलपारमिता तथाऽप्यनुत्तरायां सम्यक्-
 सम्बोधौ चारिकां चरमाशो विविधशीलप्रतरन्तरदुष्करे चारिकां चरेयं यथापूर्वीक्तं यो
 विषयेष्वधुषामनसा आत्मप्रवेष्टुणा इयं क्षान्तिपारमिता तयाएवामरुं क्षान्तिं भावयमानो
 यथापूर्वीक्ता । यावियेकता सर्वसंस्कृतभावना उदुपुयना सर्वसंस्कृतशान्तमनुत्तरचर्यया
 विवर्त्तना इयं वीर्यपारमिता । ये सर्वसंस्कारेषु द्विषणंमष्टाष्टाय शून्यता समुदाचारः । इयं
 ध्यानपारमिता या प्रकृत्यनुत्पत्तिकपर्मक्षान्तिरियं प्रज्ञापारमिताया अप्रमेयासंख्येषु कल्प-
 कोटीनयुतशतसष्टेषु द्वदोत्साष्टवलवेगचर्या यथापूर्वीक्तेन कश्चिद्बोधिसत्त्वोऽनुत्तरायां
 सम्यक्सम्बोधौ चारिकां चरमाशुः एवं दृदोत्साष्टवलवेगेन प्रज्ञापारमितायां चरन्त्याष्टं
 चरेयं पश्चिमकानां मष्टाकरुणासमन्वयागतानां नेत्रागुणं ह्यापयेयं प्रथमचित्तोत्पादेनाष्टं
 पश्चिमकानां बोधिसत्त्वानां मष्टाकरुणां निवर्त्तयेयं । यावदनुत्तरपरिनिर्व्वाणेन बोधिसत्त्वा-
 याशर्यप्राप्ता भवेत्पुरित्ययमरुं त्यागमनूनता चरेयं । शीला निग्रयता क्षान्त्यामनूनता ।
 वीर्येण पूरुता । ध्यानेष्वप्रतिष्ठिता प्रज्ञा यामद्वयतां चरेयं । अफलाभिकाङ्क्षी । आर्य्यसम-
 धनशिरिष्टतानां अत्त्वानां सर्वशून्यबुद्धौयोर्जितानां महर्षिप्रतिक्षेपकानां आर्य्यापवाड-
 कानां मिष्टादृष्टिकानां अकुशलमूलसमवधानसङ्कटप्रमाणां कुमार्गीविद्यन्मानानां सत्त्वाना-
 मर्यायाष्टं पारमितास्त्रीप्रबलवेगोत्साष्टेन चरेयं । एकेकस्य सत्त्वभ्यार्यं चाष्टं कुशलमूलसन्तायाः
 प्रतिप्रापनार्थं इशमष्टाकल्पानवीचिनरवी दुःखं वेदनासुताष्टेयं । एवं तिर्य्यकप्रतिषु यचरि-
 ष्टेषु मनुष्यदरिष्टेषु दुःखां वेदनासुताष्टेयं । यथा चैकमस्त्वय्य संतर्षां कुशलमूलवीजं प्रति-
 प्रापयेयं । तथा सर्वसत्त्वानां एवंरपारिक्तमुष्टिसदृशसत्त्वानां वेनेयां प्रतिपत्तौपां । यायत्

चरमाद्य उल्लापामि चापं ममाधानबलेन चिरयाचनया वेनेयान् प्रतिप्लुहामि । षट्पारमिता-
 चरमाणां वेनेयान् प्रतिप्लुहामि धृतं च मया भगवतः सकाशाद्भस्त्रुनिमित्तं परित्यजेयं
 दानपारमिता । तयारपामघं दानपारमितां चरिष्यामि यथा जन्मान्तरेषु प्रमेयाः सत्त्वा
 याचनका आगमिष्यन्ति तेषां तयारपं परित्यागं परित्यजेयं । तद्दुष्पद्मपानखाद्याभोज्यपेय-
 लेष्वावस्वज्यासनाशयप्रतिग्रहमाल्यगन्धविलेपनरत्नानप्रत्यभेयव्यदानं कृत्-ध्वज-पताका-धन-
 भान्य-उत्सृष्ट-रथ-सुवर्ण-रथ-परिष्यमसिमुक्ता-वैदूर्यशंखशिला-प्रवाङ्-रजत-जातरूपइति-
 रावर्त्त-सर्वांमरुमेयं परित्यागं परमप्रसादकारुण्यमानसः सत्त्वानां इत्वाऽफलाभिकाङ्क्षी
 सत्त्वपरिवाचनार्थं वेनेयसत्त्वानुग्रहार्थं त्यागसम्भारं परित्यजेयं ।

येयं पुनः सत्त्वा अतित्यागयाचनका आगत्वा याचेरन् तद्दुष्पदा दसदासीग्राने नागराजभाय्यां
 पुत्रदूष्टिदूष्टपरित्यागकर्तनासानयनजिह्वाचर्मरुधिराखिकायत्रीवितशिरः-परित्यागं एवं-
 रथाः परित्यागाः परमप्रसन्नः कारुण्यमानसः अमलाभिकाङ्क्षी सत्त्वानां दानं इद्यां वेनेयानु-
 कर्मायं तयारपामघं दानपारमितायां चरिष्यामि यन्न फलचित्तं पूर्वं धीनचित्तं सत्त्वेन
 शयंरथाः परित्यागाः परित्यक्ताः शु नं च पुनः फलित् सत्त्वो बोधिसत्त्वः । अनुत्तरार्थं
 सम्यक्सम्बोधौ चारिकां त्रिचरमाखः रूपरथाः परित्यागाः परित्यजेत् यदं तेषु जन्मान्तरेषु
 अप्रमेयासंख्येषु कल्पकोटीनपुतशतसष्टस्रस्रनुत्तरार्थां सम्यक्सम्बोधौ चारिकां चरमाखः
 दानपारमितायां चरेयं यदं महाकरुणासमन्वामतानां पश्चिमकानां बोधिसत्त्वानां परि-
 त्यागेन त्रिगुणान् स्वापदेयस्यशमारविश्लेशानामियं शीलपारपिता तयाऽस्रमनुत्तरार्थां सम्यक्-
 सम्बोधौ चारिकां चरमायो विविधशीलव्रतरन्तरदुष्करे चारिकां चरेयं यथापूर्वोक्तं यो
 विषयेष्वनुत्तरमनसा आत्मप्रवेद्युषा इयं चान्तिपारमिता तयारपामघं चान्तिं भावयमानो
 यथापूर्वोक्तां । याविवेकता सर्वसंस्कृतभावना उदुपुञ्जना सर्वसंस्कृतशान्तमनुत्तरचर्यया
 विसर्त्तना इयं वीर्यपारमिता । ये सर्वसंस्कारेषु विषर्गसप्रहायाय शून्यता समुदाचारः । इयं
 ध्यानपारमिता या प्रहृद्यनुत्पत्तिकषण्मंशान्तिरियं प्रज्ञापारमिताया अप्रमेयासंख्येषु कल्प-
 कोटीनपुतशतसष्टेषु इदोत्साएवलवेगचर्यां यथापूर्वोक्तं फलित्तोधिस्त्वोऽनुत्तरार्थां
 सम्यक्सम्बोधौ चारिकां चरमाखः एवं वृद्धोत्साएवलवेगेन प्रज्ञापारमितायां चरन्नाद्यं
 चरेयं पश्चिमकानां महाकरुणासमन्वामतानां नेत्रीगुणं स्वापयेयं प्रथमचित्तोत्साहेनाद्यं
 पश्चिमकानां बोधिसत्त्वानां महाकरुणां निवर्त्तयेयं । यावदनुत्तरपरिनिर्वाण्येन बोधिसत्त्वा-
 शार्थप्रामा भवेयुरियधमघं त्यागप्यानूनता चरेयं । शीला निश्रयता चान्ध्यामन्यूनता ।
 वीर्यं धृष्टता । ध्यानेष्वप्रतिस्थिता प्रज्ञा यामद्वयतां चरेयं । अफलाकाङ्क्षी । आर्यसम-
 धनशिरिहतानां अत्त्वानां सर्वशून्यपुद्गलैरोर्जितानां सट्ठीप्रतिक्षेपकानां आर्याप्याद-
 कानां मिष्टादृष्टिकानां अकुञ्जलमूलसमयधानसङ्कटप्रामाणां कुमारीविण्यमानानां सत्त्वाना-
 मर्थाद्यं पारमितास्त्रीव्रजलवेगोत्साहेन चरेयं । एकैकस्य मत्स्यार्थं चापं कुञ्जलमूलसन्तपाः
 प्रतिग्रापनार्थं इशमहाकल्पानवीचिनरको दुःखं वेदनामुत्सृष्टं । एवं तिर्यक्प्रतेषु यत्तदरि-
 द्वेषु मनुष्यरिदेषु दुःखां वेदनामुत्साहेयं । यथा चैकसत्त्वस्य संतत्यां कुञ्जलमूलवीजं प्रति-
 ग्रापयेयं । तथा सर्वसत्त्वानां शयंरचारिक्तमुष्टिसदृशसत्त्वानां वेनेयां प्रतिप्लुह्यां । यावत्

चरमाणो वत्सुहृदिमि चार्त्तं ममाधानवलेन चिरयाचनया वनेनान् प्रतिपृच्छामि । पट्टपारमिता-
 चरमाणो वनेनान् प्रतिपृच्छामि श्रुतं च मया भगवतः सकाशाद्भस्त्रुनिमित्तं परित्यजेयं
 दानपारमिता । तथाएवमर्द्धं दानपारमितां चरिष्यामि यथा जन्मान्तरेषु प्रमेयाः सत्त्वा
 याचनका आगमिष्यन्ति तेषां तथारूपं परित्यागं परित्यजेयं । तद्दुःखयानुपानखाद्यभोज्यपेय-
 लेषुव्यवश्यामनाश्रयप्रतिश्रयसाल्यगन्धविलेपनरत्नानप्रत्यभैषज्यदानं कृत्र-ध्वज-पताका-धन-
 धान्य-एस्त्र्य-रथ-सुर्य-रथ-दिरण्यमणिमुक्ता-वेदुर्द्युगंखजिजला-प्रवाह-रजत-जातरुपदधि-
 कावर्त्त-मर्त्वा-मरुमेयं परित्यागं परमप्रसादफारुण्यमानसः सत्त्वानां दत्त्वाऽफलाभिकाङ्क्षी
 सत्त्वानिश्चयनाथं वनेनैवमत्त्वानुग्रहार्थं त्यागमभारं परित्यजेयं ।

येयं पुनः सत्त्वा अतिव्यागयाचनका आगत्वा याचेरन् तद्दुःखया दामदासीप्राने नागराजभाष्यार्थं
 पुत्रदुष्टदुष्टप्रापरित्यागकर्त्तनामानयनजिह्वाचर्मरुधिरास्त्रिकायज्ञीवितशिरः-परित्यागं एवं-
 रूपाः परित्यागाः परमप्रमन्नः फारुण्यमानसः अप्रप्रलाभिकाङ्क्षी सत्त्वानां दानं दद्यां वनेनानु-
 कम्पायं तथाएवामर्द्धं दानपारमितायां चरिष्यामि यन्न कदाचित् पूर्वं योनचित् सत्त्विन
 एवंरूपाः परित्यागाः परित्यक्ताः सु न च पुनः फद्यित् सत्त्वो बोधिसत्त्वः । अनुत्तरायां
 मय्यकम्ब्वोधो चारिकां शिचरमाणः एवरूपाः परित्यागाः परित्यजेत् यदर्द्धं तेषु जन्मान्तरेषु
 अप्रमेयासंख्येषु कल्पकोटीनयुतशतसष्ट्यनुत्तरायां मय्यकम्ब्वोधो चारिकां चरमाणः
 दानपारमितायां चरेयं यदर्द्धं मष्टाकफलासमन्वागतानां पश्चिमफलानां बोधिसत्त्वानां परि-
 त्यागेन त्रिगुणान् स्वापयेयमशरिखिक्लेशानामियं श्रीलपारपिता तथाऽऽमनुत्तरायां मय्यक-
 म्ब्वोधो चारिकां चरमाणो विविधश्रीलप्रतरन्तारदुष्करे चारिकां चरेयं यथापूर्वोक्तिं यो
 विषयेष्वचुषामनसा आत्मप्रवेष्टुणा इयं क्षान्तिपारमिता तथाएवमर्द्धं क्षान्तिं भावयमानो
 यथापूर्वाङ्गा । यादिवेकता सर्वसंस्कृतभावना उद्दुःखना सर्वसंस्कृतशान्तमनुत्तरचर्यया
 विवर्त्तना इयं वीर्यपारमिता । ये मर्व्यसंस्कारेषु विषयेषुमष्टाखाय शून्यता समुदावारः । इयं
 ध्यानपारमिता या प्रकृत्यनुस्मृतिरुत्तरिण्यं प्रज्ञापारमिताया अप्रमेयासंख्येषु कल्प-
 कोटीनयुतशतसष्ट्येषु हृदोत्साहवलयेगचर्य्या यथापूर्वोक्तिं फद्यित्बोधिसत्त्वोऽनुत्तरायां
 मय्यकम्ब्वोधो चारिकां चरमाणः एवं दृढोत्साहवलयेगेन प्रज्ञापारमितायां चरन्नाएर्द्धं
 चरेयं पश्चिमफलानां मष्टाकफलासमन्वागतानां नेत्रीगुणं स्वापयेयं प्रथमचित्तोत्पादेनार्द्धं
 पश्चिमफलानां बोधिसत्त्वानां मष्टाकफलां निवर्त्तयेयं । याददनुत्तरपरिनिर्व्वाखेन बोधिसत्त्वा-
 द्याशर्य्यप्राप्तौ भवेत्पुणित्यर्द्धं त्यागम्यानूनता चरेयं । श्रीला निश्रयता क्षान्त्यामन्यूनता ।
 वीर्येण पूरनता । ध्यानम्यप्रतिष्ठिता प्रज्ञा यामद्वयतां चरेयं । अफलाफाङ्क्षी । आर्थमस-
 धनशिरहितानां श्रत्वानां मर्व्यशून्यबुद्धिंशोर्जितानां मद्भूमिप्रतिद्वेषकानां आर्य्याप्याद-
 फलानां मिष्ठादृष्टिफलानां अकुशलमूलममयधानसङ्कटप्राप्तानां कुमारीविद्यमानानां सत्त्वाना-
 मर्यायां पारमितासौव्रलयेगीत्याहेन चरेयं । एकैकस्य मष्टवर्षार्थं चार्द्धं कुशलमूलमन्तयाः
 प्रतिप्रापनार्थं दशमष्टाकल्पानवीचिनरको दुःखं वेदनासुखद्वयं । एवं तिर्यक्प्रतिषु यत्परि-
 द्वेषु मनुष्यद्वेषु दुःखं वेदनासुखद्वयं । यथा वैकमत्त्वस्य संतत्यां कुशलमूलवीजं प्रति-
 प्रापयेयं । तथा सर्वसत्त्वानां एवंरूपारिक्तमुष्टिमदृशसत्त्वानां वेनेयां प्रतिपृच्छीयां । यावत्

कल्पपर्यन्तेनाहं श्रियिको दिव्यसुखोपपत्तिभिः स्थापयित्वा एकजातिप्रतिबद्धतुषितभवन-
 कालापरिचरमभविको बोधाभिसंज्ञोधनार्थं तावच्चिरमहं संसारे बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमान्
 बुद्धान् भगवतः पर्युपासित्वा एकैकस्य च बुद्धस्याहं बुद्धक्षेत्रं परमाणुरजःसमान् विविधां
 पूजां कुर्यां । एकैकस्य च बुद्धस्य सकाशाद्बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमान् गुणानधिगच्छेय । बुद्ध-
 क्षेत्रपरमाणुरजःसमांश्च सत्त्वान् बोधो समादापयेयं एवं प्रत्येकबुद्धयानिकानां यथाभिप्रायांश्च
 सत्त्वान् तथाहं समादापयेय । अस्मिन् बुद्धोत्पादे नेकरिषिप्रतेनाहं सत्त्वान् दशकुशलकर्म्म-
 पर्येषु नियोजयेयं समाधावभिज्ञासु च नियोजयेयं । दृष्टिव्यसनमहेश्वरभक्तमहेश्वररूपेणाहं
 सत्त्वान् कुशलेषु नियोजयेयं । नारायणभक्तांश्चन्द्रसूर्यभक्तान् यावद्ब्रह्मभक्तान् ब्रह्मेश्वराहं
 सत्त्वान् नियोजयेयं । एवं गरुडरूपेण गरुडपत्तियः कुशलचर्यासु नियोजयेय । यावत्कृत्-
 रूपेण सुसुचितान् सत्त्वान् स्वमांसरुधिरेण संतर्पयेयं । व्यसनगतांश्च सत्त्वान् स्वकीन कायेन
 जीवितेन च परिचायेय । तावच्चिरमहं भदन्त भगवन् दग्धसन्तानानां कुशलमूलपरिचीना-
 नामर्यापातिश्रवणेन चारिकां चरन् तावच्चिरं वाहं संसारे सत्त्वहेतो र्विविधचण्डघोर-
 दामगान् दुःखान् प्रतीक्ष्येयं । यावदतिक्लान्तानेकगङ्गानदीवालिकासमानामसंख्येयानां निर्गता-
 नामर्यागृष्टे द्वितीये गङ्गानदीवालिकासमे संख्येयेऽनुप्रविष्टे भद्रो महाकल्पे यदा ज्योतिषालो
 मागवकोऽनुत्तरां मभ्यकुम्भ्वीधिमभिसम्बुधातिक्रकुत्सन्तो नाम भविष्यति तदाहं तस्मिन्
 मयरे श्रार्थेण प्रज्ञाचक्षुषा दशसु दिक्षु सत्त्वबुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमासु लोकपापुषु
 प्रवर्तितधार्मिकं धर्म्मचक्रं तिष्ठतो यापयतो बुद्धान् भगवतः पश्येयं । ये मया दग्ध-
 सन्तानाः । अकुशलमूलसमाधानाः सप्तधनविरहिताः सर्वैः शून्येर्बुद्धक्षेत्रैर्कृता श्रार्थि-
 नन्त्यकारकाः सद्भूमिपतिक्षेपका यावत् कुमार्गं विचन्यतः मया संकटप्राप्ताः प्रथममनुत्तरायां
 सन्धकम्भ्वीयां समादापिता निवेशिताः प्रतिष्ठापिताः । मया ते सत्त्वाः प्रथमं दानवार-
 मिनायां समादापिता यावत् प्रज्ञापारमितायां निवेशिताः सु मया च तेषां सत्त्वानां तत्-
 कुशलमूलवीजमनुत्तरे निर्वाणे पतिहं ग्यात् अर्पायेभ्यश्च परिमोचिताः प्रज्ञापुण्यसंभारे च
 नियोजिताः सु स्तिष्ठन्तो यापयन्तस्तेषु बुद्धक्षेत्रेषु सुष्टेषु भगवत्सुपनीताः सु यदानुत्तरायां
 सन्धकम्भ्वीयां व्याकरणप्रतिलब्धा भयेषुः समाधिधारणीशान्तिप्रतिलब्धासु भूम्य-
 ज्ञानतल सु मया च ते मत्या बुद्धक्षेत्रगुणव्यूहा परिधानं समादापिताः शिक्षापिताश्च
 सु येषां च ते बुद्धक्षेत्रगुणव्यूहां प्रतिशुश्रूषुस्तेषु तानहं तस्मिन् मयरेऽनुत्तरायां
 सन्धकम्भ्वीयां तदकल्पे त्रिनमुर्यं उदमे दशसु दिक्षु बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमेषु बुद्धक्षेत्रेषु बुद्ध-
 सन्तानां निवृत्तौ यापयन्ताः सत्त्वानां धर्म्म देशगतः परोप्यं । तदाहं, क्रतुतन्मय समाधान-
 यार्थेन सन्धकम्भ्वीयां विनाशिसंज्ञुषु सन्नाशसुपसंक्रमेण उपसंक्रम्य विविधां पूजां कुर्यां ।
 तदाहं बुद्धेः संसारेण जीवे सुसमाधायविशेषेयं । अथधर्म्मदेशकश्च भवेयं । ये च तस्मिन्
 मयरे दग्धसन्तानाः मया कुशलसुते समाधानताना वृत्तिपारमं पतिपद्मा श्रान्तान्यकारकाः
 बुद्धक्षेत्रेषु सन्तानेषु सन्धकम्भ्वीयां सन्धकम्भ्वीयां सन्धकम्भ्वीयां सन्धकम्भ्वीयां सन्धकम्भ्वीयां
 सन्धकम्भ्वीयां सन्धकम्भ्वीयां सन्धकम्भ्वीयां सन्धकम्भ्वीयां सन्धकम्भ्वीयां सन्धकम्भ्वीयां

देवानां धर्मं देशयेयं । धेनेयांश्च प्रतिपत्तौयां यावद्विंशवर्षतिशतं सत्त्वानामाप्तुर्भविष्यति । सत्त्वा आचार्यकुलरूपमदमत्ता मत्त्वरिखो भविष्यन्ति । पञ्चकपायान्धकारप्रतिपत्ताः सत्त्वा तीव्र-
 रागास्तीव्रद्वेषास्तीव्रमानास्तीव्रपापेयां मत्त्वरिखोऽधर्मेरागरक्ता अधर्मेभोगपर्य्यष्टिनो मिथ्या-
 हृद्यो विपरीतदर्शना आर्यसमूहधनविरहिता अमातृजा अपितृजा अश्रामय्या अश्राद्धय्या
 अशून्यकरा अपुण्यकरा अपरलोकमयदर्शिनोऽनभिपुक्ता स्त्रियु पुण्यक्रियावस्तुषु अनर्पिका
 म्निभिर्यानेरनभिपुक्ता स्त्रियु मुचरितेषु । अभिपुक्ता स्त्रियु ह्यरितेषु । अनभिपुक्ता दशसु
 कुशलेषु कर्मपथेषु अभिपुक्ता दशसुकुशलेषु कर्मपथेषु । चतुर्विपर्य्यायोपचताद्यतुर्विपत्ति-
 मंस्थानाद्दुर्मावशगताद्यतुर्भरीद्वैमद्यामानाः पञ्चनीवरखवशगताः सत्त्वा भविष्यन्ति ।
 षड्विंश्रयमदमत्ता अष्टमिथ्यात्वप्रतिपत्ताः काममङ्कटप्राप्ता अनुशयसमुत्थापका अनर्पिका
 देशानुपुण्यश्रीसम्पत्तिभिर्विपरीतदृष्टिकाः । कुमारी विचरन्त्याना आनन्त्यकारकाः सद्गुण-
 प्रतिक्षेपका आर्यापवादाकाः सर्व्वकुशलमूलपरिचीणाः धाङ्गा सुखरा अक्षतजाः । सुष्ट-
 रूतयः कुशलाः लुगुष्पका हःप्रजा अल्पश्रुताः दुःशीलाः क्रुपका मत्त्वरिखः परस्वराभाषका
 अन्योन्यागौरवाः कुश्रीदाः विकलेन्द्रिया दुर्बलाद्यीवरविरहिता अकल्याणमित्रसंघटीत
 गर्भाशयस्मृतिघनष्टा विविधरोगोपचताः क्रिष्टा हर्षया अवचोत्रिमका अदीका अनपवाप्यः
 परस्परहिता एकपूर्व्वमत्तौन बहुकापवाचा मनमा ह्यरितं समचरन्ति । ते प्रशंसितश्रात-
 दृष्टिकाः सत्त्वा भविष्यन्ति पञ्चस्कन्धाभिनिविष्टचित्ताः पञ्चकामगुणदृष्टचित्ता ह्युचित्ता
 व्यापन्नचित्ता वैरवित्रा विष्टिमाचित्ताः क्लृपचित्ताः रुक्षचित्ताः क्षुभितचित्ता अदानचित्ता
 अठितचित्ता उद्धतचित्ता अधर्माभिनिविष्टचित्ता अणवव्यतचित्ता परस्परसारमचित्ताः
 परस्परग्रहकचित्ता धर्मविशर्जितुचित्ता अविपक्वचित्ता धर्मेषु सारमचित्ता अकुशले उत्पा-
 दितचित्ताः शान्तनिर्व्वारपर्य्यष्टिचित्ता अदलितोपचित्ताः सर्व्वसंयोजनग्रन्थनसमुदानतचित्ता
 व्याधिजराभरणमंथयचित्ताः सर्व्वसंयोजनाधिष्ठितचित्ताः सर्व्वणीवरखपरिग्रहचित्ताः धर्म-
 अज्ञप्रजातनचित्ता दृष्टिध्वजोष्णपणचित्ताः परस्परवर्णचित्ता अन्योन्यभक्षयचित्ताः परस्पर-
 व्याप्रनेशुर्व्यचित्ता द्वेषमसुदृग्रणचित्ता । अन्योन्वाघातचित्ताः कामेभ्योऽऽत्मचित्ताः सर्व्व-
 परिग्रहमातृमर्त्यचित्ता अज्ञतज्ञचित्ताः परदारक्रमणचित्ता व्यापादविष्टिसनचित्ता अप्रति-
 धानचित्ताः सत्तासत्ताले भविष्यन्ति । इमेचात्र शब्दाः परस्परान्तिकाच्छृण्वन्ति ।

नरकशब्दस्तिर्वाग्योनिशब्दः यमलोकशब्दो व्याधिशब्दो जराशब्दो मरणशब्दो
 वधकशब्दोऽशर्यशब्दो नित्यारिशब्दोऽद्विनिगद्वयन्यनचारकशब्दो दृग्दपीडनाशब्दो वर्ण-
 क्रोशनपरिभाषणशब्दः सन्धिच्छेदनशब्दो गणच्छेदनशब्दः चौर्यशब्दः परचक्रशब्दो हूर्मिध-
 शब्दः काममिथ्याचारशब्दो मृपायादशब्द उत्पातशब्दः पेशुताशब्दः क्लृपशब्दः संभ्र-
 प्रलापशब्द ईर्ष्यामातृमर्त्यशब्द आशयपरिग्रहशब्दोऽष्टारसमकारशब्दः मिषाप्रियशब्द
 दृष्टानिष्टशब्दः मिषविप्रयोगशब्दः क्रयविक्रयशब्दोऽन्योन्यदासविष्टेनशब्दो हूर्मन्थशब्दः
 शीतशब्द उष्णशब्दो जिघत्सा-पिपासाशब्दः शान्तज्ञानवेदनाशब्दः शृष्टिकर्मानाशब्दो

विविधकर्मशिल्पपरिखिन्नशब्दे विविधरागोपहतशब्दः इमां च ते सत्त्वाः परस्परान्तिकाच्छृण्वन्ति ।

स्वरूपैः परिहीनकुशलमूलैः परिहीनकल्याणमित्रैर्दुष्टचित्तैः सत्त्वैः तस्मिन् क्लेशे सहालोकाध्यातुराकीर्णं भविष्यति (न्ति)ति उर्जिताश्च ते सत्त्वा भविष्यन्ति सर्वज्ञैः शून्यैर्दुष्टचेतैः यथाज्ञापानदसंयमकुशलकर्मक्रियाकुशले समवधाना आर्याष्टाङ्गेन मार्गीय विरहिततमस्तमपरायणाः प्रगाढकर्मप्रत्ययेन ते सत्त्वाः तस्मिन् समये भद्रकल्पे विंशोत्तरवर्षशतं युष्केषु प्रत्याजायिष्यन्ति तेषां सत्त्वानां कर्मप्रत्ययेन सहस्रद्वन्द्वेन हीनं भविष्यति सर्वैरुत्सुकुशलमूलैस्सत्त्वैः परिवर्जिता सलवणा च पृथिवी भविष्यति पाषाणसर्करांशुशिला पर्वतोत्कुशला च धरणी भविष्यति । परुषदंशमशकाशीविषचण्डमृगपक्षिभिराकीर्णं भविष्यति विषमकालकलुषा वायवो वास्यन्ति विषमकालविरसलवणविमिश्रा अशनिवर्षा पतिष्यन्ति । तथारूपाः पृथिव्यां शस्यौषधित्णवृक्षो पत्रपुष्पफला धानारसाः सत्त्वानामन्योन्योपभोगपरिभोगविषमाः कलुषपरुषरुक्षविषसंच्छदा भविष्यन्ति । ते सत्त्वाः परिभङ्ग्या भूयस्या मात्रया रक्षा दुष्टाश्चण्डा रौद्राः परुषाः कदर्याः परिभाषका अन्वोन्यौषधभीतेन चित्तेनायातचित्ता वधकचित्ता भविष्यन्ति मांसभोजनसुधिराहारा मृगदर्मप्रावरणाः प्रहरणाधिष्ठानाः प्राणिवधोद्युक्तारूपकुलवंशेश्वर्यशस्त्रलिप्यश्चारोहणधनुर्गणायुधपरिवारा मात्सर्यदर्पिता भविष्यन्ति विविधलूहपन्नताभिपुक्ता भविष्यन्ति लोकाः तत्का(ल)मष्टं तुषितभवनादवतीर्य विशिष्टे चक्रवर्तिकुशलवंशे ईश्वरे राजकुले अग्रमद्विष्टाः कुक्षौ वेनेयसत्त्वे कुशलमूलपरिचारणाय* गर्भवासमुपसृष्ट्वायां सर्वावन्तं तस्मिन् समये सद्ये बुद्धक्षेत्रे उदारेणावभासेन स्फुरेयं । ऊर्ध्वं यावदकानिष्ठभवनपर्यन्तेणाहं हृष्टं यावत् काञ्चनचक्रपर्यन्तमुदारेणावभासेन स्फुरेयं ये च तस्मिन् समये सत्त्वा सद्ये बुद्धक्षेत्रे प्रत्याजाता नरकेषु वा तिर्यग्योनौ वा यमलोके वा देवमनुष्ये वा ते सर्वे तमवभासे संप्रणयेयुः सृशेयुः संजानेयुः तेषां संसारविमृशतां दुःखोद्विग्नानां निर्व्याणाभिलाषमन्तः श्लेशमचित्तान्मुखादयेयुः । इदं प्रथमे मग्नमार्गजीजमवरोपयेयं । यदाहं सर्वधर्मनपविष्यतं सर्वमसाधिनिर्देशमेकधर्ममुखमपरान्तकल्पनिर्देशेन समाहितचित्तो दशमासां मातुः कुक्षां निवसेयं यात्रायाहं प्राप्ते बुद्धत्वे सत्त्वां परिखिन्नां संसारे परिमोक्षयेयं । ते सत्त्वा मातुः कुत्सितं दशमासां मणिगर्भमन्दर्शनसमाहितचित्तं पर्यङ्कनं निषयां पश्येयुः निर्मितं च दशमासे सर्वपुण्यसञ्चयेनाहं समाधिना सर्वावन्तं सहस्रद्वन्द्वेन पद्भिविकारं धारिष्यामयेयं । ऊर्ध्वं यावदकानिष्ठभवने पर्यन्तं क्षिप्रमेव वा यावत्काञ्चनच्छापर्यन्तं न चावयेयं ये च तस्मिन् समये सद्ये बुद्धक्षेत्रे सत्त्वाः प्रत्याजाता नरकेषु च पाषाणमनुष्येषु वा ताव प्रवाधयेयं । यदाहं मानुर्लक्षणे कुत्सावभिनिष्कर्मणं पुनरपि च सर्वावन्तं सद्ये बुद्धक्षेत्रमुदारेणावभासेन स्फुरेयं । तदापि तस्मिन् समये सर्वान् सद्ये बुद्धक्षेत्रे सत्त्वान् संवादेयं । अयमसकुशलपुत्रानां सत्त्वानां संताने निर्व्याणवीजं पक्षिपेयं । प्रवरोपित-

* परिभाषनार्थमिति वा पाठः ।

प्रप्रथकायसंस्कारः प्रप्रथवाकूमंस्कारः प्रज्ञां ताश्चाग्याशामाः दिने दिने चैकां त्रैकां
 ध्यानात् व्युत्थित्वा तिलमाहारमाहरति । सा दुष्करचर्या महद्विकारा सा महाफला महा-
 विस्तारा नचिरेणासौ अनुत्तरां सम्यक्संबोधिमभिमभोत्स्यते । स चेद् अदुष्टं गच्छन्
 स्वयं पश्यते । ते च तां दुष्करचर्यामुत्सृज्य मम दुष्करचर्यां दृष्ट्वा येषां येषां श्रावकश-
 सन्तानवीजाङ्करं प्रतिष्ठितं स्यात् यावद्यथापूर्वोक्तं ये मनुष्यराजा वा भद्रा वा नैगमत्रान-
 पदा गृहस्थप्रव्रजिता गृहागारसम्पन्नास्तैःपि मम दुष्करचर्यामुपसंक्रामेयुर्यावच्छ्रावकयानिश्च
 यथापूर्वोक्तं यश्च मां श्रायो दर्शनाय उपसंक्रमेत् ॥ स तस्य पश्चिमको मातृग्रामो प्रतिलाभो
 भवेदिति ये श्रावक यानि का यथापूर्वोक्तं ये गृहगपत्तिणो दुष्करं चरमाणं निषण्णं पश्यन्तु
 तेषां पश्चिमकर्त्तार्यग्योनि प्रतिलाभो भवेदिति ।

यैश्च गृहगपत्तिभिः श्रावकपाने वीजान्यवरोपितानि तेनैकजातिप्रतिवद्धा मम चैव
 वनेया भवेयु र्ये प्रत्येकबुद्धवनेया यथापूर्वोक्तं एवंविधाः सुदुष्कारस्तिर्यग्योनिना वक्तव्या
 एवं प्रेता वक्तव्या स्तावच्चिरं चाहमेवरूपां दुष्करचर्यां चरेयमेकपर्यङ्गेन यावद्बहुसत्-
 कोटीनयुतशतसहस्राणि दुष्करचर्यायां सात्तिभूता भवेयुः । आश्चर्य्यप्राप्ताश्च तेषां च
 सन्तानेऽप्रमेयासंख्येयानां मोक्षवीजं प्ररोहेयं । तथारूपामहं दुष्करचर्यां चरेयं यथा न
 पूर्वं केनचित् सत्त्वसंख्यानेन अन्यतीर्थिकेन वा श्रावकयानिकेन वा प्रत्येकबुद्धयानिकेन
 वा अनुत्तरमहायानिकेन वा एवं दुष्करचर्यां चीर्णां पूर्वः स्यात् न च पुनः पश्चात् कश्चिद्
 सत्त्वसंख्यांश्चरेत् । अन्यतीर्थिका वा । एवंरूपां दुष्करचारिकां शक्तांश्चरन्तु यथाहं चरेयं ।
 अप्राप्तयामनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ तदाहं पुरुषकारं कुर्यां सबलकायं सारं पराजयेयं ।
 सावशेषकर्मफलं चाधिष्ठिष्येयं क्लेशमानं जिनेयं । अनुत्तरां च सम्यक्सम्बोधिमभिसम्बुध्यैयं ।
 तद्दमेकसत्त्वस्य सन्तानेऽर्हत्वं प्रतिष्ठापयेयं । तथा द्वितीयस्य तथा तृतीयस्य तथा चतुर्थस्य
 धर्मं देशयेयं । सन्ताने चार्हत्वं प्रतिष्ठापयेयं । एकैकस्य सत्त्वस्वार्थमहं शतसहस्रशः प्राति-
 हार्याणि दर्शयेयं । तस्य च सन्ताने सम्यग्दृष्टिं प्रतिष्ठापयेयं बहूनि च धर्मार्थबन्धन-
 सहस्राणि तोषयेयं । यथा शतया च फले प्रतिष्ठापयेयं । वज्रमयांश्च सत्त्वानां सन्ताने क्लेश-
 पर्वतां ज्ञानवज्रेण भिन्द्यां त्रियानेन व्यवस्थानेन धर्मं देशयेयं । एकसत्त्वस्वार्थायाहं बहु-
 योजनशतानि पद्भ्यां गच्छेयं धर्मदेशनार्थमभयपदे प्रतिष्ठापनार्थमप्रतिषेधश्च मे-
 भवेत् श्रवस्वायाः । दुर्बलस्य पृथस्मृतेः विश्रान्तचित्तस्य सुखरप्रगल्भचित्तस्य युः निर्गते
 दुःप्रज्ञचित्तस्य बहुक्लेशाकुलचित्तस्य माटग्रामस्य मम शासने प्रव्रज्यापसंस्कारं धरामि
 मे पर्या सुभिर्द्भुभिर्त्तुष्णपासक्रीपासिकाः । बहुजनप्रभृतं मे शासनं भवेत् देवैः ।
 यत्तारां नागनामसुराणामार्याङ्गसमन्वागत उपोषधवासः यावत्तिर्यग्योनिगतातानां
 वृक्षचर्य्यवामो भवेत् । बोधिप्राप्त्य च मे भदन्त भगवन् ये सत्त्वा मम बहुदुष्टचित्ता वध-
 चित्ताः शस्त्रेण दामिना वा शतया वा विविधेन वा प्रहरणे नोपसंक्रामेयुः । रुद्धैः पतन-
 वचनैर्गच्छेयुः परिभाषेयुर्दिद्विदिक्षु वा शूमः शवं चारेयुः विषमंसृष्टसाहारपातमुप-
 नासयेयुः । एवंरूपां कर्माफलानपरितीक्षानधिष्ठित्वा अनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिमभि-
 सन्बुध्यैयं । यथा बोधिप्राप्त्य मे सत्त्वाः पूर्ववैरशयधकोपकरणप्रयोगेन परुषवचनविविध-

प्राप्तव्यप्राप्तानसंशुद्धे नोपमंकरेणुः । अपि च मे उत्साहमेणुः । तेषां मत्त्वानामसं शील-
 नुतसमागिमराकमलाभादितेन वज्ररसोपहृन्नुभिनर्दिनेन अरेण तत्रानुपं धर्मं देशयेत् ।
 सत्तेषां चित्तानि प्रसादयेत् । कुशलं च नियोजयेत् यथा ते मत्त्वाः कर्मावरणं देशयेयुः ।
 आप्तत्वां मत्त्वरसापद्येयुः । न च तेषां मत्त्वानां अर्गमोक्षफलवैराग्ये आश्रयण्ये वा आश्र-
 रत्ताकर्म भवेदिति मम चाप्रा परिशीलकर्मसोलाण्यतीकृतं भवेत् । धोधिप्राप्त्य च मे
 भदन्त भगवन् पावन्तो मम रोमजूग भवेयुस्तावन्तो दिवसं सुद्विप्रदान् निर्मिणुषां
 दामिंश्रद्धर्मैद्युसुफलस्यैः समलकुत्तानशीतिभिरनुकृद्भनेकांघाचं सुद्विप्रदान् शून्येषु
 सुद्विप्रदेषु भवेयं । अशून्येषु च प्रेषयेत् पक्षकण्येषु सुद्विप्रदेषु प्रेषयेत् । ये चापि तेषु
 सुद्विप्रदेभ्यः नान्यकारकाः सत्त्वा भवेयुः सद्दमप्रतिरोपकाः आर्योपचारका यावदकुशल-
 मूलममयधारकाः येषि तत्र मत्त्वाः आयकपानसंप्रस्थिताः प्रत्येकसुद्विप्रदानसंप्रस्थिता महा-
 यानसंप्रस्थिताः शिष्याणां कल्पाकारिकाः हिन्दुचारिकाः मूलापत्तिमापन्नाः इगधमत्त्वानाः
 शुभमार्गप्रलुष्टाः संसारदृष्टीसंप्रस्थिताः कुपार्गव्यिचिन्यमाना मद्यासंकटप्राप्ताः तथारथाः सत्त्वाः
 सत्त्वकोटीनयुतशतसहस्रादेको सुद्विप्रद एकादियमे सत्त्वानां धर्मं देशयेत् ये सत्त्वा
 मदेयरभक्तिकायेषां सत्त्वानां मदेयरभयेण धर्मं देशयेयं । सद्ये च सुद्विप्रदे मम वर्यं
 भाषयेयुस्तात्र च सत्त्वानां प्रलिधानमुद्योजयेयं ते च सत्त्वा मम वर्यं श्रुत्वा ममेव सुद्विप्रदे
 प्रलिधानं कुर्वीरन् उपपत्तिं चाकाहृत्तेयुः । यदृष्टं भदन्त भगवन् तेषां सत्त्वानां मरुफाल-
 समये पुरतः । न तिष्ठेयं धर्मं न देशयेयं चित्तं न संप्रसादयेयं येयं मायाहमनुत्तरां सम्यक्-
 संशोधिमभिभंसुध्येयं ।

यदि मे सत्त्वा फालं कृत्वा दुर्गतिपूपपद्येयु न च मम सुद्विप्रदे मनुष्यप्रतिलाभं
 लभेयुः सर्वं मम धर्मासंभोगं गच्छेयु मां च ये प्रतिभाषेयुमां चाष्टं सत्कुर्यां सफलं
 सुद्विप्रकार्यं निष्पादयितुम् । ये सत्त्वा नारायणभक्तिकाया च सत्त्वाः फालं कृत्वा दुर्गतिं
 प्रपतेयुस्तन्ना चाष्टं शक्यं सफलं सुद्विप्रकार्यं निष्पादयितुं धोधिप्राप्त्य च मे सर्वं सुद्विप्रदे
 सुत्त्वा आनन्तर्यकारका यावत् कुपार्गं विचिन्यमाना मद्यासंकटप्राप्ताः सत्त्वाः फालं कृत्वा
 मम सुद्विप्रदे उपपद्यीरन् इदं तेषां निमित्तं पांशुवर्यास्ते सत्त्वा भविष्यन्ति पिशाच-
 मखमुष्टसूतयोर्दुर्गन्धा हःशीला अस्वायुष्का विविधरोमोपपत्ता विविधपरिष्कारपरिची-
 ते सत्त्वा भविष्यन्ति तेषां सत्त्वानामर्षं यथावत्सिन्नु ममये सद्ये लोफघातो
 र्का भवेयुः सर्वत्र च चातुर्द्वीपिकायां मनुषितभयनायतरयं मातुर्गर्भं चाष्टं
 र्गर्भेयं विस्तरेण कुमारम्रीडा शिल्पकर्मोत्थानहृत्करचर्यां मारधर्षणधोधिभिमंसुध्व-
 न धर्मोचक्रप्रवर्तनं सर्वत्र च चातुर्द्वीपिकायु सफलं सुद्विप्रकार्यमुपदर्शयेयं परिनिर्वृतं
 यावच्छरीरविभागमुपदर्शयेयं । धोधिप्राप्त्याद्येकपादव्यापारेण धर्मं देशयेयं ये सत्त्वाः
 आयकपानिका स्ते आयककपापिटकं धर्मं देशितमाजानीयुः । ये सत्त्वाः प्रत्येकसुद्विप्रदेया
 स्ते प्रत्येकसुद्विप्रदानकपाधर्मं देशितमाजानीयु ये सत्त्वा अमुत्तरमद्यायानिकास्तेऽमुत्तरमद्यायान-
 कयाधर्मं देशितमाजानीयुः । ये सत्त्वाः संसारविरचितास्ते दानकपादेशितमाजानीयुर्ग
 सत्त्वाः पुण्यविरचिताः सुखस्वर्गाभिलाषिणस्ते शीलकपादेशितमाजानीयुः ये परस्परभीत-

रेत् । सुभाषितज्ञानं प्रमुष्टचित्तानां सागरमुद्रयाचारेत् । अनुत्पत्तिकपर्मज्ञानं कौशु-
 लचित्तानां निशितयाचारेत् । यथा मृतधर्मप्रमुष्टचित्तानामसंप्रमोषयाचारेत् । पर-
 चरसुभाषितामनुष्ठानं विततिमिरयाचारेत् । त्रिरतप्रतिलक्ष्यप्रसादानां पुण्योत्सृष्टया-
 चारेत् । धर्ममुख्यप्रवर्णामनुष्ठानं धर्मनिघ्नयाचारेत् त्रिरतोक्षुद्विष्टानां रत्नयूषया-
 चारेत् । ज्ञानार्दितकर्माभियुक्तायां अनुपमयाचारेत् । सर्वसंयोजनबन्धनगतानां गग-
 नमुद्रयाचारेत् । सर्वधर्माननाचित्तानां ज्ञानमुद्रयाचारेत् । तथागतमुखपरिपूर्णां
 लोकविश्रामंमुखीभावयाचारेत् । पूर्वमुद्रमुकृताधिकारिणां विनियतप्रातिहार्ययाचा-
 रेत् । एकधर्ममुख्यापरान्तकफल्पानिर्दिष्टानां सर्वधर्मनययाचारेत् । सर्वसूत्रान्तावि-
 नियतानां धर्मस्वभावकमताविनियतयाचारेत् । षटपारायणीयधर्मपरिवर्जितानां सर्व-
 धर्मनययाचारेत् । त्रिमोक्षचित्ताशयानभियुक्तानां विक्रीडिताभिज्ञायाचारेत् । तथा-
 गतग्यानुप्रवेशविमर्शितानामपरमण्येययाचारेत् । आवेशिकधर्मा बोधिसत्त्वचर्याभि-
 युक्तानां ज्ञानागमयाचारेत् । प्रातिकामसंदर्शिकानां सर्वप्रानुगतयाचारेत् । सावशे-
 पबोधिसत्त्वचारिकानां अभिवेकयाचारेत् । दशतथागतवलापरिपूर्णांमनवमर्दयाचा-
 रेत् । चतुर्वैशारद्यप्रतिलब्धानामपर्यादानययाचारेत् । आवेशिकधर्माप्रतिलब्धानामसं-
 पार्ययाचारेत् । असोप्रश्रयदर्शनानां प्रणिधानयाचारेत् । सर्वमुद्रधर्मसंखानुबोधाय
 श्रोताविलविमलमुद्रयाचारेत् । सावशेपसर्वज्ञज्ञानानां सुविमुद्रयाचारेत् । अप्राप्तसर्व-
 तथागतकार्येभिः कार्यरपर्यन्तनिष्ठायाचारेत् धर्मदेशितमाजानीपुरिति ।

ये बोधिसत्त्वा अशुभा असायाविनो रिजुका रिजुकजातीयाश्च तेषां चतुरशीतिधर्म-
 मुद्रप्रवृत्त्याणि पञ्चसप्ततिधारणीमरुत्प्राणि अप्रमेवानसंख्येयानां मद्यायानसंप्रस्थितानां एक-
 याचारेत् । इमे गुणाः सन्ताने प्रतिष्ठापयेयं येन बोधिसत्त्वा मद्यासत्त्वा मद्यासनाएवंनद्धा
 भवेयुः । अचिन्त्यप्रणिधानविशेषाभ्युद्भूता भवेयुरचिन्त्यज्ञानदर्शनबोधिसदुखालङ्घिता भवेयुः ।
 बुद्ध्यया कापालङ्घना लक्षयानुबुद्धनैः वागलङ्घिता भवेयुर्यथाभिप्रायाः सत्त्वाः सुभाषितेन
 सन्तोषयेयुः । श्रुतालङ्घिताः समाप्यवचनतया । स्मृत्यालङ्घिता धारण्यसंप्रमोपतया मनो-
 लङ्घिता निर्हृत्यालङ्घिताः । कुमाल्यमुद्घनतया आशयालङ्घिता द्रष्टृप्रतिज्ञतया । प्रयोगालङ्घिताः
 प्रतिज्ञोत्तारणतया अघ्राशयालङ्घिता भूम्या भूमिसंक्रमणतया । दानालङ्घिताः सर्ववस्तु-
 परित्यागाया श्रीलालङ्घिताः सुश्रुताचितरश्मिमलतया । ज्ञान्यालङ्घिताः सर्वसत्त्वा पतिघत-
 चित्ततया । वीर्यालङ्घिताः सर्वसंभारोपचित्तया । ध्यानालङ्घिताः सर्वसमापत्तिविक्रीडिता-
 भिज्ञा भवेयुः । प्रज्ञालङ्घिताः क्लेशवासनयाभिज्ञाविनो मैत्र्यालङ्घिता सर्वसत्त्वस्य चासानु-
 गताः करुणालङ्घिताः सर्वसत्त्वोपरित्यागश्चिता मुदितालङ्घिताः सर्वधर्माकर्यकथा-प्राप्त-
 उपेक्षालङ्घिता उन्नाभावनामदयविगतताः । अभिज्ञालङ्घिताः सर्वविक्रीडिताभिज्ञाः पुण्या
 लङ्घिता अक्षयभोगरतपाशिता प्रतिलब्धा ज्ञानालङ्घिताः सर्वसत्त्वचित्तचरिताभिज्ञा बुद्ध्या-
 लङ्घिताः सर्वसत्त्वकौशल्यधर्मविश्राधयितारः । आलोकालङ्घिताः प्रज्ञाचक्षुरालोकं प्रति-
 लभेयुः । प्रतिबंधदलङ्घिता अर्थधर्मनिर्वाणप्रतिभानप्रतिबंधविदप्रतिलब्धा भवेयुः वैशारद्या-
 लङ्घिताः सर्वसारपरप्रज्ञादिनिभभूता गुणालङ्घिता सुदानां गुणानुप्राप्ता धर्मालङ्घिताः सतत

एतद्गुणानेकवृत्त्या एतद्वर्तितलोकार्थेन एकाङ्गलिङ्गीणा एकपुष्पेण पूजां कुर्वीरन् सर्व्वं
 तेष्वैवर्त्तिका भवेत्पुष्पाभिप्राया स्तिभिर्पानिः ते च मत्वा मम परिनिर्वृतस्य ज्ञाननेऽन्तश्च
 एकजिज्ञासवदमपि सुत्तोऽप्युच्यते भवतावद्यत्तं पुष्पं केचिन्नप्यदृश्यात् पर्य्यायाप्रपुष्पाद्यर्थेषु ।
 परंपरं च देशेषुः । येषुपि शुभुत्पुष्पितं वा प्रसादेषुष्पेभ्योभाष्यकस्य वा पूजां कुर्वन्तश्च
 एकपुष्पेणापि एकवृत्तंजापि सर्व्वं तेष्वैवर्त्तिका भवेत्पुष्पिभिर्पानिर्गेषाभिप्राया यावत् महर्म्म-
 स्तार्त्तंते महर्म्मर्त्तिकायां निर्वापितायां धर्म्मध्वजे पतिते ते च मम जन्मशरीरसवतरेपुष्पाद्यत्
 काश्चनचक्रं तिष्ठेत्पुष्पिन्मन्काले मष्टे बुद्धत्वेने रक्षार्त्तं भवेत्तस्मिन्मममे फेत्तमतिर्नाममणि-
 वृक्षार्त्तंमयं श्रद्धिनिर्भावं तिष्ठेत् । तद्य ततोऽभ्युद्गमोर्त्तं यावदफनिष्ठभवेने स्थित्वा विविधां
 पुष्पवृष्टिं प्रदर्शेत् । मान्दारवपारिजातकमञ्जुपकरो च मानचूर्णचन्द्रश्चिमलाशतपत्रमष्टरपत्र-
 शतमष्टरपत्रमन्तप्रमासमन्तगन्धा मुर्त्तचिरे मश फुलाद्दृश्यनयनाभिरम्या ज्योतिप्रभा ज्योति-
 रेमानन्तप्रर्णानन्तगन्धानां । एवं रवाणां पुष्पवर्षमभिपद्येत् ततश्च पुष्पवर्षादिविधा शब्दा
 निगरेषुमुद्राद्यया बुद्धशब्दो धर्म्मशब्दः महर्म्मशब्द उपामकमन्वरशब्द आर्याष्टाङ्गमन्वा-
 गतो षोषषोपयामशब्दो दशप्रव्रजशब्दा सम्यग्दानशब्दः शीलशब्दः सकलत्रयचर्षपरि-
 पूर्योपमशब्दो वैष्णवृत्तिशब्दोऽध्ययनशब्दः प्रतिमंलपनशब्दः । योनिशोमर्त्तसकारशब्दः
 शुभशब्दोऽनायानमृत्तिशब्दो नैयमंज्ञानांमंज्ञापतनशब्द आक्रिष्टणाऽयतनशब्दो विज्ञानान-
 न्दयायतनशब्द आकाशानन्दायतनशब्दोऽभिभवायतनशब्दोः ह्यत्स्नायतनशब्दः शमथविषय-
 नाशब्दः श्रुयताप्रखिष्टितशब्दो निमित्तशब्दः प्रतीत्यममुत्पादशब्दः सकलशायकपिटक-
 शब्दश्चनिघरेत् सकलप्रत्येकमुद्गयानर्पिटकशब्दो निघरेत् । सकलमद्यायनकथा षट्पार-
 मिताशब्दः ते पुष्या श्रष्टिकरेषुः सर्व्वं च नृगावधरा देवाः शृणुयुः स्वकस्यकानि पूर्व्वकृतानि
 कुशलमूलान्गनुस्मरेयुः । सर्व्वकुशलेषु धर्म्मेषु मदासत्वा श्रुयुगुष्णांवास्ते ततोऽद्यतरेयुः सर्व्व-
 मष्टे लोकाधतो मनुष्यां देशकुशलेषु कर्म्मेषु नियोक्तव्येषुः प्रतिष्ठापव्येषुः । एवमेव सर्व्वं
 कामावधरा देवाः शृणुयुस्तीषां च वृष्णा संयोजनरतिक्रीडाभोमनयाभिरतासित्तवेतमिकां
 सर्व्वान् प्रश्नभवेयुः । ते सर्व्वस्यकानि पूर्व्वकृतानि कुशलमूलान्गनुस्मरेयुः । ते च देवलोका-
 श्वतोर्व्यं सर्व्वं मष्टे लोकाधतो मनुष्यां देशकुशलेषु कर्म्मेषु ममादापव्येषुः प्रतिष्ठापव्येषुः तंच
 पुष्या आकाशे विविधा रत्ना प्रादुर्भवेयुः । तद्वपया भदन्त भगवन् स्वर्गदिरण्यसूयकंमणिमुक्ता-
 वैद्युत्तंरत्नानिप्रयादुरजतजातरुपाशमार्गभेदचित्तावर्त्ताः सर्व्वं मष्टे वृत्तुत्तये एवं रूपां रत्न-
 वृष्टिमभिप्रदर्शयेयुः । सर्व्वं च मष्टे सुदुत्तये कलिफालविविधादूर्भेदरागपरचक्रपरचययापुत्र-
 विषं सर्व्वं सर्व्वं प्रशमयेयुः । लेशरोग्या अफलेद्येयन्धनविषादाः । सुभिक्ताः सर्व्वं मष्टे
 बुद्धत्वेने मंस्त्रिष्टेयुः । यानि च मत्त्वानि तानि रत्नानि पश्येयुः उपभोगकर्म्म वा कुर्वीरन् ।
 ते सर्व्वं विभिर्पानिरेवैवर्त्तिका भवेत्पुष्पं च एनरथा यावत् काश्चनचक्रं स्थितेषुः । पर्य्यगंय भदन्त
 भगवन् शास्त्रान्तरकल्पकालमसमं पुनस्तं चन्द्रनीलमणिगताः संख्यतेषुषुषु यावदफनिष्ठभ-
 वनपर्य्यन्तं स्थित्वा विविधां पुष्पवृष्टिमभिपद्येयुः तद्वपया मान्दारवमद्यामान्दारवशरि-
 यायावाद्यद्वयदानमप्रभासत्माश्च पुण्यवर्षादिविधा मनोपाः शब्दो निघरेयुः । तद्वपया बुद्ध-
 शब्दो धर्म्मशब्दः महर्म्मशब्दो यावत्पुष्पैर्त्तं ते ज्ञानः शरीरा आयोयावत् काश्चनचक्रं स्थितेषुः ।

तस्मिन् समये दुर्भिक्षकालान्तरकल्पकाले पुनस्तिशरीरकर्तुं पुद्गलक्षेणु र्थावदकनिकुप्रव्रवः
 पयन्तं पुष्पदृष्टिर्यावत् पूर्वोक्तं यावद्गोमान्तरकल्पं यया पूर्वोक्तं । यया भद्रके मशकले
 मम परिनिर्हृतस्य शरीरास्तुकार्यं कुर्युः । गणनातिक्रान्तान् वैन्यां त्रिभिर्यानिरेवैवर्तिकान्
 स्थापयेयं । एवं पञ्चद्वन्द्वत्त्रपरमागुणतः-ममेर्महाकल्पे वर्तमाने मम शरीरास्तत्त्वान् विन्दु-
 त्रिभिर्यानिरेवैवर्तिकान् स्थापयेयु र्यदा पञ्चात्सहस्रं गङ्गा-नदी-वालिकासमेरसंख्यैरतिक्रान्ते-
 र्दशसुद्विज्वप्रमेयैरनोन्येभ्यो लोकधातुभ्यस्ते बुद्धा भगवन्त उत्यद्योयु ये मया वोधिस्त्वत्तुलना-
 नूत्तरायां सम्मक्सम्बोधौ चय्यां चरता प्रयत्नमनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ समादापिताः
 स्युः प्रतिष्ठापिता मया च पारमितासु समादापिता निवेशिताः प्रतिष्ठापिताः स्युः वोधिप्रान-
 श्चाहमपि सत्त्वाननुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ समादापयेयं निवेशयेयं प्रतिष्ठापयेयं । ये पुन-
 परिनिर्हृतस्य शरीरं विकुर्वाणोनापि सत्त्वा अनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ चित्तमुत्पादये-
 तेऽपि पञ्चात्सहस्रं गङ्गा-नदी-वालिकासमेरसंख्यैर्वैवर्तमानैरसंख्येयै रतिक्रान्तेर्दशसु दिव-
 प्रमेयेष्वसंख्येयेषु लोकधातुषु वोधिस्त्वा अनुत्तरां सम्मक्सम्बोधिमभिमस्मुद्धा मम वर-
 भाषेयुः श्रावयेयुर्घोषं चोदीरयेयुः यच्चिरं भद्रकोनाम कल्पो वभूव तस्मिंश्चभद्रकमहाकल्पेषु
 प्रविष्टे चतुर्थे जिनभास्कर एवं नामा तथागतो वभूव । येन वयं प्रयममनुत्तरायां सम्य-
 सम्बोधौ समादापिता निवेशिताः । प्रतिष्ठापिता पेन व्यमेतर्हि सर्वज्ञाः सर्वकार-
 धार्मिकं धर्मचक्रं प्रवर्तयामः निवर्ततु गतिचक्रे वडूसत्त्वकोटीनयुतशतसहस्रान् स्वर्ग-
 मोक्ते फले च प्रतिष्ठापयामः स्युः । ये च सत्त्वा वोध्यर्थिकास्तेषां तथागतानां सकाये मम
 वर्णकीर्तियशश्च प्रदृशयुस्तेतं तथागतं पृच्छेयुः कमर्थवशं सम्यग्मानः स भगवांस्त्वशागत
 एवं पञ्चकषाये कलियुगे वर्तमानेऽनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिमभिमस्मुद्धुः । ते च तथागतास्तेषां
 वोध्यर्थिकानां कुलपुत्राणां कुलदुहितृणां वा इमं मम करुणासमन्वागतं प्रयमचित्तोत्तरं
 बुद्धत्वेतद्गुणव्यूहं प्रणिधानपूर्वयोगं भाषेयुस्ते च वोध्यर्थिकाः कुलपुत्राः कुलदुहितरो वा
 श्राद्धार्थप्राप्ता भाषयेयुः तेऽप्येवं रुपं महाकरुणां सत्तेषूत्पादयेयुरेवं रुपं च प्रणिधानं कुर्वीरन् ।
 एवं रुपे तीव्रे पञ्चकषाये क्लेशकषाये कलियुगे बुद्धत्वेने आनन्तर्यकारका यावदकुशलसम-
 वधानां वैन्यां प्रतिशुद्धीयुः ते च बुद्धा भगवन्तस्तान् महाकरुणासमन्वागतां वोध्यर्थिकां
 कुलपुत्रान् वा कुलदुहितृन् वा एवं रुपेण व्याकरणेन व्याकुर्यु र्यथाभिप्रायां तैः कुलपुत्रैः
 कुलदुहितृभिर्वा तीव्रपञ्चकषाये क्लेशे कलियुगे प्रणिधानं कृतं । अपरे बुद्धा भगवन्तो
 ममाशरीरविवर्तनेभिः पूर्वयोगैः सत्त्वानां वोध्यर्थिकानां कुलपुत्राणां कुलदुहितृणां वा
 विश्वरेण भाषेयुः । एवं चिरमेवं नामाजिनसूर्या वभूव । परिनिर्हृतस्य शरीरेभिरेवंविधै-
 रेवं रूपाणां दुःखितानां सत्त्वानामर्याय । एवंरूपाणि विविधानि प्रातिहार्याणि विविधा
 च नानाप्रकारा विकुर्वन्नाभिवर्षं प्रयममनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ संवोदिताः अनुत्तरायां
 सम्यक्सम्बोधौ वयं कुशलमूलसमाधानान् एयमचित्तोत्पादादिदं पारमितासु वा योगः
 कृतः । यावद्यथापूर्वोक्तं विश्वरेण ।

अथ खलु मसुद्रेणुवास्त्राणांऽप्रपुरोहितो रत्नगर्भस्य तथागतस्य पुरतः स देवगन्धर्व-
 मुनिः प्रजायाः इमां महाकरुणासमन्वागता पञ्चशतानि प्रणिधानानां कृतवान्

स एवमाह । यदि मे भदन्त भगवन्नेवंरूपा आशा परिपूर्यत तथाचाहं अनागतेऽध्वनि भद्रको
 कल्पे तीव्रक्लेशे रणकषाये फलियुगे वर्त्तमानेऽन्धलोकोऽनापयोऽपरिखायको दृष्टिद्वयसनान्ध-
 कारप्रक्षिति लोको आनन्तर्यकारकानां यावत्पूर्वोक्तं यदिचाहं शक्तः सकलमेवं बुद्धकार्यं
 निष्पादयितुं । यथाच मे प्रणिधानं कृतं न च विसरामिवोधौ प्रणिधानं न चानन्तेव-
 कुशलं परिणामयामि । एवमेव भदन्त भगवन् व्यवसायं न च पुनरहं अनेन कुशलमूलेन
 प्रत्येकमुद्धयानं प्रार्थयामि न च श्रावकयानं प्रार्थयामि न देवमनुष्यलोको राजत्वं प्रार्थयामि ।
 न देवमनुष्यलोको ऐश्वर्यं प्रार्थयामि । न पञ्चकामगुणपरिभोगार्थं न देवोपपत्तिं प्रार्थयामि ।
 न गन्धर्व्वासुर-यक्ष-राक्षस-नाग-गरुडोपपत्तिं प्रार्थयामि न चात्र कुशलमूलं परिणामयामि ।
 यच्च भगवानेवमाह । दानं सदाभोगतायै संवर्त्तते शीलं स्वर्गोपपत्तये श्रूतं सदाप्राज्ञतायै
 भावनाविषयोऽसाय । उक्तं चैतत्पुनर्भगवता श्रुद्ध्यति आशयोऽभिप्रायः कुशलमूलपरिणाम-
 नापुण्यवतः सत्त्वण यच्च सया भदन्त भगवन्दानमयं वा शीलमयं वा श्रूतमयं वा भावनामयं
 वा पुण्यमार्जितं ज्ञात्वा यदि नैवरूपा आशा परिपूर्यत यथा मे प्रणिधानं कृतं तदहं तत्सर्वं
 कुशलमूलं नैरयिक्तानां सत्त्वानां परिणामयामि । ये सत्त्वाः प्रचखद्यदोरेऽवीचो नरको दुःखा-
 न्यनुभवन्ति । ते चानेन कुशलमूलेन ततो व्युत्तिष्ठन्तु । इह च बुद्धक्षेत्रे मनुष्यप्रतिलाभन्तु ।
 तयागतप्रवेदितं च धर्मेद्विनयमारामयेषुः । अग्रत्वे च परिनिर्वाणेषुः । यच्च तेषां सत्त्वानाम-
 रिक्षीणकर्मफलं स्यात्तदहमेतर्हि फालं कृत्वा वीचो मदानरको उपपद्येयं । बुद्धक्षेत्रपरमाणु
 रजः समाधागमणीयाद्य मे कायाः एकैकश्च मे कायः सुमेरुपर्वतराजप्रमाणो सदान् सम्भवेत् ।
 एकैकश्च मे काय एवं रूपाः सुदुःखां वेदनां जानीयात् यथैतर्हि एष एकः शरीरः सुदुःखां
 वेदनां संजानाति । एकैकश्च मे आत्मभावो बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजः समं तीव्राक्षयडां खरां नैर-
 यिकां कारणामनुभवेय्यं चैतर्हि बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजस्समेषु दशसु दिक्ष्वन्नेषु लोकधातुषु
 सत्त्वा आनन्तर्यकारका यावदवीचिपरायणानि कर्माणि समुदानीतानि स्युषंष यावद्-
 बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजस्समेषु सदाकल्पेष्वतिप्रान्तेषु । दशसु दिक्षु बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजस्समेध्व-
 नेषु गत्वानन्तर्यकर्माणि क्षिपेयुः समुत्थापयेयु वी सर्वपासर्थायाह तत्कर्मावाचां सदा-
 नरको स्थितोऽनुभवेयं । सा च मे सत्त्वा नरकेषुपपद्येयु सर्वे च ते सत्त्वा सुता भगवन्त आरा-
 गमेषुः संमाराद्योत्तारयेयुर्निर्वाणनगरं प्रवेशयेयुः । तदाहमेतत्क्षिरेण नरकास्परिसुख्यं । याव-
 दशसु दिक्षु बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमेध्वन्नेषु बुद्धक्षेत्रेषु सत्त्वैस्त्वाद्यारुषं कर्मसमुत्थापितं
 आलिप्तनिपतवेदन्तौ प्रतापने नरकं उपपत्तव्यं याद्यदिहापूर्वोक्तं एवं सन्तापने सदागौरवं
 संपाते कालमूत्रे मञ्जीवनं एवं नानाप्रिया तिर्यग्योनिर्वाण्याः एवं यसलोको वक्तव्यः एवं यथा-
 दारिद्र्ये वक्तव्यं । कुम्भाण्डविशाचासुरगरुडायाणाः । यदा बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमेषु दशसु
 दिक्ष्वन्नेषु लोकधातुषु सत्त्वैरेव एवं कर्माणि सन्तं ज्ञात्वा ये च मनुष्यगान्धर्वपराङ्मुखा अहस्तका
 श्रपादकाः स्रुतिप्रमुष्टचित्तेरुपादयितव्यं । श्रुत्ययिमत्तयितव्यं । पेयालं यथा पूर्वोक्तं । पुन-
 रेवमाह ॥ अवीचो मदानरको उपपद्येयं । याद्यक्षिं संसारे भावायतनसत्त्वन् प्रतिएलोमुक्ताश-
 क्षिरमद्यं एवं रूपां यिधिषे नरकतिर्यकप्रैतेषु यथासुरराक्षसेषु यावन्मनुष्यदुःखोपपत्तिभिर्यं
 दुःखमनुभवेयं यथा पूर्वोक्तं । यदि मे एवं रूपा अमुत्तयायां सद्यज्ञसम्बोधौ आशा न परिपूर्यत ।

अथ च पुनर्मे एवं रूपानुत्तरायां सम आशा परिपूर्वत यावत्पूर्वोक्तं सात्तिभूता मे बुद्धा भगवन्तो भवन्तु । ये दशसु दिक्त्वप्रमेयासंख्येषु अन्येषु लोकधानुषु बुद्धा भगवन्तः क्लिच्छन्ति यापयन्ति धर्मं च देशयन्ति ते मम बुद्धा भगवन्तः सात्तिभूताभविष्यन्ति ज्ञानभूताभविष्यन्ति । व्याकरोतु मे भदंत भगवन्ननुत्तरायां अम्यकसम्बोधौ भद्रको कल्पे भवेयमं विंशोत्तरवर्षशतायुष्कायां प्रजायां तथागतोऽर्हन् सम्यक्सम्बुद्धो विद्याचरणसम्यग्गो यावद्बुद्धो भगवान् शक्तोऽहमेवं रूपं बुद्धकार्यमभिनिष्पादयितुं या मे प्रतिज्ञा कृता ।

अथ तावदेव सर्वावती पर्षा सदेवगन्धर्वमानुषासुराश्च लोकः तित्तिगगणस्थितः स्थापयित्वा तथागतं ते सर्वे ऽप्रखि प्रवर्तयमानाः पञ्चमण्डलेन पादौ वन्दित्वाहुः । साधु साधु महाकारुणिक गम्भीरा ते स्मृतिर्गभीरेषु सत्त्वेषु महाकरुणोत्पन्ना गम्भीरश्च महाप्रतिष्ठानं कृतं । तदाध्याशयेन सर्वसत्त्वा महाकरुणाया संक्कादिता यद्भयसानन्तर्यकारका यावदकुशतमूल-समवधानगता वैनेयाः प्रतिघृहीता ऽते न प्रखिधानेन ज्ञायते यया त्वं प्रथमवित्तोत्पादना-नुत्तरायां सम्यक् सम्बोधौ सत्त्वानां भेषज्यभूतस्वाखं परायणं सत्त्वानां दुःखप्रमोचनार्थं प्रखिधानं कृतं तथा ते आशा परिपूर्वतु व्याकरोतु च भगवाननुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ म्रपश्च राजा प्रभृतं शुद्धः प्रहृदमानो ब्राह्मणश्च पञ्चमण्डलेन वन्दित्वाह । अहो परम-गम्भीरसुतेषु त्यमनाश्रितः सत्त्वेषु त्वं दयापन्नः । अस्माकं त्वं निदर्शकः भेषालं ।

अवलोकितेश्वर आह ।

मत्त्वैद्यगक्तेषु भगवानमक्त अतीन्द्रियाश्च ।

करोषि वैश्वर्यमिहेन्द्रियाणां भाषिष्यसेधारणिजानकीर्णं ।

महाध्यानप्राप्तस्त्वाह ।

वज्रकोटि महम्मत्त्वानां कुशलायं समागताः ।

रुदन्ते त्वयि कारुण्यमहोपरमदुष्कर ॥

महेश्वरीर्षिमत्त्व आह ।

दृढवीर्यममाधान वरप्रज्ञा विचक्षण ।

त्वमस्मानर्हेषे पुत्रां गान्धगन्धविलेपनैः ॥

महाभद्रकेशोर्षिमत्त्व आह ।

एवं दत्तं त्वया दानं मत्त्वैभ्यो महती कृपा ।

लोककादिभिर्त्वं माय भेष्यसे वरप्रक्षणः ॥

वज्रकोटिर्षिमत्त्व आह ।

दयापन्नः सुविशेषोऽसि मे करुणाश्रयः ।

महाभद्रकेशोऽसि पश्य शोधिष्यसि प्रदर्शिनः ॥

वेगवैरोचनोद्योधिस्तत्र आह ।

न चान्ये चयसत्त्वेषु स्थापयित्वा तथागतं ।

यस्त्वं सर्वगुणोपेतो वरप्रज्ञाविचक्षणः ॥

सिंहगन्धर्वाह ।

अनागते य अध्वाने भद्रके क्लेशमारके ।

• यशः कीर्तिं त्वसाप्नोषि सत्वमोचयि दुःखितान् ॥

समन्तभद्रोद्योधिस्तत्र आह ।

जन्मकान्तार उद्युक्ता मिथ्यामाश्रयसङ्घटा ।

गृहीतादग्धसन्ताना मांसरुधिरभोजनाः ॥

अक्षोभ्य आह ।

अविद्या शुकप्रचिन्ना क्लेशपङ्कसमुत्थिताः ।

गृहीता दग्धसन्ताना आनन्तर्यकारकाः ॥

गन्धर्वास्तोष्याह ।

तमनागतभयं दृष्ट्वा यथा आदर्शमण्डले ।

गृहीता दग्धसन्तानाः सद्गर्मप्रतिक्षेपकाः ॥

• रत्नपोतुरप्याह ।

ज्ञानशीलसमाधानः कृपाकरुणभूषित ।

गृहीतादग्धसन्ताना आर्याणामपवादकाः ॥

विगतभयसन्ताप आह ।

त्वं दुःखं दृष्ट्वा सत्त्वानां आपायगतिमध्वनि ।

गृहीता दग्धसन्तानाः तुष्णमुष्टीत्वयाश्रिताः ॥

उत्पलदस्ताप्याह ।

• कृपाज्ञानेन वीर्येण पर्याल्लयिमर्दिता ।

गृहीतादग्धसन्ताना जन्मासरणपीडिताः ॥

ज्ञानकीर्तिराह ।

वज्जरोगोपहताक्लेशवायुममौरिताः ।

ग्रमेषि ज्ञानतोयेन भारवलं प्रमर्दसि ॥

धरणीमुद्रोप्याह ।

न वीर्यं दृढमस्माभिः चौणक्लेशविमोक्षण ।

यथात्वं शूरसूर्यैव क्लेशजालं प्रमर्दसि ॥

उत्पलचन्द्रोप्याह ।

दृढवीर्यसभुत्साह यथागुण कृपाश्रयः ।

मोचेसि त्वं त्रयं लोक्यं प्रवद्धं भववन्धनैः ॥

विमलेन्द्र आह ।

महाकारुणनिर्दिष्ट बोधिसत्त्वो न गोचरः ।

वयं हि त्वां नमस्यामः कृपाहेतुसमुत्थितः ॥

बलवेगधार्यप्याह ।

क्लेशयोगे कलियुगे या बोधिस्त्वयासमीश्रिता ।

क्लिन्दक्लेशे ग्रमूलास्त्वं सिद्ध्यति प्रणिधिर्दृढा ॥

ज्योतिपालोप्याह ।

ज्ञानकोशसमं तुल्यं कृता प्रणिधि निर्मला ।

वर्तसे बोधिचर्याय सत्त्वौषधिसत्त्वाश्रयः ॥

वलमन्दर्शनो बोधिसत्त्वो महासत्त्वः प्रसदमानो ब्राह्मणस्य पञ्चमण्डलेन पादौ वन्दित्वाञ्जलिं प्रष्टहीतवानाह ।

अहो ज्ञानोक्त्वासत्त्वेभ्यः क्लेशरोगविशाठनी ।

कृपालु प्रज्वालिता ते सत्त्वान् मोचेसि दुःखितान् ॥

सर्वावती च कुलपुत्र सापर्णा सदैव गन्धर्वमानुषा ब्राह्मणस्य पञ्चमण्डलेन पादौ वन्दित्वा कृताञ्जलिः श्रित्वा विचित्राभिरन्वयपदयुक्ताभिर्गार्थाभिस्तवि (त्वा) स्या तस्यौ यदा च कुलपुत्र समुद्रेणुर्वाङ्मणो रत्नगर्भस्य तयागतयागतौ दक्षिणं ज्ञानुमण्डलं पृथीञ्चं प्रतिप्रापयति ।

अथ तावदेव मद्याप्यिवीवा(पा)लः प्रादुर्भूतः समन्ताच्च इजसु दिक्षु बुद्धक्षेत्र पर-
मात्तुरलः-सर्गेषु बुद्धक्षेत्रेषु पृथिवी चलति प्रचलति सम्प्रचलति क्षमति प्रक्षुभति वेधति
प्रवेधति सम्प्रवेधति रथति प्ररथति भरथति । पुनरपि मद्यानवभासः ।

प्रादुर्भूता विविधा च पुष्यदृष्टिः प्रवर्षिता ।

तद्यथा मान्दारव मद्यामान्दारव्यं पावइन्तप्रभाय खंरपा पुष्यदृष्टिः प्रवर्षितवती
पद्मसु दिग्गसु बुद्धक्षेत्रे परमात्तुरलसर्गेषु लोकधातुषु बुद्धा भगवन्तस्त्रिंशन्ति ध्रियन्ति
यापयन्ति परिशुद्धेषु बुद्धक्षेत्रेषु अपरिशुद्धेषु वा सत्त्वानां धर्मं देशयन्ति । ये च तत्र बोधि-
पत्त्या मद्यासत्त्वान्तेषां बुद्धानां भगवतामन्तिके निपत्या धर्मोचयखाय ते बोधिसत्त्वा मद्या-
सत्त्वान्तां पृथिवीवा(पा)लं दृष्ट्वा पुनस्त्री बोधिसत्त्वान्तां भगवतः परिपृच्छन्ति । को भगवन्हेतुः
कः प्रलयो मद्यतः पृथिवीवा(पा)लस्य लोके प्रादुर्भावाय । मद्यास्य पुष्यदृष्टेरभिप्रवर्षये ॥

तेन खलु पुनः समयेन पूर्वस्यान्दिशि हतो बुद्धक्षेत्रादक्षगङ्गा-नदी-व्यालकासमानि
बुद्धक्षेत्राण्यतिव्राम्य रत्नविचय नाम लोकधातुस्तत्र रत्नविचये बुद्धक्षेत्रे रत्नचन्द्रो नाम तथाम-
तोऽर्धन् सम्यक्सम्बुद्धो भगवांस्त्रिंशत्ति यापयति अप्रमयेभ्यो बोधिसत्त्वैभ्यः पुरस्कृतः परिशु-
तो धर्मं देशयति स्म । यद्गत बुद्धमद्यापानकया तत्र बुद्धक्षेत्रे रत्नकोतुर्नाम बोधिसत्त्वो मद्यासत्त्व-
कोतुय तो द्वौ बोधिसत्त्वौ येन रत्नचन्द्रस्तथागतस्तेनाञ्जलिं प्रणम्य रत्नचन्द्रं तथामतयेतद्वो-
चतां । को भइन्त भगवन् दहेतुः कः प्रलयो मद्यतः पृथिवीवा(पा)लस्य लोके प्रादुर्भावाय मद्या-
साय पुष्यदृष्टिः प्रवर्षयताये । रत्नचन्द्रस्तथागत आद्य । अस्ति कुलपुत्र पश्चिमायां दिक्षतां
बुद्धक्षेत्रादक्षगङ्गा-नदीव्यालकासमान् बुद्धक्षेत्रानतिक्रम्य तत्र सन्तोरणो नाम लोकधातुः ।
तत्र सन्तोरणो बुद्धक्षेत्रे रत्नगर्भस्तथागता यावद्बुद्धो भगवांस्त्रिंशत्ति यापयति बोधिसत्त्वका
दीर्घाकरोत्पुत्ररायां सम्यक्सम्बुद्धो बोधिसत्त्वविषयमन्दर्शनं प्रलिप्यानष्टसमार्थविषय
धारणीमुषं क्षुद्रं धर्मपर्यायं भाषमाणा एकयाय मद्याकास्त्रिको बोधिसत्त्वो मद्यासत्त्वान्तेव
रूपं प्रलिपानं कृतं मद्याकदशा परिभाषिता यागु भाषिता अनुत्तरायां मध्यतःसम्भापो काकर
पनिर्देशं बोधिसत्त्वानां तथारथाप्रलिपाना उद्गायिता यद्बुद्धिः प्राणकारिभिर्देवैः प्रलि-
पानं कृतं । बुद्धक्षेत्रगुरुकूटास्य परिशुद्धोता येनयसत्त्वान्तां परिशुद्धोताः । सर्वतया म रथा
मद्याकदशामसन्त्रागता मद्याबोधिसत्त्वा यः सर्वायतां तां पर्येशयि इयथाऽप्युपदेशाय
केशारणि कनिषुगं बुद्धक्षेत्रं सर्वं आनन्तर्यकारका यावद्बुद्धालगुनसमप्रधानगता एजसत्त्वान्तां
येनयाः परिशुद्धोताः सर्वायती च सापर्यव्यवगमनायेनाहुषापुरया त्वाकस्त रत्नगर्भे तथामतम
पद्याय तस्य मद्याकास्त्रिकस्य पश्चिमकार्य पूजायाद्युक्ताः पद्ममण्डलेन च लिपिता मद्याका
भूताः स्थितास्तस्य दशै भाषितं । स च मद्याभाष्यस्तत्र भगवतः एतां दक्षितं उक्तकार्य
निपत्तो त्याकरत्वं दृष्टुशायः । यदा स म मद्यासत्त्वस्तत्र भगवतः एतां दक्षितं उक्तकार्य
निर्वाणयति तथारथं क्वातं प्रादुरकार्यते । एतं रत्नम दिक्षु मद्यापानकपुरया मद्याका
भातप्रदक्षिणाः पुष्यवर्षदशभिः प्रवर्षितं । सर्वे च सपु बुद्धक्षेत्रेषु म दक्षिणायुः सत्त्वान्तां
मद्यावबोधिसत्त्वो मद्याकास्त्रिको बोधिसत्त्वो मद्यापानकपुरया मद्याकास्त्रिको

बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजस्सगोभ्यो दिग्भ्यो बुद्धक्षेत्रेभ्यः मन्निपतनार्थं बोधिसत्त्वानाञ्च महासत्त्वान्
समाधानमुखनिर्देशचर्याधर्मपर्यायं भाषणार्थं तेन तयागतं रत्नरूपाणि प्रतिहार्याणि र-
शितानि । तौ च कुलपुत्र द्वौ बोधिसत्त्वौ रत्नचन्द्रं तयागतं परिपृच्छतेऽहम् । कियञ्चिद्विद्या-
दितं भदन्त भगवन्तेन महाकारुणिकेन बोधिसत्त्वेन महामत्त्वेन बोधिचित्तं । कियञ्चिद् बोधि-
धारिकां चौर्यवान् । येन पञ्चकपाये लोके तीव्रक्लेशरथे कल्पियुगे वर्त्तमाने कालः परियुहीते
आनन्तर्यकारका यावदकुशलमूले समवधानगता दग्धसन्तानाः सत्त्वा वैदेयाः परियुहीताः ।

रत्नचन्द्रस्तयागतं श्राष्ट । साम्प्रतं कुलपुत्र तेन महाकारुणिकेन प्रथमचित्तमुत्पादितं ।
अनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ गच्छत कुलपुत्र युयं तस्मन्तीरखं बुद्धक्षेत्रं तस्य रत्नगर्भस्य तयागत-
स्यार्हतः सम्यक्सम्बुद्धस्य दर्शनाय वन्दनाय पर्युपासनाय । तच्च समाधानमुखनिर्देशं चर्यावेशा-
द्यधर्मपर्यायं श्रोष्यथ । तच्च महाकारुणिकं बोधिसत्त्वं महामत्त्वं मदचनात् पृच्छथ एवं च वदथ
रत्नचन्द्रस्तयागतत्वां सत्पुरुषः पृच्छति । इदञ्च चन्द्रोच विमलं पुष्यं प्रेषितवान् साधुकारणा-
नुप्रदत्त एवञ्च प्रथमचित्तोत्पादेन त्वं सत्पुरुष महाकारुणिकव्याहारेण दशसु दिक्षु बुद्धक्षेत्र-
परमाणुरजस्समासु लोकधातुषु बुद्धक्षेत्राणि शब्देनापूरितानि तेन त्वया सर्वत्र महाकारुणिक-
नाम प्रतिलब्धं तेन त्वं सत्पुरुष साधुभूय । पश्चिमकानां महाकारुणिकानां बोधिसत्त्वानां महा-
सत्त्वानां महाकारुणिकव्याहारेण प्रणिधानेनैवैध्वजमुच्छ्रियथं । न त्वं सत्पुरुष भूयो बुद्ध-
क्षेत्रपरमाणुरजःसमानागतानसंख्येयान् कल्पान् बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमान्दर्शयिष्ये
कौर्त्तिशब्देनापूरय येन त्वया बहूंसंख्येयसत्वकोटीशतसहस्राण्यनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ
समादापितानि निवेशितानि प्रतिष्ठापितानि भगवतः सकाशमुपनीतानि । अवेर्षिकानि
स्थापितान्यनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ भविष्यन्ति केचित्तत्र । प्रणिधानेन बुद्धक्षेत्रगूणबूहां
परिमृष्टीष्यन्ति । ये पश्चाद्वाकराणां लक्ष्यन्ते ये त्वया बोधौ समादापिताः सर्वे ते पश्चाद्वावद्-
बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमासंख्येयकत्वैर्दशसु दिक्षु बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजस्समेषु अन्येषु लोकधातुषु
ते बुद्धत्वं प्राप्य धर्म्मचक्रं प्रवर्त्तयित्वा आरभ्य वर्यं भाषिष्यन्ते । अनेन तृतीयेन कारणेन ते
साधुसत्पुरुष । तेन एतु पुनः समयेन दानवतः बोधिसत्वकोञ्च एककण्ठेन वदन्ति ।
वयमपि भदन्त भगवं सन्तीरखं बुद्धक्षेत्रं गच्छेमः तस्य रत्नगर्भस्य तयागतस्यार्हतः सम्यक-
सम्बुद्धस्यान्तिकं दर्शनाय वन्दनाय पर्युपासनाय तच्च सत्पुरुषं दर्शनाय वन्दनाय यथा तया-
गतेन त्रिभिरङ्गैस्साधुकारः प्रेषित इमं च चन्द्रोच विमलं पुष्यं प्रेषितं । स च कुलपुत्र
रत्नचन्द्रस्तयागतं श्राष्ट । गच्छत कुलपुत्रा यथे तर्हि कालं मन्यध्वे । तत्र च रत्नगर्भस्य
तयागतस्य सकामात् समाधानमुखनिर्देशं चर्यावेशाद्यधर्मपर्यायं श्रोष्यध्वे ।

अथ तौ द्वौ कुलपुत्रौ रत्नपोषणचक्रकोतुषु रत्नचन्द्रस्य तयागतस्य सकाशाच्चन्द्रोच विमलं
पुष्यं गृहीत्वा साहं दानवतमितिवीधिमत्यकोटिभौरत्नविचयायां लोकधातो संप्रस्थितौ ।
तद्युषारि नाम विशुता एवमेव ततो बोधिसत्त्वपर्यायद्वे विचये बुद्धक्षेत्रेऽर्जितौ । इष्ट
सन्तीरखे बुद्धक्षेत्रे सम्बूयनोद्याने रत्नोद्याने । स्थितौ येन रत्नगर्भस्तयागतास्तेनोपसंग्रामे-
तामुपेत्य रत्नगर्भस्य तयागतस्य पादौ शिरसा यदित्वा विधिधार्मिर्बोधिसत्त्वविशुष्यगाभिः
पूजां कृत्वा रत्नगर्भस्य तयागतस्याग्रतो द्वाद्दशं दृश्यां सर्वाङ्गिणीं च बोधिसत्त्वपर्यायं प्राज्ञास्ती-

विषयो नाम द्वितीयोधारणीसम्पर्ययविकोपितो नाम बोधिसत्त्वस्यो ही सत्सुखो प्रसू-
 लितवैरोचनकुसुमं तथागतं पृथ्वन्तो । को भदन्त भगवन् हेतुः कः प्रत्ययो महतः पृथिवी-
 वा(पां)लस्य लोको प्राहुर्भावाय महत्याश्च पुष्पवृष्टेः ।

प्रसूलितवैरोचनस्तथागत आह ।

अस्ति कुलपुत्राधोदिशितो बुद्धक्षेत्रात् । द्वे शतसहस्रे बुद्धक्षेत्राणामतिक्रम्य । तत्र
 सन्तीरयो नाम लोकस्तत्र रत्नगर्भा नाम तथागतो यावद्बुद्धो भगवांस्तिष्ठति धर्मं च देश-
 यति स्म । बहुसत्त्वकोट्यव्याफरोत्यनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ बोधिसत्त्वविषयत्रयसम्पन्न-
 प्रणिधानविषयव्यवहसमाधिविषयधारणीमुखनिर्गुहं धर्मपर्यायं भाषमाण एकैश्च तत्र
 महाकाशिको बोधिसत्त्वो महासत्त्वः स स्वरूपं प्रणिधानं कृतवान् महाकरुणापरि-
 भाविता वाचा भाषिता अनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ व्याकरणनिर्देशं बोधिसत्त्वानां महा-
 सत्त्वानां यथारूपेण प्रणिधानेन उद्भाविता यथा बहुबोधिसत्त्वकोटिमिर्बुद्धक्षेत्रप्रणिधानं कृतं
 बुद्धक्षेत्रगुहा येनेयमत्त्वाश्च परिपृच्छीताः स चैको महाकरुणासमन्वागतो बोधिसत्त्वः
 सर्व्यवर्ती पर्षदमभिभूय क्रिष्टं पञ्चकपायं क्षिणारणिकनिर्गुमं बुद्धक्षेत्रं परिपृच्छीतं सर्व्यं चान-
 न्तर्गकारका यावद्बुद्धलसमवधानगता दग्धसन्नाना येनेयः परिपृच्छीताः सर्व्यवर्तीरसापर्षा-
 भदेवगन्धर्वासुरमानुषश्च लोको रत्नगर्भया तथागतस्य पूजामपहाय तस्य महाकाशिकस्य
 पुत्राकर्मणे चतुक्ताः पञ्चमण्डलेन वलित्वा प्राञ्जलिभूताः ख्यत्या वर्णं भाषन्ती स्म । स च
 महासत्त्वो रत्नगर्भस्य तथागतस्य पुरतो निषण्णो व्याकरणं शृण्वानः । यदा च तेन महा-
 सत्त्वेन तस्य भगवतः पुरतो दक्षिणं जानुमण्डलं प्रणियान्निक्षिप्तं तदा तेन भगवता तथागतं
 क्षिप्तं प्रापिष्कृतं । यदा दशसु दिक्षु बुद्धक्षेत्रपरमाणुरत्नमनेषु लोकधानुषु महाप्रिययो-
 घट्टविकारं चलिता प्रचलिता मन्मचलिता कोपिता यावत्पुष्पवृष्टिः प्रयतिता सर्व्यश्च संभो
 बुद्धक्षेत्रेभ्यो बोधिसत्त्वा महासत्त्वाः प्रबोधनार्थं महाकरुणा बोधिसत्त्वचर्यानिर्देशनार्थं
 बोधिसत्त्वा महासत्त्वा बुद्धक्षेत्रपरमाणुरत्नमनेषु लोकधानुषु महाप्रिययोघट्टविकाराचलिता
 प्रचलिता मन्मचलि(ता)भ्या लोकधानुषो दशभ्यो विग्भस्त्रस्य बुद्धक्षेत्रं सन्निपतनार्थं बोधि-
 सत्त्वानाश्च महासत्त्वानां स्थापानसुखनिर्देशनचर्याविशारदां धर्मपर्यायं भाषणार्थं तेन तथा-
 गतेनेत्रं कृपार्थि प्रातिहार्याणि दर्शितानि तो अ कुलपय ही बोधिसत्त्वो महासत्त्वो स्तत्रि-
 यदसत्त्वोपितप्रियस्वधायकोमहर्षोरथिभाषितश्च सं प्रसूलितकुसुमयेतस्यनतयागतं परि-
 पुष्कृतः स्म निर्दिशन्तीत्यदिर्भ भदन्त भगवन्तेन महाकाशिकेन महासत्त्वेन बोधाय विस्
 निर्दिशन् वस महाकाशिको बोधिसत्त्वो महासत्त्वो बोधिचार्याको शोभो तेन पञ्चकपाय-
 योः स उद्देश्यकिके कलिपुत्रे धर्ममाने कालः परिपृच्छीत शान्तनार्यकारका यावद्बुद्धक्षेत्रे
 महाकरुणास्य दशमनेना येनेया परिपृच्छीताः ।

प्रसूलितवैरोचनस्तथागत आह ।

बुद्धोः कुलपुत्रो मेन कृपाकारिणो मीपयासमभूत्तयागो महाकरुणाभ्यो विष्कृत्यार्थिर्भ
 महाकरुणा बुद्धक्षेत्रे बुद्धसन्निपतने कृतवान् । तस्य रत्नगर्भया तथागतस्यार्थेनः महाकरुणास्य
 बुद्धेन दशमनेना येनेया परिपृच्छीताः महाकरुणास्य निर्देशो बुद्धोऽप्येतान् महाकरुणास्य

तच्च महाकाव्यिकं बोधिपत्त्वं महापत्त्वं मम वचनेन पृच्छ्य एवं च वक्तव्यः प्रस्तुतितत्त्वैरो-
 चनकुमुमस्तथागतत्वां मत्पुरुष पृच्छते चन्द्रोचविमलं पुष्यं प्रेषितं माधुकारद्यानुप्रदत्तः ।
 एवं च त्वया मत्पुरुष प्रथमचित्तात्पादेन महाकल्याणव्याहारेण दशसु दिक्षु सुहृत्क्षेत्र-
 परमाशुभःसमा लोकधातवः शब्देनापूरिताः महाकल्याणशब्दश्च प्रतिलब्धस्तेन त्वं मत्पुरुष
 माधुभूयः । पश्चिमकानां महाकल्याणमहापानसम्प्रस्थितानां बोधिपत्त्वानां महापत्त्वानां
 महाकल्याणव्याहारेण प्रणिधाननेत्रोर्ध्वजामुच्छ्रितवसितेन त्वं मत्पुरुष माधुभूयस्त्वं मत्पुरुष सुहृ-
 क्षेत्रपरमाशुभःसमानागता प्रमत्तुयकल्पसुहृत्क्षेत्रपरमाशुभःसमा दशदिशि लोकधातवो यशः-
 फीत्तिशब्देनापूरितास्तेन त्वं मत्पुरुष बहुमद्भ्यमत्त्वकोटीनपूतशतसहस्रा अनुत्तरायां मध्यक-
 मन्वोन्वो ममादापिताति वेगिताः प्रतिष्ठापिता भगवतः सकाशमुपनीता श्रवैर्वात्सिकाश्च
 स्थापिता अनुत्तरायां मध्यकमन्वोषो फीक्षितश्रेय भगवतः सकाशे प्रणिधानसुहृत्क्षेत्रगुणव्यूहाः
 पत्तिदृष्टिता दीनेयाः शत्वाः अकल्याणारम्भभिराच्छादिता ये त्वयाऽनुत्तरायां मध्यकमन्वोषो
 ममादापिता न चर्याकरणप्रतिलब्धं । तेऽपि पद्याद्याकरणं प्रतिलभ्यन्ति । सर्वे ते पद्याद्यावद्-
 सुहृत्क्षेत्रपरमाशुभःसमेरुसङ्घैः फल्देर्दशसु दिक्षु सुहृत्क्षेत्रपरमाशुभःसमेरुसङ्घेषु लोकधातुषु
 सुहृत्त्वं प्राप्य धार्मिकोर्ध्वसकं प्रवर्षपित्वा त्वामेवाराभ्य वषं भाषिष्यन्ति ।

एतेन तृतीयेन कारणेन मत्पुरुष साधु । तेन ह्यल पुनः समयेन बहुबोधिपत्त्वकोट्य एव-
 मुच्यतेमपि भदन्त भगवन्क्षत्र मन्वीरये सुहृत्क्षेत्रे गच्छेम तस्य रत्नगर्भस्य तथामतस्याऽन्तः
 मध्यकमन्वुहस्य दर्शनाय वन्दनाय पर्युपासनाय तस्य मत्पुरुष दर्शनाय वन्दनाय यथा तथामतेन
 त्रिभिरङ्गैः साधुकारोऽनुप्रेषित एमे च चन्द्रोचविमलाः पुष्याः प्रेषिताः । स च कुलपुत्र
 प्रस्तुतितकुमुमवैरोचनसथागत आष्ट । गच्छत यूयं कुलपुत्रा यथैर्तर्हि फालं मन्युध्वं । तत्र
 यूयं कुलपुत्रा रत्नगर्भस्य तथामतस्य सकाशात् समवधानसुखनिर्देशसर्ववैशारद्यं धर्मपर्यायं
 प्रीष्यथ ॥

अथ ह्यल कुलपुत्र तौ द्वौ बोधिपत्त्वो र्ध्वविषयसङ्कीर्णतविषयस्य धारणीभेदधर्मवि-
 १० क्कोपितस्य तस्य प्रस्तुतितकुमुमवैरोचनस्य तथामतस्य सकाशात्चन्द्रोचविमलां पुष्यां शरी-
 त्वा बहुबोधिपत्त्वकोटिभिः साहं बहुसुमितासुहृत्क्षेत्राद् प्रस्थापिता एष्ट सुहृत्क्षेत्रे एकधर्मो
 न ममात्मा जम्बूधनीद्याने तस्युभेन च रत्नगर्भस्तथामतस्तेनोपसंगतात् । तेन ह्यल पुनः सम-
 येन भद्राश्वत्थं, मन्वीरकां सुहृत्क्षेत्रं एवंरूपं परिषुणं महापानिकोद्वाधिसत्त्वैः महेकहृत्क्षया-
 निकैः श्रावकयानिकैः कुलपुत्रैर्देवैर्वाचस्वदीरगोत्तारायापि नाम ईश्वर्यं वा वरवर्धं वा ति-
 लयनं वा शारिदेवमं वा समस्तं स्फुटं भवत् । एवंभव तस्मिं समये मन्वीरकां सुहृत्क्षेत्रं परि-
 पूर्यन्तुः महापानिकैः कुलपुत्रैर्वाचस्वदीरगोत्तारैश्च साधुपत्त्वैः रत्नगर्भस्य तथामतस्य सादी-
 शिरमा दर्शित्वा विविधमवाधानमनेन साधिसत्त्वैस्त्रिकुर्वन्नेन पूजाकृत्या रत्नगर्भस्य महा-
 गतस्य पुताः प्राप्ताः सृष्टा भवतिव्यसताः सर्वाः प्राप्ताः सृष्टाः सृष्टाः सृष्टाः सृष्टाः सृष्टाः सृष्टाः सृष्टाः
 बोधिपत्त्वानामेतदभवत् । एवं महाकाशीरानी बोधिपत्त्वया महापत्त्वया यथा प्रस्तुतितकुमु-
 वैरोचनैः तथामतेन एमे बहुबोधिपत्त्वलाः पुष्या प्रेषितास्तानि च साधुपत्त्वैः मयाऽपि महापत्त्व-
 पराष्टस्य तस्य साक्षात्स्य तौ चन्द्रोचविमलाः पुष्या एवमापित्वा ह्यु । एवं तौ कल्पेऽष्ट प्रस्य

विषयो नाम द्वितीयोधारणीसम्पद्वर्षणविकीपितो नाम बोधिसत्त्वस्यो द्वौ सत्पुरुषो प्रस्फुलितवैरोचनकुसुमं तथागतं पृथ्वन्तौ । को भदन्त भगवन् हेतुः कः प्रत्ययो महतः पृथिवीवा(पा)लस्य लोके प्राहुर्भावाय महत्याश्च पुष्पट्टयेः ।

प्रस्फुलितवैरोचनस्तथागत आह ।

अस्ति कुलपुत्राद्योद्दिशितो बुद्धक्षेत्रात् । द्वे शतसहस्रे बुद्धक्षेत्राणामतिक्रम्य । तत्र सन्तीरखो नाम लोकस्त्रत्र रत्नगर्भो नाम तथागतो यावद्बुद्धो भगवांस्तिष्ठति धर्मं च देशयति स्म । बहुसत्त्वकोट्याकरोत्यनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधो बोधिसत्त्वविषयक्षेत्रसम्पन्नप्रणिधानविषयव्यवहसमाधिषयधारणीमुखनिर्घृष्टं धर्मपर्यायं भाषमाण एकैश्च तत्र महाकार्णिको बोधिसत्त्वो महासत्त्वः स स्वरूपं प्रणिधानं कृतवान् महाकरुणापरिभाविता वाचा भाषिता अनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधो व्याकरणनिर्देशं बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां ययारूपेण प्रणिधानेन उद्भाविता यया बहुबोधिसत्त्वकोटिमिश्रुद्धक्षेत्रप्रणिधानकृतं बुद्धक्षेत्रवृक्षा वैनेयसत्त्वाश्च परिस्पृष्टीताः स चैको महाकरुणासम्बन्धागतो बोधिसत्त्वः सर्वावर्तो पर्येश्मभिभूय क्लृप्तं पञ्चकपायं क्षीणारणिकलिपुगं सुदुद्धक्षेत्रं परिस्पृष्टीतं सर्वं चानन्तर्यकारका यावद्दकुशलसमवधानगता दग्धसन्ताना वैनेयाः परिस्पृष्टीताः सर्वावतीरभाषणीमदेवगन्धर्वाशुरमानुषश्च लोको रत्नगर्भस्य तथागतस्य पूजामपदाय तत्र महाकार्णिकस्य पूजाकर्मणे उद्युक्ताः पञ्चमण्डलेन वन्दित्वा प्राञ्जलिभुताः स्थित्वा वर्यं भाषन्ति स्म । स च महासत्त्वो रत्नगर्भस्य तथागतस्य पुरतो निषण्णो व्याकरणं श्रुत्वाः । यदा च तेन महासत्त्वेन तस्य भगवतः पुरतो दक्षिणं जानुमण्डलं पृथिव्यान्नित्तितं तदा तेन भगवता तथागतेन स्मितं प्राविष्कृतं । यदा दशसु दिक्षु बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजसमेषु लोकधातुषु महापुण्यिषीषड्विकारं चलिता प्रचलिता मध्यचलिता कंषिता यात्रत्युप्यट्टिः प्रदर्शिता सर्वभाषा संभो बुद्धक्षेत्रेभ्यो बोधिसत्त्वा महासत्त्वाः प्रबोधनार्थं महाकरुणा बोधिसत्त्वचर्यानिर्देशनार्थं बोधिसत्त्वा महासत्त्वा बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजसमेषु लोकधातुषु महापुण्यिषीषड्विकारचलिता प्रचलिता मध्यचलि(ता)भ्या लोकधातुभ्यां दशभा दिग्भासाश्च सुदुद्धक्षेत्रे सन्निपतनार्थं बोधि-सत्त्वानाञ्च महासत्त्वानां स्वमाधानमुत्पन्ननिर्देशयवीजशर्युं धर्मपर्यायं भाषणार्थं तेन तथा-गतेनैवं कृशणिं प्रातिहायाणि दर्शयति तौ च कुलपुत्र द्वौ बोधिसत्त्वौ महासत्त्वौ भावि-सहस्रकोटिपतिप्रमथ्यारण्योऽसंघर्षताविकारिणश्च तं प्रस्फुलितकुसुमवैरोचनतथागतं परि-पुच्छन्तः स्म किञ्चिदोत्तरादितं भदन्त भगवन्मेन महाकार्णिकेन महासत्त्वेन बोधाय विव-दिस्तिरं वस महाकार्णिकका बोधिसत्त्व महासत्त्वो बोधिसत्त्वार्णिको क्षीणो येन पञ्चकपाय-लोके ते श्रेयस्करिणो कलिपुगे स्थसमान क्षणः परिस्पृष्टीतं चानन्तर्यकारका यावद्दकुशलसं-भस्यथागतगता दग्धसन्ताना वैनेया परिस्पृष्टीताः ।

प्रस्फुलितवैरोचनस्तथागत आह ।

अस्ति कुलपुत्राद्योद्दिशितो बुद्धक्षेत्रात् । द्वे शतसहस्रे बुद्धक्षेत्राणामतिक्रम्य । तत्र सन्तीरखो नाम लोकस्त्रत्र रत्नगर्भो नाम तथागतो यावद्बुद्धो भगवांस्तिष्ठति धर्मं च देशयति स्म । बहुसत्त्वकोट्याकरोत्यनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधो बोधिसत्त्वविषयक्षेत्रसम्पन्नप्रणिधानविषयव्यवहसमाधिषयधारणीमुखनिर्घृष्टं धर्मपर्यायं भाषमाण एकैश्च तत्र महाकार्णिको बोधिसत्त्वो महासत्त्वः स स्वरूपं प्रणिधानं कृतवान् महाकरुणापरिभाविता वाचा भाषिता अनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधो व्याकरणनिर्देशं बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां ययारूपेण प्रणिधानेन उद्भाविता यया बहुबोधिसत्त्वकोटिमिश्रुद्धक्षेत्रप्रणिधानकृतं बुद्धक्षेत्रवृक्षा वैनेयसत्त्वाश्च परिस्पृष्टीताः स चैको महाकरुणासम्बन्धागतो बोधिसत्त्वः सर्वावर्तो पर्येश्मभिभूय क्लृप्तं पञ्चकपायं क्षीणारणिकलिपुगं सुदुद्धक्षेत्रं परिस्पृष्टीतं सर्वं चानन्तर्यकारका यावद्दकुशलसमवधानगता दग्धसन्ताना वैनेयाः परिस्पृष्टीताः सर्वावतीरभाषणीमदेवगन्धर्वाशुरमानुषश्च लोको रत्नगर्भस्य तथागतस्य पूजामपदाय तत्र महाकार्णिकस्य पूजाकर्मणे उद्युक्ताः पञ्चमण्डलेन वन्दित्वा प्राञ्जलिभुताः स्थित्वा वर्यं भाषन्ति स्म । स च महासत्त्वो रत्नगर्भस्य तथागतस्य पुरतो निषण्णो व्याकरणं श्रुत्वाः । यदा च तेन महासत्त्वेन तस्य भगवतः पुरतो दक्षिणं जानुमण्डलं पृथिव्यान्नित्तितं तदा तेन भगवता तथागतेन स्मितं प्राविष्कृतं । यदा दशसु दिक्षु बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजसमेषु लोकधातुषु महापुण्यिषीषड्विकारं चलिता प्रचलिता मध्यचलिता कंषिता यात्रत्युप्यट्टिः प्रदर्शिता सर्वभाषा संभो बुद्धक्षेत्रेभ्यो बोधिसत्त्वा महासत्त्वाः प्रबोधनार्थं महाकरुणा बोधिसत्त्वचर्यानिर्देशनार्थं बोधिसत्त्वा महासत्त्वा बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजसमेषु लोकधातुषु महापुण्यिषीषड्विकारचलिता प्रचलिता मध्यचलि(ता)भ्या लोकधातुभ्यां दशभा दिग्भासाश्च सुदुद्धक्षेत्रे सन्निपतनार्थं बोधि-सत्त्वानाञ्च महासत्त्वानां स्वमाधानमुत्पन्ननिर्देशयवीजशर्युं धर्मपर्यायं भाषणार्थं तेन तथा-गतेनैवं कृशणिं प्रातिहायाणि दर्शयति तौ च कुलपुत्र द्वौ बोधिसत्त्वौ महासत्त्वौ भावि-सहस्रकोटिपतिप्रमथ्यारण्योऽसंघर्षताविकारिणश्च तं प्रस्फुलितकुसुमवैरोचनतथागतं परि-पुच्छन्तः स्म किञ्चिदोत्तरादितं भदन्त भगवन्मेन महाकार्णिकेन महासत्त्वेन बोधाय विव-दिस्तिरं वस महाकार्णिकका बोधिसत्त्व महासत्त्वो बोधिसत्त्वार्णिको क्षीणो येन पञ्चकपाय-लोके ते श्रेयस्करिणो कलिपुगे स्थसमान क्षणः परिस्पृष्टीतं चानन्तर्यकारका यावद्दकुशलसं-भस्यथागतगता दग्धसन्ताना वैनेया परिस्पृष्टीताः ।

तद् महाकाशिकां वीधिस्त्वं महास्त्वं मम वचनेन पृच्छ्य एवं च वक्तव्यः प्रस्कृतित्तैरो-
 चनकुमुमस्तपागतस्तं सत्पुरुषं पृच्छते चन्द्रोचविमलं पुष्यं प्रेषितं साधुकारानुप्रदतः ।
 एवं च त्वया सत्पुरुष प्रथमचित्तोत्पादेन महाकस्तथाहारेण दशसु दिक्षु सुहृद्वीच-
 परमादुरजःसमा लोकाघातवः शब्देनापूरिताः महाकस्तथाशब्दश्च प्रतिलक्ष्यतेन त्वं सत्पुरुष
 साधुभूयः । पश्चिमकानां महाकस्तथापानसम्प्रखितानां वीधिस्त्वानां महासत्त्वानां
 महाकस्तथाहारेण प्रविधाननेत्रौषजानुच्छेपवसितेन त्वं सत्पुरुष साधुभूयस्त्वं सत्पुरुष सुहृ-
 द्दोत्रपरमादुरजःसमानागता श्रवणैयकत्वसुहृद्वीचपरमादुरजःसमा दशदिशि लोकाघातवो यश-
 कौत्तिशब्देनापूरितास्तं त्वं सत्पुरुष बहुसङ्गोपसत्त्वकोटीनपूतशतसहस्रा अनुत्तरायां सम्यक्-
 सम्योद्यौ समादापिताति वेगिताः प्रतिष्ठापिता भगवतः सकाशमुपनीता श्रवैवर्तिकाय
 स्थापिता अनुत्तरायां सम्यक्सम्योद्यौ केषित्तवैव भगवतः सकाशं प्रविधानसुहृद्वीचगुणव्याहाः
 परिष्ठीता वनेयाः सत्त्वाः स्वकस्तथास्तिभिराञ्जादिता ये त्वया अनुत्तरायां सम्यक्सम्योद्यौ
 समादापिता न चर्षाकरप्रतिलक्षं । तेषु पक्षाद्याकरं प्रतिलक्ष्यन्ते । सर्वे ते पक्षाद्यावद्-
 सुहृद्वीचपरमादुरजःसमेकसङ्घैः कल्पैर्दशसु दिक्षु सुहृद्वीचपरमादुरजःसमेकसङ्घेषु लोकाघातुषु
 सुहृद्वं प्राप्य धार्मिकैर्मचक्रं प्रवर्तयित्वा त्वामेवाम्य वरं भाषिष्यन्ति ।

इतेन वृत्तयेन कारणेन सत्पुरुष साधु । तेन खलु पुनः समयेन बहुव्योधिसत्त्वकोट्य एव-
 मुत्तुर्वयमपि भदन्त भगवंस्तत्र सन्तीर्ये सुहृद्वीचै गच्छेम तस्य रत्रगर्भस्य तपागतस्यार्धतः
 सम्यक्सुहृद्वस्य दर्शनाय वन्दनाय पदुपासनाय तच्च सत्पुरुषं दर्शनाय वन्दनाय यस्य तपागतेन
 दिभिरङ्गैः साधुकारोऽनुप्रेषित इने च चन्द्रोचविमलाः पुष्याः प्रेषिताः । स च कुलपुत्र
 प्रस्कृतितकुमुमस्तैरोचनस्तपागात् आष्ट । गच्छन्त यूयं कुलपुत्रा यस्मैर्दि कालं मन्यथे । तत्र
 धर्मं कुलपुत्रा रत्रगर्भस्य तपागतस्य सकाशात् समवधानमुत्तर्निर्देशचर्षावैशारद्यं धर्मपर्यायं
 द्योषय ॥

अथ खलु कुलपुत्र तो द्वौ वीधिस्त्वौ स्वविषयसङ्कोपितविषयस्य धार्योसंघर्षपवि-
 कोपितस्य तस्य प्रस्कृतितकुमुमस्तैरोचनस्य तपागतस्य सकाशाच्चन्द्रोचविमलां पुष्यां पृष्टी-
 त्वा बहुव्योधिसत्त्वकोटिभिः साहृं बहुसुमितादुसुहृद्वीचाद् प्रस्थापिता इष्ट सुहृद्वीच एकसमे
 न सम्भासा लम्बुवनोद्धाने तस्युयेन च रत्रगर्भस्तपागतस्तैरोपसंक्रान्तः । तेन खलु पुनः सम-
 येन सर्वोत्तं, सन्तीर्यं सुहृद्वीचं एवंपरं परिपूर्वं महापानिकैर्वीधिस्त्वौः प्रत्येकसुहृद्वया-
 निकैः द्वावकयानिकैः कुलपुदैर्दशैर्वान्दुरोरीलयापि नाम संक्षुयनं वा वरञ्जनं वा ति-
 लयनं वा शालीयनं वा सम्यङ्गं स्फुटं भवेत् । एवमेव तस्मिं समये सन्तीर्यं सुहृद्वीचं परि-
 पूर्णस्फुटं महापानिकैः कुलपुदैर्दशैर्वान्दुरोरील्ये च वीधिस्त्वौ रत्रगर्भस्य तपागतस्य पादौ
 शिरसा धन्दित्वा विविधसमाधानश्लेन वीधिस्त्वविसुक्वार्त्तेन पूजांशुत्वा रत्रगर्भस्य तपा-
 गतस्य पुरतः प्राण्यं दृष्ट्वा सर्वोत्तपतताः पर्याः प्राङ्मुखीभूताः स्थित्वा वरं भाषमाताः तेषां
 वीधिस्त्वानमेतदभवत् । इयं महाकाशिका वीधिस्त्वौ महास्त्वौ यस्य प्रस्कृतितकुमुम-
 तैरोचनं तपागतं इमे चन्द्रोचविमलाः पुष्या विषर्जितास्तौ च वीधिस्त्वौ भगवत्कामाद्य
 पराहृत तस्य द्वापुस्तस्य ते पशुरोचविमलाः पुष्या उपनामदित्वाहूः । इमे ते सत्पुरुष प्रस्कृ-

विषयो नाम द्वितीयोधारणीसम्पर्धणविकीपितो नाम बोधिसत्त्वस्यौ द्वौ सत्पुरुषो प्रस्फु-
लितवैरोचनकुसुमं तथागतं पृथ्वन्तो । को भदन्त भगवन् हेतुः कः प्रत्ययो महतः पृथिवी-
वा(पा)लस्य लोके प्राहुर्भावाय महत्याश्च पुष्पट्टयः ।

प्रस्फुलितवैरोचनस्तथागत आह ।

अस्ति कुलपुत्राद्योदिशितो बुद्धक्षेत्रात् । द्वे शतसहस्रे बुद्धक्षेत्राणामतिक्रम्य । तत्र
सन्तीरयो नाम लोकस्तत्र रत्नगर्भा नाम तथागतो यावद्बुद्धो भगवांस्किण्वति धर्मं च देश-
यति स्म । बहुसत्त्वकोट्यव्याकरोत्युत्तरायं सम्यक्सम्बोधौ बोधिसत्त्वविषयक्षेत्रसन्दर्शनः
प्रणिधानविषयव्यहसमाधिविषयधारणीमुखनिर्वृहं धर्मपर्यायं भाषमाण एकैश्च तत्र
महाकारुणिको बोधिसत्त्वो महासत्त्वः स स्वरूपं प्रणिधानं कृतवान् महाकरुणापरि-
भाविता वाचा भाषिता श्रुत्तरायं सम्यक्सम्बोधौ व्याकरणनिर्देशं बोधिसत्त्वानां महा-
सत्त्वानां यथारूपेण प्रणिधानेन उद्भाविता यथा बहुबोधिसत्त्वकोटिभिर्बुद्धक्षेत्रप्रणिधानं कृतं
बुद्धक्षेत्रव्यूहा वनेयसत्त्वाश्च परिस्पृहीताः स चैको महाकरुणासमन्वागतो बोधिसत्त्वः
सर्वावर्तो पर्येदमभिभूय क्लिष्टं पञ्चकषायं क्षेशारणिकलियुगं बुद्धक्षेत्रं परिस्पृहीतं सर्वं चान-
न्तर्यकारका यावदकुशलसमवधानगता दग्धसन्ताना वनेयाः परिस्पृहीताः सर्वावतीरसापर्या-
सदेवगन्धर्वासुरमानुषश्च लोको रत्नगर्भस्य तथागतस्य पूजामपह्राय तस्य महाकारुणिकस्य
पूजाकर्मणे उद्युक्ताः पञ्चमण्डलेन वन्दित्वा प्राञ्जलिभूताः स्वित्वा वर्णं भाषन्ते स्म । स च
महासत्त्वो रत्नगर्भस्य तथागतस्य पुरतो निषण्णो व्याकरणं शृश्वानः । यदा च तेन महा-
सत्त्वेन तस्य भगवतः पुरतो दक्षिणं जानुमण्डलं पृथिव्यान्निर्दिष्टं तदा तेन भगवता तथारूपं
स्मितं प्रादिवृत्तं । यदा दशसु दिक्षु बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमेपु लोकधातुषु महापृथिवी-
षड्विकारं चलिता प्रचलिता सम्प्रचलिता कंषिता यावत्पुष्पट्टयः प्रवर्षिता सर्वेभ्यश्च तेभ्यो
बुद्धक्षेत्रेभ्यो बोधिसत्त्वा महासत्त्वाः प्रबोधनार्थं महाकरुणा बोधिसत्त्वचर्यानिर्दर्शनार्थं
बोधिसत्त्वा महासत्त्वा बुद्धक्षेत्रपरमाणुरजःसमेपु लोकधातुषु महापृथिवीषड्विकारश्चलिता
प्रचलिता सम्प्रचलि(ता)भ्यो लोकधातुभ्यो दशभ्यो दिग्भ्यश्चत्र बुद्धक्षेत्रे सन्निपतनार्थं बोधि-
सत्त्वानाञ्च महासत्त्वानां स्वमाधानमुखनिर्देशचर्यावैशारद्यं धर्मपर्यायं भाषणार्थं तेन तथा-
गतैर्नैवं रूपाणि प्रातिहार्याणि दर्शितानि तौ च कुलपुत्र द्वौ बोधिसत्त्वो महासत्त्वौ स्ववि-
षयसङ्कोपितविषयस्त्रधारणीसंस्पर्धणविकीपितश्च तं प्रस्फुलितकुसुमवैरोचनतथागतं परि-
पृच्छतः स्म कियच्चिरोत्पादितं भदन्त भगवंस्तीन महाकारुणिकेन महासत्त्वेन बोधाय चित्तं
कियच्चिरं त्वस महाकारुणिको बोधिसत्त्वो महासत्त्वो बोधिचारिकां चौर्यं येन पञ्चकषायं
लोके तीव्रक्षेशरणिभ्यो कलियुगे वर्तमाने कालः परिस्पृहीत श्रानन्तर्यकारका यावदकुशलसूत्रे
धमवधानगता दग्धसन्ताना वनेयाः परिस्पृहीताः ।

प्रस्फुलितकुसुमवैरोचनस्तथागत आह ।

सम्प्रति कुलपुत्र तेन महाकारुणिकेन प्रथममनुत्तरायं सम्यक्सम्बोधौ चित्तमुत्पादितं
गच्छत कुलपुत्रा यूयं सन्तीर्यं लोकधातुं । तस्य रत्नगर्भस्य तथागतप्राप्तं रत्नगर्भस्यस्युद्गम्य
दर्शनाय वन्दनाय पर्युपासनाय तस्य समाधानमुखनिर्देशं चर्यावैशारद्यं धर्मपर्यायं श्रयणाप

कल्पेः तिकान्तैः प्रथमनितासुरादितमनुत्तरायां मन्वन्मन्वोर्धो । स्वर्गप्राप्त्याऽप्युत्तरायां
 तयागतस्याग्रतो ब्रह्मप्राप्तकालेनपुनान्यनुत्तरायां मन्वन्मन्वोर्धो समादाश्रितानि निवेशि-
 तानि प्रतिष्ठापितानि यथाभिप्रायां सत्त्वैस्तस्य तयागतस्य दुरः प्रणिधानं कृतं बुद्धद्वैतप्र-
 कृष्टाः परिशुद्धीता परिशुद्धाः केचिदपरिशुद्धाः पञ्चकषायाः परिशुद्धीताः तत्र च तेन महा-
 सत्त्वेनाहं समादापितो निवेशितज्ञानुत्तरायां मन्वन्मन्वोर्धो । तत्र च यथा स्वर्गप्राप्त्याऽप्युत्तरायां
 यथागतस्य पुरतोऽनुत्तरायां मन्वन्मन्वोर्धो पञ्चकषाये बुद्धद्वैतप्रकृष्टप्रतिष्ठितं
 कृतं स च ते तयागतः साधुकारमशमीत् व्याजुतज्ञाहंमनुत्तरायां मन्वन्मन्वोर्धो योऽस्मा-
 स्माकं बोधाय समादायकः कल्याणमित्रो तीक्ष्णमत्युत्तरायां पञ्चकषाये कलिपुमे वर्त्तमाने इह
 प्रतिष्ठापितं बुद्धद्वैतं परिशुद्धीतं । आनन्तर्यकारका यावदकुशलमूलसमवधानगता इत्यन्तः
 संसारादवीकान्तरसङ्कटप्राप्ता वैनेयसत्त्वे प्रणिधानः परिशुद्धीतस्तस्य मत्युत्तरायां इत्यु-
 प्रमेयासङ्क्षेपेभ्योऽन्यान्यलोकधातुभ्यस्त्रिपुन्तो यापयन्तो बुद्धा भगवन्तः साधुकारं प्रवृत्तवन्तः
 प्रेषितवन्तो महाकफराद्यैरोचनमौष्यो नाम कृतं । स च महाकफराद्यैरोचनमौष्यो बोधि-
 सत्त्वो महासत्त्वोऽस्माकं कल्याणमित्रो हितकर एकस्त्वं चिराभिमन्वुद्गोऽङ्गपुत्रव्यां लोकपालो
 अङ्गुप्रप्रमाणपुरुषाणां मध्ये तेषामेवाङ्गुप्रप्रमाणानां पुरुषाणां हस्तप्रमाणेन हस्तप्रमाणेन
 स तयागतो दशवर्षापुष्कायां प्रजायां धार्मिकं धर्मचक्रं प्रवर्तितवान् तस्यापि बोधिप्राप्तस्य
 दशसु दिक्षु प्रमेयासङ्क्षेपेभ्यो लोकधातुभ्यस्त्रिपुन्तोपयद्भिस्त्रैस्त्रैर्भगवद्भिर्दृष्टाः प्रेषिताः
 पूजनार्थाय ये तेन प्रथममनुत्तरायां मन्वन्मन्वोर्धो समादापिता निवेशिताः प्रतिष्ठापिताः ।
 ये तेन प्रथमं ज्ञानपारमितायां यावत् प्रज्ञापारमितायां समादापिता निवेशिताः प्रतिष्ठा-
 पितास्तौ बुद्धैर्भगवद्भिः पूर्वकृतज्ञतामनुस्मरणमाद्यैः तस्य तयागतस्य पुण्याः प्रेषिताः
 यस्य ब्राह्मण यथा ते बुद्धा भगवन्तः सर्वेषु बुद्धद्वैतेषु दीर्घायुषा परिशुद्धाशयानां सु-
 विहारिणां सत्वानां बुद्धकार्यं कुर्वन्ति । स च व्योतिरसस्तयागत एवं प्रतिक्रुष्टः पञ्चकषाये
 बुद्धद्वैते बुद्धत्वं प्राप्तवान् । आनन्तर्यकारकानां यावदकुशलमूले समवधानगतानां सत्वानामे-
 वाल्पकेनापुषा बहूभिरिकं बुद्धकार्यं करोति । अनुज्झित्वा श्रावकां प्रत्येकबुद्धान् धर्मं देश-
 यति । एवमेव त्वया सत्युत्तरायां सर्वाभिमां बोधिसत्वपक्षाभिभूय विशिष्टतरं प्रणिधानं
 कृतं । प्रतिक्रुष्टे बुद्धद्वैते पञ्चकषाये वर्त्तमाने आनन्तर्यकारका यावदकुशलमूले समवधान-
 गता वैनेयाः सत्वाः परिशुद्धीताः ये च ते महासत्त्वा येः परिशुद्धाः सत्त्वाः परिशुद्धीता
 नरकतिर्यग्योनिः परिवर्जिता श्रावकप्रत्येकबुद्धपरिवर्जिताः बुद्धाशयाः पुण्याः सुविनीता इत्यन्तः
 कुशलमूलाः सत्त्वा वैनेयाः परिशुद्धीता इमे सत्त्वाः पुष्योपमा उच्यन्ते न ते महासत्त्वाः पुष्य-
 रीकोपमा ये सुविनीतानामवसरुसकुशलमूलानां मध्ये बुद्धकार्यं करिष्यन्ति । चत्वारि ब्राह्मण-
 बोधिसत्वानां कुशीदवस्तूनि । कतमानि चत्वारि । परिशुद्धबुद्धद्वैतप्रणिधानं परिशुद्धा-
 शयानां सत्वानां बुद्धकार्यप्रणिधानं । श्रावकप्रत्येकबुद्धयानकया बोधिप्राप्तस्य देशनाप्रि-
 धानं । बोधिप्राप्तस्य दीर्घायुष्कताप्रणिधानं इमानि चत्वारि बोधिसत्वानां कुशीद-
 वस्तूनि । येन बोधिसत्त्वाः पुष्योपमा इत्युच्यन्ते न पुण्डरीकोपमा न महासत्त्वा इत्युच्यन्ते ।
 तद्यथापि नाम ब्राह्मण इमान् महाबोधिसत्वपर्षां स्थापयित्वा वायुविष्णुना येनापरिहृष्टं

कल्पैरतिक्रान्तिः प्रगमवित्तमुत्पादितमनुत्तरायां मध्यक्ष्मन्वोधो । स्वर्गवापुःशुभ्रतया
 तयागतन्याप्रतो बहुप्राणकाटीननुतान्यनुत्तरायां मध्यक्ष्मन्वोधो समादापिता निवे-
 शितानि प्रतिष्ठापितानि यथाभिप्रायां मत्वेक्ष्य तयागतस्य पुत्रः प्रसिद्धानं कृतं बुद्धक्षेत्र-
 कूहाः परिपृष्टोता परिशुद्धाः केविदपरिशुद्धाः पञ्चकषायाः परिपृष्टोताः तत्र च तेन म-
 सत्वेनाहं समादापितो निवेशितमनुत्तरायां मध्यक्ष्मन्वोधो । तत्र च मया स्वर्गवापुःशु-
 ब्रतया तयागतस्य पुत्रोऽनुत्तरायां मध्यक्ष्मन्वोधो पञ्चकषाये बुद्धक्षेत्रपुत्रपुत्रपुत्रपुत्र-
 कृतं च च ते तयागतः साधुकारमदाधीतं याजुतवाहमनुत्तरायां मध्यक्ष्मन्वोधो पञ्चक-
 क्षाकं बोधाय समादापकः कल्याणमित्रो तीव्रमत्पुत्रपुत्रीपञ्चकषाये कलियुगे वर्तमाने क-
 र्तिप्रतिष्ठापितं बुद्धक्षेत्रं परिपृष्टीतं । श्रानन्तर्यकारका यावदकुशलमूलमवधानगता इवभवन्त-
 मंशाराटवीकान्तासङ्कटमाता वनेयसत्वे प्रसिद्धानः परिपृष्टीतस्तथा मत्पुत्रपञ्च इत्यु-
 प्रनेयासङ्क्षेपेभ्योऽन्योन्यलोकधातुभ्यस्त्रिभुक्तो यापयन्तो बुद्धा भगवन्तः साधुकारं प्रसन्न-
 प्रेषितवन्तो महाकफरावैरोचनमौष्यो नाम कृतं । स च महाकफरावैरोचनमौष्यो बोधि-
 सत्वो महासत्वोऽस्माकं कल्याणमित्रो हितकर एकस्वं विद्याभिमन्वुद्भोऽद्भुतव्यां लोकजातो
 अद्भुतप्रमाखपुरुषाणां मध्ये तेषामेवाद्भुतप्रमाखानां पुरुषाणां हस्तप्रमाखेन हस्तप्रमाखः
 स तयागतो इश्वरर्षापुष्पायां प्रजायां धार्मिकं धर्मचक्रं प्रवर्तितवान् तस्यापि बोधिप्राप्त-
 इत्यु-
 प्रनेयासङ्क्षेपेभ्यो लोकधातुभ्यस्त्रिभुक्तो यापयन्तो बुद्धा भगवन्तः साधुकारं प्रसन्न-
 प्रेषितवन्तो महाकफरावैरोचनमौष्यो नाम कृतं । स च महाकफरावैरोचनमौष्यो बोधि-
 सत्वो महासत्वोऽस्माकं कल्याणमित्रो हितकर एकस्वं विद्याभिमन्वुद्भोऽद्भुतव्यां लोकजातो
 अद्भुतप्रमाखपुरुषाणां मध्ये तेषामेवाद्भुतप्रमाखानां पुरुषाणां हस्तप्रमाखेन हस्तप्रमाखः
 स तयागतो इश्वरर्षापुष्पायां प्रजायां धार्मिकं धर्मचक्रं प्रवर्तितवान् तस्यापि बोधिप्राप्त-
 इत्यु-
 ये तेन प्रथममनुत्तरायां सव्यक्ष्मन्वोधो समादापिता निवेशिताः प्रतिष्ठापिताः ।
 ये तेन प्रथमं ज्ञानपारमितायां यावत् प्रज्ञापारमितायां समादापिता निवेशिताः प्रतिष्ठा-
 पितास्तै बुद्धैर्भगवद्भिः पूर्वकृतव्रतामनुस्मरणमार्यैः तस्य तयागतस्य पुष्याः प्रेषितः
 यस्य ब्राह्मण यथा ते बुद्धा भगवन्तः सर्वेषु बुद्धक्षेत्रेषु दीर्घखायुषा परिशुद्धाश्रयानां बु-
 विहारिणां सत्वानां बुद्धकार्यं कुर्वन्ति । स च ज्योतिरसक्तयागत एवं प्रतिक्रुष्टः पञ्चकषाये
 बुद्धक्षेत्रे बुद्धत्वं प्राप्तवान् । श्रानन्तर्यकारकानां यावदकुशलमूलं समवधानगतानां सत्वानमे-
 वात्पकेनायुषा बहूभिरेकं बुद्धकार्यं करोति । अनुज्जितायां भ्रात्राणां प्रत्येकबुद्धांश्च धर्मं दे-
 यति । स्वमेव तया सत्पुरुष सर्वाभिमां बोधिसत्वपर्षाभिमूय विशिष्ठतरं प्रविधानं
 कृतं । प्रतिक्रुष्टे बुद्धक्षेत्रे पञ्चकषाये वर्तमाने श्रानन्तर्यकारका यावदकुशलमूलं समवधान-
 गता वनेयाः सत्वाः परिपृष्टीताः ये च ते महासत्वा ये परिशुद्धाः स्वर्गवापुःशुभ्रतया परिपृष्टीता
 नरकतिर्यप्योनिः परिवर्जिता भ्रात्रकप्रत्येकबुद्धपरिवर्जिताः शुद्धाश्रयाः सत्वाः परिपृष्टीता इत्यु-
 कुशलमूलाः सत्वा वनेयाः परिपृष्टीता इमे सत्वाः पुष्योपमा उच्यन्ते न ते महासत्वाः इत्यु-
 रीकोपमा ये सुविनीतानामवसप्तकुशलमूलानां मध्ये बुद्धकार्यं करिष्यन्ति । सत्वारिं ब्राह्मण-
 बोधिसत्वानां कुश्रीदवस्त्रानि । फतमानि चत्वारि । परिशुद्धबुद्धक्षेत्रप्रसिद्धानं परिशुद्धा-
 श्रयानां सत्वानां बुद्धकार्यप्रसिद्धानं । भ्रात्रकप्रत्येकबुद्धयानकषा बोधिप्राप्तस्य इजानाप्रसि-
 धानं । बोधिप्राप्तस्य दीर्घापुष्कताप्रसिद्धानमे इमानि चत्वारि बोधिसत्वानां कुश्रीद-
 वस्त्रानि । येन बोधिसत्वाः पुष्योपमा इत्युच्यन्ते न पुण्डरीकोपमा न महासत्वा इत्युच्यन्ते ।
 तद्यथापि नाम ब्राह्मण इमान् महाबोधिसत्वपर्षां स्थापयित्वा वायुविष्णुना येनापरि-

हुतलेत्रं परिष्ठीतं क्रिशाकुलाः सत्वा वेनेयाः परिष्ठीता स्फोभ्यो भद्रकल्पिकाः कुलपुत्राः ।
 सत्वारोमानि द्योधिमतवानां सदासत्वानामारव्यवीर्यवस्तुनि कतमानि चत्वारि । अपरिशुद्ध-
 क्षेत्रप्रणिधानं । अपरिशुद्धाशयानां सत्वानां हुतकार्यप्रतिधानं । द्योधिप्राप्तस्य प्राचक्ष-
 प्रत्येकमुत्तयानकयादेशनप्रणिधानं । मध्यमया प्रतिपदा द्योधिप्राप्तस्य नातिदीर्घना नात्या-
 गृह्यता प्रणिधानं । इमानि चत्वारि द्योधिमतवानां सदासत्वानामारव्यवीर्यवस्तुनि । येन
 ते द्योधिमतवाः पुण्डरीकोपया द्रव्युत्थन्ते न पुष्योपमाग्ने द्योधिमतवा सदासत्वा द्रव्युत्थन्ते ।
 मधुप्रापि त्वं ब्राह्मणेनर्षिं अग्रमेयानामसंयोगानां द्योधिमतवानां मध्ये कुशलव्याकरणक्षेत्रं
 तयागतसैमग्रनः कन्दलापुण्डरीकमुत्थत्तः प्रणिधानविमंशेण । यदा त्वया आनन्तर्यकारका
 यावदकुशलमूलमवग्रानगता वैनेयाः परिष्ठीतामतीव पक्षकपायं हुतक्षेत्रं परिष्ठीतं
 सदाककणाशादरेण त्वं मत्पुत्रस्य दशसु दिक्षु हुतक्षेत्रपरमाणुजःसत्वंपुत्रैर्भगवद्विः माधु-
 कारो दत्तो ब्रूतास्य प्रेषिता सदाफाकगिकक्षेत्रे ते नाम कृतं सयौ चैयं पौत्तवैय पूजाकर्मिणे
 उद्युता । अविष्यमि त्वं सदाफाकगिकानागनेऽध्यन्वतिप्राप्तानामागिकमङ्गानर्षीवालिकामसा-
 नामसंयोगानां परीक्षावशिष्टे द्वितीये मङ्गानदीवालिकाममे संयोगे तस्मिन्नेव महे हुतक्षेत्रे
 भद्रके कल्पं विंशोत्तरययंशतापुष्कार्यां प्रजायां जगामग्नाद्यधये हुतक्षेत्रेऽधीनांफेऽनायके-
 ऽकुशलमूलमवग्रानगने कृमार्गे विदन्वमानानां सदासत्प्राप्तानां सत्वानामानन्तर्यकारका-
 नामाव्यापवादनानां महुत्सैप्रतिक्षेपकानां मूलापत्तिसमापन्नानां यावदश्यापूर्वात्कं । प्राकांशो
 लोके मध्यागते भविष्यति विद्याचरणमस्मत्तो यावदहुतक्षेत्रे भगवान् विद्यारितमतिपक्वः
 प्रयतितापथीचक्रः विद्यारितवशयसिमास्तिभारस्य अनन्तापर्यन्तदशसु दिक्षु हुतक्षेत्रात्
 शब्देनापूरयित्वा सदाप्राचकमन्निवातस्य ते भविष्यति । महुत्सैःसयोर्धीर्भिक्षणतः । मत्पु-
 त्रस्यैव पक्षचत्वारिंशतिभिर्ययंवेद्यं सफलं हुतकार्यं परिपूर्णमिष्यति । यथा प्रतिपदान
 कृतं यथा तस्मिन्समयेऽयं राजाऽभूत्तद्गुहोऽसतापुनसिमाधमेति कल्पो सफलं हुतकार्यं कारि-
 ष्यति । अथमेव त्वं सदाफाकगिक तत्र महे हुतक्षेत्रे भद्रके सदाकल्पे विंशोत्तरययंशतापु-
 ष्कार्यां पक्षचत्वारिंशतिभिर्ययंवेद्यं सफलं सदाहुतकार्यं कारिष्यति साकारानिर्वा-
 मयामतो भविष्यति । परिनिर्मुक्तस्य यं ते मत्पुत्रस्यसुतरपरिनिर्वाणस्यैव त्वं सदा
 महुत्सैः स्यास्यति । महुत्सैः स्यास्यति तत्र मत्पुत्रस्य सत्सिप स्यास्यतः । एतदशयैः यदा यदा
 हुतकार्यं कारिष्यति । यथा स्वयं प्रणिधानं कृतं एवं त्वयं भवान् विद्विष्यति मत्पु-
 त्रस्यैव ।

तत्त्वार्थे वैतण्ड्ये साक्षात् साधीतं च एतद्यत् । सिद्धिस्तद्विषयस्यैव । यदा यदा
 तत्र मत्पुत्रस्य द्योधिपरमाणुसमाप्तं नितीकस्यैव सदासत्वं सदाहुतकार्यं कारिष्यति । हुत-
 कार्यात्प्राप्तयेयं । सदासत्त्विककार्यं तत्र विना भवयं । साक्षात्प्राप्तं च सदासत्वं सदासत्-
 पतिभेदयोः लक्ष्यं सदाहुतकार्यस्यैव सदासत्त्विकस्यैव । सदासत्त्विकस्यैव सदासत्त्विक-
 हुतकार्येण सदाहुतकार्येण साक्षात् । सिद्धिस्तद्विषयस्यैव । यदा यदा हुतकार्यं कारिष्यति
 द्योधिप्राप्तस्य त्वं सदासत्त्विकस्यैव सदाहुतकार्यं कारिष्यति । सदासत्त्विकस्यैव सदासत्त्विक-
 सदासत्त्विकस्यैव । सिद्धिस्तद्विषयस्यैव । यदा यदा हुतकार्यं कारिष्यति ।

मां कुर्यां अनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधो । म नेमी नाम शक्रः अपरस्तु पार्विन्तीनामशक्रः
 ते उभेऽप्याहृतुः । वयमपि भो महाकारुणिक तेसु तेसु यावद्दोधिप्राप्तम् च ते त्रयं श्रावक-
 युगप्रज्ञायन्तो ऋद्धिमन्तश्च भवेमः । अपरशारित्रचरणसुदर्शयूयिको नाम शक्रः स इव-
 माह । अहं ते महाकारुणिक तेसु तेसु यावच्चरमभिविक्रम्य पुत्रो भवेयं । अपरा शिखर-
 चेतता सीरभ्या किंशुका नाम साप्याह । अहं ते महाकारुणिक तामु तामु जातिपु भार्या
 भवेयं । बोधिप्राप्तश्च त्वं सत्पुरुष मां व्याकुर्यां अनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधो कद्रुचरोनाम
 सुरेन्द्रः सोऽप्याह । अहं ते महाकारुणिक तेसु तेख्वप्रमेयासंत्पेपेसु कल्पेषु सत्पुरुष
 बोधिचारिकाश्रमाणस्याह । भूपकारणमेत्यानुकूलः सदायो दासत्वेनोपस्थित्येयश्चरमभिविक्र-
 म्याह । ते उपस्थायको भवेयं बोधिप्राप्तश्च च ते सत्पुरुष धार्मिकं धर्मचक्रं प्रवर्तनेऽप्येवं
 अहश्च ते धर्मदेशनां प्रथमां सफलां कुर्यां धर्मरसश्च पिवेयममृतं बोधिं गच्छेयं । यावत्सर्व-
 क्लेशप्रहाणादर्हत्वं प्राप्नुयां । पेयालं गङ्गानदीवालिक्कासमाश्च तत्र देवनागासुरामहाकारुणि-
 कस्यानुप्रवृत्तिचर्याय प्रणिधानङ्कृतवन्तो वनेयमुपन्यस्ता एकश्च तत्र संज्ञाविकरणभीष्मो-
 नामा जीविकः स आह ॥ अहन्ते भो ब्राह्मण बहुप्रकरणसहायको भविष्यामि । नित्यमहन्ते-
 ऽप्रमेयेषु कल्पेषु स फलचारिकोपजीवी ज्ञातिको भवेयं । नित्यश्च त्वत्सकामुपसङ्गमेयं वस्तु-
 याचनार्थं शय्यासनवाहनहस्त्यश्वरथग्राभनिगमनगरपुरपुत्रदुहितरमांसरुधिरचर्मास्त्रिहस्त-
 पादजिह्वाकर्णनासनयनशीर्षाणि च याचेयं । एवंरूपो हन्त महाब्राह्मण दानपारमिता-
 सहायको भवेयं यावत्प्रज्ञापारमितासहायको भवेयं । एवंरूपोऽहं महाब्राह्मण बोधिचारि-
 काश्रमाणस्य तव षट्सुपारमितासु सहायको भवेयं । यावत्त्वं बोधिं प्राप्नुया अहश्च ते श्रावक-
 स्थानमासादयेयं अशीतिधर्मस्कन्धसहस्राण्युदृष्टह्यीयां स्पृष्ट्वा धर्मदेशको भवेयं । त्वञ्च मां
 व्याकुर्यां अनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधो । श्रुत्वा च कुलपुत्र महाकारुणिको ब्राह्मणो रत्नगर्भश्च
 तथागतस्य पञ्चमण्डलेन पादौ शिरसा वन्दित्वा तं संज्ञावतारभीष्याजीविकं शब्दापि-
 त्वाह । साधु साधु सत्पुरुष यस्त्वं मम सहायको भविष्यसि । अनुत्तरचर्याया यावच्च त्वं समा-
 प्रमेयासङ्क्षीपजन्मान्तरनयुतसहस्रेषूपसंक्रमेवस्तुयाचनार्थाय । तदाहंप्र सन्नचित्तो दयां करन्त्व-
 पुष्पभागी भवेः । भूयश्च कुलपुत्र महाकारुणिको बोधिसत्त्वो महासत्त्वो रत्नगर्भश्च तथा-
 गतस्य पुरत आह । स चेन्मै भदन्त भगवंस्तेषु तेख्वप्रमेयेख्वसङ्क्षीयेषु कल्पकोटीनयुतशतसह-
 स्रेषु अनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधो चारिकाश्रमाणस्य ये मम पुरतो याचनकाः स्थित्वाऽर्जु-
 याचन्ति भृदुवचनेन वा परुषवचनेन वा उल्लङ्घनवचनेन वा खण्डवचनेन वा याचेयुः स
 चेदहं भदन्त भगवन् याचनकषान्तिके एकचित्तकणमपि रोषमुत्पादयेयं । अप्रसादंत्वोत्पाद-
 येयं । दानस्य वा फलविपाकं काङ्क्षमाणो दानन्दद्यान्विसम्वादिता मे भवेयुः । ये प्रमेयासङ्क्षी-
 येषु दशसु दिक्षु अन्तेषु लोकाधुतसु बुद्धा भगवन्तस्तिष्ठन्ति ध्रियन्ति यांपयन्ति धर्मस्य
 देशयन्ति साचाहमनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिंमभिसम्बुध्येयं । स चेदहं भदन्त भगवन्तावन्नेकषा-
 प्रसन्नचित्तो दानन्दद्यान्तदपि दानप्रतिग्राहकए अद्वादेशयविनिपातनं । मा कुशलैर्धर्मैरन्त-
 रायकरम्भवेत् । अन्तशो बालाग्रकोटीप्रमाणमात्रमपि विसम्वादिता मे बुद्धा भगवन्तो
 भवेयुः यदिदम्भति आह कस्य बालाग्रकोटिप्रमाणमपि । कुशलेषु धर्मैख्वन्तरायं कुर्युः अहम-

पवित्रिपरायणो भवेयं । यथाङ्ग्य तथा वस्तव्य । यावद्ये याचनकाः शीर्षं याचेयुः । ऋतुवच-
नेन वा परुषवचनेन वा उल्लुङ्घवचनेन वा स्पष्टवचनेन वा शीर्षं याचेरन् । स चेदहं भदन्त
भगवन् याचनफणान्तिके एकचित्ततणमपि रोपमुत्पादयेयं । अप्रसादचित्तमुत्पादयेयं
दानफलविपाकभाक्कान् शीर्षं परित्यजेयं । विसम्पादिता मे बुद्धा भगवन्तो भवेयुः ।
यावदहमप्यधीचिपरायणो भवेयं । यथा दानमेयं शीलं यावत्प्रसापरित्यागो वाच्यः । स च
कुलपुत्र रत्नगर्भस्तथागतो महाकाशिककण्य बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य साधुकारमदासीत्
साधु साधु सत्पुरुष महाकरुणाप्रतिष्ठितेन मनसा त्वया सत्पुरुषेयं प्रणिधानं कृतं । सा च
कुलपुत्र शर्वावती स शदेवगन्धर्वमानुषासुरस्य लोकः प्राञ्जलीभूतः स्थित्वा साधुकारं
प्रादासीत् साधु साधु सत्पुरुष महाकरुणाप्रतिष्ठितेन मनसा त्वया सत्पुरुष प्रणिधानं त्वमपि
सत्त्वां घट्टपरायणोयधर्मः सन्तर्पयिष्यसि । स च कुलपुत्र यथा संज्ञाविकारभीष्वाजीविको
बोधिसत्त्वो दानप्रतिप्रदिकया प्रणिधानं कृतवान् एवमेव चतुरश्रीतिभिः प्राणिसहस्रैः प्रणि-
धानं कृतं । स च कुलपुत्र महाकाशिको बोधिसत्त्वो महासत्त्वस्नान्यैवरूपाणि प्रणिधानानि
चतुरश्रीतानां प्राणिसहस्राणां सकाशाच्छ्रुत्वा संज्ञाविकारभीष्णेषु प्रणिधानं कृतम् ।

अथ महाकाशिकः परमप्रीतिस्मिन्नन्यजातः प्राञ्जलीभूतः स्थित्वा शर्वावतीं पर्वीं
प्यवलोक्य परमप्रीतमना आह । अद्ये आद्यैर्भविष्याम्यहं धर्महुर्मिसत्तीणकाले महा-
क्लेशरथे कलिपुगे पक्षकपाये वर्त्तमाने लोकोऽनायके सार्धवाहोऽवभासकरः मदीपकरः अत्रा-
खानां गन्धानां मार्गनिदर्शकः यत्र हि नामाहं प्रथमचित्तोत्पादेनैवमेवैवरूपामनुत्तरायां बोधि-
चर्यायां सहायकाः प्रतिलभ्या ये मम जन्मान्तरेषु शीर्षप्रतिप्रादका भविष्यन्ति नयनकर्ण-
नासाजिह्वाहृत्पादद्वयत्वास्त्रिरुधिरं यावदङ्ग्य प्रतिप्रादका भविष्यन्ति । पुनरपि कुलपुत्र
महाकाशिको बोधिसत्त्वो महासत्त्वो रत्नगर्भस्य तथागतस्य पुरतो निपण्य आह । ये स
मम भदन्त भगवन्तेषु तेवप्रमेयासंख्येषु कस्यकोटीनयुतशतसहस्रेषु जन्मान्तरेषु याचनका
उपसंक्रामेयुर्यदि वाङ्गं यदि वा पानं । यावच्छिरः प्रतिशुद्धीपुरन्तरो बालाग्रकोटीप्रमाणमात्र-
भापि मम हस्तदानं प्रतिशुद्धीपुर्याद्वोधिपर्यन्तेन । स चेदहमनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिंमभि-
सम्बुध्य न तां सत्वां संचारात्परिमोचयेयं । तत्र पुनर्याकुर्पांश्रावकपानेन वा महापानेन वा
विसम्पादिता मे बुद्धा भगवन्तो भवेयुः । य एतर्हि दम्रहृ दिक्षु यावान्माचाहमनुत्तरां
सम्यक्सम्बोधिंमभिषम्बुध्येयं । पुनरपि कुलपुत्र रत्नगर्भस्तथागतो महाकाशिककण्य बोधि-
सत्त्वस्य महासत्त्वस्य साधुकारमदासीत्साधु साधु सत्पुरुष एवंरूपं ते सत्पुरुष बोधिवारिका-
प्रणिधानं यथा शेरुशिरिन्दरेण तथारातेन पूर्वं प्रथमचित्तोत्पादेन लोकोत्थरथोत्तिष्ठकपा-
गतस्य पुरतः । एवंरूपया बोधिसत्त्वचर्याया प्रणिधानं कृतं । एवंरूपा बोधिसत्त्ववारिका
चीर्या यथा प्रणिधानं कृतं गङ्गानदीवातिकासमा महाकल्पाः । अतिक्रान्ता यथा तेन
सत्पुरुषेण पुरिमायान्दिशि कोटिशतसहस्रिमे बुद्धसंज्ञे बालप्रतिबंध्यायां लोकघातो
वर्षशतायुष्कायामनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिंमभिषम्बुद्धो धानकुसुमविरजसमुत्पद्यधीश्वरो नाम
बभूव तथारातेर्हृदं सम्यक्सम्बुद्धो भगवान्वाचस्पतिरिन्द्रर्षायि बुद्धकार्यं कृत्वानुपधिषेदे
निर्वाणघातो प्रविष्टः । तस्य प्लु महाकाशिककपानकुसुमविरजसमुत्पद्यधीश्वरस्य तपा-

गतस्य परिनिवृतस्य धर्मसहस्रं सदुर्मनेत्री श्रव्यासीत्सदुर्मन्थ तर्हि तस्य वर्धसहस्रं पुनः
 यदुर्मन्प्रतिरूपकमस्यासीत् ।

ये खलु महाकासणिकज्ञानकुसुमविरजसमुच्छ्रयवोधीश्वरेण तयागतस्य परिनिवृत
 सदुर्मनेव्यवस्थितायां सदुर्मन्प्रतिरूपका वा भिक्षुभिक्षुणी वा दुःशीलपापधर्माविषयसमुत्त-
 चाराः क्षौपिकवस्तुग्राहका लज्जिका वा धर्मपूजाच्छेदालम्बसंचष्टा वा चानुर्दिशसङ्घ-
 वा संमुखीभूतसङ्घस्य वा चीवरपिण्डपातशयनासनग्लानप्रत्ययभैषज्यपरिष्कारं वा द्विन्द्वो
 फलिकपरिग्रहे यावदात्मना परिभुक्तं । गृहस्थानां वा दत्तं । तेन खलु महाकासणिकज्ञान-
 कुसुमविरजसमुच्छ्रयवोधीश्वरेण तयागतेन पूर्वजनुपूर्वक व्याकृतस्त्रिभिर्यानेः । ये कौचिक-
 कासणिक तस्य भगवतः शासने रक्तकाषायप्रावृताः सर्वे ते श्रवैवर्तिका व्याकृतास्त्रिभिर्या-
 र्येऽपि कौचिन्मूलापत्तिस्मापन्ना भिक्षुभिक्षुण्युपासिका वा पूर्वमेव ते तेन तथागतेन श्राद्ध-
 संज्ञा कुशलमूलाविपाकेन त्रिभिर्यानेरवैवर्तिका व्याकृताः ।

पुनरपरं ह्यलपुत्र स महाकासणिको बोधिसत्त्वो महासत्त्वो रत्नगर्भस्य तथागतस्य
 पुरत आह । एषेव मे भदंत भगवन् प्रणिधियां वदेवाहमनुत्तरायां बोधिवर्यायां चरमायी-
 यान् सत्त्वानघं दानपारमितायां नियोजयेयं । सदा दापयेयं प्रतिष्ठापयेयं । यावत्प्रज्ञापार-
 मितायामन्तशो बालाग्रकोटिमाधमपि कुशलमूले नियोजयेयं यावद्बोधिपर्यन्तेन चर्या
 चरमायो न तां सत्त्वां स्त्रिभिर्यानेरवैवर्तिकभूमौ स्थापयेयमन्तश्च एकसत्त्वमपि । विभं-
 वादिता मे बुद्धा भगवन्तो भवेयुः । ये दशसु दिक्ष्वप्रमेयासङ्घीयेषु लोकधातुषु तिष्ठन्ति
 धियन्ते यापयन्ति । धर्मं च देशयन्ति । सा चाहमनुत्तरां सत्यकम्बोधिमभिसम्बुध्येयं ।
 अनुत्तरज्ञानप्रतिलब्ध्याहं भदंत एवमग्रे ये सत्त्वाः शासने क्तापायप्रावृता भवेयुः । यदि वा
 मूलापत्तिस्मापन्नाः स्युर्यदि वा दृष्टिव्यसनं प्रतिपन्नाः स्युर्यदि वा त्रिषु रतेषु खलितः
 सापराधा भवेयुर्भिक्षुभिक्षुण्युपासकोपासिका य एकक्षणमपि मम सकाशे शास्त्रसंज्ञां वा
 गौरवचित्तमुत्पादयेयुः । स चैदहं भदन्त भगवन्तां सत्त्वां स्त्रिभिर्यानेरवैवर्तिकां न काहुयीं
 अन्तना एक सत्त्वमपि शिक्षियुर्विषम्वादिता मे बुद्धा भगवन्तो भवेयुर्यावन्नाचाहमनुत्तरां
 सत्यकम्बोधिमभिसम्बुध्येयं । बोधिप्राप्तय च मे भदन्त भगवन्देवमनुष्यमंस्कृतं गुरुकृतं
 गानितं वृजितं रक्तकाषायचीवरम्भेत् । सददर्शनेन सत्त्वाः काषायकलास्त्रिभिर्यानेरवै-
 वर्तिका भवेयु र्मे सत्त्वाः सुत्तर्धपादिता अन्नपानविरहिता यत्तदारिद्रेयान्तशुः यामलौकिकाः
 सत्त्वा मे काषायमलभियुरन्तशद्यतुरङ्गुलमपि सर्वे तेऽन्नपानसम्पन्ना भवेयुः परिपूर्णाभिप्राया
 ये सत्त्वाः परस्परविस्मृद्वैरवहृलाः परस्परयुद्धमंग्रासगता या देवा या यक्षा वा राक्षसा वा
 नागा वा अन्तरा वा गण्डा वा किन्नरा वा महोरगा वा कुम्भाण्डा वा पिशाचा वा मनुष्या
 वा संद्रासगताः काषायधनुमरेयुः ते सत्त्वाः कदशाचित्ता गृहृचित्ता अश्वैरचित्ताः कामंस्त्र-
 चिन्ता भवेयुर्मे सत्त्वाः संद्राने वा विवादे वा युद्धे वा कलहं वा काषायप्रणयकरसायं
 दृष्टवार्थं नैरव्यर्थं हरेयुस्ते सत्त्वाः सदा श्रमराजिता भवेयुरम्बलिता श्रविहेदिता भवेयुः
 सत्त्वित्ता ननः संद्रासगताः दृष्टाद्वा कलहाद्वा विवादाद्वा परिमुनीयुः । यदि मे भदन्त
 सत्त्वैः विषम्वादिता मे बुद्धा भगवन्तो

भवेत्तु दंशसु दिप्तु यावन्माचाष्टं शक्तः सकलं सुदुर्कार्यं परिनिव्यादयितुं । धर्मा मे
 सम्मोत्तमस्तुमाचाष्टं शक्तः अन्यतीर्थिकां परिसृष्टीतुं । ये च भदन्त भगवन्ममाभिसम्बुद्धस्य
 यावत्पग्निनिर्दहतस्य वा नमस्कारं करिष्यन्ति । नमः शाक्यमुनये तथागतयेति वाचं भाषिष्यन्ते
 तेषां सर्वकर्मविरण्णायो भविष्यति । अन्तेचानुत्तरेण सुदुर्परिनिर्वायेन परिनिर्वागन्तोति
 स च पुनः कुलपुत्र रत्नगर्भस्तथागतो दत्तियं वापुं प्रामारयित्वा फरतलेन मष्टाफारुणिकस्य
 बोधिमस्त्वस्य शिरःपरिमार्गयित्वा । साधुसाधु मत्पुरुष फल्पायं ते प्रथिधानं भद्रकप्रति-
 धिमर्शं स्वमेव ते मत्पुरुष पद्मभिरार्यगुणैरुक्तफापायं सत्त्वानामुपजीवं भविष्यति । ममा
 पुनः कुलपुत्र मष्टाफारुणिको बोधिमस्त्वो मष्टामस्त्वस्तेन व्याकरणेन साधुकारप्रामोद्यप्रसादेन
 तथागतपुण्यदीर्घानुलिपरिच्छादिसेन दत्तियेन मृदुतरुणकरतलसंस्पर्शेन कुमारभूतः संवृत्तो
 विंशद्वर्षमदृशो जातिप्रमाणेन । पुनरपि कुलपुत्र सर्वाद्यती सापयां सदेवगन्धर्वमानुषा
 प्राञ्चलीभूता तस्यो मष्टाफारुणिकस्य पूजाकर्मणे उद्युक्ताः पुण्येर्वाद्यैर्मष्टाफारुणिकस्य
 बोधिमस्त्वस्य मष्टामस्त्वस्य पूजां श्रुत्वा विचित्रवर्षैः श्लोकैस्तुष्टाव ॥

इति करुणापुण्डरीके महायानसूत्रे बोधिसत्त्वे
 व्याकरणपरिवर्त्तयत्तुर्थः ।

म च पुनः कुलपुत्र मष्टाफारुणिको बोधिमस्त्वो मष्टामस्त्वो रत्नगर्भस्य तथागतस्य
 पद्ममण्डलेन पादौ शिरसा दन्दित्वा रत्नगर्भस्य तथागतस्य पुरतो निमसाद रत्नगर्भं तथागतं
 परिपृच्छेत् । समाधानमुखनिर्देशमभ्यारविशुद्धिसुख्यो धर्मपर्यायः बोधिमस्त्वानां मार्गो भग-
 यता निर्दिष्टः कियता भदन्त भगवन् समाधानं मुखनिर्देशमभ्यारविशुद्धिसुख्यो धर्मपर्यायो
 बोधिमस्त्वानां मार्गो भगयता निर्दिष्टः । कियता भदन्त भगवन् समाधानमुखनिर्देशमभ्यार-
 विशुद्धिसुख्यो धर्मपर्यायः परिपूर्णा भवति कियदुपेण वा भदन्त भगवन् संभारेण समन्यागतः
 कुलपुत्रो वा कुलपुत्रिता वा दृष्टप्रतिष्ठितो भवति कियदुपेण समाधानमुखनिर्देशेनाल-
 पूतो भवति । स भोः पुनः कुलपुत्र रत्नगर्भस्तथागतोऽर्चन् मन्मकमम्बुदो मष्टाफारुणिकं
 बोधिमस्त्वमेतदयोचत् साधु साधु मष्टाफारुणिक भद्रकः प्रज्ञः फल्पायं ते प्रतिभानं । भूयस्य
 साधया त्वं मष्टाफारुणिकाप्रशंयामंश्लेयायां बोधिमस्त्वानां चित्तकरी बहुकरशोषज्ञो यत्र
 चि नाम त्वं मष्टाफारुणिक तथागतमिदमेवोत्तरं प्रश्नं परिप्रष्टव्यं मन्मसे तेन चि मष्टाफारु-
 णिक शृणु । साधु च सुष्टु च मनसि कुमव्य मष्टायानसंप्रस्थितानां कुलपुत्राणां । अस्ति मष्टा-
 फारुणिकशूरश्लो नाम समाधिर्धर्म समाधौ स्थितो बोधिमस्त्वः सर्वसमाधिष्वनुप्रविष्टो
 भवति अस्ति रत्नमुद्रो नाम समाधिर्धर्म सर्वसमाधयो मुद्रिता भवति । अस्ति सिं-
 धिमोदितो नाम समाधिर्धर्म स्थितः सर्वसमाधिर्भविष्यतीति । सुषण्डो नाम समाधिः
 सर्वसमाधीनवभामगति । चन्द्रप्रज्ञपोतुः सार्वधिः सर्वसमाधीनां धर्मं धारयति सर्व-
 धर्मोद्धारः समाधिः सर्वसमाधयोऽन्तर्गह्नि विजोकितामुद्रो नाम समाधिः सर्वसमाधीनां
 भूमं पचलांकयति । धर्मोपाहुविगतसमाधौ स्थितो बोधिमस्त्वः सर्वधर्मोपाहुविजिनस्यथाय

गच्छन्ति । नियतध्वजकोतो समाधौ स्थितः सर्वसमाधीनां ध्वजं धारयति । तत्र समाधौ
 स्थितः सर्वसमाधीन्निर्मिनन्ति । धर्मप्रवेशमुद्रे समाधौ स्थितः सर्वधर्मान्मुद्रयति ।
 समाधिराजमुप्रतिष्ठितेन समाधिना सर्वसमाधिषु राजत्वेन प्रतिष्ठितो भवति । रश्मिमुक्तेन
 समाधिना सर्वसमाधिषु रश्मयोऽवसरन्ति वलवीर्येण समाधिना सर्वसमाधिषु वलवीर्यतां
 कारयति । समुद्रतेन समाधिना सर्वसमाधिषु गच्छति । निरुक्तिनिर्देशेन समाधिना
 सर्वसमाधिवचनप्रवेशं प्रविशति । अधिवचनप्रवेशेन समाधिना सर्वसमाधीनां नामधेया-
 न्यनुप्रविशति दिग्विलोकनेन समाधिना सर्वसमाधीनवलोकयति । सर्वधर्मप्रभेदेन
 समाधिना सर्वधर्मप्रभेदतामनुप्रविशति । धारणीमुद्रेण समाधिना सर्वसमाधीनां मुद्रान्
 धारयति । सर्वधर्माविविक्तैः समाधिना सर्वसमाधिषु विवेकधर्मातामनुप्रविशति अथ
 प्रमोषेण समाधिना सर्वसमाधयो न मुष्यन्ति । सर्वधर्मावलेन समाधिना सर्वसमाधिषु-
 चलतायै सन्तिष्ठते । सर्वधर्मसमवसरणसागरमुद्रे समाधौ सर्वसमाधयः सङ्घट्टं समवसरणं
 गच्छन्ति सर्वधर्मान्मनूने समाधौ सर्वसमाधय उभयव्ययमनूनातां गच्छन्ति । आकाशस्फरत्वेन
 समाधिना सर्वसमाधय आकाशे स्फुरति । सर्वधर्माच्छेदनेन समाधिना सर्वसमाधयोऽनुप-
 छेदं गच्छन्ति । वज्रमण्डलेन समाधिना सर्वसमाधीनां मण्डलं धारयति । सर्वधर्माकारसेन
 समाधिना सर्वसमाधीनां रसं धारयति । रणजं द्रुत समाधिना सर्वोपकरणज्ञानान् लक्षति ।
 सर्वधर्मानुत्पादेन समाधिना सर्वधर्मानुत्पादं निरोधं दर्शयति वैरोचनेन समाधिना
 सर्वसमाधीन् भावयति तपति विरोचति । सर्वधर्मानिरोधेन समाधिना सर्वसमाधीन्
 विभजति । अनिमिषेण समाधिना समाधयो न कदाचित् समाधिधर्मा एषन्ति निरोधन-
 समाधिना सर्वसमाधिषु न कदाचिद्ब्रह्मैच्छितं समनुपपद्यति । गगनकल्पेन समाधिना
 सर्वसमाधी गगनस्तभावा सारत्वाय समनुपपद्यति । निश्चितेन समाधिना सर्वसमाधिषु
 चित्तचैतसिका धर्माः प्रक्षीयन्ते । रूपापर्यन्तेन समाधिना रूपसमभासयति । विगत
 प्रदीपेन समाधिना सर्वसमाधीनां प्रदीपं करोति सर्वधर्मापर्यन्तेन समाधिना सर्वसमा-
 धिष्वपर्यन्तज्ञानं दर्शयति । विशुद्धनिमेषेण समाधिना सर्वसमाधिष्वपर्यन्तं ज्ञानं दर्शयति ।
 सर्वप्रभङ्गरेण समाधिना सर्वसमाधिषु प्रभङ्गमुष्यमुपदर्शयति । धातुपर्यन्तेन समाधिना
 सर्वसमाधीनपर्यन्तत्रिज्ञापना यो यदुर्गयति । समाधिषुद्रुसारेण समाधिना शून्यतां समाधि-
 धर्माष्वनुप्राप्नोति । अक्षत्रेण समाधिना सर्वधर्माषु अक्षतां सन्दर्शयति । विगतप्रभेन
 समाधिना सर्वसमाधीनासलसपकर्ययति । सर्वधर्मासम्प्रभेदेन समाधिना सर्वसमाधीनां
 व्युपकृततां सन्दर्शयति । रतिकरेण समाधिना सर्वसमाधिषु रतिं प्रतिरुभाते । सर्वधर्मा-
 स्वरूपविवेकं दृष्टेन समाधिना सर्वसमाधिषु रूपातुपलक्षणं दर्शयति । विशुद्धिकर्मेन
 समाधिना सर्वसमाधिष्वलक्षणत्वं दर्शयति । सर्वधर्मानिरोधेपरिभ्रंशेन समाधिना सर्व-
 समाधीनां विनाशं ज्ञानमुपदर्शयति । अक्षयत्वेन समाधिना सर्वसमाधीनां न क्षयं नान्त्यं
 दर्शयति । सर्वधर्माविविक्त्युद्रेन समाधिना धर्माधर्मा प्रविभाषणमां दर्शयति । संश्लेषता
 समाधिना सर्वसमाधिषु संश्लेषणं दर्शयति । अक्षयत्वेन समाधिना सर्वसमाधीनक्षया-
 न्दर्शयति । अक्षयत्वेन समाधिना सर्वधर्माषु अक्षयं न प्रपद्यति ।

संवर्तते । परिणामना विधिप्रकीर्णत्वसम्भारो बोधिमत्त्वानां सुशुद्धपरिशुद्ध्या संवर्तते ।
उपायप्रकीर्णत्वसम्भारो बोधिमत्त्वानां सर्वज्ञानपरिपूर्व्या संवर्तते ।

अयं कुलपुत्र बोधिमत्त्वानां सम्भारविशुद्धिसुखो धर्मेपर्यायः । पुनरपि कुलपुत्ररत-
गर्भक्षयागतो महाबोधिमत्त्वपर्यन्तं अवलोक्य महाकारुणिकं बोधिमत्त्वं महासत्त्वमात्मन्-
यित्वाह । तत्र महाकारुणिकः कियद्गुणेषु वैशारद्यालङ्कारेशालङ्कृतो बोधिमत्त्वो महासत्त्वः
दानं परिपूरयति । परमार्थदर्शिनी बोधिमत्त्वण्य महासत्त्वध्यामोघव्यायामपरिग्रहचित्तः ।
सर्ववैधातुयोः परिग्रहचित्तः सर्वसत्त्वैभ्यः स उच्यते महावैशारद्याप्रशमनधर्मी यथाकाशा-
याणि सर्वचित्तं सर्वधर्म्मणु । अयं महाकारुणिक-बोधिमत्त्वण्य वैशारद्यालङ्कारः ॥

कथञ्च पुनः सान्ध्यापरिपूरिर्भवति । अत्रापि तत्र धर्म्मं नोपलभते पद्मसुधीषुः
प्रतिबुध्यैवर्वा अविषाकधर्म्मानधिमुच्यते । यदुत मेत्याचैत्र नेरात्पुत्र कुरुणा च निस्त्वत्त्वता
च मुदितानि जीविता चोपेता च निष्पुङ्गलता च दानं च दानचित्तता च शीलं च
शान्तचित्तता च शान्तिद्य दामाचित्तता च वीर्यं च विवेकचित्तता च ध्यानं च निधामि-
चित्तता च प्रज्ञा चाप्युदारचित्तता च सृष्ट्युपस्थानता च सृष्ट्यमनसिकारचित्तता च सम्यक्-
प्रदायं चानुत्पादनरोधचित्तता च श्रुद्धिपादाद्य अह्ना चामङ्गचित्तता च सृष्टिद्य ख्यमू-
चित्तता च समाधिद्य समाप्यनुचित्तता च । प्रज्ञेन्द्रियं चातीन्द्रियचित्तता च वलं च
नवमर्षचित्तता च बोधोद्गाह्य बुद्धिप्रभेदनचित्तता च मार्गज्ञ भावनाचित्तता च । शमयस्यो-
पशमचित्तता च विपश्यता च सम्मोहचित्तता च आर्यसत्यभायना चात्यन्तपरिज्ञाभावना-
चित्तता च । बुद्धमनसिकारसास्त्रकारचित्तता च धर्म्ममनसिकारद्य धर्म्मोपायसमाचित्तता च
सद्मनसिकारसाप्रतिष्ठितचित्तता च । सत्त्वपरिपाचनाद्विधिशुद्धिचित्तता च । सर्वधर्म्म-
परिग्रहद्य धर्म्मधात्वधर्म्मदचित्तता च । तत्रपरिशुद्धिद्याकाशमचित्तता च । लक्षणपरि-
पूरिद्यालक्ष्यचित्तता च । दानप्रतिलाभदानुपलम्भचित्तता च । अर्थवर्तिकभूमिद्य संव-
त्तानिर्वर्त्तचित्तता च । बोधिमत्त्व्यालङ्कारचित्तं च त्रैधातुकमण्डलचित्तता च । भारविग्रहचित्तं
च सर्वसत्त्वैभ्यः सर्वसत्त्वानुग्रहचित्तता च बोधिद्य सर्वधर्म्मममता च बोधिचित्तता च धर्म्म-
चक्रप्रवर्त्तनं च सर्वधर्म्मं च सर्वधर्म्मप्रवर्त्तनचित्तता च । महापरिनिर्वाणसन्दर्शनं च संसार-
स्वभावचित्तता च । अस्मिन्धर्म्मपर्याये भाष्यमाद्ये चतुःपथीनां बोधिमत्त्वगतसदृशाणां ये
दशभ्यो दिभ्यो, सप्तभूटे पर्यन्ते शाकमुनिक्षयागतप्यान्तिको पूर्वयोगसमाधानसुखनिर्देशं संसार-
विशुद्धिसुखधर्म्मपर्यायं अवलोक्यमागताक्षीरनुत्पत्तिबोधो धर्म्मैभ्यः सान्तिः प्रतिलभ्या ॥

शाकमुनिक्षयागत आह ॥

अत्र जलु पुनः कुलपुत्र धर्म्मपर्यायस्य रतगर्भस्य तत्प्रागतस्यार्त्तः सम्यक्समुत्पत्त्या
भासमानस्यापृथक्त्वारिंशतीनां गङ्गा-नदी-वालिकासमानां बोधिमत्त्वानां महासत्त्वानामनु-
त्पत्तिकधर्म्मैसान्तिप्रतिलाभोऽभूत् । चातुर्वर्त्तिकलोकाध्यापुत्रमाण्डलः समीचीनधर्म्मैर्वैरा-
सत्त्वैर्यैवर्त्तिकभूमिः प्रतिलभ्या यभूत् । गङ्गा-नदी-वालिकासमानां बोधिमत्त्वानां महा-
सत्त्वानामेष्य समाधानसुखनिर्देशस्य सम्भारविशुद्धिसुखधर्म्मपर्यायस्य सकलपरिपूर्वविहङ्ग-
ज्ञानाधिगमो यभूत् । स च कुलपुत्र महाकारुणिको बोधिमत्त्वो महासत्त्वश्चोन प्राप्नोत्-

प्रसादेन विंशतिवर्षसदृशः कुमारमृतः संवृत्तो रत्नगर्भस्य तथागतस्य पृष्ठतः समनुबुद्धो
 ऽप्यात् । स च कुलपुत्र राजामृतशुद्धः साह्रं पुत्रसदृशेणाशीतिभिन्न कोट्युत्पन्नसदृशैरन्ये
 हानवतिभिः प्राणकोटिभिः साह्रं निष्क्रम्य प्रव्रजितः शीले श्रुतसमाधिचौरभ्यैरभियोगकृत-
 वान् । स च कुलपुत्रमहाकारुणिको बोधिसत्त्वो महासत्त्वोऽनुपूर्वेषु चतुरशीतिधर्मस्त्वान्-
 सहस्राणि रत्नगर्भस्य तथागतस्य सकाशाद्भावकयानकथां पठितवान् पर्यवाप्तवांस्र नवति-
 धर्मस्त्वान् सहस्राणि प्रत्येकबुद्धयानकथायामुद्दिष्ट्वा पठितवान् पर्यवाप्तवान् । ततः सहस्रमु-
 त्तरमहायानकथायां । तथाकायस्सृत्युपस्थानकथायामुद्दिष्टवान् । पठितवान् पर्यवाप्तवांस्र
 शतसहस्रं वेदनास्सृत्युपस्थानकथायां शतसहस्रं चित्तस्सृत्युपस्थानकथायां । शतसहस्रं धर्म-
 स्सृत्युपकरणकथायामुद्दिष्ट्वा पठिता पर्यवाप्ताश्च शतसहस्रं धानुस्त्वान्कथा । शतसहस्रमायतन-
 स्त्वान्कथा । शतसहस्रं रोगसंयोजनप्रहाणस्त्वान्कथा । शतसहस्रं दोषसंयोजनप्रहाणस्त्वान्-
 कथा । शतसहस्रं मोहप्रहाणप्रतीत्यसमुत्पादस्त्वान्कथा । शतसहस्रं समाधिविभोक्तस्त्वान्-
 कथा । शतसहस्रं वैशारद्यावेणिकबुद्धधर्मस्त्वान्कथायामुद्दिष्टवान् पठितवान् पर्यवाप्तवांस्र ।
 यावद्दशधर्मस्त्वान्कथाशतसहस्रं रत्नगर्भस्य तथागतस्य सकाशाद्दृश्यहीतवान् पठितवानाम्प्रांस्र ।
 यावदपरेण कालसमयेन रत्नगर्भस्तथागतोर्हन् सम्यक्सम्बुद्धोऽनुपदिशेने निर्वाणघातो
 परिनिर्वृतः ।

स च कुलपुत्र महाकारुणिको बोधिसत्त्वः नानाविधामनेयासङ्घीया वाद्यपुष्प-
 चूर्णाभाल्यगन्धविलेपनह्वत्रध्वजपताकारत्रैः पूजां कृतवान् । नानागन्धैश्च स्नापनं कृतवान् ।
 शरीरप्रतिष्ठापनञ्च समरत्नमयं स्तूपं कृतवान् । पञ्चयोजनमुच्चत्वेन अघोयोजनं विस्तारेण
 ततः सप्तदिवसान्यप्रमेयासङ्घीया वाद्यपुष्पमाल्यगन्धविलेपनह्वत्रध्वजपताकारत्रैश्च पूजां कृत्वा
 पुनरपि तत्राप्रमेयासङ्घीयास्त्रिषु यानेषु समादापिता निवेशिताः प्रतिष्ठापिताः स तेषां
 सप्तानां दिवसानामभ्ययेन चतुरशीतिभिः प्राणसहस्रैः साह्रं निष्क्रम्य केशप्रक्षयूष्णवतार्थं
 कापायाणि वस्त्राण्याच्छाद्य सम्यगेव अद्भुत्यागारादनगारिकां प्रव्रज्य रत्नगर्भस्य तथागतस्य
 परिनिर्वृतस्य शासनं त्त्रा(पा)लितवान् । दशवर्षसहस्राणि सद्वर्मेधारको वभूव । तत्र साम-
 नेया सङ्घीयाः सत्त्वास्त्रिभिर्यानेः समादापयामास निवेशयामास प्रतिष्ठापयामास । विश-
 रत्नगमने च प्रतिष्ठापयामास । उपासकसंघे च आमखेरमन्वरे उपसम्पदायां भिक्षुभावि-
 वृक्षचर्यवांसंघे निवेशिताः प्रतिष्ठापिताः स बहूनि प्राणकोटीनयुतशतसहस्राणि अभि-
 च्छिदिकौशल्ये च नियोजयित्वा सौरभ्यवृक्षचर्यवासे नियोजयित्वा शत्रुभूतेषु च स्तूपेषु
 परित्रायां नियोजयित्वा शून्यग्रामायतनपरित्रायां नियोजयित्वा प्रतीत्यसमुत्पन्नाः सर्वधर्माः
 संस्कृतज्ञानपरित्रायां नियोजयित्वा प्रतिभासोऽयमानमरीच्युपमानुदकचन्द्रोपमान् सर्वधर्मा-
 न्प्रतिष्ठयित्वानुत्पादानिरोधा प्रतिगन्धिनिरोधशान्तप्रशान्तोपशान्तपरमप्रसौतनिरोधनिर्वाण-
 परित्रान् दर्शयित्वा आर्याष्टाङ्गे मार्गं प्रतिष्ठापयित्वा कालं कृतवान् ।

एवमेव च ते मत्त्रासास्य महाकारुणिकस्य महाप्रमत्तस्य शरीरेषु शरीरपूजां कृतयन्तो
 दद्यान्तश्चत्तर्वर्तिनः शरीरेषु शरीरपूजां क्रियते । एवमेव तस्मिन्समये ते सर्वदा महा-
 कारुणिकस्य महाप्रमत्तस्य शरीरेषु शरीरपूजां कृतयन्तो यस्मात्स दिवसे महाकारुणिको

महासमयः कालगतकस्मिन्दिवसे रत्नगर्भस्य तपारातस्य बहुमूर्त्तार्चितकौशे बोधिसत्त्व-
 र्महासत्त्वैः प्रविधानवशेनान्यत्र लोकधातुपूपपत्तिः । केचित्प्रविधानवशेन तुपितभवने
 लपपन्नाः । केचिन्मनुष्येषु केचिद्भाग्येषु केचिद्गुरोरेषु केचित्प्रविधानेन विविधाषु तिर्यग्-
 पोनिपूपपन्नाः । कालगतस्य कुलपुत्र महाकास्त्रिको महासमयः प्रविधानवशेन दक्षिणायां
 दिश्यापामितो सुहृत्प्रेयाद्दशसु सुहृत्प्रेयसदृश्यात्तिक्रम्य तत्र सङ्कल्पसो नाम लोकधातु-
 रश्रीतिवर्षापुष्पाद्य तत्र मनुष्या अक्रुञ्जलसूता समवधाना रौद्रा लोहितपाययः पापनिविष्टा
 अश्यापन्नाः सर्वसत्त्वेषु । अमादृशा अपितुष्टा अपरलोकभयाद्भिन्नः प्रविधानवशेन
 महाकास्त्रिको महासमयस्तत्र सङ्कल्पे सुहृत्प्रेये चण्डालकुल लपपन्नोऽभूत् स चाती-
 बोधिप्रशरीरोऽभूद्दतीवजलवानतीवसूतिमानतीवप्रतिभानवानतीवजलसमगतोऽभूत् स
 दृष्टेन बलवशेन सत्त्वान् संशृहीत्वाह । यदि यूयम्भो सत्त्वा अदत्तादानात् प्रतिविरमत
 काममिच्छाचाराश्यावन्मिच्छादृष्टाः प्रतिविरमत तदहं युष्माकं जीवितं प्रयच्छामि जीवि-
 तोपकरत्नानि च दास्यामि ।

अथ च पुनर्न प्रतिविरमत । अहं जीविताद्यपरोपयित्वा प्रकामिष्यामि । ततस्ते
 सत्त्वा अह्नूलिं प्रपञ्चाहुः । त्वमिदानीं तव नापय्य वचनेनाद्यश्रेय यावज्जीवमदत्तादाना-
 श्यावन्मिच्छादृष्टाः प्रतिविरमामः । स बलवशेन गत्वा राज्ञो वा राजभट्टानां वा निवे-
 दयति । जीवितापकरणेन मे प्रयोजनमग्नेन वा यानेन वा श्वाद्येन वा भोव्येन वा पेयवस्त्र-
 शय्यागान्धरिहरसुखवर्त्मसिमुक्तिवैदूर्यमङ्गुमिलाप्रवासरजतजातरपेय वा प्रभुतानि जीवि-
 तोपकरत्नानि इदं मम बलवशेन गत्वाः सत्त्वां यावज्जीवं दशसु कुञ्जलेषु कर्मपथेषु
 प्रतिष्ठापयामास । ततस्ते मनुष्याः पशुवज्रतायुक्ता धर्मसुः । यस्य तत्र राजा सकालरातः
 ततस्कोराजामात्यैः सवलः चण्डालो राजाभिषेकेनाभिषिष्य राज्यं प्रतिष्ठापितो पुण्यबलो
 नाम संसृजतः ॥

अथ कुलपुत्र राजा पुण्यबलो न चिरेद्यैव तं विषयमनुशासितवान् दृढधीर्भेराज-
 भेय द्वितीयं विषयं समनुशासितवान् । यावद्वाजा पुण्यबलेन चिरेण सर्वजन्मद्वीपे राजा-
 बलवज्रवर्ती बभूव । यदा च राजा पुण्यबलेन सर्वजन्मद्वीपं राजत्वं प्रतिशृणीतं ततः
 पर्यात् सत्त्वाः प्राद्यातिपातविरमये समाश्रयिता नियेशिताः प्रतिष्ठापिताः । रजनइत्ता-
 दानाद्यावन्मिच्छादृष्टिचैरमथ्ये समाश्रयिता सभ्यगृह्णन्ति प्रतिष्ठापिता यथाभिप्रायाः सत्त्वा-
 स्त्रिषु यानेषु समाश्रयिता नियेशिताः प्रतिष्ठापिताः ॥

अथ राजा पुण्यबलः सर्वजन्मद्वीपिकां सत्त्वां दशकुञ्जलेषु कर्मपथेषु प्रतिष्ठापित्वा
 त्रिषु यानेषु शश्विषोऽथ सर्वजन्मद्वीपे घोषमनुष्ठापयामास । ये केचिदाचनका अद्वाचिका
 यावद्वाचिका वा ते सर्वे आगच्छन्तु । अहं सर्वदानानि दास्यामि ततो अपरेण कालसमयेन
 सर्वजन्मद्वीपिकाः सत्त्वा आगत्वा राजानं पुण्यबलं पाचितवन्तः राज्ञिण पुण्यबलकृतान्तर-
 विधिधानि दानानि दत्तवान् । तत्र पाण्डुरो नाम जीवको राजानं पुण्यबलसुपर्णकन्याह ।
 यदि त्वं महाराज विविधं महादानपतित्वात् परित्यजसि । अमुकरायं सभ्यकर्मोपिना-
 काङ्क्षसि यदि त्वं महाराज समाश्रयं परित्यजसि त्वं महाराज लोकमरीचो जिन इति ।

यन्ति । न च परम भयं दर्शयन्ति । न श्रावकप्रत्येकबुद्धयाने सत्त्वां समादापयन्ति । इत्यर्थं तेषां बुद्धानां भगवतां परिपूर्णाभिप्रायाणां परिशुद्धं बुद्धक्षेत्रं भवति । न च तत्र बुद्धक्षेत्रे आपत्तीनाम । न शिखास्येण न च परुषवचनं श्रूयते न चाकुशले शब्दः । अन्यत्र धर्मशब्देन तद्बुद्धक्षेत्रमपगतमनापशब्देन स्फुटं भवति । यथा कामकरणीया च तत्र श्रावकप्रत्येकबुद्धयानां नाम प्रथमिप्राहुर्भावोऽस्ति । यदा च मया गङ्गा-नदी-वालिका-समेषु मृदाफलपेषु गङ्गा-नदी-वालिकासमेषु शून्येषु पक्षफापेषु बुद्धक्षेत्रेषु परुषवचनभयेन सत्त्वाः प्राणातिपातघोरस्येण समादापिता न च त्रिषु यानेषु समादापिता निवेशिताः प्रतिग्रापितापि न कर्मावशेषेण मे तर्ह्येवं परिक्रिष्टं बुद्धक्षेत्रं अकुशलशब्देनापूरितं अकुशलमूल-समवधानगतेः सत्त्वाः परिपूर्णं स्वभिषय यानैर्धर्मं देशयामि । यथा च मे पूर्वप्रणिधानं कृतं तथारूपं बुद्धक्षेत्रं परिच्छीतं । यादृशाश मे सत्त्वा वेनेयाः परिच्छीतास्तादृशेनैव वलवीर्य्योद्योगेन बोधिचारिकाः चीर्णाः । यादृशं चैव वीजं प्रजितं तादृशं बुद्धक्षेत्रं प्रति-लब्धं । यथारूपं मया प्रणिधानं कृतं सङ्घिमेन ते फलपुत्र दानपारमितां कथयिष्यामि । यथा मया बोधिमत्त्वचारिकां चरमाद्येन दानं परित्यक्तं । अनयाष्टौ सत्पुरुषाः धरन्निवृत्तो नाम सत्पुरुषो वभूव दक्षिणायां दिशायां सर्वघोषायां लोकाघातावनुत्तरां सम्यक्सम्बोधि-मभिमस्युद्धः मल्लमर्षचिर्नाम तयागतो वर्षशतायुष्कायां प्रजायां धर्मं देशयति । स मममे दिवसे परिनिर्वाणति । एवं वीर्य्यमंचोदनो नाम वभूव बोधिमत्त्वः यः पुरिमायां दिशायामजयवत्यां लोकाघातावनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिमभिमस्युद्धः । वर्षशतायुष्कायां प्रजायां बुद्धकार्यं कृतवान् गङ्गा-नदी-वालिकासमा फल्पातिक्रान्ताः ।

यदा म तयागतोऽनुत्तरपरिनिर्वाणेन परिनिर्हृतः । अद्यापि तस्य मृदाफाकणिकस्य शरीराणि शून्येषु बुद्धक्षेत्रेषु पक्षफापेषु बुद्धकार्यं कुर्वन्ति । एवं च वदन्ति मारकुमुमितो बोधिमत्त्वो दृढवीर्य्यममाधानो वलवेगपरित्यागेन बोधिमत्त्वचारिकां चरति दशगङ्गा-नदी-वालिकासमेर्मृदाफलपैरतिप्रान्तेः पश्चात् म तत्रोत्तरायां दिशायां सद्देतुमधूर्णयो नाम भविष्यति पक्षफापे बुद्धक्षेत्रे तयागो सत्पुरुषोऽनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिमभिमम्भोत्यति सद्देतुमधूर्णविध्वंसनराजो नाम भविष्यति । तयागतोऽर्चन् सम्यक्सम्बुद्धो यावद्बुद्धो भगवान् । प्रधाविर्मङ्गोपितदष्टो नाम बोधिमत्त्वः सत्पुरुष एकस्य मृदाफलपगात्पयेन पश्चिमायान्दिशि भैरवतो नाम लोकाघातुर्भविष्यति । पक्षफापे वर्षशतायुष्कायां प्रजाया-मनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिमभिमम्भोत्यति मूर्त्यगर्भा च विमलेन्दो नाम भविष्यति तया-गतोऽर्चन् सम्यक्सम्बुद्धो भगवान् ।

अथ पुनः मरोचनागणानातिक्रान्तेः कल्पेर्निर्दिष्टैरेकपरिमणान्दिशि सारवर्चनि-कुञ्जितायां लोकाघातो पक्षफापे तीव्रफनुपमङ्गोभने कल्पेऽसौ मरोचनः पूर्वप्रणिधानेन पश्चाद्वर्षायुष्कायां तत्र सारवर्चनिकुञ्जितबुद्धक्षेत्रेऽनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिमभिमम्भोत्यति । अचिनवरोचनो नाम तयागतो भविष्यति यावद्बुद्धो भगवान् म पूर्वप्रणिधानेन दश-वर्षाणि सकलबुद्धकार्यं कृत्वा परिनिर्वाणति । तथैव दिवसे तस्य तयागतस्य महर्मा-ज्जाधर्वाणति दशवर्षाणि पुनस्तं बुद्धक्षेत्रं शून्यं भविष्यति । ततः पश्चादसौ प्रवर्षितवाह-

सोऽपि कथं नान्यं च नान्यं किंचिदपि न कृतं न च कृतं । सप्तकस्य ततोऽपि नान्यं कृतं न च कृतं ।
 सप्तकस्य ततोऽपि नान्यं कृतं न च कृतं । सप्तकस्य ततोऽपि नान्यं कृतं न च कृतं ।
 सप्तकस्य ततोऽपि नान्यं कृतं न च कृतं । सप्तकस्य ततोऽपि नान्यं कृतं न च कृतं ।
 सप्तकस्य ततोऽपि नान्यं कृतं न च कृतं । सप्तकस्य ततोऽपि नान्यं कृतं न च कृतं ।
 सप्तकस्य ततोऽपि नान्यं कृतं न च कृतं । सप्तकस्य ततोऽपि नान्यं कृतं न च कृतं ।
 सप्तकस्य ततोऽपि नान्यं कृतं न च कृतं । सप्तकस्य ततोऽपि नान्यं कृतं न च कृतं ।
 सप्तकस्य ततोऽपि नान्यं कृतं न च कृतं । सप्तकस्य ततोऽपि नान्यं कृतं न च कृतं ।
 सप्तकस्य ततोऽपि नान्यं कृतं न च कृतं । सप्तकस्य ततोऽपि नान्यं कृतं न च कृतं ।

विरोधमे नृद्व गणेश सूर्याः
 अभ्युद्गतो जेरुमि गिगलोके ।
 निरऽद्भुतधुर्विरभा विगायका
 आलोकभ्रता सुगता नमोऽस्तुते ॥

सहभिरुत्थानतिवोर्यभायिता
 पर्येषमाणो गति अपमोधि ।
 बह्मजिना पूजित पूर्वे धे तथा
 न चैव ते व्याकपीमतीतनायकाः ॥

प्रहीणरागा परिमुक्तचित्ता
 छत्त(न्त)न्ति कार्यं इह सर्वलोके ।
 प्रनष्टमार्गा न दिशेमि धर्मं
 सत्तांश्च उत्तारयसे भवार्णवात् ॥

वयमि प्रवच्य स्वयन्भूशासने
 धा प्रतिमोह जिनिश्चिदेगिता ।
 वयमि शिचत्वसमाहितेन्द्रिया
 तवैव आसन्न सदा भवेमः ॥

अनिश्चिता जीवितकर्मकामा
 शास्त्रारमाज्ञाय श्रुण्वु धर्मं ।
 आस्वाद लक्ष्यम्यभिषेकभूमि
 जिनीमि व्याकर्षी इदमेव अर्थं ॥

भगवानाह । तो च कुलपुत्र द्वौ अनुत्पादितद्वौ धिचित्तौ इमौ च संरोचनः प्रह-
 क्षितः ते चत्वारो धर्षणदत्तो वीर्यमद्भूचनः सारकुमुमितः मन्त्रार्चिः सङ्कोपितदष्टः इमे
 षट्सु पुत्रा मया प्रथमं द्रोधाय समादापितास्तां शृणु भूतपूर्वं कुलपुत्रातीतेऽध्वनि असंख्ये-
 रप्रमाथैः कस्यैरतिमानैः यदाभोत्तन कालेन तेन समयेनैवं सुदुष्टोपमजरनेरगुप्तं नामाभूत् ।
 तदाहं सदाकल्पे वर्तमाने वर्षशतायुष्कायां प्रजायां गन्धप्रभग्य तथामगत्य शासने सद्गर्भ-
 प्रतिरूपके वर्धमानेऽष्टस्य कुलपुत्र तेन कालेन हर्षरो नाम यभूत् बलचक्रवर्ती जंबूद्वीप-
 विजयी । सद्यश्च पुत्राणां यभूत् । तानप्यहमनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ समादापितवान् ।
 तेष्वपरेण समयेन निष्कृष्य गन्धपद्मग्य तथामगत्य शासने प्रवर्जितास्ते च भूयग्ना मात्रया
 गन्धपद्मग्य तथामगत्य शासनं त्र्या(पा)लितवन्तः । स्थापयित्वा षट्पुत्रां येन प्रवर्जिता न
 चाजान्ति द्योधिचित्तमुत्पादयितुं अद्यश्च पुनः पुनर्बिच्छापयामि को युष्माकमभिप्रायो यद्-
 पूयं द्योधिचित्तं नोत्पादयथ न च प्रजयथ । ते आहुः । न त्वयं प्रजामः तत्कस्माद्देतोः यः
 तयानकाले सद्गर्भप्रतिरूपके वर्धमाने प्रवर्जिताः शतः सकलं श्रीलङ्कन्यमाराधयितुं न च
 महाधनविरहितो भवति मानः संवारपद्मे । पुनश्च सन्दिष्टमनुयथोः कदाचित्प्रभति नित्यं
 त्रिभ्यवापेषु परिभ्रमति सुदुष्टिणायां न समादापयतीता दाययं त्वयं न प्रजामः । तानहं
 पुनः पृष्टवान् किं पुनर्भूयं द्योधि चित्तं नोत्पादयथ त आहुर्ब्रह्माकां सर्वं जंबूद्वीपं दद्यादे-
 षश्च ममनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ चित्तमुत्पादयेत् । तदहं कुलपुत्र श्रुत्वा परमार्थोत्तमना
 षयं चिन्तयामि । मया सर्वं जंबूद्वीपका मनुष्याभिरभरणमसनं प्रतिष्ठापिता आर्याऽष्टः
 तपोषध्यायै समादापितास्तिसु च यानेषु समादापिता यमूनमस्मिन् जंबूद्वीपं षट्भागं
 कृत्वा यथा पुत्राणां दद्यां दत्त्वा या उत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ समादापयेयं । अद्यश्च निष्कृष्य
 प्रवर्जये । षयं सर्वं जंबूद्वीपं षट्भागं कृत्वा पुत्राणां दद्यां । अद्यश्च निष्कृष्य प्रवर्जितान् च
 षट्कम्बूद्वीपराजानः परम्परविरह्याः कालभगवन्विद्यारोमपरचक्रममोर्त्तितवात्समापद्माः
 मया सम्यज्जंबूद्वीपमूर्धिसं सवृत्तं शर्यानि न मयाशक्तं त्वयं न प्रमार्तित एषामग्य पद्मप्राप-
 तानि न निमाशक्तं । श्रीर्षधि तुमानि च न मयाशक्तं । मयापचित्तोऽपि सुसूक्तान्प्रवर्जित-
 माना विदमन्तः । तदाहमेवं चिन्तयामि मया ते तारे आत्मापरितामः कर्षकाः चत्वारः
 भवतीत्यदिशेण सत्सर्षधितपाभक्तोऽभाशयं परिताप्य मयायेऽहं लजपदेषु मया दमया-
 प्तोत्तयामिपद्म, प्रविशानभक्तोत् ।

यथा तज्जासि हृशरीरजीविनिं
 पारणरैतोर्गं च समरैरौः ।
 अशीय जीवकः स ईशमस्य
 भवेदिहापर्वजमापशुभ्रसं ॥
 यथा नाजासि विरारुपमस्यै
 न शक्यं कृपाय च भारवा रणाय ।

स्वमांसकधिरचर्मनयनकर्णनासोष्ठिलिङ्गादेशैः सन्तर्पयित्वा त्रिषु यानेषु समाश्रययेयं मनुष्यां
 यत्राक्षरां सर्वतिर्यग्योनिकाये केचिन्मांसकधिरभोजनादाराः पुण्यपत्ता यावदन्तश्च । गाम-
 भौकिका तांघाष्टं सन्तर्पयेयं । यथाचाष्टनेकसिं बुद्धक्षेत्रे स्वशरीरेण सर्वसत्त्वां सन्तर्पयेयं ।
 एवंनेव समन्ताद्दृश्यसु दिक्षु गङ्गा-नदी-वालिकासमेनेषु बुद्धक्षेत्रेषु स्वमांसकधिरचर्मनयनां
 यावज्जिह्वाभिर्येवं रूपेणात्मभावेन गङ्गा-नदी-वालिकासमान्महाकल्पान्त्येषु तेषु बुद्धक्षेत्रेषु
 अकायजीवितेन सत्त्वां सन्तर्पयेयं । एवंरूपमात्मभावं प्रतिबन्ध विमम्बादिता मे बुद्धा
 भगवन्तो भवेयु र्यं दशसु दिक्ष्वन्येषु बुद्धक्षेत्रेषु प्रवर्तितधर्मचक्राः तिष्ठन्ति यापयन्ति धर्मं च
 देशयन्ति । माहमनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिमभिसम्बुध्योयं मा चाष्टं संसारे संसरमाणो बुद्धशब्दं
 शृणुयां माच धर्मशब्दं मा सङ्गशब्दं मा पारमिताशब्दं मा मारवलपराजयशब्दं मा तेशाशु-
 शब्दं यावत्कुशलशब्दमपि संसारे मा शृणुयां नित्यस्वाधीचौ नरयो सम्भवेयं परि मे एवं रूपं
 स्वशरीरपरित्यागाः सत्त्वसन्तर्पणापैत्रं सम्यद्यते नैवं रूपं च मे प्रणिधानं परिपूरि त्सादाशा मे
 प्राप्ता चिन्तिता । येऽपि चेमसिन् बुद्धक्षेत्रे सर्वेषु द्वीपेष्वेकीकर्मिं द्वीप एवं रथा आत्म-
 भावाः परित्यक्ताः सत्त्वांश्च मांसकधिरैश्च सन्तर्पिता एवं दशसु दिक्षु गङ्गा-नदी-वालिकासमे-
 न्येषु बुद्धक्षेत्रेषु सत्त्वा एवंरूपेणात्मभावेन स्वमांसकधिरैश्च सन्तर्पिताः । यथा कुलपुत्रस्य
 तयागतस्य दानपारमिता आत्मभावपरित्यागं ये मयानुभवन्ति तत्कारणं तेषाः परित्यक्ताः
 तेषां पुनरयं जम्बूद्वीपे यावत्त्रयस्त्रिंशद्वैयन्तप्रमाये राशिर्भवत् ।

श्रयं कुलपुत्र तयागतस्य सङ्घिमेन आत्मपरित्यागदानपारमिता । पुनरपरं कुलपुत्र
 ततः पद्यादप्रमेयानां कल्पानामत्ययेन श्रयं बुद्धक्षेत्रस्य विद्युतां नाम यस्युय । अष्टं शान्तिं
 जम्बूद्वीपे राजा यभूव । प्रदीपाद्युतां नाम बलवांसकवर्ती एवं च मया सर्वजम्बूद्वीपका
 सत्त्वाः कुशलेषु नियोजिता यथापूर्वाक्तं । पद्यादष्टसुपानभूमिं निर्यातः सभूमिशृङ्गाय तस्य
 चाष्टं पुत्रममदात् । पद्याद्वाहुङ्गादवन्धनं ब्रह्ममानं दृष्ट्वा मयाभागाः स्फुट्टा किर्णमेन पुत्रमंश
 इतं श्रमाया मां प्रत्युत्तरयं पुत्रयो देवस्य सापराधिकाय देवस्य पुत्रस्य सावतारे श्रायं यान्
 पोष्यते । ततो देवस्य शट्कांशो देयः । यथान्ये सुहृन्विनो दशकथायुतारं । मे देवस्य मगर-
 शाभे जनपदकर्षटेषु प्रतिब्रमन्ति कार्मान्तन जीविकां कल्पयन्ति । तं देयं पुत्रो न ददाति ।
 तानचमेतदयोर्चं । उत्तरजत एवं पुत्रयं मा कथाचिद्वलादनपान्यं एतौत मे कथायानि देयं न
 कथितसुप्रमसुचित्तो एदाति यदेवस्य इत्यमदियमेव पानभोजनपरिमोशो देयोना देवस्य
 योऽन्तःपुरदेवस्य पुत्राणां हृदिहृत्पुत्रासुपमाजपरिमोशः सर्वं तत्परः सकाशाद्दृश्यते । न च
 कांस्यममः प्रयश्नति । तदाष्टं परमर्षिनाशितयापि कात्यायिनं सर्वं जम्बूद्वीपं राज-
 यथं ददाति । मम पशुपुत्रशतानि वसुधैवा कुतश्चिन्मयाश्रयिता इमं जम्बूद्वीपं पशुभाम-
 शतानि कृत्वा पुत्राणां प्रदत्तं । अष्टं च तदाजने गत्वा स्वपिप्रमथेन महाप्रथयं यपार ।
 दनदस्येत् पशुवामु न र्जितलस्य महासमुद्रस्य नासिदूरेण च कूलकलाद्यामे विदराभि मयाश्री
 यमुपूर्वैश्च पद्यामिच्छः संदत्तः । मेन कसु नः सवयेन पशुशतानि जम्बूद्वीपकानां धारिण
 तानां महाभद्रममतालातीरतत प्रभृती रवश्च न आमादितः तस्य य सन्तोनाम सादंया
 येन माप्यजता विद्यापुत्रैश्च विद्यामार्गः समाश्रितः च ततो रथद्वीपादिपुत्रं रतधनस्ये

लोकापालां अन्ये च देवा ऋषयो वा मनुष्यपण्यश्च सन्निपातयेयं भेषज्योपकरणशास्त्रं सत्त्वानां ।
 रितार्थमुपदर्शयेयं तद्वचमुक्त्वा गत्वा शक्रवज्राखलोकापाल देवर्षीणां नामर्षीणां मनुष्यर्षीणां
 मारो एक विद्वत्पतिर्नाम पर्वतः तत्र सन्निपातयित्वा विद्वत्चरकमूर्धनि नामध्यानं भूत-
 सन्निवारणप्रतिशरणं रक्षादातपितृसंभ्रमस्मृतादनशास्त्रं निर्देशयेयं । पेयालं । अग्रभेषजासंख्ये-
 यानां सत्त्वानां व्याधिप्रशमनं कृतं तत्र मद्याप्रणिधानं कृतं यथा मयैकदिवसेऽग्रभेषजासंख्येयानां
 सत्त्वां प्रजावभासः कृतः त्रिषु च यानेषु नियोजिता अणायपण्याः पिपिताः स्वर्गपथप्रति-
 ष्ठापिता विविधाश्च व्याधयः प्रशमिताः परिमोचिताश्च । अग्रभषेयाणामसंख्येयानां सत्त्वानां
 प्रजालोकी दत्तः शौख्ये च स्थापिताः । तदनेन कुलपुत्र कुशलमूलविवायेन इयं मे प्रणिधा-
 नाशाःपरिपूर्णाः यदा च मयैकदिवसेऽग्रभेषजासंख्येयानां सत्त्वानामणायपण्या निरोधिताः
 स्वर्गपथे च प्रतिष्ठापिता ग्लानप्रत्ययापकरणार्थं देवर्षियत्तसङ्घाः सन्निपातितः सत्त्वानाम-
 र्णाय विद्वत्चरकमूर्धनि देवलोके प्रकाशिते सत्त्वानामारोग्यकौशल्यमेवमेव तिमिरे बुद्धक्षेत्रे
 सर्व्वहोषेषु चैवं रूपः पुरुषकारः कृतः सत्त्वाद्य स्वर्गपथे प्रतिष्ठापिता देवनागयत्तमनुष्या
 ऋषयः सन्निपातितः यैस्त्वानामर्णाय विविधा विद्याःस्थानाः प्रकाशिताः यद्येष्ट तिमिरे
 बुद्धक्षेत्रे इयमेव दशसु दिक्षु गङ्गानदीवालिकासमेषु पञ्चकपायेषु बुद्धक्षेत्रेऽख्येयैः रूपः पुरुषकारः
 कृतः सत्त्वाद्य त्रिषु यानेषु नियोजिताः स्वर्गपथे च प्रतिष्ठापिता विविधाश्च विद्याःस्थानालोके
 प्रकाशिताः सत्त्वा व्याधितः परिमोचिता अस्तुत्तरा च मे कुलपुत्रैवं रूपं प्राशा परिपूर्णाः ।
 अयि तत्र तिमिरे बुद्धक्षेत्रे सर्व्वहोषेऽख्येयैः रूपः पुरुषकारः कृतो यथा प्रणिधानं कृतं । अण-
 नुत्तरेण ज्ञानेन दशसु दिक्षु गङ्गानदीवालिकासमेषु शून्येषु पञ्चकपायेषु बुद्धक्षेत्रेऽख्येयैकैकस्मिन्
 बुद्धक्षेत्रे सर्व्वहोषेऽख्येयैः रूपः पुरुषकारः कृतो यथा मे पूर्व्वप्रणिधानं कृतं । पश्य कुलपुत्र प्रजा-
 विशेषं बोधियथायां अयं च तयागतस्य अणानां सुचरितानां कुशलमूलवीजं । तथा प्रत्यव-
 रकालसमयेऽसंख्येयैः फल्परधिफातरैरन्तरेऽख्येयैः बुद्धक्षेत्रं विचिन्तदोषं नामाऽभूत् । संशयसे मदा-
 फल्से वर्त्तमाने तदयि पञ्चकपायं पुरिमायान्दिशानुपस्थाशायां चातुर्दोषकायां वर्त्तमानं अंबू-
 श्दीपमभूत् तत्राप्यहं सत्त्वपरिपाचनार्थमुपपन्नः चतुर्दोषेश्वरः चक्रवर्ती राजा अम्यरो नाम
 बभूव । तत्र च मया सत्त्वा दशसु कुशलेषु कर्मापथेषु समादापिता निवेशिताः प्रतिष्ठापिता
 स्थिषु यानेषु समादापिता निवेशिताः प्रतिष्ठापिताः सर्व्वदश बभूव सर्व्वप्रदायी तत्र च मे
 याचनका आम्बूत्वा विविधानि रत्नानि पाचन्ति । तद्यथा पिरिष्णसुवर्षं यावच्चैऽन्ननीलमदा-
 नीललोतीगमोदकप्रपादकामिषयाचनकानान्तावत्प्रभृतानि रत्नानि लभन्ते । तदाहमाभ्यां
 पुष्टयान् कुत र्थीं रत्नानां प्रादुर्भावः त आशुः । नागराजानो निधीर्निर्दर्शयन्ति निधीनां
 लोके प्रादुर्भावो रत्नानां प्रादुर्भावो भवति । न फेवलन्तात्तका निर्देशयन्ति याचका देवस्य-
 याचनकाः तदाहं प्रणिधानमकारत् । यदाहं पञ्चकपाये लोके वर्त्तमानं तीव्रसंशयस्ये कलियुगे
 वर्त्तमाने वर्धाशतापुष्कायां प्रजायामनुत्तरां सस्यकृमस्यंभिभिसस्युभियं । तदिय मे प्राशा-
 परिपूर्णानु पदवर्मास्मिन् बुद्धक्षेत्रे निधिदर्शयती नाम नागराजा भयेयं । सर्व्वत्र चास्मिं
 विजितधीषं बुद्धक्षेत्रे सर्व्वहोषेषु च एकैकस्मिन् द्वाये समजन्तानि परिच्छेदोपां । एकैकस्मिंश्च
 जन्तानि निधिफोटीनयुतशतशतस्यार्थि दर्शयेयं । प्रपञ्चयेयं च नागराजपरिच्छेदोपानि । तद्यथा

यत्कथं एवं दर्शित्वा पश्चिमीक्षरे संश्रुतोपरिपु दिक्षु यत्कथं । पश्चात्पुत्रं कुलपुत्रं पुरिसे दिग्-
 भागे एतो ब्रह्मक्षेत्रादेकनवतिब्रह्मक्षेत्रान्तमष्टाष्टात्तिसप्तम्यं संपुष्पितं लोकाधारी विमलजेज-
 गुखराजो नाम तथामतस्त्रिपुति प्रियति यापयति धर्मेषु देशयति मया च भगवन्
 पूर्वं प्रथममनुत्तारायां मध्यकत्वयोर्धो चित्तमुत्पादितः समादापितो निर्देशितः प्रतिप्रापितः ।
 मया दानपारमितायां यावत्प्रजापारमितायां प्रथमं समादापितः पेशलं पुरिमायान्दिशि प्र-
 भिरत्यं ब्रह्मक्षेत्रे अक्षोभो नाम तथामतो जन्मनंदं ब्रह्मक्षेत्रे सूर्यगर्भा नाम तथामतः रतीक्षरे
 ब्रह्मक्षेत्रे रतीक्षरापञ्चानिनाम तथामतः सूर्यप्रतिपुते ब्रह्मक्षेत्रे ज्ञानभास्करो नाम तथाम-
 तः जपदेश्यं ब्रह्मक्षेत्रं नामानिर्दिष्टो नाम तथामतः मल्लीपणे ब्रह्मक्षेत्रं यज्ञकीर्तिनाम
 तथामतः स्वर्के ब्रह्मक्षेत्रं व्याघ्रप्रधानाम तथामतः अरतीये ब्रह्मक्षेत्रे सूर्यगर्भा नाम तथाम-
 तः । योगधे ब्रह्मक्षेत्रं फीर्तीक्षराजो नाम तथामतः गंगधे ब्रह्मक्षेत्रं अचिनयराजो नाम
 तथामतः गन्धरे ब्रह्मक्षेत्रे ज्योतिर्धनानाम तथामतः कुमुमधे ब्रह्मक्षेत्रे प्रभापेत्तुनाम
 तथामतः । सीमाक्षरे ब्रह्मक्षेत्रे शंकरगणदर्शनसैकनाम तथामतः धरकापण्यां ब्रह्मक्षेत्रे
 ज्ञानप्रिया नाम तथामतः ॥ कुमुमविचित्रं ब्रह्मक्षेत्रे विमलजेजो नाम तथामतः । एतं
 पूर्वोक्तं कृत्वा कुलपुत्रं पुरिमायां दिशामगंधाचण्ड्यान् ब्रह्मन् भगवतः तिष्ठतो याप-
 यतो भर्मा देशयतो ब्रह्मक्षेत्रं पश्यामि । मनामुत्पादितव्योपिचित्तः पूर्वोक्तसारायां मध्यक-
 त्वयोर्धो समादापिता मया च प्रथमं दानपारमितायां यावत्प्रजापारमितायां समादा-
 पितः प्रतिप्रापिता मया च प्रथमं तिष्ठतो यापयतो ब्रह्मक्षेत्रं भगवतां सकाशमुपनीत्ताय
 तत्र धर्मप्रथमं व्याकरणं प्रतिपद्यो अनुत्तारायां मध्यकत्वयोर्धो ।

अथ तस्यां तिलायां संपुष्पितायां लोकाधारी तस्या विमलगुरुसंज्ञराजस्य तथामतस्य-
 धर्मं प्रकाशयति । ये तत्र द्योधिपस्तामते तस्या विमलगुरुसंज्ञराजस्य तथामतस्यधर्मं प्रकाशयति
 हृष्टा तमेव तथामतं पृथग्यन्तः को भद्रस्य भगवत्संज्ञः कः प्रलयो यदिदं भे ब्रह्मक्षेत्रं भगवत
 प्राधानं प्रकाशयति । स तथामतस्यधर्मयोस्तत्र अस्ति कुलपुत्राध्वप्राथमे दिग्भागे एता
 ब्रह्मक्षेत्रादेकनवतिब्रह्मक्षेत्रान्तमष्टाष्टात्तिसप्तम्यं तत्र सदानामलोकाधायुक्तस्य जगद्गुणिनोम तथाम-
 तस्त्रिपुति प्रियं यापयति । स एतर्त्तं संपूर्णं पश्यति पूर्वोक्तसारायां भर्मा देशयति ।
 तेन तथामतेन पूर्वं द्योधिपस्तस्यसंतानुत्तारायां मध्यकत्वयोर्धो समादापित मया च प्रथम-
 मन्तरायां मध्यकत्वयोर्धो चित्तमुत्पादितं तेन तथामतनारे प्रथमं दानपारमितायां समादा-
 पितो निर्देशितो प्रतिप्रापितो यावत्प्रजापारमितायां तेन तथामतेन पूर्वोक्तसारायां मध्यक-
 त्वयोर्धो प्रथमं तिष्ठतो यापयतो ब्रह्मक्षेत्रं भगवतां सकाशमुपनीत्ताय मया च प्रथमं व्याकरणं
 प्रतिपद्यो अनुत्तारायां मध्यकत्वयोर्धो । स च भे सकाशप्रतिपद्योः काले तत्र भे
 धर्मप्रथमो तिष्ठति यापयति स एतं संपूर्णं पश्यति पूर्वोक्तसारायां भर्मा देशयति ।
 तेन तथामतेन पूर्वं द्योधिपस्तस्यसंतानुत्तारायां मध्यकत्वयोर्धो समादापित मया च प्रथम-
 मन्तरायां मध्यकत्वयोर्धो चित्तमुत्पादितं तेन तथामतनारे प्रथमं दानपारमितायां समादा-
 पितो निर्देशितो प्रतिप्रापितो यावत्प्रजापारमितायां तेन तथामतेन पूर्वोक्तसारायां मध्यक-
 त्वयोर्धो प्रथमं तिष्ठतो यापयतो ब्रह्मक्षेत्रं भगवतां सकाशमुपनीत्ताय मया च प्रथमं व्याकरणं
 प्रतिपद्यो अनुत्तारायां मध्यकत्वयोर्धो । स च भे सकाशप्रतिपद्योः काले तत्र भे
 धर्मप्रथमो तिष्ठति यापयति स एतं संपूर्णं पश्यति पूर्वोक्तसारायां भर्मा देशयति ।
 तेन तथामतेन पूर्वं द्योधिपस्तस्यसंतानुत्तारायां मध्यकत्वयोर्धो समादापित मया च प्रथम-
 मन्तरायां मध्यकत्वयोर्धो चित्तमुत्पादितं तेन तथामतनारे प्रथमं दानपारमितायां समादा-
 पितो निर्देशितो प्रतिप्रापितो यावत्प्रजापारमितायां तेन तथामतेन पूर्वोक्तसारायां मध्यक-
 त्वयोर्धो प्रथमं तिष्ठतो यापयतो ब्रह्मक्षेत्रं भगवतां सकाशमुपनीत्ताय मया च प्रथमं व्याकरणं
 प्रतिपद्यो अनुत्तारायां मध्यकत्वयोर्धो । स च भे सकाशप्रतिपद्योः काले तत्र भे
 धर्मप्रथमो तिष्ठति यापयति स एतं संपूर्णं पश्यति पूर्वोक्तसारायां भर्मा देशयति ।

स्तेनायं मुहुर्त्तपुण्डरीकालः पुण्डरीकः । ते च व्रीधिमत्त्वा आहुः व्यर्थापि भदन्त भगवन्-
 न्नेष्यामस्तं मर्त्तं बुद्धचेत्रं तं शाक्यमुनिं यन्वनाय पुण्डरीकनाय तं च मर्त्तं तत्काम्यागमो-
 मुखप्रवेशं धर्मपर्यायं अत्रगाय । ते बहुव्रीधिमत्त्वशतमत्त्वाः स्वीनर्त्तानुभावेन ततो बुद्ध-
 चेत्रात्मसंस्थिताः तेनायगच्छन्ति क्व गन्तव्यं । तेऽप्याहुः तामपि व्यर्थं भदन्त भगवन्निर्जं न
 जानोमो यत्र महालीकधानुः शाक्यमुनेस्तायागतया बुद्धचेत्रं । ततः मन्त्रिमहतेजराजस्तया-
 गतो ब्राह्मं प्रमार्थं पञ्चभ्यांऽङ्गुलिभ्यो विविधानार्त्तोपि प्रसुमोच । ततस्त्वार्त्तोपि एकोनत्र-
 त्तिसुद्धचेत्रसदृशाख्यप्रभासितवान् । यावच्चैर्मं मर्त्तं बुद्धचेत्रमत्रभासितवान् । यतस्ते व्रीधि-
 सत्त्वाः पश्यन्ति सर्वावदिर्मं मर्त्तं बुद्धचेत्रं स्फुटं व्रीधिमत्त्वैर्गंगानतले च देव-नागैश्चतानुरैः
 स्फुटं । दृष्ट्वा च पुनस्ते व्रीधिसत्त्वास्तं विमलगुणतेजराजानं तयागतमत्रमाहुः । पश्यामो व्यर्थं
 भदन्त भगवन् मर्त्तं बुद्धचेत्रं । सर्वावन्तं स्फुटं नास्ति तत्रावकाशोऽन्तशो दण्डनिन्देदगमात्र-
 मपि । यत्र स्फुटां व्रीधिसत्त्वैः पश्यामः शाक्यमुनिस्तायागतोऽस्मान्निरीक्षते धर्मं च देश-
 यति । स च विमलगुणतेजराजस्तयागलीषां व्रीधिमत्त्वानामेवमाह । समन्तत्रनुः कुलपुत्राः
 शाक्यमुनिस्तयो ये केचित् कुलपुत्रा सद्ये लोकाधातो सत्त्वा भूमिस्थिता वा अन्तरीक्षस्थिता
 वा । ततश्चैकेकैः सत्त्व एव संजानाति मां शाक्यमुनिस्तायागतः सर्वत्रेतसा निरीक्षते ममेक-
 मारभ्यधर्मं देशयति । सर्ववर्णस्य स कुलपुत्र शाक्यमुनिस्तायागतो धर्मं देशयति । एकवर्ण-
 स्थानं ये च तत्र कुलपुत्र सत्त्वा ब्राह्मभक्तास्ते शाक्यमुनिं तयागतं ब्रह्माणं समनुपश्यन्ति
 महाब्रह्मपरिविहारेण धर्मं शृण्वन्ति । यावद् ये मारभक्तिका ये सूर्यभक्तिका ये चन्द्रभक्तिका
 ये वैश्रवणभक्तिका ये विरुद्धकभक्तिका ये हृतराष्ट्रभक्तिका ये महेश्वरभक्तिकास्ते सत्त्वा महे-
 श्वरपर्वणसंस्थानवचनव्याहारेण शाक्यमुनिं तयागतं पश्यन्ति धर्मं च शृण्वन्ति । यावच्चतु-
 रशीतिसत्र सत्त्वानां वर्णं संस्कारभक्तिरूपव्याहारसहस्राणि ते तथा चैव शाक्यमुनिं तया-
 गतं पश्यन्ति धर्मं च शृण्वन्ति । तस्यां च पर्षाद् हयगर्जितो नाम व्रीधिसत्त्वो द्वितीयव
 व्योतिरस्मिन्नाम व्रीधिसत्त्वः ॥

अथ विमलगुणतेजराजस्तयागतस्तान् व्रीधिसत्त्वानामंत्रयति स्त गच्छथ यूयं कुल-
 पुत्राः सद्ये लोकाधातो शाक्यमुनिं तयागतं महचनानादारीयकोश्वलं सुखस्पर्शविहारतां परि-
 पृच्छथ । ते व्रीधिसत्त्वा आहुः सर्वावन्तं भगवन् सद्यं बुद्धचेत्रं स चित्तिरागतं व्रीधिसत्त्वैः
 स्फुटं समनुपश्यामः । न चात्रैकसत्त्वस्याप्यवकाशोस्ति चित्तौ गगने वा मूत्र व्यर्थं प्रति-
 तिष्ठेमः । स च विमले गुणतेजराजस्तयागत आह । मा कुलपुत्रा एवं वदथ नास्ति सद्ये
 बुद्धचेत्रेऽवकाशः विसौर्णवकाशः स शाक्यमुनिस्तायागतोऽचिन्तैर्बुद्धगुणैः पूर्वप्रणिधानेन
 विसौर्णो तयागतस्य कृपाश्रासनावतारप्रवेशा विश्रवणगमनं त्रियानधर्मदेशनामारभ्य धर्मं
 देशयति । त्रिविधं वः शिवासम्बरं देशयति त्रीणि च विमोक्षद्वाराण्युपदर्शयति त्रिभ्यो-
 ऽप्यायेभ्योः सत्त्वानुद्धरति तिसृषु च शिवेषु पथेषु प्रतिष्ठापयति । एकस्मिन्समये कुलपुत्र-
 शाक्यमुनिस्तायागतो चिराभिसम्बुद्धो वेनेयधत्त्वावेत्तया मध्ये शैलपर्वते इन्द्राक्षय यत्तस्य
 भवने शालगुहायां विहरति समाहमेकपर्यङ्कनातिनामयति विमुक्तिप्रीतिसुखं प्रति संवेद-
 यति सर्वावती च सा शालगुरा तयागतकायेन स्फुटा नास्ति तत्रावकाशोऽन्तशस्तुगुल-

श्वमाभिरभ्या सुदुत्तरेवात् अतोभ्यस्य तथागतस्यासनं कल्पति ये च तत्र बोधिपदत्वाः
 मन्निपतितान्ते चापि दृष्ट्वातोभ्यस्य तथागतस्यासनं कल्पितं परिपृच्छन्ति स्म । पेयालं यथा
 पूर्वोक्तं सर्वेषामेवं वक्तव्यं । तेन च समयेनाप्रमेयासंज्ञेयाः पुरिमार्गा दिशि तथागता ब्रूता
 बोधिपदत्वा इमं सद्यं सुदुत्तरेण सद्यं चन्द्ररोचदिवसलेः सम्प्राप्ताः शाकमुनेस्तथागतस्य परि-
 पृच्छन्तय पूजनाय वन्दनाय पर्युपासनाय धर्म्मप्रवक्ष्याय च । समनन्तरपरिवसितो भगवतः
 पुरिमार्गा दिशि सुदुत्तरेणामपरिकीर्त्तनं सुदुत्तानां भगवतां । दक्षिणां दिशं पुनर्भगवता-
 नारभ्यः परिकीर्त्तयितुं । पञ्चाम्पद्यं कुलपुत्र दक्षिणस्यान्दिशीतो सुदुत्तरेवादेकगङ्गा-नदी-
 बालिकार्षमासि सुदुत्तरेवास्थितिकस्य तत्र सर्वशोकापगतो नाम लोकाधातुकाप्राशोकश्रीनाम
 तथागतस्तिष्ठति धिपति यापयति । मया स भगवान् सर्वप्रथमं पूर्वबोधिपदत्तचारिकां
 चरमावेनानुत्तरायां मन्थकुरुम्बोधो यादव्यापपूर्वोक्तं जम्बुप्रभे सुदुत्तरे धर्म्मशरदिनर्दिनाम
 तथागतः भेरुप्रतिष्ठिते सुदुत्तरे गतोश्चमालेन्द्रोनाम तथागतः गुणेन्द्रनिर्युद्धे सुदुत्तरे
 सिंघद्विष्णुमितराजा नाम तथागतः । मणिमूलव्यूहे सुदुत्तरे नामायकजितगर्भो नाम
 तथागतः । सुक्ताभमक्षये सुदुत्तरे रत्नगुणद्विष्णुमितराजो नाम तथागतः देवसंभे सुद-
 उत्तरे स्तोत्रिगर्भो नाम तथागतः चन्दनद्वीपे सुदुत्तरे नक्षत्रविधानकीर्त्तिनाम तथागतः
 विशिष्टगन्धे सुदुत्तरे पुष्पदलकातराजा नाम तथागतः सुविदिने सुदुत्तरे मनोदामोच-
 शरदिनर्दितो नाम तथागतः हूरस्थे सुदुत्तरे मालजयदिव्यराजा नाम तथागतः सर्वरोपे
 सुदुत्तरे तेजेश्वरभगवो नाम तथागतः अभिराजितसुदुत्तरे सुसन्नोदापरनिर्वाणो नाम
 तथागतः । रत्नविमभे सुदुत्तरे रत्नतलनागेन्द्रो नाम तथागतः पलासग्वद्वृक्षरत्ने सुदुत्तरे
 धर्म्ममेघनिर्घोषेश्वरमौण्यो नाम तथागतः पेयालं यथापूर्वोक्तं । पञ्चमप्रमेयासंज्ञेयानां
 सुदुत्तानां भगवतां दक्षिणस्यान्दिशासनानि कल्पन्ति । सर्वानुसुदुत्ता भगवन्तः शाकमुनेस्तथा-
 गतस्य चर्गं यशःकीर्त्तिमुदीरयन्ति । यावत्तेन समयेनाप्रमेयासंज्ञेया दक्षिणस्यान्दिशा
 तथागतसूय बोधिपदत्वाः सद्यं चन्द्ररोचदिवसलेः पूर्णैरिमां सद्यं सुदुत्तरेवससुम्प्राप्ताः शाकमुने-
 स्तथागतस्य पृच्छन्तय यादवदुर्म्मप्रवक्ष्याय ।

पुनरा भगवानाद्य ॥ पञ्चाम्पद्यं कुलपुत्र दक्षिणस्यान्दिशीतो सुदुत्तरेवात् भगवन्तः
 सुदुत्तरेणामपरिकीर्त्तनं सुदुत्तानां भगवतां । दक्षिणां दिशं पुनर्भगवता-
 नारभ्यः परिकीर्त्तयितुं । पञ्चाम्पद्यं कुलपुत्र दक्षिणस्यान्दिशीतो सुदुत्तरेवादेकगङ्गा-
 नदी-बालिकार्षमासि सुदुत्तरेवास्थितिकस्य तत्र सर्वशोकापगतो नाम लोकाधातुकाप्राशोकश्रीनाम
 तथागतस्तिष्ठति धिपति यापयति । मया स भगवान् सर्वप्रथमं पूर्वबोधिपदत्तचारिकां
 चरमावेनानुत्तरायां मन्थकुरुम्बोधो यादव्यापपूर्वोक्तं । जम्बुप्रभे सुदुत्तरे धर्म्मशरदिनर्दिनाम
 तथागतः भेरुप्रतिष्ठिते सुदुत्तरे गतोश्चमालेन्द्रोनाम तथागतः गुणेन्द्रनिर्युद्धे सुदुत्तरे
 सिंघद्विष्णुमितराजा नाम तथागतः । मणिमूलव्यूहे सुदुत्तरे नामायकजितगर्भो नाम
 तथागतः । सुक्ताभमक्षये सुदुत्तरे रत्नगुणद्विष्णुमितराजो नाम तथागतः देवसंभे सुद-
 उत्तरे स्तोत्रिगर्भो नाम तथागतः चन्दनद्वीपे सुदुत्तरे नक्षत्रविधानकीर्त्तिनाम तथागतः
 विशिष्टगन्धे सुदुत्तरे पुष्पदलकातराजा नाम तथागतः सुविदिने सुदुत्तरे मनोदामोच-
 शरदिनर्दितो नाम तथागतः हूरस्थे सुदुत्तरे मालजयदिव्यराजा नाम तथागतः सर्वरोपे
 सुदुत्तरे तेजेश्वरभगवो नाम तथागतः अभिराजितसुदुत्तरे सुसन्नोदापरनिर्वाणो नाम
 तथागतः । रत्नविमभे सुदुत्तरे रत्नतलनागेन्द्रो नाम तथागतः पलासग्वद्वृक्षरत्ने सुदुत्तरे
 धर्म्ममेघनिर्घोषेश्वरमौण्यो नाम तथागतः पेयालं यथापूर्वोक्तं । पञ्चमप्रमेयासंज्ञेयानां
 सुदुत्तानां भगवतां दक्षिणस्यान्दिशासनानि कल्पन्ति । सर्वानुसुदुत्ता भगवन्तः शाकमुनेस्तथा-
 गतस्य चर्गं यशःकीर्त्तिमुदीरयन्ति । यावत्तेन समयेनाप्रमेयासंज्ञेया दक्षिणस्यान्दिशा
 तथागतसूय बोधिपदत्वाः सद्यं चन्द्ररोचदिवसलेः पूर्णैरिमां सद्यं सुदुत्तरेवससुम्प्राप्ताः शाकमुने-
 स्तथागतस्य पृच्छन्तय यादवदुर्म्मप्रवक्ष्याय ।

• दक्षिणस्यान्दिशाः दक्षिण एव यथा •

पश्चात्सहं कुलपुत्रोत्तरपश्चिमायां दिशीतो बुद्धक्षेत्रादग्नानवतिबुद्धक्षेत्रकोटीनयुतशतसहस्रा-
 ण्यतिक्रम्य तत्र विजयं नाम बुद्धक्षेत्रं विगतसन्तापोद्भववैश्रमणशालराजो नाम तथागतः ।
 पूर्वं बोधिसत्त्वभूतेन बोधिसत्त्वचर्यां चरमायेन सर्वप्रथममनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ समा-
 दापितो यावत्पट्टसु पारमितासु यावन्मयासर्वप्रथमं तिष्ठतां यापयतां बुद्धानां भगवतां
 सकाशमुपरी(नी)ते । यत्र तेन व्याकरणं प्रतिलब्धमनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ यदा नाम परि-
 कीर्तितं तदामनं कम्पितं यावच्चतुरशीतिसत्त्वानां वर्णभक्तिसंस्थानरूपश्चाहारसहस्राणि
 तथा शाक्यमुनिं तथागतं पश्यन्ति धर्मं च शृण्वन्ति तत्र च पर्षदि द्वौ बोधिसत्त्वौ एकः
 विगोपशिखरो नाम द्वितीयः संरोचनबुद्धो नाम स च विगतसन्तापोद्भववैश्रमणशालराजो
 नाम तथागतस्तौ द्वौ बोधिसत्त्वौ ग्रामन्तयित्वेवमाह । गच्छतं युवां कुलपुत्रौ सहे बुद्ध-
 क्षेत्रे महदचनाच्छाक्यमुनेस्तयागतस्यारोग्यकौशलं सुखसर्वविहारतां परिपृच्छता तावाहतुः-
 सर्वावलं भदन्त भगवन्तानां* सहं बुद्धक्षेत्रं स क्षितिगगनं समनुपश्यामः न च तत्रैकसत्त्व-
 ख्याप्यवकाशोऽस्ति क्षितौ वा गगने वा यत्रावां प्रतिष्ठेवहि स च तथागत आह ॥
 स कुलपुत्रैवं वदत नास्ति सहे बुद्धक्षेत्रेऽनवकाशः तत्तस्माद्धेतो विस्तीर्णवकाशः कुलपुत्रौ
 स शाक्यमुनिस्तयागतोऽचिन्त्यैर्बुद्धगुणैः पूर्वप्रणिधानेन विस्तीर्णो स्तस्य तथागतस्य कृपा-
 शासनावतारप्रवेशः विश्ररणगमनं त्रिभिर्यानेर्धर्मं देशयति त्रिविधं शिचासम्बरं देशयति
 त्रीणि विमोचद्वाराणि प्रकाशयति त्रिम्यद्यापायेभ्यः सत्त्वानुद्धरति त्रिषु च शिवपयेषु
 सत्त्वान् प्रतिष्ठापयति । एकस्मिं समये कुलपुत्र स शाक्यमुनिस्तयागतोऽचिराभिसम्बुद्धो
 वैनेयसत्त्वावेक्षया विपने गेलेन्द्रपर्वतमध्ये इन्द्राक्षय यक्षस्य भवने सालगुहायां विहरति स
 महाहमेकपर्यङ्केनातिनामयति स । विमुक्तिप्रीतिसुखसर्वेदे। सर्वावती च मा साल-
 गुहा स्फुटा तथागतकायेन नास्ति तत्रावकाशोऽन्तश्चतुरङ्गुलप्रमाणं यत्र तथागतकायेन स्फुटं
 तस्य च महाहस्यात्ययेन दशभ्यो दिग्भ्यः । द्वादशनयुता बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां सह
 लोकधातौ सम्प्राप्तास्तस्य शाक्यमुनेस्तयागतस्य वन्दनाय यावदिमेष्टुभिर्धर्मं विशिष्टतरः ।

स शाक्यमुनिस्तयागतो ययान्ति तथागत। सत्त्वार्धं पूयं कुलपुत्रा इमां चन्द्ररोचविमलां
 पुष्पां शृष्टीत्वा गच्छत पश्चिमां दिशं यया स्त्रयं दृष्ट्वा तं बुद्धक्षेत्रं सम वचनात्तस्य शाक्यमुने-
 स्तयागतस्यारोग्यकौशलं पृच्छत । स च विगतसन्तापोद्भववैश्रमणशालराजस्तयागतः पुष्पां
 शृष्टीत्वा विगोपशिखरस्य बोधिसत्त्वस्य ददाति संरोचनबुद्धस्य च बोधिसत्त्वस्य महा-
 सत्त्वस्य । एवं चाह । गच्छत कुलपुत्रौ समर्द्धिवलाधानेन सहं बुद्धक्षेत्रं तत्र विंशति-
 प्राणमहस्राण्याहुः । व्यपपि भगवन् गमिष्यामस्तयागतस्यानुभावेन सहं बुद्धक्षेत्रं शाक्य-
 मुनिं तथागतं दर्शनाय वन्दनाय पर्युपासनाय । तथागत आह । गच्छत कुलपुत्रा यथा-
 भिप्रायाः । ततस्तौ द्वौ बोधिसत्त्वौ साद्धं विंशतिभिर्बोधिसत्त्वमहस्रीस्तस्य तथागतस्य
 रि(कृ)धनुभावेनां ततो विजराट् बुद्धक्षेत्रात् सम्यक्ष्यताः एकलगेनेह बुद्धक्षेत्रेऽनुप्राप्ता सुभ-
 कूटे पर्वते प्रत्यभ्युः । एकान्तस्वित्ताश येन शाक्यमुनिस्तयागतस्तेनाश्रितं प्रणुणाहुः ।

* भगवताभिति पाठः माधुः । † शृष्टानुभावेन इति पाठः माधुः । ‡ विजराट् इति पाठः माधुः ।

अस्ति भद्रं भगवन्नुत्तरपूर्वायां दिशि यथापूर्वाक्तं तेन तथागतं मे चन्द्रोचविमलाः
 पुष्पाः प्रेषिता भगवत्तथाशोभ्यन्तीति पृच्छति । एवं भारभवनविध्वंसनं तथागतस्यासन्नं
 कर्मितं । ये च तत्र बोधिसत्त्वाः मन्निपतितान्ते चापि दृष्टान्तमारभयन्विध्वंसनं तथा-
 गतं परिपृच्छन्ति । यावद्दयापूर्वाक्तं । एवं मालेन्द्रराजा विक्रमरक्षितपद्मोत्तरः चन्दना-
 मेरुराजः सागरः राजव्योतिज्ञानविक्रमस्तथागतः यावत्तेन च समयेनाप्रमेया संख्येया
 उत्तरपुरिमायां दिशि तथागतास्ते बोधिसत्त्वाः सप्तचन्द्रोचविमलपुष्परिष्टे सप्तै बुद्धत्वेन
 मन्माताः शाकामुनेः तथागतस्य पृच्छनाय पूजनाय चन्दनाय धर्मश्रवणाय तावदेव शाक्य-
 मुनिस्तथागतं श्रद्धानुभावेन सर्वेषां सत्त्वानां ये सप्तै बुद्धत्वेन मन्निपतितान्तेषामेकैकस्य
 सत्वस्य योजनप्रमाणमात्रमात्रमात्रः संख्यतः सर्वान्तं च सप्तै बुद्धत्वेन एवरूपैः ।
 सप्तैः स्फुटं न कश्चिद् बुद्धत्वेन वा गगने वाऽथकाशो यः सत्त्वरस्फुटोऽन्तर्गो योजनशलाका-
 प्रदेशमात्रमपि यः सत्त्वेभ्यो न स्फुटो भूत् । सर्वै च ते सत्त्वाः शून्यमाकाशमपश्यन्ति न च
 परस्परं पश्यन्ति न चैषां पर्वतमुमेरुवक्रवाडमण्डपवक्रवाडपर्वताद्युप आभासमागच्छन्ति
 न लोकान्तरिका दिव्या विमाना उद्धं यावद्दधीकाश्चक्रं ततोद्धं पृथिवीचक्षुषो नाभाम-
 मागच्छन्ति स्थापयित्वा तथागतं शाकामुनिं । ते तथागतं पश्यन्ति । तत्र च भगवानाकाश-
 स्फुरणं धर्मावच्छेदप्रशुद्धिसमाधिं समापन्नो यतस्ते चन्द्रोचविमलाः पुष्पाः सर्वै रोममुतेषु
 भगवतः प्रविशन्ति । सर्वै च ते सत्त्वाः पश्यन्ति सप्तै लोकधातावन्तर्गता विगताः सर्व-
 सत्त्वानां चित्तचैतसिषेपु मनमिकाररूपसन्दर्शनता । ते चैव भगवतो रोममुखे निरीक्षन्ते स्म
 तत्र घोद्यानमद्राक्षुः नानारत्नवृक्षं नानापत्रं नानापुष्पं नानाफलाकीर्णं नानावस्त्रं नानाहृत्-
 ध्वजपताकाफेणुगमुक्तिकाएरालसूतांक्षां वृक्षां पश्यन्ति तद्यथापि नाम मुख्यावत्यां लोक-
 धाताबुद्धानं सर्वेषां च तेषां सत्त्वानामेतदभवत् गच्छामो व्यभेत्तद्दुद्यानं दर्शनाय । सर्वै
 च ते सत्त्वा ये सप्तै लोकधातावन्तर्गताः स्थापयित्वा निरयिष्यां यामलौकिकां तैर्यग्योनिकां
 आरुष्यावचरानं सर्वै परिशिष्टाः सत्त्वान्तया तथागतस्य रोममुखेभ्यस्तथागतशरीरे प्रविष्टाः ।

अथ भगवांश्चाट्टं प्रति लभ्यमित्वा व्युत्थितः ततस्ते सत्त्वान्गोच्यं वृष्टाक्षुः कुत्र
 शाक्यमुनिस्तथागतः । मेनेयो बोधिसत्त्व आह । सम्प्रज्ञानं ततः सत्त्वाः समन्वाएरत सर्वै
 व्यं तथागतस्य कुक्षो मन्निपतितः ततस्ते सत्त्वाः मान्तर्याहरं तथागतकार्यं दृष्ट्वा स्वयं
 प्रायस्तीभृता यथा व्यं तथागतस्य कुक्षावन्तर्गताः मन्निपतितान्तेषां तेषामेतदभवत् कुतो व्यं
 तथागतस्य कुक्षो प्रविष्टाः केनास्मिन् प्रवेष्टिताः ततो मेनेयः सर्वैवतीर्षणं स्वरेण विज्ञाप-
 यन्मुयाच शृण्वन्तु भवन्तस्तथागतस्यैवमट्टं विस्मयं प्रतिपद्ये यदस्माकं हितकरः शास्ता
 धर्मेन्द्रेण्यति । यद्युच्यतेः सर्वै चेतसा समन्वाएरतयाः ततः सर्वैवतीर्षणं प्राप्नुवीभृताः ।
 भगवांश्च सर्वै सुखचर्याधिर्म्मं देशयति स्म । तत्र कतरा सर्वै सुखचर्यां यद्दत्तं संसारपद्मा-
 हुत्तार्गं आर्ष्यांष्टाद्दं मार्गं प्रतारणं सर्वै च तया स्वयंमाज्ञानपरिचरणात् । तत्र देशप्रकारा
 ध्याननिवेशचित्तोत्पादपरिणामनता । यद्दत्तं सर्वै सत्त्वेभ्यो मरणपरिणामविशेषाधिष्ठानं हित-
 यस्तु मन्निपतितं श्रुत्वांशमप्योत्तरणतया मरणानाममुत्पन्नता । अमुक्तमोचनतामन्नाहं ।
 प्रान्तविषयसंपरिमोचनतया मरणान्तरानामुत्पन्नताः निरात्म्यधर्मप्रत्यक्षेणतया ।

सर्वलोकधानुगमनमन्नाहः । मायास्वप्रतिभामोपमवर्धमर्माव्युत्थानतया सर्वलोकधात्व-
 भामनालङ्कारमन्नाहः । शीलस्कन्धाग्निपुत्रपरिग्रहात् तत्र तयागतत्रलपरिनिष्कारमन्नाहः ।
 सर्वपारमितापरिपूर्णा चतुर्वैशारद्यप्रतिलाभमन्नाह । यथावाग्निवाक्यतया यावत्प्रदग्ना-
 वेणिकवुद्धधर्मेनिरवनेषप्रतिलाभमन्नाहं बोधिमत्त्वानां यथाशुतधर्मेप्रतिपत्तिरप्रपन्नता
 चेयं दशप्रकाराणि वेशधर्मेमुखचर्या । अलक्षणासुखपरिजागतिचर्यायाः सर्वधर्मेनैरात्म-
 मनमिकारचित्तानुत्पादानिरोधसमयमवेवर्तिकभूमियं च सम्यक्तियवर्त्तनुच्छेदमगायतमवि-
 त्तिप्रमिमस्य खलु पुनर्धर्मेपर्यायस्य भाष्यमात्मगागीतिकोटौ गङ्गा-नदी-वालिकाममाः
 सत्त्वास्तयागतस्य कृत्तिगता अत्रैवर्तिका अभूवन्ननुत्तरायां सम्यक्प्रम्योद्यौ । गौणान्ति-
 क्रान्ताश्च तत्र बोधिसत्त्वा महासत्त्वा ये नानाविधधारणीज्ञान्तिप्रतिलभ्या अभूत् सर्वे च
 पुनस्तथागतशरीराद्रोममुखेभ्यो निष्क्रान्ता आश्चर्यप्रामा भगवतः पादौ वन्दित्वा दशदिशः
 प्रक्रान्ताः स्वकस्वकेषु बुद्धचेष्टेषु गतास्तथागतस्य स्वरमण्डलकायप्रसारणापनाथं । तत्र ये
 बोधिसत्त्वाः पुरिमां दिशं गच्छन्ति अप्रमेया संख्येयाः पुरिमायां दिशि यद्बुद्धचेष्टानति-
 क्रामन्ति न च शाक्यमुनेस्तथागतस्य स्वरमण्डलं प्रतिहन्यते । एवं च तत्र स्वरं शृण्वन्ति
 विचित्रपदार्थव्यञ्जनाः तद्याथा शाक्यमुनेस्तथागतस्य पुरतो निषथौ धर्मैः श्रुतः । स्वरमेवाय
 धर्मं शृण्वन्ति । अपि च तत्रापि शाक्यमुनेस्तथागतस्य कायस्योनत्वं वा पूर्णत्वं वा न
 प्रज्ञायते शाक्यमुनेस्तथागतस्य कायः स्फुटो दृश्यते बोधिसत्त्वैः प्रावकेश्चाप्रमेया संख्येया
 बोधिसत्त्वाः प्रावकेश्चैकरोममुखे शाक्यमुनेस्तथागतस्य प्रविशन्तो निष्क्रामन्तश्च संदृश्यन्ते । एवं
 द्वितीये रोममुखे यावत्सर्वरोममुखेभ्यः प्रविशन्तो निष्क्रामन्तश्च संदृश्यन्ते यावच्चैवं दशसु
 दिक्षु वक्तव्यं सर्वावती च सापर्षा यावद्भगवतः कायान्तर्गताः सा भगवतः कायान्तर्गता
 रोममुखेभ्यो निष्क्रम्य भगवतः पादौ शिरसा वन्दित्वा भगवन्तं त्रिष्वुदक्षिणोक्तत्वा भगवतो-
 ऽभिमुखं प्रत्यस्थाद्भगवन्तमेव विचित्रार्थपदव्यञ्जनरुतव्याहारैःस्तवंमाना ।

अथ तावच्चैव कामावचरा रूपावचराश्च देवपुत्रा विचित्रां च गन्धमाल्यविलेपनवृष्टिं
 प्रवर्षिता दिव्यानि च तुष्यर्षिणि प्रवादितवन्तो दिव्यानि च कृत्रध्वजपताकावस्त्रदुष्याभरणानि
 भगवतः पूजायोद्युक्ताः । तत्र वैशारद्यसमुद्धारणिर्नाम बोधिसत्त्वो येन भगवांस्तेनाञ्जलिं
 प्रकथ्य भगवन्तमेतदवचत् किं नामायं भदन्त भगवन् महाव्याकरणं सूत्रान्तः । भगवानाह ।
 सर्वज्ञताकारधारणीमुखप्रवेशो नाम बहुबुद्धकं नाम बहुसन्निपातं नाम बोधिसत्त्वव्याकरणं
 नाम वैशारद्यमार्गोत्तराणं नाम समाधानकल्पावतरणो नाम बुद्धचेष्टसन्दर्शनो नाम सागरो-
 पमो नाम गणानातिक्रान्तो नाम कसणापुण्डरीको नाम । पुनरप्याह । कियन्तं भदन्त
 भगवन् कुलपुत्रो वा कुलदुहितो वा पुण्यस्कन्धं प्रसविष्यति । य इमं धर्मेपर्यायं श्रोष्यति
 उद्ग्रहीष्यति धारयिष्यति वाचयिष्यति परेषां च विस्तरेण सम्यकाशयिष्यति लिखिष्यति
 लिखापयिष्यति श्रन्तश्च एकगायामपि । आद्यापूर्वं च मयोक्तमिह पुण्यस्कन्धं संक्षेपेणेदानीं
 कथयिष्यामि । यः कश्चिदिमं धर्मेपर्यायं श्रोष्यति उद्ग्रहीष्यति धारयिष्यति वाचयिष्यति
 परेभ्यश्च विस्तरेण सम्यकाशयिष्यति श्रन्तश्च एकगायामपि । यश्च पुनः पश्चिमायां
 पञ्चाशद्भ्यामन्तरो लिखित्वा धारयिष्यति । स बहुतरं पुण्यस्कन्धं प्रसविष्यति । न

त्वैवं प्रोक्तं महाकल्पान् पट्टपारमिताद्यमाराणां बोधिसत्त्वस्य पुण्यस्कन्धः । तत्त्वस्माद्धृतीः
 मदेयकस्य लोकस्य समारकस्य सत्त्वस्य कस्य सन्नसन्नस्य सुखिकायाः प्रजायाः सयदानागान्यत्र-
 कुमाय्यप्रेतपिशाचकिन्नासुराणां हृष्टचित्तानां प्रसादनः सर्वरोगाणां प्रशमनः सर्वकलि-
 कनटविप्रविवाद्युपशमनः सर्ववाताकालमरुतारागप्रशमनः सर्वदुर्मत्ताप्रशमनकरः क्षम-
 करणीयः सुभिराकर आरोग्यसामग्रीकरः भीतानामभयसुखकरः क्रोशयुपशमनकरः कुशल-
 मूलविहृष्टिकरः अपायदुःखप्रमोचनकरस्त्रिभिर्यानिर्माणसन्दर्शनकरः समाधिधारणीत्तानि-
 प्रतिलाभकरः सर्वसत्त्वानामुपजीवकरो वजासननिषीदनकरः । सत्सुर्माधर्षणकरो बोधि-
 पसाभिर्मध्युपनकरो धर्माचक्रप्रयत्नकरः आर्यमगधनविरचितानां सत्त्वानां बोधिपदास-
 ष्टिकरः अभयपुरनगरप्रवेशकराद्यैः सया धर्माप्यर्थायै भाषितः कस्य रक्षे इमं धर्माप्यर्थायं
 परिन्दामिको समं धर्माप्यर्थायं पश्चिमायां पश्चात्तथा रक्षिष्यति । अथर्माभयिष्ठानां
 सत्त्वानां भिन्नशीलानां च भिन्नानां कर्णपुटे प्रकाशयिष्यति । अथर्मरोगानानां विषम-
 लोभाभिभूतानां मिथ्याधर्मपरिचितानां अपरिपक्वचित्तानां संवेजयिष्यति । सर्वान्यती च
 सापर्षा-भगवतश्चेतसा चित्तमाप्ताय तत्र पर्षदि भेरुपुष्पो नाम यत्तत्परिनिष्पत्ताः ।

अथ नेत्रयो बोधिसत्त्वो महासत्त्वत्वं भेरुपुष्पं यत्तत्परिनिष्पत्तौ भगवतः भकाश-
 तुपनीतवान् । भगवानाह । उद्गृह्य त्वं सत्सु इमं पर्यायं यावत्परिमितायां पदात्तत्वा
 देशान्तरगतानामथेयसिक्तानां बोधिसत्त्वानां कर्णपुटेषु प्रकाशयन् । अयं साधेयसिक्तचित्तं
 गह्वरस्यैवं भदन्त भगवन्महुरणीतिराह कल्प्या अतितामन्तो यन्मया भदन्त भगवन् पूर्वं
 प्रदिधानं यत्तत्परिनिष्पत्तौ तन्नुतरायां अभ्यक्तसम्बोधौ बोधिपरिनिष्पत्तौ यत्तत्परिनिष्पत्तौ
 मानः । सत्त्वा सया सत्सुर्षु वीर्याचिहारेषु प्रतिष्ठापिताः साधेयसिक्तभूमौ च परिनिष्पत्ता
 अष्टं च सत्त्वानां सत्सुर्षु परिनिष्पत्ताः । यावत्परिमितायां पश्चात्तथा इमं धर्माप्यर्थायं
 प्रदीष्यति यावत्तु य इत्तत्सत्त्वानां कर्णपुटे प्रकाशयति ॥ इदमर्थोऽहं महासत्त्वानामप्य
 सर्वान्यतीपर्यत् सदेवसानुपासुरस्य लोको भगवतो भाषितमभ्यस्तस्मिन् ॥

इति कारणापुण्डरीकं नाम अष्टाध्यायस्य अष्टमोऽध्यायः ॥

सुभसत् ॥

सर्वलोकधातुगमनमन्नाहः । मायाश्चप्रतिभामोपमसर्वधर्मार्थव्युत्थानतया सर्वलोकधातु-
 भामनालङ्कारगमन्नाहः । शीलस्कन्धाधिष्ठानपरिशुद्धा दश तयागतत्रलपरिनिष्पादमन्नाहः ।
 सर्वपारमितापरिपूर्णा चतुर्वैशारद्यप्रतिलाभमन्नाह । यथावादिताकर्मितया यावदशुद्धा-
 वेणिकवृद्धधर्मेनिरवशेषप्रतिलाभमन्नाहं बोधिमत्त्वानां यथाश्रुतधर्मेप्रतिपत्तिरप्रपन्नता
 चेयं दशप्रकाराणि वेणधर्मेमुखचर्या । अलक्षणासुखपरिजागतिचर्यायाः सर्वधर्मेनैरात्य-
 मनसिकारचित्तानुष्पादानिरोधममयमवेवर्तिकभूमिर्यत्र मन्वर्त्तवित्तंरनुच्छेदमशाश्रुतमवि-
 त्तिप्रसिद्धं खलु पुनर्धर्मेपर्यायमा भाष्यमाश्रयागीतिकोठौ गङ्गा-नदी-त्रालिकाममाः
 सत्त्वास्तयागतस्य सुत्तिगता अवेवर्तिका अभूवन्ननुत्तरायां सम्यक्प्रस्योधौ । गीतनाति-
 क्रान्ताश्च तत्र बोधिसत्त्वा मष्टामत्त्वा ये नानाविधधारणीत्तान्तिप्रतिलब्धा अभूत् सर्वं च
 पुनस्तयागतशरीराद्रोममुत्तेभ्यो निष्क्रान्ता शास्त्र्यप्राप्ता भगवतः पादौ वन्दित्वा दशदिशः
 प्रक्रान्ताः स्वकस्वकेषु वृद्धक्षेत्रेषु गतास्तयागतस्य स्वरमण्डलकायप्रसारप्रापनार्थं । तत्र ये
 बोधिसत्त्वाः पुरिमां दिशं गच्छन्ति अप्रमेया संखेयाः पुरिमायां दिशि यद्वृद्धक्षेत्रानति-
 क्रामन्ति न च शास्त्रमुनेस्तयागतस्य स्वरमण्डलं प्रतिदृश्यते । एवं च तत्र स्वरं शृण्वन्ति
 विचित्रपदार्थव्यञ्जनाः तद्याथा शास्त्रमुनेस्तयागतस्य पुरतो निष्-
 भर्म्मं शृण्वन्ति । अथि च तत्रापि शृण्वन्ति ।

चकार गृभ्रकूटोदशलेषु धर्मदेशनाम् ॥

तस्मिन्निर्वाणमापन्ने तच्छिष्यैर्धर्मकोविदैः ।

प्रज्वालिता धर्ममया दीपास्तिमिरश्रान्तये ॥

कालक्रमेण ते दीपाः खेहसेकं विना पुनः ।

शैवानिलैस्तु निर्वाणा दक्षिणस्या दिशस्तंतः ॥

तेषां शास्त्राणि विज्ञातुमुत्सुकाः शिचिताः सदा ।

तस्माद्द्वौद्वागमानाञ्च प्रचाराय सचेतसा ॥

श्रीशरच्चन्द्रदासेन सदैद्यकुलजेन वै ।

दुर्गमं तुहिनैस्तावत् हिमवत्शिखरस्थितम् ॥

तिव्वतं देशमासाद्य क्त्वा धर्मपुरोहितैः ।

मैत्रीं तेभ्यः समानीता बौद्धगन्याश्च भूरिशः ॥

कलिकाताराजधान्यां सुधियां हितकाम्यया ।

समितिः स्थापिता तेन क्षौद्रशास्त्रप्रकाशिका ॥

वज्रेणः कृपया तत्र वार्षिकं वित्तमादिशन् ।

लेभे कृतज्ञतापुष्यं सर्वेषां विदुषां भुवि ॥

सदस्या बहवस्तत्र विद्वांसः प्रत्नवित्तमाः ।
 पाश्चात्यानाञ्च विदुषां सभेयं प्रीतिदायिनी ॥
 जाह्नव्याः पश्चिमे तीरे नवद्वीप-इतिश्रुते ।
 स्थाने हतनिवासोऽस्मि यद्विप्रकुलोद्भवः ॥
 श्रीशरच्चन्द्रशर्माहमधीत्य देवभारतीम् ।
 श्रावात्याहङ्गभूमौ च वाराणस्याञ्च यत्नतः ॥
 अध्यापकानां रूपया तेषां चैव निदेशतः ।
 कलिकाताराजधान्यां तथैव पुण्यपत्तने ॥
 हतोद्यमः परीचायां ततः पूर्णमनोरथः ।
 पुरस्कारेण सद्दितं प्रतिष्ठापचमाप्तवान् ॥
 विद्यालयेष्वधो कश्चित् कालमध्याप्य यत्नतः ।
 पर्यटम् विविधान् देशान् जन्वूद्वीपे मनोरमे ॥
 नीमनुरुद्धोऽहं चान्यसम्पादनेष्विह ।
 माध्यमिकारुत्तिर्मया सम्पादिता पुनः ॥
 मन्त्रस्य चरितं पवित्रं धर्मसंहितम् ।
 पुण्डरीकाख्यं चान्यं सम्पादयाम्यहम् ॥
 रम लक्ष्येत प्रमादस्येत् भ्रमोऽप वा ।
 यन्तु रूपया साक्षरलिः प्रार्थये बुधान् ॥
 अष्टोत्तिसप्तौ चन्द्रे *मासि फर्वरीसंज्ञके ।
 पुण्डरीकाख्योऽन्योऽयं सुप्रितस्त्विह ॥
 शास्त्रो ह्यप्युपनामकेन श्रीशरच्चन्द्रशर्माणा सम्पादितं
 करुणापुण्डरीकम् नाम महापानसूचं
 समाप्तम् ॥ ८

उपसंहृतिः ।

श्रुत्युक्ते वैधकर्मादौ नराः पण्डितमानिनः ।
 अन्वहं वासनामूलं वाञ्छन्ति त्रिदशालयम् ॥
 निरागमः पशून् घ्नन्ति यागादौ धर्मलिप्सया ।
 न विरज्यन्ति संसाराञ्जरां मृत्युं विलोक्य च ॥
 एवमकार्यं चरतां सन्तप्तानां निरन्तरम् ।
 चाणार्थमाविरासीत् स भगवान् पृथिवीतले ॥
 शाक्यराजकुले जातः पुरे कपिलवस्तुनि ।
 परिवत्राज लोकानां शिचार्थं यौवने स्वयम् ॥
 सार्द्धद्वादशसाहस्रश्रियैरन्वहमन्त्रितः ।
 चकार गृध्रकूर्टादिशैलेषु धर्मदेशनाम् ॥
 तस्मिन्निर्वाणमापन्ने तच्छिष्यैर्धर्मकोविदैः ।
 प्रज्वालिता धर्ममया दीपास्तिमिरशान्तये ॥
 कालक्रमेण ते दीपाः स्नेहसेकं विना पुनः ।
 शैवानिलैस्तु निर्वाणा दक्षिणस्या दिशस्ततः ॥
 तेषां शास्त्राणि विज्ञातुमुत्सुकाः शिचिताः सदा ।
 तस्माद्दौद्धागमानाञ्च प्रचाराय सचेतसा ॥
 श्रीशरच्चन्द्रदासेन सहैद्यकुलजेन वै ।
 दुर्गमं तुहिनैस्तावत् हिमवत्शिखरस्थितम् ॥
 तिब्बतं देशमासाद्य कृत्वा धर्मपुरोहितैः ।
 मैत्रीं तेभ्यः समानीता वौद्धग्रन्थाश्च भूरिशः ॥
 कलिकाताराजधान्यां सुधियां हितकाम्यया ।
 समितिः स्थापिता तेन दौद्धशास्त्रप्रकाशिका ॥
 वज्रेशः कृपया तत्र वार्षिकं वित्तमादिगन् ।
 लेभे कृतज्ञतापुष्यं सर्वेषां विदुषां भुवि ॥

सदस्या बहवस्तत्र विद्वांसः प्रद्विविक्तमाः ।
 पाञ्चात्यानाञ्च विदुषां मभेयं प्रीतिदायिनी ॥
 जाङ्गव्याः पश्चिमे तीरे नवद्वीप-इतिश्रुते ।
 खाने हतनिवासोऽस्मि ग्रहविप्रकुलोद्भवः ॥
 श्रीशरच्चन्द्रमर्मात्मनधीत्य देवभारतीम् ।

- आवाल्याद्वङ्गभूमौ च वाराणस्याञ्च यत्नतः ॥
 अध्यापकानां ह्यपथा तेषां चैव निदेशतः ।
 कस्तिकाताराजधान्यां तथैव पुष्पपत्तने ॥
 हतोद्यमः परीक्षायां ततः पूर्णमनोरथः ।
 पुरस्कारेण महितं प्रतिष्ठापन्नमाप्तवान् ॥
 विद्यालयेष्वथो कश्चित् कालमभ्यास्य यत्नतः ।
 पर्यटम् निविधान् देशान् जम्बूद्वीपे मनोरथे ॥
 इदानीमनुसङ्गोऽहं गन्धसम्पादयेत्स्वित् ।
 आदौ माध्यमिकवृत्तिर्मया मग्नादिता पुनः ॥
 योषिमन्त्रण्य चरितं पवित्रं धर्ममहितम् ।
 कल्याणपुण्डरीकात्म्यं सत्यं संपादयाम्बुत् ॥
 विजयहरिण एतद्येन प्रमादसंत् भ्रमोऽपि वा ।
 भ्रमोभयन्तु ह्यपथा साक्षरिः प्रार्थये दुष्मान् ।
 सहाय्येऽपि सती संतं भासि परीक्षकं च ॥
 कल्याणपुण्डरीकात्म्योऽहं सुदितः स्वित् ।

इति जम्बूद्वीपपुण्डरीकात्म्ये श्रीशरच्चन्द्रमर्मात्मनधीत्य देवभारतीम्
 कल्याणपुण्डरीकात्म्यं सत्यं संपादयाम्बुत्
 कल्याणम् ।

मद्गच्छा चक्षुस्तत्र विद्वांसः प्रद्वित्तमाः ।
 पासात्यानासु विदुषां सभेयं प्रीतिदायिनी ॥
 जान्न्याः पश्चिमे तीरे नवक्षीप-इतिश्रुते ।
 स्थाने हतनिवासोऽस्मि यद्यविप्रलुलोद्भवः ॥
 श्रीशरच्चन्द्रशर्मात्मनधीत्य देवभारतीम् ।
 • आमान्यात्तद्भूमौ च वाराणस्यासु यत्नतः ॥
 अध्यापकानां लपथा तेषां चैव निदेशतः ।
 कनिकाताराजधान्यां तथेव पुण्यपत्तने ॥
 हतोद्यमः परीक्षायां ततः पूर्णमनोरथः ।
 पुरस्कारेण सद्दितं प्रतिहापचमाप्तवान् ॥
 निष्कालधेयस्यो कश्चित् कालमध्याय यत्नतः ।
 पर्यटम् विविधान् देशान् जम्बूद्वीपे शनोरसे ॥
 इदानीमभ्युदयोऽहं शान्दशर्मात्मेभ्यः ।
 आदौ भाष्यमिच्छामि तस्मै शर्मात्मेभ्यः पुनः ॥
 मोक्षमल्लय चरितं पवित्रं धर्मसंश्रितम् ।
 कर्मणापुण्यश्रीकान्तं शान्दशर्मात्मेभ्यः ॥
 निरुद्धिरथ धरत्येत शर्मात्मेभ्यः शर्मोऽथ वा ।
 शर्मोऽथपि च तस्या शर्मात्मेभ्यः शर्मोऽथ वा ॥
 शर्मात्मेभ्यः शर्मोऽथपि च शर्मात्मेभ्यः शर्मोऽथ वा ॥
 कर्मणापुण्यश्रीकान्तं शान्दशर्मात्मेभ्यः शर्मोऽथ वा ॥
 इति शर्मात्मेभ्यः शर्मोऽथपि च शर्मात्मेभ्यः शर्मोऽथ वा ॥
 कर्मणापुण्यश्रीकान्तं शान्दशर्मात्मेभ्यः शर्मोऽथ वा ॥
 शर्मात्मेभ्यः शर्मोऽथपि च शर्मात्मेभ्यः शर्मोऽथ वा ॥

